

КАЛЕНДАР КАНАДІЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

ПРОВІДНИК

1930

Вінніпег, Манітоба, Канада

ПРОВІДНИК

ОБРАЗКОВАНИЙ

КАЛЕНДАР КАНАДІЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

1930

Ціна 40 центів.

Накладом і заходом
ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКИМИ
ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМИ ІМЕНИ СВ. РАФАЛА В КАНАДІ

THE LEADER

Illustrated Calendar for Canadian Ukrainians.

Published by the "St. Raphael's Ukrainian Immigrants' Welfare Association of Canada."
Winnipeg, Man., Canada

ВІННІПЕГ, МАНІТОБА, КАНАДА

Учтесь, брати мої,
Думайте, читайте,—
І чужого научайтесь,
Свого не цурайтесь .

Т. Шевченко

Іх Преосвященство Кир Василій Ладивко
Епископ Канадійських Українців.

РІК 1930.

ЕРИ ЧИСЛЕННЯ ЧАСУ.

Рік 1930, рахують після християнської ери, то значить від уродження Ієуса Христа у Вифлеемі (початок року 1. січня). Але не всі народи землі ведуть рахубу часу після християнської ери.

Жиди числять роки від початку світа і після їх числення є в тім році 5690 літ від створення світа. Новий рік 5691 зачинається 23. вересня (1. Тишрі).

Магомеданський світ числити роки від Геджри свого пророка Магомеда і теперішній рік є 1348. роком після магомеданської ери.

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЕНДАР НА 1930. Р.

Рік 1930, є звичайним роком, числить 365 днів і зачинається в практичнім горожанськім численні о півночі з 31. грудня 1929 на 1. січня 1930.

Весна зачинається дня 21. березня о 3. год. 49 мін. пополудні в хнілі вступу сонця у звіздовий збір Барана; є це весняне зрівнання дня з нічю.

Літо настає дня 22. червня в 10

Після китайської ери цей рік є 67. роком 78 циклу кит. календара.

Після числення грецької церкви від створення світа — 7438 літ.

Після юліанського періоду від створення світа — 6643 роки.

Після Кальвізія від створення світа — 5879 літ.

Від повстання людського роду на землі — після обчислення учених природників — понад 100,000,000 літ.

Від повстання землі — після обчислення учених природників — коло 4,000,000,000 літ.

год. 51 мін. рано, коли сонце входить в констеляцію Рака: маємо тоді літню перемогу дня над нічю.

Осінь приходить дія 23. вересня в 2. год. 10 мін. рано зі вступленням сонця у звіздовий збір Ваги: є тоді час осіннього зрівнання дня.

Зима настає дня 22. грудня в 8. год. 42 мін. рано, коли сонце входить до звіздового збору Козорога: є це зимова перемога ночі над днем.

ЗАТЬМИННЯ В 1930. Р.

I. Частинне затъмнення місяця припадає дня 13. квітня; в середній Европі невидиме.

II. Осередкове затъмнення сонця буде 28. квітня; в Европі невидиме.

III. Частинне затъмнення місяця буде дня 7. жовтня; видиме в Європі. Початок його о 17. год. 4 мін. 39 сек.

IV. Повне затъмнення сонця слідує з 21. на 22. жовтня; в Європі не-

видиме.

Дня зазначення відмін місяця уживаемо в календарі таких знаків:

- Ⓐ нів (молодик),
- Ⓑ перша чверть (квадра),
- Ⓒ повня,
- Ⓓ остання чверть (квадра).

ЗДОГАДОЧНИЙ ХАРАКТЕР 1930. РОКУ.

Пануючою планетою на 1930. рік є Сатурн. По запискам з практичного життя, літа Сатурна бувають більше сухі, як вогкі. Весна пізня й холодна, літо досить тепло, осінь

пади атмосферичні мірні, врожай добри, але спізнені. Осінь суха, але не бракуватиме дощу. Зима нескора, однак вже в почактах студена.

ПУБЛІЧНІ СВЯТА В КАНАДІ.

В цілій Канаді святкується такі свята (голідейс):— День Нового Року, Богоявлення, Попелець, Велику П'ятницю, Великодній Понеділок, Вознесеніе Господне, Вікторія Дей (24. мая), Уродини короля

(4. червня, або котрий буде проголошений), Домініон Дей, (1. липня), Лейбор Дей (перший понеділок в вересні), День Подяки (Армістес Дей 11. листопада, або в найближчий понеділок) і День Різдва Христового.

ВСЕСВІТ.

Здавалобися, що земля рівна, як стіл, і стоїть непорушно на незрушимих підвалах.. Однак наша земля виглядає як куля, як яблоко, що має в промірі 8 міліонів миль.

Можна й обіхати довкола морями на кораблі. На тій кулі живемо і здається нам, що вона стоїть безпечно, як "скеля." На чим оперта та куля? На якійсь підвальні? Ні, на нічім. Вона висить в воздухі, як банька з мила. Однак не висить на тім самім місці. Вона кружить довкола сонця, яке від неї більше 333,432 разів. Земля летить на віддалі 93 міліонів миль від сонця і хотяй важить 3,333.112,909.800,000.000 тон, то робить $18\frac{1}{2}$ миль на 1-ну секунду. Це ще однак не все. Рівночасно земля крутиться довкола сво-

ї осі зі скоростю, яка на половині землі (коло рівника), виносить 1000 миль на одну годину.

Сонце крутиться також довкола своєї осі і рухається кудись вперед разом із нашою землею. Довкола сонця кружить не лише наша земля, але ще других сім звізд, одна дальнє від сонця, як друга. Найдальша звізда Нептун кружить довкола сонця на віддалі 2,734 міліонів миль. Крім нашого сонця з його 8 звіздами находитися в просторі велике число других сонць зі своїми "планетами," це є звіздами, що кружляють довкола них. Учені обчислили на світлинах звіздистого неба, що слідно понад сто міліонів звізд, які постійно рухаються в бездонній пропасті безмежних просторів всесвіту.

Вого Ексцепсія, ВПрв. Андрей
Шептицький, Митрополит
Львівський.

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ.

Від дnia 14-го марта 1923, коли держави — Англія, Франція, Америка, Італія, Японія порішили через своїх представників в Парижі, що Галичина лишається частиною Польщі, — представляється стан українських земель в цей спосіб, що вони розділені на чотири кусні. Один кусень під Чехами, другий під Румунами, третій під Поляками, четвертий у Москалів. Ніде не рішать Українці про розвій і поступ своєї землі. Всюди стараються теперішні властителі тягнути економічний і політичний хосен головно для себе.

Під Чехами: Закарпатська Русь (Ужгород) 14.700 кв. км., пів міліона Українців. Під Поляками: Галичина (Львів) 55.000 кв. км., Холмщина (Холм) 10.500 кв. км., Підляшіе (Бересте) 46.000 кв. км., Полісся (Пинськ) 46.000 кв. км., Волинь (Ковель) 71.700 кв. км. Разом 220.200 кв. км., дев'ять міліонів Ук-

райнців. Під Румунами: Буковина 5.300 кв. км., пів міліона Українців. Бесарабія 46.000 кв. км., півтора міліона Українців. У Москалів: в Європі 408.000 кв. км. двайцять сім міліонів Українців.

Події на українських землях за десять літ, 1918 — 1928.

- 1918.— 22. I. Проголошення самостійності України.
9. II. Берестейський мир самостійної України з центральними державами.
29. IV. Павло Скоропадський гетьман самостійної України. Українські університети в Київі, 6. X. Й Камянічі, 1. XI. Українська Академія Наук у Київі, 14. IX.
19. X. Українська Нац. Рада у Львові і проголошення З. О. Української Нар. Республіки. 1. XI. Українці зазнали Львів і цілу Галичину. Початок боїв за Львів.

3. XI. Румуни заняли Буковину. Війська Директарії займають Київ при допомозі СС., 14. XII.

1919.— I. Трудовий Конгрес у Київі з участю галицьких делегатів 22—28. I.

22. I. Проголошення зединення Соборної України в Київі на Софійській площі.

17. III. Мирова конференція в Парижі признає Закарпатську Україну Чехословачької Республіці.

16. VII. Українська Галицька Армія перешла Збруч.

10. IX. Договір у Сан Жермені під Парижем, яким держави антанти переняли на себе суверенність над Сх. Галичиною.

1920.— Варшавський договір С. Петлюри з Польщею, 22. IV.

20. VIII. Договір у Севрі під Парижем визнає Сх. Галичину окремою державною територією й означує її граници між Чехословаччиною, Польщею і Румунією.

9. V. Заснування Т-ва "Просвіта" в Ужгороді.

Липень-вересень. Більшовицькі війська в Галичині.

1921.— 18. III. Мировий трактат між Польщею а СРСР в Ризі віддає землі на захід від лінії Збруч-Острог Сарин — Польщі, на схід від тієї лінії Радянському Союзові. В той спосіб дісталися Польщі — Волинь, Полісся, Підляшшя і Холмщина, а ціла Велика Україна увійшла в склад СРСР. Прилучення Закарпатської України ("Угорської Русі") до Чехословаччини, 8. V.

1922.— Вибори до польського сейму в Польщі, 5. XI. Українці Галичини здержалися — з правно-політи-

чих причин щодо Галичини — від яйборів, а Українці Волині, Холмщині, Полісся і Підляшша віднесли повну побуду при виборах.

1923.— 14. III. Рада амбасадорів антиантанти прилучила Галичину до Польщі. Друге отже прилучення Галичини до Польщі. Ухвалення конституції Союза Радянських Республік, в тім і України, 6. VII.

1924.— 12. II. Смерть Ольги Бесарбової у львівській поліційній тюрмі.

31. VII. Польський закон про організацію школи на українських землях, а також і білоруських.

31. VII. Польський закон про мову, яким обмежено права української мови на території Східної Галичини.

1925.— Шкільній плебісцит на українських землях під Польщею. Попочата, але не проведена утраквізація українських державних гімназій у Львові, Перемишлі та Тернополі польським міністром освіти Станіславським.

14. VII. Оснування Українського Национально - Демократичного Об'єднання.

28. XII. Польський сейм приняв некорисний для Українців закон про земельну реформу.

1926.— 25. V. Трагічна смерть б. голови Директорії і б. Головного Отамана військ УНР. Симона Петлюри з рук жіда Шварцбarta на вулиці Парижа.

1928.— 4. III. і 11. III. вибори до польських законодавчих установ (до сейму і сенату), в яких уперше взяло участь усе українське населення Східної Галичини.

◆ ◆ ◆ ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР ◆ ◆ ◆

ЦЕРКОВНИЙ ЛІТОПИС.

Рік 1930 є звичайним роком і числити 365 днів.

Цього року числимо від:

Смерти Ісуса Христа	1897	Уродження Папи Пія XI. (12. жовтня 1858 року)	72
Смерти св. Петра Першого Папи	1864	Вступлення на престіл Апостольський Папи Пія XI. (6. лютого 1922 року)	8
Схизми, то є поділу церкви на Східну і Західну (1054)	876	Вступлення на престіл Й. Вел. Короля Георгія (6. мая 1910)	20
Берестейської злуки з Римом	334	Початку Великої Війни	15
Заведення Григоріянського Календаря	348	Обняття єпископського престола в Канаді через Кир Василія	1

ПАСХАЛІЇ 1930 Р.

а) греко-католицького обряду:

Буква пасхальна п. В руці літо до 21. березня з, а відтак а.

Мясниць б неділь і 6 днів, то зн. від Різдва Христового 7. січня (25. грудня 1929) до мясопустної неділі 23. (10.) лютого.

Тріодь починається 9. лютого (27. січня), в неділю про Митаря і Фарисея.

Мясопустна неділя 23. (10.) лю того; сиропустна неділя 2. березня (17. лютого).

Середопостя в середу 26. (13.) березня.

Поклони (утреня четверга 5-го тижня посту, правлена в середу вечером) припадають дня 2. квітня (20. березня).

Благовіщення Пр. Бог. 7. квітня (25. березня) припадає в понеділок

6-го тижня В. Посту.

Великдень 20. (7.) квітня.

Переполовлення празника Пасхи в середу 14. (1.) травня.

Віддання празника Пасхи в середу перед Вознесенням дня 28. (15.) травня.

Вознесення Господне дня 29. (16.) травня.

Поминальна субота перед Сошествієм св. Духа дня 7. червня (25. травня.)

Сошествіє св. Духа 8. червня (26. травня).

Неділя Всіх Святих дня 15. (2.) червня.

Петрівка від понеділ. по неділі Всіх Св. 16. (3.) червня до 11. липня (28. червня), т. зн. триває 3 тижні і 5 днів.

Празник Евхаристії дня 19. (6.)
(6.) червня.

Состраданіє П. Б. Д. М. в 10.
п'ятницю по Пасці 27. (14.) червня.

Торжество Найсв. Сер. Ісуса
дня 27. (14.) червня.

Різдво Христове в вівторок 7.
січня 1930 (25. грудня 1929.)

б) римо-католицького обряду:

Золоте число: 12.
Епакти юл. XII, григор. О.
Недільна буква F.
Мясиниць 7 неділь і 2 дні.
Попелець дня 5. березня.

Великдень дня 20. квітня.
Вознесення Господ. дня 29. травня.
Сошествіє св. Духа дня 8. червня.
Боже Тіло дня 19. червня.
І. Неділя адвенту дня 30. падолиста.

ПОСТИ.

Пости греко-католицької церкви.

- 1 Св. Вечір 6. січня в понеділок.
2. В навечері Богоявлення 18. (5.) січня.
3. Великий піст від понеділка по нед. сиропустній 3. березня (18, лютого) до великої суботи 19. (6.) квітня включно.
4. Петрівка від понед. по нед. В. Св. 15. (2.) червня до середи 11. липня (28. червня) включно.
5. Спасівка від вітрука 14. (1.) серпня до понеділка 27. (14.) серпня включно.
6. В день Усіх. Голови св. Івана Хреста. 11. вересня (29. серпня).
7. В день Воздвиж. Чесн. і Животв. Хреста 27. (14.) вересня.
8. Пилипівка від п'ятниці 28. (15.) падолиста до Навечерія Різд. Христового 6. січня 1931 (24. грудня 1930).
9. Що середи і п'ятниці в тижні крім загальниць.
10. В сирний тиждень дозволено тільки набілу уживати.

**

Давні пости злагоднила св. Церков ось як:
Пости вичислені під ч. 3, 4, 5, 6 і 9

належать заховати кожного понеділка, середи і п'ятниці і в ті дні позволяється набіл. В прочі позволяється на мясо за відмовленням 5 Отче наш і 5 Богородице Діво (священики 50 псалом) перед обідом і перед вечерою.

Пости вичислені під 1, 2, 7, 8 і 10 позволяється на набіл. Лише перший тиждень Вел. посту (3—8 марта вкл.) і страстний тиждень (14—19 квітня вкл.) набіл дозволений у вівторок, четвер і суботу, а в понеділок і п'ятницю маєся їсти без набілу.

Після практики в Канаді і після 33 артикулу декрету диспензується від мяса у всі понеділки постні крім першого і послідного тижня Вел. посту і всі середи поза постами за відмовленням 5 Отче Наш і 5 Богородице Діво.

(В Канаді Еп. Ординаріят оголосує звичайно на Вел. піст в часописи ще більшу диспенду для тих, що не можуть заховати повнісного посту або не хочуть мати заслуги за звичайний піст).

Від здержання від мяса звіль-

нені ті, що без великої шкоди не можуть обйтися без мяса. До них належать:

1) убогі, що їдять то, що другі дають. Хто не має масла, може уживати до страв смальцю.

2) хорі, особливо на жолудок, що заживають медицину, жінки вагітні і що кормлять дітей, коли самі ослаблені і потребують мяса.

3) дуже тяжко працюючі, пр. по

залізничних фабриках і майнах.

4. ті, що не можуть дістати пісних страв, або ті страви є дуже нездалі або дуже за дорогі.

В часі постів належить більше уникати гріхів і уподобань, а побільшити добре діла любові, милосердя і побожності після слів св. Василія Вел.: "Не їш мяса, а тимчасом пожираєш свого брата."

Загальні греко-кат. обряду:

1. Від Різдва Хр. 7. січня до Богоявлення. Госп. 19. січня крім Навечерія Богоявлення.

2. Між неділею про митаря і фарисея і неділею про блудного сина, т. зв. від 9. лютого (27. I.) до 16.

(3.) лютого.

3. Від Великодня до Томиной Неділі від 20. (7.) до 27. (14.) квітня.

4. Від Соществія св. Духа 8. червня до неділі Всіх Святих 15. (2.) червня.

Заборонений час для забав і весіль з музигою і танцями.

1. Всі середи і пятниці, крім загальніць.

2. Від початку Пилипівки 28. (15.) листопада до Богоявлення.

3. Від сирного понеділка 3. березня (18. II.) до Томиной неділі 27. (14.) квітня.

6. В день Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста 27. (14.) вересня.

Заупокойні Суботи.

Перед Н. мясопустною.

Перед Н. 2. 3. і 4. Вел. Посту.

Перед Соществієм св. Духа.

Пасхалій православного обряду.

не узгляднені, бо православна автокефальна церковна єпархія в Польщі завела з травнем 1924 р. новий стиль (григоріянський календар) для нерухомих свят. Вірні не приняли тої зміни митр. Діонізія до відома

і прийшло до того, що священики святкують українські свята рівночасно з римо-католицькою церквою, а народ святкує свої свята постарому стилю рівночасно з греко-католицькою церквою в Галичині.

Вого Екцеленція Впреосвященний Андрій
Касульо, Апостольський Делегат на Канаду.

ЦЕРКОВНА ГІЕРАРХІЯ

Святіший Отець Папа Пій XI.

Уродився дня 31-го мая 1857 в Дезіо, малім місті на північ від Монци, в околиці Медіоляну при шляху до озера Комо, а називався Амброзій, Дамян, Ахіль (трьох імен) Ратті.

Середну школу покінчив в Медіоляні, а опісля вступив до семінара. Великий вплив мав на нього його вуйко, священик в місцевості Ассо. Архиєпископ Медіоляну звернув увагу на бистрій спосіб думання спісібного студента і помог йому покінчити університет аж до зłożення докторату з філозофії, теології і канонічного права. Свячення на духовного одержав 20-го грудня 1879. На поручення папи Льва XIII став молодий духовний професором догматики у великім семінарі, а від року 1888 зачав працювати в Амброзіанській гімназії, де в році 1907 став управителем. Занимався також добродійними організаціями. Трицять літ працював в цей спосіб в Медіоляні.

Відвідував з часта Англію. В році 1900 перебував в Менчестері. Студіював на університеті в Оксфорді і в Британському музеї. Читав Службу Божу в катедрі Вестмінстер. Під час літніх вакацій робив прогулки в Альпи і відкрив нову стежку на гору Монте Роза, другу з роду найвищу гору в Альпах на границі Італії а Швейцарії (15,200 стп), небезпечну через велике число ледівців.

Папа Пій X. покликає його в р. 1912 до Риму на місто-урядите-

ля Ватиканської бібліотеки. Папа Benedikt XV. іменував його в році 1919 апостольським легатом до Польщі. Уряд польський і німецький однозідно запросили його на членів комісії, яка рішала про Горішній Шлезк. В році 1921 одержав іменування на архиєпископа Медіоляну і кардинала. Люди випрягли коні і тягнули його віз, коли візджав до Медіоляну. Літаки кружляли у воздусі на його повітнання.

По смерті папи Бенедикта XV. вибрали кардинали дня 6-го лютого, 1922 Ахіля Раттіого палою і він засів на престолі дня 11-го липня як Папа Пій XI.

Іх Ексц. Впреосвіщ. Андрій Касульо Ап. Делегат на Канаду і Н. Ф.

Іх Впреосвященство Андрій Касульо уродився 1859 р. в Італії. В 1914. р. іменовано Його Епіскопом Фабріяну. Від 1921. р. перебував як Апостольський Делегат в Арабії і Єгипті. Апостольським Делегатом на Канаду і Нову Фунляндію іменувала Його Апостольська Столиця в 1927.

Преосвящений Епіскоп Канадських Українців — Кир Василій Володимир Ладика.

Преосвящений Владика Кир Василій Володимир уродився дня 2. серпня 1884. в Дрогобичі, в Галичині. Гімназію укінчив в ріднім місті, а філозофію у Львові. По укінченню львівського університету прибув 1909. до Канади і у Великі Семінарі в Монреалі укінчив теологію.

На священика був рукоположений Преосв. Епископом Сотером Ортінським в році 1912. у Філадельфії. На початках працював як місіонар в Манітобі, а від 1913. в Альберті. В 1923. р. обняв в Едмонтоні парохію церкви св. Йосафата і Ігуменат монастиря Ч. С. В. В. Проповідував місії в різних великих містах в Сполучених Державах.

На Епископа висвячений 12. липня 1929., а провід Дієцезії в Канаді обняв дня 21. липня 1929. р. у Вінніпегу.

Теперішні владики української греко-католицької церкви в Європі й Америці.

1. Впреосв. Екцц. Митрополит Андрей Шептицький.
2. Преосв. Епископ Василій Ладика
3. Преосв. Константин Богачевський, Епископ американських українців з Галичини.
4. Преосв. Василій Такач, еп. amer. укр. з Закарпатської України.
5. Преосв. Григорій Хомишин, еп. Станиславівський.
6. Преосв. Йосафат Коциловський еп. Перемиський.
7. Преосв. Павло Гайдич, еп. Пряшівський.
8. Преосв. С. Міклошій, еп. Гайдудорожський.
9. Преосв. Петро Гебей, еп. Мукач.
10. Преосв. Діонізій Наряди, еп. Крижовацький.
11. Преосв. А. Папп для греко-кат. на Угорщині.
12. Преосв. Никита Будка у Львові.
13. Преосв. Григорій Лакота, еп. поміч. перемиський.
14. Преосв. Іван Бучко, еп. помічн. львівський.
15. Ап. Вікарій о. К. Злєпко, для Українців греко-кат. на Буковині.

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКОВ В КАНАДІ.

Епископ Епархії:- Преосвящений Кир Василій Ладика.

Генер. Вікарій:- Все св., і В преп. о. Михайло Григорійчук, парох Монреалу.

Еп. Секретар:- Все ч. о. Іван Головка.

Канцелярія Еп. Ординаріяту:-

612 Flora Ave., — Winnipeg, Man.

Духовенство у Вінніпегу.

Парохія св. о. Николая:- вПреп. о. ігумен Атаназій Філіппів Ч.С.В.В. 612 Flora Ave., — Winnipeg, Man.

Парохія Пресв. Євхаристії:- Все ч. о. Іван Головка.

612 Flora Ave., — Winnipeg, Man.

Парохія св. Володимира і Ольги:- Все ч. о. Петро Олексів.

115 McGregor St., — Winnipeg, Man.

Парохія Покрови Преч. Дв. Марії:- Все ч. о. Стефан Семчук.

913 Boyd Ave., — Winnipeg, Man.

Все ч. о. Євген Андрухович, місіонар для підвінніпегських кольоній.

820 College Ave., — Winnipeg, Man.

Все ч. о. Пантелеїмон Божик, місіонар для підвінніпегських кольоній.

73 Dinsall St., — Winnipeg, Man.

Все ч. о. Антін Луговий, місіонар для підвінніпегських околиць.

913 Boyd Ave., — Winnipeg, Man.

Духовенство поза Вінніпегом

в провінції Манітобі.

Все ч. о. Мирон Кривущий, парох Ольги й околиці. Осідок:- Р. О. Оба, Man.

Все ч. о. Нестор Дрогомирецький, парох Кукс Крік і околиці. Осідок: Cook's Creek, Man.

Всеч. о. Петро Каменецький, парох Етелберту й околиці. Осідок:

Vox 39. Ethelbert, Man.

Всеч. о. Михайло Пелех, парох Сифтону й околиці. Осідок:

Vox 39. Sifton, Man.

Всеч. о. Павло Решетило, парох Брендону й околиці. Осідок:

48-9th St., North, Brandon, Man.

Всеч. о. Євген Дихала, парох Вайті й околиці. Осідок:

Vita, Man.

Всеч. о. Аполінарій Калужняцький, парох Комарна й околиці.

Komarno, Man.

Всеч. о. Філіп Ру, парох Портедж ля Прері. Осідок:

Portage La Prairie, Man.

Саскачеван.

Церков Матері Божої Неустанючої Помочі і монастир о. о. Редемптористів в Йорктоні Впреп. о. Ахіль Делярій, парох, Впреп. о. Г. Кінцінгер, Преп. о. А. Кулій, Преп. о. Іван Бала, Преп. о. Шишкович.

Vox 299. Yorkton, Sask.

Церков Найсолодшого Серця Христового і монастир о. о. Редемптористів в Айтуні: Впреп. о. Стефан Бахталовський, настоятель.

P. O. Ituna, Sask.

Всеч. о. Йосиф Бала, парох Саскатуну. Осідок:

214 Ave., M. South, Saskatoon, Sask.

Всеч. о. Никола Демків, парох у Принц Алберт і околиці. Осідок:

Vox 26. Nafford, Sask.

Всеч. о. Стефан Федоронько, парох Алвени й околиці. Осідок:

P. O. Alvena, Sask.

Всеч. о. Йосиф Філима, парох Канори, Саск. і окол. Осідок:

Vox 1117. Canora, Sask.

Всеч. о. Павло Сулятицький, парох Кадворту і околиці. Осідок:

P. O. Cadworth, Sask.

Алберта.

Церков св. Апост. Петра і Пав-

ла і монастир о. о. Василіян в Мондер: Впреп. о. Навкратій Крижановський, Ч.С.В.В., провінціял і парох, ВПреподобні Отці: Софроній Дякович, Порфірій Боднар, Йосафат Тимочко, Дамаскин Попович. P. O. Mundare, Alta.

Церков св. Йосафата і монастир о. о. Василіян в Едмонтоні:— Впреп. о. Созонт Дилик, Ч. С. В. В. Ігумен і парох, Преп. Юрій Жидан.

9648-108 Ave., Edmonton, Alta.

Всеч. о. Др. А. Редкевич, парох в Летбрідж і околиці. Осідок:

640-12th St., C. N., Lethbridge, Alta.

Онтеріо і Квебек.

Всеч. о. Андрій Сарматюк, парох Торонто. Осідок:

143 Franklin Ave., Toronto, Ont.

Всеч. о. Мих. Оленчук, парох у Віндзор. Осідок:

1400½ Parent Ave., Windsor, Ont.

Всеч. о. Іван Колцуц, парох Брентфорду. Осідок:

88 Terraee Hill St., Brantford, Ont.

Всеч. о. Петро Пасічник, парох Гемілтону. Осідок:

19 Gray St., Hamilton, Ont.

Всеч. о. Василь Гігейчук, парох Отави. Осідок:

Arehbishop's Palae, Ottawa, Ont.

Всеч. о. Никола Бартман, парох у Судбурах. Осідок:

Vox 914, Sudbury, Ont.

Всеч. о. Атаназій Крайківський, парох у Форт Віллемі, Вест Форті. Осідок:

629 McIntosh St., Fort William, Ont.

Впреп. о. Мих. Григорійчук ген. віка рій, парох Монреалу. Осідок:

2388 Iberville St., Montreal, Que.

Всеч. о. Йосафат Жан, парох в Ляндріен і околиці. Осідок:

Landrienne, Que.

Нова Скотія.

Всеч. о. Никола Шумський, парох в Сидней. Осідок:

32 West St., Sydney, N. S.

31 ДНІВ

СІЧЕНЬ — Januari

31 ДНІВ

Світъ	Свята		ЗАМІТКИ
	укр. катол.	римо-катол.	
19 С. Груд. 1929. Боніфатій мч.		Новий Рік 1930	
20 Ч. Ігнатій Бог свмч.		Макарія	
21 П. Юліанн мч.		Геновефи	
22 С. Анастазій вмч.		Еміліана	
23 Н. Непр.Різдвом св. Отець і 27. р.		2. по Р. Телесф.	
24 П. Навечері Р. Прмч. Евгеній		Трох Королів	
25 В. Різдво Христове.		Валентина	
26 С. Соб. Пр. Богор. Йосифа.	3	Северина мч.	
27 Ч. Примч. Стефана.		Мартиніані	
28 П. 20 тис. мч. в Нікомидії		Івана Добр.	
29 С. Дітій убит. в Вифлеємі		Альбізі	
30 Н. по Різд. св. Богоот.		1. во З К. Ернест	
31 П. Меланії		Ізпія	
1. В. Січ. 1930. Н. Обр. Г. Вас. В.	5	Фелікса з Ної.	
2. С. Сильвестра папи		Павла пуст.	
3 Ч. Малахій прор.		Мариила	
4 П. Собор 70 Апост.		Антоній	
5 С. Навечері Бог., Теодемета ж.		Приски	
6 Н. Богоявлення Господа.		2. по З К. Ферд.	
7 П. Соб. св. Ів. Хрест.		Севастіяна	
8 В. Георгій Еміліана прп.	6	Агнети	
9 С. Полієвкта мч.		Вінкентія	
10 Ч. Григорій і Дометія прп.		Обр. П. Д. Мар.	
11 П. † Теодозій Вел.		Тимотей сн.	
12 С. Татіанна мч.		Нав. ап. Павла	
13 Н. По просв. і 30. рід. Єром. м.		3 во К. Полік	
14 П. Отців в Синаї прп., Віда. Бог.		Ів. Золотоуст.	
15 В. Павла і Івана прп.		Кароля В.	
16 С. Покл. оковам Ап. Петра	7	Франца Сал.	
17 Ч. † Антонія В. прп.		Мартина	
18 П. Атанасій і Кирилл св.		Петра з Ної	

ДЕВЯТЬЕ СТОЛІТТЯ.

800 - 900.

800. Початок Київської Держави.
830. Переговори Царгороду з князями українських земель.
860. Аскольд і Дир у Київ. Перший поїзд на Царгород на 200 човнів.
862. Князь Рурік удається до Новгорода.
870. Поїзд на побережжя Каспійського Моря.
-

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ.

"Горе Вам книжники і фарисеї лицемірні, що подібні до побілених гробів, що зверху скліються людям краснин, а в середині повні мертвих костей та всякої нечистоти. Так і ви, звернувшись вправді людям праведним, а в середині повні лицемірства й беззаконя."

Ев. Матей, 95.

28 ДНІВ

ЛЮТИЙ — February

28 ДНІВ

Стиль	Свята			ЗАМІТКИ
	укр. катол.	греко-катол.	римо-катол.	
1 19 С.	Макарій прп.		Ігнатія еп. і мч.	
2 20 Н.	32. по Сош. † Евтимія В. пр.		4 п. 3 К. Мат. Б. Гром.	
3 21 П.	Максима прп.		Васія еп.	
4 22 В.	Тимотей ап., Анастазія		Вероніки	
5 23 С.	Климента свящ.		Агафії	
6 24 Ч.	Ксенії преп.		Дороти	
7 25 П.	† Григорій Богосл.		Ромуальда	
8 26 С.	Ксенофона прп.		Івана з М.	
9 27 Н.	Миг. і Ф. † Пер. м. св. Ів. Зл.		5. п. ЗК. Аволь	
10 28 П.	Ефрема прп. Сир.		Сколопостики	
11 29 В.	Перен. мощ. св. Ігнатія		Евфroz., Дез.	
12 30 С.	Трех Святителів		Евлалії	
13 31 Ч.	Кира і Івана Безсреб.	(*)	Катерини Річчі	
14 1 П.	Лют. Трифона мч.		Валентина	
15 2 С.	Стрітення Господ.		Фаустіна мч.	
16 3 Н.	Бл. Сіна, Симеона і Анн.		Старозав. Юл.	
17 4 П.	Індора прп.		Констанції	
18 5 В.	Агафії мч.		Флакіана	
19 6 С.	Вукола прп.		† Конрада	
20 7 Ч.	Пр. Пархемія, Луки	(*)	Евстахія	
21 8 П.	Теодора Страт. вмч.		Елгомори	
22 9 С.	Задушна, Мч. Никифора		Кат. св. Петра	
23 10 Н.	Мисов., Харламп. м.		Мисов. П. Дам.	
24 11 П.	Свяч. Власія		Романн	
25 12 В.	Мелетія, Маріяни		Матея ап.	
26 13 С.	Преп. Мартеніана		Анастазії	
27 14 Ч.	Прп. Алексентія		Александра	
28 15 П.	Онисима, Евфрос.	(*)	Лєниара	

ДЕСЯТЬ СТОЛІТТЯ.

900 - 1000.

- 900 - 914. Князь Олег.
- 907. Похід на Царгород і перший договір Олега.
- 910. Похід на побережжя Каспійського Моря.
- 911. Другий договір Олега з Греками.
- 913. Похід над Каспійське Море.
- 914 - 946. Князь Ігор.
- 941. Похід на Царгород.
- 944. Договір Ігора з Греками.
- 946. - 960. Княгиня Ольга.
- 960-972. Святослав.
- 971. Договір князя Святослава з Греками.
- 979—1015. Володимир Великий.
- 988. Хрещення України.

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

"Сказав Ім Ісус: ...., Бо істинно кажу вам, коли вінчите віру як зерно гірчиці і скажете сій горі: перейди звідти туди, і перейде, і нічого неможливого не буде для Вас."

Евангеліст Матей, 72,

31 ДНІВ

БЕРЕЗЕНЬ — March

31 ДНІВ

Стиль		Свята	ЗАМІТКИ
нр.	рік	укр. катол.	римо-катол.
1	16 С.	Лют. Памфіла	Альбіна еп.
2	17 Н.	Сирон. Теодора Вмч.	Запустиня, Сим.
3	18 П.	Лъва папи р.	Кунегунди
4	19 В.	Архіппа, Теодота	Казимира Кор.
5	20 С.	Лъва еп., Агатона	† Попел., Ів. в. Х.
6	21 Ч.	Тимотея	Колесті д.
7	22 П.	Петра й Атанасія	Томи з Акс.
8	23 С.	Полікарпа	Івана Божого
9	24 Н.	І п. 1 і 2 на й. г. Гв. Х.	Вступ., Франц.
10	25 П.	Тарасія, Арх. Кон.	40 мучеників
11	26 В.	Порфіра, Северина	Константина
12	27 С.	Прокопія	Григор. Вел.
13	28 Ч.	Василія, Нестора	Розини
14	1 П.	Берез. Ендокії	Матильди
15	2 С.	Теодота	Льонгіна
16	3 Н.	2 п., Евтропія і тов.	Суха, Каїріяка
17	4 П.	Герасима, Павла	Патрінія
18	5 В.	Консона	Едварда
19	6 С.	42 муч. в Аморії	Іосифа обр.
20	7 Ч.	Єфрема, Павла	Евфімій
21	8 П.	Теофілакта	Венедикта
22	9 С.	† СС. 40 Мучен.	7 бол. Пр. Д. Окт.
23	10 Н.	З л., Хрестовоклоння	Глаха, Віктора
24	11 П.	Софронія патр. Єрус.	Гавріїла Арх.
25	12 В.	Теофана	† Благов. П. Д. М.
26	13 С.	Никифора	Теодозія, Еман.
27	14 Ч.	Венедикта, Хрест.	Руперта
28	15 П.	Савина і Юлія	Сикста
29	16 С.	Агапіт	Кирила
30	17 Н.	4. п. Алексія, чол. Б.	Середом. Квир.
31	18 П.	Кирила, арх. Єрус.	Бальбони

ОДИНАЦІЯТЕ СТОЛІТТЯ.

1000 - 1100.

- 1015. Смерть Володимира Великого.
  - 1018 - 1054. Князь Ярослав Мудрий.
  - 1054. Поділ України на менші князівства.
  - 1084. Початок княжування Ростиславичів в Галичині.
-

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

"І вийшовши в храм, почав виганяти тих, що продавали і купували в храмі; і столи місячні діл і склони тих, що продавали голуби, поперекертвав; і не позволяв, щоби кто переносив посудину через храм. Інавчав, кажучи ім: Чи не написано, що май дім, домом молитви буде зватися для всіх народів? А ви зробили його вертепом розбайників."

Ев. Марко, 50.

30 ДНІВ

К В І Т Е Н Ъ — April

30 ДНІВ

Стиль		С в я т а		ЗАМІТКИ
Ном.	Ст.	укр. катол.	греко-катол.	
1	19 В.	Берез. Хризанта	Альбона	
2	20 С.	Пр. От. уб. в Син. (П.)	Франца	
3	21 Ч.	Якова ісп.	7. бол. Пр. Д. М.	
4	22 П.	Василія свмч.	Індора	
5	23 С.	Прв. Нікона	Вінкентій	
6	24 Н.	5. пос. Як. іспов.	3	Чор., Целестина
7	25 П.	Благовіщення Пр. Б.		Мат. Божа бол.
8	26 В.	Собор Арх. Гавріїла		Джонія
9	27 С.	Матрони		Марії Єгип.
10	28 Ч.	Істарона		Євсевія пр.
11	29 П.	Марка, Кірила		Льва папи
12	30 С.	Лазар, суб., Івана Лісів		Юлія
13	31 Н.	6. Квіт. Свм. Іпатія	5	Пальмова, Юст.
14	1 П.	Квіт. Пр. Марії Египт.		Валеріана
15	2 В.	Тита прип.		Людвіки
16	3 С.	Нікити, Теодора		Ламберта
17	4 Ч.	Стр. Четь. П. Йосифа		В. Ч. Рудольфа
18	5 П.	Вел. Пяти. Теодула		В. П. Апольонія
19	6 С.	Вел. Суб. Євтихія еп.		В. Суб. Тиціона
20	7 Н.	Великдень	6	Великдень
21	8 П.	Світлій Понеділок		Велик. Понед.
22	9 В.	Світлій Второк		Сотера і Каї
23	10 С.	Терентія		Войтіха еп.
24	11 Ч.	Антипи		Юрія
25	12 П.	Василія еп.		Марка св.
26	13 С.	Артеміона		Клиента і Марк.
27	14 Н.	1. Томіна, Мартіна ісп.	7	І. Біла, Перегр.
28	15 П.	Архистарха еп.		Павла, Ієтла,
29	16 В.	Агафії		Петра муч.
30	17 С.	Симеона, Ірини і Аракія		Катерини Сен.

ДВАНАЦЯТЬ СТОЛІТТЯ.

1200 - 1300.

- 1125 - 1153. Князь Володимирко Галицький.
1113 - 1125. Князь Володимир Мономах.
1153 - 1187. Князь Ярослав Осмомисл Галицький.
1169. Москвали руйнують Київ.
-

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

"Стережіться ложник пророків, що приходять до вас в овечій одежі, а в нутрі вонні с хижими вовками. По їх овочах пізвасте їх. Чи збирають з теринни виноград, або з бодяків смокви? Так то всікє добре дерево овочі гарні родить, а зле лихі овочі родять..."

Кожде дерево, що не родить овочу гарного, рубають і в оговь кидаютъ..."

Ек. Матей, 22.

31 ДНІВ

ТРАВЕНЬ — Мау

31 ДНІВ

Стиль		Свята		ЗАМІТКИ
НОМ	СТ	укр. катол.	римо-катол.	
1	18 Ч.	Кінт. Преп. Івана	Філіпп і Як.	
2	19 П.	Івана старонечер.	Жигмонта	
3	20 С.	Теодора препод.	Найден. Ч. Хр.	
4	21 Н.	2. Миронос., Янукарія	2 во В. Фльор.	
5	22 П.	Теодора, Луїї	Пія V.	
6	23 В.	† Вел. муч. Юрія	Івана в Олію	
7	24 С.	Сава страт.	Доміцілі	
8	25 Ч.	† Св. Марка	Станіслава	
9	26 П.	Василія свяч.	Григорія, еп.	
10	27 С.	Симеона ер. Госп.	Ізидора Орача	
11	28 Н.	3. О розел. Ясона ап.	3 во В. Ил., Мам.	
12	29 П.	Св. 9. муч. в Кизич	Панкратія	
13	30 В.	† Якова ап.	Серватія	
14	1 С.	Трапеза. Еремії прор.	Боніфатія	
15	2 Ч.	† Бориса і Гліба	Софії	
16	3 П.	† Теодозія печер.	Івана Непом.	
17	4 С.	Пелагії муч.	Пасхаліса Вік.	
18	5 Н.	4. О самарянині	4 во В. Фелікса	
19	6 П.	Іова ми. стр.	Целестина, Пет.	
20	7 В.	Явлен. зн. Ч. Хр.	Бернарда	
21	8 С.	† Івана Богосл.	Олени кор.	
22	9 Ч.	Перенес. мош. св. Нік.	Юлії д.	
23	10 П.	Симеона З.	Денідея	
24	11 С.	Мокія	Іоанни	
25	12 Н.	5. О сл. рож. Єпіфанія	5 во В. Урбана п.	
26	13 П.	Глікерії, Александра	Філіппа	
27	14 В.	Ізидора, Максима	Івана I. пати	
28	15 С.	Пахомія В.	Вільгельма	
29	16 Ч.	Вознесіння Господ.	Вознесен. Госп.	
30	17 П.	Андроніка	Фелікса	
31	18 С.	Теодота М.	Петронія	

ТРИНАДЦЯТЬ СТОЛІТТЯ.

1200 - 1300

- 1200 - 1206. Князь Роман. Галицько-Володимирське князівство.
1205 - 1264. Король Данило.
1223. Перший наїзд Татар.
1240. Другий наїзд Татар. Конець Київської Держави.
1253. Коронація Данила на короля.
1264 - 1300. Князь Лев.
-

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

Не судіть, а не будуть і вас судити; не осуджуйте, а не будуть і вас осуджувати; прощайте, а проститься і вам. Давайте, а дастесь вам; миру добру, натовчену і потріснулу і перепинаючуся дадуть на лоно ваше; бо тово мірою, якою мірите, відміриться вам."

Ев. Лука, 27.

30 ДНІВ

ЧЕРВЕНЬ — June

30 ДНІВ

Стиль нов. ст. рн.	Свята		ЗАМІТКИ
	укр. катол.	рино-катол.	
1 19 Н. Трав. 6 Св. От., Патр.	6. во В. Якова		
2 20 П. Таддея муч.	Сразма		
3 21 В. Константина і Ол.	Кльтотильди		
4 22 С. Висилицька	Клерика		
5 23 Ч. Михайліа, Євфroz.	Фльорентія		
6 24 П. Симеона, створ.	Норберта		
7 25 С. Зауп. с. З. на й д. г. І. Хр.	Роберта		
8 26 Н. Сошестнє Св. Духа	7 Сошестнє С. д.		
9 27 П. Пресв. Тройці	Понед. С. Св. д.		
10 28 В. Никити ісп.	Маргарити		
11 29 С. Теодозія мч.	Сух. Варнази ап.		
12 30 Ч. Ісаакія	Онуфрій		
13 31 П. Ерика, Ермії	С. Антонія з П.		
14 1 С. Черв. Юстинія	С. Василія Вел.		
15 2 Н. 1. во С. Всіх С. Ник.	1. п. С. Пр. Тр.		
16 3 П. Лукіліана, Діоніс.	Франц. з Ас.		
17 4 В. Митрофана, Софії	Адольфа		
18 5 С. Доротея еп. Т.	Марка, Маркея.		
19 6 Ч. † Тор. Евх. Вискар.	Боже Тло		
20 7 П. Теодота свч.	Сильверія		
21 8 С. Теодота стр.	Альойзія Гонз.		
22 9 Н. 2. по С. Кир., Марти	2. п. С. Пав. еп.		
23 10 П. Свм. Тимотея еп.	Агриппа, Зевон.		
24 11 В. Вартоломея і Варнази	† Різдво Ів. Хр.		
25 12 С. † Онуфрія Вел.	Простера		
26 13 Ч. Акилінн мч.	Акилінн мч.		
27 14 П. Торя. Б. С. Єлюся пр.	Пресв. Сер. Ісуся		
28 15 С. Амоса прор.	Лъва папи		
29 16 Н. 3. по С. Тихона еп.	3. по С. Пет. і П.		
30 17 П. Амоса прор.	Пам. с.П. Єм. і Л.		

ЧОТИРНАДЦЯТЬ СТОЛІТТЯ.

1300 - 1400.

- 1300 - 1308. Король Юрій.
1340. Конець Галицько-Волинської Держави. Конець самостійності українських земель. Перший похід Поляків на Галичину.
1357. Перше прилучення Галичини до Польщі.
-

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

"І усівши проти скарбони, дивився, як нарід кидав мідь в скарбону, і многі богаті кидали много. І прийшла одна убога вдовиця і вкинула дві лепти, се є: кондрант. І приклікали її своїх учеників, сказав їм: Істинно кажу вам, що ця убога вдовиця вкинула більше від всіх, що вкидали в скарбону. Бо всі з того, що їм збувало, кидали, а вона зі свого недостатку все, що жала, вкинула, внесе свій прожиток."

Ев. Марко, 57.

31 ДНІВ

ЛІПЕНЬ — July

31 ДНІВ

Стиль ноб. дн.	Свята		ЗАМІТКИ
	укр. катол.	римо-катол.	
1 18 В.	Черв. Леонітія	Теобальда	
2 19 С.	Юди ап., Зосима	Пос. Пр. Д. М.	
3 20 Ч.	Методія	Геліодора	
4 21 П.	Юліана муч.	Іосифа Кал.	
5 22 С.	Епесенія	Фільомени д.	
6 23 Н.	4. по С. Агріппіні м.	4. по С. Ісаї пр.	
7 24 П.	Різдво Св. Івана Хр.	Пульхерії	
8 25 В.	Феопротій	Єлизавети	
9 26 С.	Давида	Кирила еп.	
10 27 Ч.	Самсона	Амалії	
11 28 П.	Кира і Івана	Пелагії	
12 29 С.	Ап. Петра і Павла	Генріха і Гваль.	
13 30 Н.	5. п. С. Собор 12. Ап.	5. по С. Маргар.	
14 1 П.	Лкп. Косма і Даміана	Бонавентури	
15 2 В.	† П о д . р и з . Пр. Б.	Роїса. Апост.	
16 3 С.	Анатолія і Мокія	Пр. Д. М. Шк.	
17 4 Ч.	Андрея крит.	Алексія	
18 5 П.	Кирила і Методія	Синефона з Л.	
19 6 С.	Атаназія	Вікентія з П.	
20 7 Н.	6. п. С. Томі і Ак.	6. по С. Чеслава	
21 8 П.	Вже. Прокопія	Пракседи	
22 9 В.	Панкратій	Марії Магдали	
23 10 С.	† А і т о н і я печер.	Аполінарія	
24 11 Н.	Ольги княз.	Христини	
25 12 П.	Прокла й Ієрія	Ап. Якова	
26 13 С.	† Соб. св. Гавріїла	Анни, М. Пр. Д.	
27 14 Н.	7. п. С. Акакі, Он.	7. по С. Наталя	
28 15 П.	† Володим. в. к. н.	Іннокентія	
29 16 В.	Атилогена	Марти діви	
30 17 С.	Марини муч.	Авдона і Сенни	
31 18 Ч.	Якінта, Еміліана	Ігнатія Лойоли	

ПЯТНАДЦЯТЬ СТОЛІТТЯ.

1400 - 1500.

1413. Годзельська Унія.

1431 - 1436. Війна Свидrigaila з Польщею.

1481. Заговір українсько-литовських князів проти Польщі.

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

Вийшов сівач сіяти своє насінє; і як сіяв, одно впало при дорозі, і подонтано його і птиці небесні висьобали його. А друге впало на хамін, і зійшовши, всхло, бо не мало вогкості. А трине впало між теринну, і теринка, що виросла разом, заглушила його. А інше впало на добру землю, і зійшовши, принесло плід в сотеро.”

Ев. Лука, 35.

31 ДНІВ

СЕРПЕНЬ — August

31 ДНІВ

Стиль НОВ І ДІЛ	Свята		ЗАМІТКИ
	укр. катол.	римо-катол.	
1 19 І.	Лев. Мокриці	Петра в оков.	
2 20 С. † Іллі прор.		Пр. Дів. Ангел.	
3 21 Н. 8. по С. Сим., Івана п.	8. по С. Н. св. С.		
4 22 П. Марії Магдалини	Домініка		
5 23 В. Теофіля, Трофима	Мат. Бож. Сніж.		
6 24 С. † Бориса і Гліба	† Преобр. Гос.		
7 25 Ч. † Успен. св. Анни	Кастана		
8 26 П. Єромолая, Параскеви	Киріака		
9 27 С. † Пантелеймона	Романа і Сек.		
10 28 Н. 9. по С. Прох. Інн. ап.	9. по С. Лаврен.		
11 29 П. Калінника, Серафіни	Зузанни		
12 30 В. Сильвії, Андроніка	Клари		
13 31 С. Евдокіма правед.	Генохита		
14 1 Ч. Севія, В. Ч. Х. Маков.	Езегія		
15 2 П. Перея, монц. св. Стеф.	Усн. Пресв. Б.		
16 3 С. Ісаакія і Дафматія	Роха пізн.		
17 4 Н. 10.по С. 7 Мол. в Е.	10.по С. Лібер.		
18 5 П. Єскінія муч.	Селени		
19 6 В. Преображен. Господнє	Бенігні		
20 7 С. Дометій, Пуд.	Стефана кор.		
21 8 Ч. Еміліяна	Іванини		
22 9 П. Ап. Матея	Філіберта		
23 10 С. Мч. Лазрентія	Філіппа еп.		
24 11 Н. 11. по С. Евла мч.	11. по С. Ан. Вар.		
25 12 П. Фотія і мч. Аннікти	Людвіка кор.		
26 13 В. Максима	Зефірина пап.		
27 14 С. Михея, Теодоз.	Йосифа кал.		
28 15 Ч. Усн. Пресв. Богор.	Августина		
29 16 П. Переяес, обр. Господ.	Ус. г. св. Ів. Хр.		
30 17 С. Мч. Мирона	Рожі з Лім.		
31 18 Н. 12. по С. Фльора і Л.	12. по С. Райм.		

ШІСНАДЦЯТЬ СТОЛІТТЯ.

1500 - 1600.

- 1500. Початки козацької організації.
  - 1520. Перший Литовський Статут.
  - 1530. Дмитро Вишневецький укріплює См.
  - 1565. Другий Литовський Статут.
  - 1569. Люблинська Унія.
  - 1573. Смерть Івана Підкови у Львові.
  - 1582 - 1593. Криштоф Косинський. Повстання.
  - 1595 - 1596. Лобода і Наливайко. Війна з Поляками.
  - 1596. Берестейська церковна Унія.
-

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

"Чи може сліпий сліпого водити? Чи не впадуть оба в яму? Не є ученик над учителем, та звершеннем буде кождий, як його учитель. Чого ж ти бачиш скалку в оці твоого брата, а деревину, що в твоїм оці, небачиш? Або як можеш сказати тво му братови: Брatre, дай, нехай викину скалку в твоїм оці, а сам в своїм оці деревини не бачиш? Линемірі, викинь перш деревину з тво-го ока, а тоді побачиш, як винести скалку з ока твоого брата."

Ев. Лука, 27.

30 ДНІВ

ВЕРЕСЕНЬ — September

30 ДНІВ

Стиль		Свята	
Ім'я	С	укр. катол.	римо-катол.
1 19 П.	Сергій, Андрій Ст. мч.		Егідій
2 20 В.	Самуїла		Юстина
3 21 С.	Тадеуш ап.		Ізабелі, Броніс.
4 22 Ч.	Агатоніка		Розалії
5 23 П.	Лупна, Іринея		Лаврентія
6 24 С.	Святі Евтихія		Захарій прор.
7 25 Н.	13. п. С. Варг. і Тита		
8 26 П.	Адріяна і Наталя	⑤	13. по С. Регінні
9 27 В.	Сані, Пімена		† Різд. Пр. Д. М.
10 28 С.	Августіна		Горгонія
11 29 Ч.	† Усі і к. г. с. І п. Х р.		Николая з Т.
12 30 П.	Олександра, Івана		Прота
13 31 С.	Пола, Пояс. Пр. Бог.		Гайдона
14 1 Н.	Вер. 14, по С. Сим. Ст.		Товії
15 2 П.	Маманта муч.	⑥	14. п. С.В.Ч. і Ж. Х.
16 3 В.	Антима, Теоктиста		Никодема
17 4 С.	Василія, Мойсея		Людмили діви
18 5 Ч.	Захарій		Ліамберта
19 6 П.	Чудо Арх. Михаїла		Томи з Віл.
20 7 С.	Созонта		Януарія
21 8 Н.	15. по С. Різд. Пр. Бог.		Евстахія
22 9 П.	Якима і Азизи	⑦	15. по С. Мат. св.
23 10 В.	Мандори, Матр.		† Маврикія
24 11 С.	Теодори преп.		Теклі діви
25 12 Ч.	Автонома		Герарда
26 13 П.	Корнелія		Клеофа
27 14 С.	Воздв. Ч і Ж. Хреста		Кипріана
28 15 Н.	16. по С. Вівч. Никити	⑧	Косми і Даміана
29 16 П.	Емі, Ефрем		16. по С. Вачес.
30 17 В.	Софії, Віри, Над. і Люб.		† Михайлова арх.
			Єроніма

ЗАМІТКИ

СІМНАЦІЙТЕ СТОЛІТТЯ.

1600 - 1700.

- 1600 - 1602. Самійло Кішка.
1616 - 1622. Гетьман Петро Конищевич Сагайдачний.
1621. Битва з Турками під Хотином.
1625- 1638. Повстання Жмайлa, Т. Федоровича, Павлука й Остряного.
1648 - 1657. Гетьман Богдан Хмельницький.
1654. Сокол України з Московщиною.
1657 - 1659. Гетьман Іван Виговський.
1658. Гадяцька унівза з Польщею.
1659 - 1663. Гетьман Іван Брюховецький.
1665 - 1676. Гетьман Петро Дорошенко.
1667. Мир в Андрусові. Московщина і Польща ділять між собою Україну.
1668 - 1672. Гетьман Дамян Многогрішний.
1672 - 1687. Гетьман Іван Самойлович.
1687 - 1709. Гетьман Іван Mazepa.
-

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

"Се моя заповідь, щоби ви любили один одного, як я полюбив вас. Більшої від сеї любові віхто не має, щоби хто свою душу положив за своїх другів. Ви мої други, коли робите мене, що я вам заповідаю."

Іс. Іоан, 51.

31 ДНІВ

ЖОВТЕНЬ — October

31 ДНІВ

Спільно		Свята		ЗАМІТКИ
Ім'я	Сп.	укр. катол.	римо-катол.	
1 18 С.	Верес. Евменія		Ремігій	
2 19 Ч.	Трофима, Св.		Реодегора	
3 20 П.	Екстасія, Татіани		Франца Сераф.	
4 21 С.	Кондрата		Плякіда	
5 22 Н.	17. по С. Феодії і Іони		17. по С. Пляк.	
6 23 П.	† Зачаття Івана Хр.		Брунова	
7 24 В.	Мч. Теклі	⌚	Юстини діви	
8 25 С.	Евфросинн, Пафн.		Бригіди	
9 26 Ч.	Пр. св. вл. Івана		Джовізія, Вінкен.	
10 27 П.	Калистрата		Франція. Борг.	
11 28 С.	Хирітона		Плякіда М.	
12 29 Н.	18. по С. Пр. Кирика		18. по С. Макс.	
13 30 П.	Свм. Григорій		Едварда	
14 1 В.	Жовт. † Покр. Пр. Бог.		Калікста	
15 2 С.	Кипріана, Юстини	⌚	Тереси	
16 3 Ч.	Діонізія		Галлія	
17 4 П.	Єротея		Ядвиги	
18 5 С.	Харитини		Ев. Луки	
19 6 Н.	19. по С. Ап. Тома		19. п. С. Пет. з А.	
20 7 П.	Мч. Сергія і Вакха		Феліціана	
21 8 В.	Пелагії		Уршулі	
22 9 С.	† Якова апост.	⌚	Кордулі	
23 10 Ч.	Еладміїя		Івана Калістр.	
24 11 П.	Филипа, Теофана		Рафаїла Арх.	
25 12 С.	Пропа, Тараха		Івана Кант.	
26 13 Н.	20. по С. Свм. Карна		20. по С. Евар.	
27 14 П.	† Преп. Параскевій		Савини	
28 15 В.	Лукіана, Ефімій		Симона, Юди	
29 16 С.	Лъвогина сотн.		Наркиса еп.	
30 17 Ч.	Андрея, Осій		Клавдія	
31 18 П.	Луки апост.		Вольфганда	

ВІСІМНАДЦЯТЬ СТОЛІТТЯ.

1700 - 1800.

- 1708 - 1722. Гетьман Іван Скоропадський.
1709. Битва під Полтавою. Смерть Мазепи.
1722 - 1724. Гетьман Павло Полуботок.
1727 - 1734. Гетьман Данило Апостол.
1750 - 1764. Гетьман Кирило Розумовський.
1764. Московщина зносить Гетьманство.
1768. Гайдамаки, Іван Гонта, Максим Залізняк.
1772. Галичина прилучена до Австрії.
1775. Буковина прилучена до Австрії.
1793. Правобережна Україна прилучена до Росії.
1798. Ів. Котляревський видав Енеїду
-

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

"Бо хто з вас, хотічи збудувати вежу, не сяде наперед і не почислить коштів, чи мас на довершенні, щоби, коли положить основу і не зможе довершити, всі, що те бачать, не почали з нього сміятися, кажучи: Сей чоловік почав будувати і не міг довершити."

Ев. Лука, 77.

30 ДНІВ

ЛІСТОПАД — November

30 ДНІВ

Стиль		Свята		ЗАМІТКИ
най	Б	укр. катол.	греко-катол.	
1/19 С.	Жовт. Іоілла прор.			
2/20 Н.	21. по С. Сим. Артемія			
3/21 П.	Прб. Імреюса Вел.			
4/22 В.	Глікерій, Аверкій			
5/23 С.	† Якова а п., бр. Г о с.			
6/24 Ч.	Арети, Атанасій			
7/25 П.	Маркіана			
8/26 С.	Вічч. Димитрія			
9/27 Н.	22. по С. Мч. Нестора			
10/28 П.	† Мч. П а р а с к е в и			
11/29 В.	Анастазій			
12/30 С.	Зеноній, Зеновій			
13/31 Ч.	Стахій, Ампакій ап.			
14/ 1 П.	Лист. Косми і Даміян			
15/ 2 С.	Акіндіна, Пигасія .			
16/ 3 Н.	23. по С. Акінфія, И.			
17/ 4 П.	Іоанникія			
18/ 5 В.	Мч. Галактіона			
19/ 6 С.	Павла еп., Клавдія ,			
20/ 7 Ч.	Ерона, Лазарій			
21/ 8 П.	Собор. Арх. Михаїла			
22/ 9 С.	Онисіфора			
23/10 Н.	24. по С. Ерастія, Олін.			
24/11 П.	Мінн, Віктора, Венкія.			
25/12 В.	† Йосафата, Ніля			
26/13 С.	† Івана Золотоустого			
27/14 Ч.	† Ап. Ф і л і п п (Пуш.)			
28/15 П.	Гурія, Самеона			
29/16 С.	А п. Матея, сван.			
30/17 Н.	25. по С. Григорія Нов.			

ДЕВЯТНАДЦЯТЬ СТОЛІТТЯ.

1800 - 1900.

1803. Заснування това риства "Сокіл-Батько."
1873. Заснування "Наукового Товариства ім. Шевченка."
1868. Заснування "Товариства Просвіти."
1807. Конституція в Австрії дає Українцям можливість свободно розвиватися.
1861. Знесення кріпацтва в Росії.
1848. Знесення панщини в Австрії. Головна Українська Рада у Львові.
1840. Тарас Шевченко видав "Кобзаря."
1838. М. Шашкевич піддає "Дністрову Русалку."
1803. Смерть гетьмана Ів. Кальнишевського.
-

"Пастир добрий кладе свою душу за свої вінці; а ясминик, і хто не є пастирем, для котрого вінці не є свої, бачить, що йде вонк і покидає вінці і втікає; а вонк пориває іх і розгнане. А ясминик утікає і не дбає про вінці."

Ев. Іоан, 36.

31 ДНІВ

ГРУДЕНЬ — December

31 ДНІВ

Стиль		Свята		
Ім'я	Лат.	укр. катол.	римо-катол.	
1	18 П.	Лист. Платона. Раї.	Елігія	ЗАМІТКИ
2	19 В.	Андія, Варазама	Бабінні	
3	20 С.	Григорій, Прокля	Франца Ксавер.	
4	21 Ч.	Введ. в хр. Пр. Богор.	Варвари	
5	22 П.	Филимона ап.	Сави еп.	
6	23 С.	Амфільхій, Григ. еп.	Св. От. Ник. Ч.	
7	24 Н.	26, по С. Катер., Мер.	2. Адв. Амароз.	
8	25 П.	Климента папи	Непор. З. Пр. Б.	
9	26 В.	Алінія стоял.	Леокадій	
10	27 С.	Якова пер., Палядія	М. Б. з Льорет.	
11	28 Ч.	Степана первомч.	Дамасія	
12	29 П.	Парамона, Філумена	Олександра	
13	30 С.	† Ал. Андрея пер.	Лукиї	
14	1 Н.	Груд. 27, по С. Наум, Ф.	3. Адв. Сирія.	
15	2 П.	Прор. Авакума	Фортуната	
16	3 В.	Софонія, Теодула	Аделайди, Ев.	
17	4 С.	† Варварин, Івана Д.	Лаурія	
18	5 Ч.	Сави	Граціана	
19	6 П.	Св. От. Миколая Чуд.	Немезія	
20	7 С.	Амарросія	Теофілія і Зен.	
21	8 Н.	28, по С. Патапія	4. Адв. Ап. Томи	
22	9 П.	Непор. Зачатіє Пр. Б.	Зенона, Фліавія	
23	10 В.	Мини, Сримогема	Вікторій	
24	11 С.	Даниїла стоял.	Нав. Р., Ад. і Ев.	
25	12 Ч.	Спіридонія	Різдво Христ.	
26	13 П.	Еестратія, Евгенія	Стефана првм.	
27	14 С.	Тирса, Левкія	Ев. Івана	
28	15 Н.	Протоієв., Елевтер.	І. п. Р. Д. у. в. В.	
29	16 П.	Прор. Агтез	Томи еп.	
30	17 В.	Даниїла пр., Ананій	Даница, Евгенія	
31	18 С.	Севастійна	Сильвестра папи	

ДВАДЦЯТЬ СТОЛІТТЯ.

1900 - 2000.

1903. Перший селянський страйк в Галичині.
1905. Перша революція в Росії й на Україні по російсько-японській війні.
1907. Українське "Наукове Товариство" основується в Києві.
1914. Українські Січові Стрільці переходят зі Львова до Мукачева 30. VIII.
1917. Українська Центральна Рада збирасься в Києві дня 7. III
1917. Проголошення України республікою III-им універсалом Центральної Ради дня 20. XI.
1918. Мир України з Німеччиною і Австрою в Берестю дня 9. II.
1918. Проголошення Павла Скоропадського гетьманом самостійної України дні 29. квітня.
1919. Польща зняла збройним наступом Галичину.
1921. Московщина зняла Україну.
1921. Польща зняла Волинь, Підлясся, Підляші, Холмщину, по побіді над Москвою під Варшавою. Мир у Ридзі 18. III.
-

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

"Хто вірний в найменшому, і в многім є вірний; а хто неправедний в найменшому, і в многім неправедний,

А коли ви в чужіж вірнини не буди, хто дасть вам ваше? "

Ев. Лука, 81.

Святіший Отець Папа Пій XI.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1930

В місяцеслові були подані перед неділями в рубриці Євангелія утрені воскресні, яких є 11, (згідно Господські празники, як тоді припадає)— і на Літургії Апостоли і Євангелія рядові і Празника, як припадає; цифри при них означають, яке зачало. Як в неділю припадає храм Святого чи Богородиці, бережому на Утрині Євангеліє. В уставі буде воно зазначене.

СІЧЕНЬ.

5. Нед. перед Різдвом св. Отців і 27 рядова. Предпразднство Різдва Хр. На Вечірні в суботу вечер на "Госп. возвд." воскр. стихир 4, Предпр. З і от. З. Слава: От. I нині: Предпраз. Чтення Отцям.— На Літ. Тропар воскр. Отцям і Предпр. Сл. Конд. Отц. I н. Конд. Препр. Ап. і Єв. Отців і 27. рядової неділі.

6. Пон. Навечеріє Різдва. Піст. Царські Часи. Літургія Василія В. з Вечірнею Ап. 303. Єв. Лук. 5.

7. Вівт. Різдво Христове. Досвіта Повечеріє Велике з Всеночним Єв. утр. Мат. 2. Літ. Йоана Зл. Єлици. Ап. 209. Єв. Мат. 3.

8. Сер. Собор Пр. Богор. і св. Йосифа Обр. Попраз. Р. Всеночне. На Літ. Троп. Рожд. і Обруччи. Сл. Обр. I нині Собора. Ап. 306, Єв. Мат. 4.

9. Четв. Попр. Р. і св. Стефана прмч. Утрения мала зі Славосл. вел. Ап. 17, Єв. Мат. 87.

12. Нед. по Різдві св. Богоотців і 29 рядова. На Вечірни на "Госп. возвд." стихир воскр. З. Празн. 4. і Богоотц. З, Сл. Бог. I нині Догм. З гл. Ап. і Єв. на Літ. Богоотц. і 29. ряд.

13. Пон. Віддане Різдва. Закінчення Старого Року.

14. Вівт. Новий Рік. Обрізане Госп. св. Василія В. і Служба Неділі пер. Просвіщенням. Всеночне Єв. утр. Йоана 36. Від нині до 27. січ. Катаавасія: Глубини открил. На Літ. св. Василія В. Прокімен Неділі перед Просв. і Святого, Алилуя Нед. пер. Просв. і Обріз. Апостол і Єв. Нед. перед Просв. і Обріз. без Василія. Ап. 298 і 254. Єв. Мар. 1. і Лук. 6. Причастен Хвалите і Святого.

17. Пяти. Царські Часи Богоявлення.

18. Суб. пер. Просв. Навечеріє Богоявл. Піст. Літургія Златоустого. Вечірня вел. без Літтій. 13 чтений і по Возгласі Трисвятого Прокімен. Ап. 143 від половини: Братіє не хощу вас не видіти. Єв. Лук. 9. Ріцм вси.: Сподобл.: I сполним: і по Возгласі виходять на Водосвяте.

19. Нед. Богоявленнє Госп. (во скресна опускається). Раненсько Повечеріє вел. з Літією Єв. утр. Мар. 2. Літ. Вас. В. Єлици. По Літ. Водосявіє публичне.

20-27. січня Попраз. Богоявл. По місіях водосвяття.

26. Нед. по Просвіщ. і 30. рядова. Попрази. Б. Ап.-Єв. Неділі по Просв. і 30. рядової.

ЛЮТИЙ.

2. Нед. 32. по Сот. о Закхею і прп. Евтимія В. Служба Неділі і Святого. Катавасія на Утр. аж до Віддання Стріт.: Сушу.

9. Нед. Митаря і Фар. і Перенес. моцій св. Йоана Злат. Тріод постна зачинається. Служба Нед. і Свят. До 16. загальниця.

12. Сер. Трох Святителів. Всеночне. Єв. утр. Йоана 36. На Літ. Ап. 334, Єв. Мат. 11.

15. Суб. Стрітення Госп. Всеночне. Єв. утр. Лук. 8. На Літ. Ап. 316. Єв. Лук. 7.

Нед. о блуднім сині і Попраз. Стріт.

22. Суб. Мясопустна. Задушна.

23. Нед. мясопустна. О страшнім суді. Від 24. до Томинії нед. час заказаний. Від нині до 13. серпня Катавасія на Утріні: Отверзу уста моя.

МАРЕЦЬ.

2. Нед. Сиропустна. Нині освячується 2 агнці на Службу Преждеосвящ. Дарів в середу і п'ятницю. Вечірня постна з поклонами.

3. Пон. Початок Вел. посту.

7. П'яти. 1-а В. Посту. На Літургії Преждеосв. Дарів Катизма 18 На "Госп. воззвах" стихир 10: Самогласен Тріоди 2 р. Муче иничії Октоїха (3. глава з суб.) 4, Вмуч. Теодора Тирона (Тріоди) 4; Слава Теодора, і нині: Догмат 3 гл.

9. Нед. 1-а Посту. 1. і 2. Найден іє Голови Йоана Хр. В суботу вечір на "Госп. воззвах" 10 стихир: воскр. 3. Тріоди 4 і Предтечи 3, Слава Тріоди, і нині: Догмат 4. гл. Стиховна воскр., Слава Предт. і нині: Тріоди. Троп. воскр. Сл. Предт. і нині: Пречистому обр. На Літ. Троп. воскр. Образа і Предт. Сл. Предт. і нині: Образа. Літ. Василія В., яка береся так само в 2, 3, 4 і 5 неділю В. Посту.

15. Суб. задушна.

22. Суб. 3-а Посту. 40 мучеників в Севастії. (суб. задушна, служба заупокойна опускається). На Преждеосв. в п'ятницю на "Госп. воззвах" стихир 10: Тріоди 2, муч. окт. 4, Мучей., Слава: Муч. і нині: Догм. 5 гл. 5 чтеній: 2 Тріоди і 3 Муч.

23. Нед. 3. Посту. Хрестопоклонна. Ризи посні. По кождім богослуженню аж до п'ятниці співається перед ч. Хрестом: Кресту Твоему.

29. Суб. задушна.

30. Нед. 4. Посту.

ЦВІТЕНЬ.

2. Середа 5-а Посту. Вечером Поклони.

5. Субота акафистова.

6. Нед. 5. Посту. Предпраз. Благовіщення. Вечером Всеночне.

7. Пон. Благовіщення Пр. Б. На "Госп. воззвах" Тріоди 3, празн. 7. стихир, Слава і нині: Празн. Решта Празн. На Утріні Канон Тріоди і Празн. Стих. хвал. Празн. Славословіє мале. Стиховна Тріоди. Сл. і нині: Празн. Благо єсть: Тропар Празн 1. Ект. Помилуй нас Боже; і по 3 вел. поклонах 1. Час єнду постного. Троп. і Конд. Празн. Перед молитвою часа 3 вел. поклони. Літургія Золотоуст. з Вечірнею. На "Госп. воззвах" Тріоди 5, Празн. 3. Гаврила 3. Сл. і нині: Празн. Чтенія 2 Тріоди з прокім. 2 Празн. Ап. 306. Єв. Лук. 3. Вечером Повечеріє мале.

11. П'яти. Преждеосв. на "Госп возввах" Самогл. дня 2 р., Муч. 1. Тріоди: Лазаря 7 стихир, Сл. І нині Празн. (Лаз.) Зачинається Тріод Цвіття.

12. Субота Лазарева. Літ. Золот. (Нині не вільно долучувати інтенції за усопших) Єлици. Ап. 333. Єв. Йоана 39.

13. Нед. Цвітна. Всеночне. Єв. утр. Мат. 83. По 50 пс. свячення лози. Літургія Золот. Ап. 247, Єв. Йоана 41. Нині освячується також 3 агніці на Літ. Преждеосв. в понед., вівторок і середу.

17. Великий Четвер. Літургія Василія В. з Вечірнею. Ап. 149, Єв. Мат. 107 (з переступ.) о страстях довгє. Пам'ятка установлення Пресвят. Евхаристії і страстей Господніх. Епископ святить Велико Миро і Антимінси. Митте ніг. Нині освячується другого агніця до Божого Гробу. Вечером Утрення страстна, 12 Євангелій з дзвоненням, почім дзвони умовкають до Воскресення.

18. Велика П'ятирічка. Царські Часи. По Вечірні винисені плащаниці до Божого Гробу. Вечером єрусалимська Утрення.

19. Велика Субота. Літургія Василія В. з вечірнею. Ап. 91. Єв. Мат. 115. Замість Алилуя співають: "Воскресни Господи суди земли" під час чого священик зміняє ризи фіометні на світлі.

20. Воскресення Христове. Вечером або досвіта правиться в постних ризах перед Божим Гробом Містополунощниця. По ній плащаницю заноситься на віттар або де є місце над горним сідалищем, щоби було видно і там остає аж до Вознесення. Священик перебирається в світлі ризи, бере Найсв. Тайни, а люди образ або статую Воскресення і Євангеліє і роблять обхід довкола церкви і дзвонять. Заноситься

Найсв. Тайни до церкви і з хрестом виходить перед двері церкви, де зачинається Утрення воскресна На Каноні ектенія по кождій пісні і кадитьсья на початку Канона і на Ангел вопіяще. Літ. Золотоуст. Ап. 1. Єв. П. 1. (поділене на 12 частин читається з перестанками, під час яких дзвониться в усі дзвони). Вечірня в усіх ризах, так само в понед. і вівторок, а на утрені цілій тиждень. Нині на Вечірні Єв. Йоана 65. На Да воскреснет Бог ціловання хреста і мировання. Отпуст з крестом цілій тиждень, а дальше до Вознесення лише в неділі, Пр. Преполовлення і на Відданія Пасхи. Сей тиждень загальниця. Царські врата цілій тиждень отворені. Служби Б. за усопших не вільно правити.

21. Світливий Понеділок. Ектенія на Утрені по 3, 6 і 9 пісні. На Літ. Ап. 2. Єв. Йоана 2.

22. Світливий Вівторок на Літ. Ап. 4. Єв. Луки 113.

27. Нед. I. Томина (Антіпасхи) Всеночне. На мированню роздається артос. На Літургії нині і що дія аж до Віддання Пасхи Антифони воскресні. Цілій тиждень Служба Антіпасхи.

МАЙ.

Майські богослуження в честь Пр. Діви Марії.

11. Нед. 3. о Розслабленім і св. Вмч. Георгія з 6. мая. Всеночне. Єв. утр. Лук. 63. Як храм.

14. Сер. Преполовеніє Празнико да слідуючої середи.

18. Нед. 4. о Самарянці. Попр. Преполовеніє. На Літ. Тропар воскрес.. Препол., Сл. Конд. Самар. I нині: Препол.

25. Нед. 5. о Сліпородженім і св. Йоана Богосл. (з дня 21. мая). Всеночне. Як храм Богослова. Єв. утр. Йоана 67. і стихира по нім Свят.

29. Четв. Вознесение Госп. Всеночне. Єв. утр. Мар. 71, на Літ. Ап. 1. Єв. Луки 114. "Царю небесний" до Зелених Свят опускається.

ЧЕРВЕНЬ.

Посвячений Найсол. Серцю Хр. По читаніях Сл. Божих на місце мол. "Боже прибіжище" береся акт посвяти: О наймилійший...

1. Нед. 6. св. Отців 1. Нікейського Собора. Попраз. Вознесення.

7. Суб. задушна (Трете Найдене Гол. св. Йоана переносяться на четвер 5. червня).

8. Неділя Піддесятиріці. Сошествіє св. Духа. Всеночне. На Літ. Єлици. По Сл. Божій сейчас Вечірня з коліноприклонними молитвами. Царю небесний з колінопреклоненiem на початку всіх богослужень. Загальніця цілій тиждень.

9. Понеділок св. Духа. Празн. Пресв. Троїці. (Як де храм, тоді Утрення аж до Канона, як вчера, лише Тропари і Сідалні 2 перші інші). Ап. 229. і 197, Єв. Мат. 75 і 116.

15. Нед. 1. по Соштствію. Всіх Святих. Нині освятити агнця на Празник Пресв. Евхаристії.

16. Пон. 2. по Сош. зачинається Петрівка.

19. Четв. 2. по Сош. Пресв. Евхаристії Попразен 8 днів до 26. червня. Сам Празник на неділю.

22. Нед. 2. по Сош. Празн. Евхаристії. Всеночне. По Сл. Божій похід з Найсв. Таїнами до 4 вівтарів, де читається 4 Євангелія: I. Мат. 108. від слів: В перший день о прісночний — до слів: в царстві Отця моего. II. ар. 64. В перший день опрісн.— в царстві Божії. III. Лук. 108. Прійде же день опрісн.— імже предається. IV. Йоана 23. Аз есм хліб животний — жив буде во віки.

27. П'ятниця (десята по Пасці) Празник Серця Хр., а служба Сотра

данію переносяться на суботу. Однак для більшого торжства практисується служба Серця Хр. в неділю зі Всеночним, а Сотрад. в п'ятницю.

29. Нед. 3. по Сош. Якби не бралася служба Серцю Хр., то глас 2. Єв. утр. 3. На Літ. Ап. 88, Єв. Мат. 18.

ЛИПЕНЬ.

7. Пон. 5. по Сош. Різдво св. Йоана Хрест. Всеночне. Єв. утр. Лук. 3. На Літ. Ап. 112, Луки 1.. (з переступ.)

12. Суб. Верховних Ап. Петра і Павла. Єв. утр. Йо. 67. На Літ. Ап. 193, Єв. Мат. 67.

13. Нед. 5. по Сош. Собор 12 Апостолів. Сл. воскресна і Собора.

27. Нед. 7. по Сош. Св. Отців шести всел. соборів. Чтення Отців. Вечером Вечірня св. Володимира В.

СЕРПЕНЬ.

3. Нед. 8. по Сош. Пророка Іллі з дня 2. червня. Всеночне. Як храм Пророка, то Єв. утр. Мат. 40. і по нім стихира Прор.

14. Четвер 10. по Сош. Проіхodженіе Ч. Хреста і Муч. Макавейських. Початок Спасівки, се є посту пер. Успенням П. Б. По Сл. Божій відсвяте на памятку хрещення України.

19. Вівт. 11. по Сош. Преображення Госп. Всеночне. Єв. утр. 45. Катафасія: Крест начертав: На Літ. Ап. 65, Єв. Мат. 70. по Сл. Б. благо словлення овочів.

24. Нед. 11. по Сош. Попразн. Преобраз. Катафасія на Утр.: Лиці Ізраїлетії.

28. Четв. 12. по Сош. Успення Пр. Богородиці. Всеночне. Єв. утр. Луки 4.— На Літ. Ап. 240. Єв. Луки 54. По Сл. Божій благословлення зілля.

31. Нед. 12. по Сош. Попразн.

Усп. Катавасія: Преукрашеннай.
ВЕРЕСЕНЬ.

7. Нед. 13. по Сош. Усікновення Ч. Голови Йоана Хр. з дня 11. вересня. Всеночне. Ризи світлі (фіолетні булиби, якби 11. вересня припало в неділю). Від нині аж до 4. жовтня на Утр. Катавасія: Крест начертав.

11. Четв. 14. по Сош. Усікн. Ч. Глави Йоана Хр. (на попередній неділю, нині піст).

— 14. Нед. 14. по Сош. Начало Індікта (новий рік церковний) і Преп. Симеона Столпника. На Літ. Тропар воскр. Індікта і Свят. Кондак воскр. Слава Свят. І нині: Індікта, Прокім. Апелуя і Причастені Інд. і Свят. Ап. ряд. і Свят. Єв. ряд. і Індікта.

21. Нед. 15. по Сош. Рождество П. Д. Марії. Неділя пер. Воздвиженням. Всеночне. На Літ. Прокім. і Ап. Неділі пер. Воздв. і Празн. Причастені Хвалите і Празн. Ап. — Єв. Нед. пер. Воздв. і Празн. (Як храм Рожд. Богор., Єв. утр. Луки 4. і стихирі Празн.)

27. Суб. 16. по Сош. Воздвиження Чесного Хреста. Всеночне. Ризи фіолетні. На Вечірні вел. Прокімен вел.: Бог наш на небеси. Єв. утр. Йо. 42. На літ. Кресту твоєму. Ап. 125. Єв. Йо. 60 (з перест.) Чесний хрест виносяться перед Всеночним на олтар, а на Утріні по Славословію на тетрапод з воздвиженем і поклонами, де лежить аж до віддання Празн. се є 4. жовтня. В тім часі по кождім богосл. перед ч. хрестом: Кресту твоєму. Нині піст (позволяється на набіл). Вечірня воскресна вечером.

ЖОВТЕНЬ.

Посвячений в честь св. Йосифа, Патрона Церкви кат. По читаній Сл. Божій замість "Боже прибіжище" бересь "тебі блаженний Йосифе".

5. Нед. 17. по Сош. На Утріні від нині бересь Полієлей аж до 1.

січня. Катавасія від нині аж до 3. грудня: Отверзу уста моя...

12. Нед. 18. по Сош. Преставл. св. Йоана Богослова (з дня 9. жовтня). Всеночне. Як де храм, Єв. утр. Йоана 67.

19. Нед. 19. по Сош. Покров Пр. Богор. (з дня 14. жовтня, на який переноситься нинішнього св. Томи). Всеночне. Де храм, Єв. утр. Луки 4.

26. Нед. 20. по Сош. (Св. Огнів 7. весн. собора). Як береся іх службу, то ще на Літ. крім ряд. Ап. Єв. браті і Отцем Ап. 334, Єв. по 53.

ЛІСТОПАД.

8. Суб. 22. по Сош. Св. Вмуч. Димитрія. Всеночне. Єв. утр. Мат. 36. На Літ. Ап. 292, Єв. Йоана 52. Вечером Вечірня воскресна.

21. Пятн. 24. по Сош. Собор св. Михаїла Архистр. Всеночне. Єв. утр. Мат. 52.— На Літ. Ап. 305. Єв. Лук. 51.

28. Пятн. Зачинається Пилипівка, піст пер. Різдво Хр.

30. Нед. 25. по Сош. Св. Священник Йосафата (з дня 25 с. м.) Всеночне. Де храм Святого. Єв. утр. Йоана 35.

ГРУДЕНЬ.

4. Четвер 26. по Сош. Введення в храм Пр. Богор. Всеночне. Єв. утр. Луки 4. Катавасія: Христос рождається. На Літ. Ап. 320. Єв. Луки 54. (з перест.)

7. Нед. 26. по Сош. Попраз. Введ.

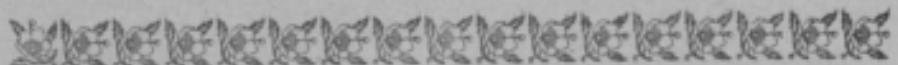
19. Пятн. 28. по Сош. Св. О. Николая чуд. Всеночне. Єв. утр. Йо. 36.— На Літ. Ап. 335. Єв. Луки 24.

21. Нед. 29. по Сош. Предпраз. Неп. Зачаття. Ап. Неділі 28, Єв. Неділі 29. Вечером Всеночне Неп. Зач

22. Понед. Непорочне Зачаття. П. Д. М. Єв. утр. Луки 4.— На Літ. Ап. 320, Єв. Луки 3.

28. Нед. Праотців. Попраз. Неп. Зачаття.

Мундер, 11. жовтня, 1929.

ПІШОВ ДО НІХ, ІДУЧИ ПО МОРІ.

І відпustивши народ, вийшов на гору сам один помолитися. І як наставвечір, був там сам один. Човен же був на середині моря, кидаючи філлями, бо був противний вітер. О четвертій сторожі ночі пішов до них, ідучи по морі. А ученики побачивши його, що йде по морі, стрімко зважилися, кажучи, що се мара і закричали зі страху. Ісус же зараз про мовив до них, кажучи: Успокійтесь, се я, не байтесь. А Петро у відповідь сказав: Господи, коли се ти, звели мені прийти до тебе по воді. А він сказав: Прийди. І Петро вийшов з човна, ходив по воді і підійшов до Ісуса. Та побачивши сильний вітер, злякався і як став потапати, закричав, кажучи: Господи, ратуй мене. А Ісус простяг зараз руку, взяв його і каже йому: Маловіре, чого ти усумнівся? І як увійшли в човен, затих вітер. А ті, що були в човні, прийшли і поклонились йому, кажучи: Дійсно, ти є Син Божий. І переправившися, прибули в землю Генезаретську. А люди того місця пізнавши його, дали знати по тім цілім окрузі і принесли до нього всіх недужих. І благали його, щоби могли тільки діткнутися країв його одежі; а ті, що діткнулись, одужали.

Єв. св. Маттея 14 : 23 - 36.

Перед Церквою св. о. Миколая у Вінніпегу, в день інтронізації Преосвященого Кир Василя.

ПРОМОВА.

ПОГО ПРЕОСВЯЩЕНСТВА ЕПІСКОПА КИР ВАСИЛЯ

НА СВЯТОЧНИЙ АКАДЕМІК, УЛАДЖЕНИЙ В ІГО ЧЕСТЬ У ВІННІПЕГУ, В ТЕАТРІ ВО
КЕРА, ДНЯ 21 ЛИТНЯ, 1929.

Прошу приняти циару й сердечну подяку, що Ви прибули на це свято і пречинилися до звеличення так великого для мене дня. Мило мені бачити так радісну єдність, де зібрані всі товариства і представники Українців міста Вінніпегу.

Тішить мене незвичайно, що можу почути претарний спів і ширі слова привильності й охоти до співіпраці.

Потрібна нам всюди єдність, яка лучить по здіноках людей і товариства разом до спільної думки і спільноНої праці. Так само як співаки лучаться під проводом свого дірігента, а чим більше доповнюють вони себе своїми голосами, тим враще виходить їх спів і тим сильніше враження робить вони на слухачах.

Людське життя ступає по верівній дорозі і для того думки людей рожняться і спречуються зі собою. Тяжко розріжнити, хто має більшу, а хто меншу слухність. Однак ті люди, що йдуть разом дорогою, не можуть розходитися думками так далеко від себе, щоби в дорозі доводити до сварки, незгоди й ворожнечі.

Нехай запанує згода між товариствами, які провадять своїх членів, нехай піде основа, по-згинава робота, яка принесе поступ і славу Україні. (Оппески). Прошу уважати незгоди і ступати дорогою, яка веде до добра українського народу всюди, де він тільки живе. Потрібна дійсна праця, яка сама за себе говорить, потрібна згода, щоби праця могла розвиватися. Нині виджу різні хори, які виступають зі своїми дірігентами на тій самій сцені, того самого вечера. Це символ згоди.

Хочу сповісти завдальше, яке за мене припало, для того прошу о вашу співіпрацю. Провідник може осiąгнути свою ціль лише тоді, коли поможуть йому ті, котрих він провадить. Нарід, що хоче мати успіх, йде за своїми провідниками. Кожий великий народ поважає своїх провідників. (Оппески).

Коли народ мече колодя під ноги свого провідника, тоді провідникові тяжко поступати, тоді найбільший гений не багато зробить. Поступ залежить не лише від мене. Залежить також від Українців в Канаді, як далеко зайде їх епіскоп, що поянить обонятки провідника (оплески).

Будь приготовані цей гарний вечір, щоби відлати честь свому Архієреєви, але здобудете ще більшу честь перед світом собі, коли поможете йому в його праці. Тоді дійдемо до ціли.

Хочу піднести повагу Українців в Канаді, цій відроджено віддій державі, де Українці стають горожанами. Тому шануймо самі себе, а здінаємо довкруги привильників і ширіх прометів, які підопрутуть нашу роботу.

Ужно всеї енергії, щоби Вас гідно зарепрезентувати і попровадити до доброй цілі. (Довгі, немовлячі оплески.)

Промова тривала 10 хвилин. Записав Д. М. Іль.

Ного Преосвященство Кир Василій, Епископ Українців в Канаді. (По середині.)

Світлина під час торжества перенесення влади над дієцезією дна 21-го липня, 1929.
у Вінніпегу.

По лівій руці: о.Іван Колщун, о.Мих. Ірха, о. Евген Диходала.

По правій руці читача: о. Андрей Сарматюк о. Августинарій Калужинський,
о. Стефан Федоровсько, о. Петро Пасічник.

НА КАРТАХ ІСТОРІЇ

З важких подій, які сталися перед нашими очима цього року в організаційнім розвою католицької церкви, хочемо піднести тут дві. Перша подія, це трактат Святійшого Отця з Італійською державою заключений дня 12-го лютня, 1929. Друга подія, це консекрація Преосвященного Кир Василія Ладики на єпископа Українців в Канаді, яка відбулася дня 14-го липня 1929 р. в Едмонтоні, Алта.

Італійська держава оголосила була дня 27-го березня 1861 р. Рим столицею Італії, а дня 20-го вересня 1870 р. італійське військо заняло Рим. Це сталося проти волі тодішнього Папи Пія IX., який запротестував в цей спосіб, що уважав цей крок держави за облогу і ніколи не виїздив поза межі Ватикану, це є поза межі тієї часті міста Риму, які належать до Святійшого Отця. Так само поступали всі наслідники Папи Пія IX., уважаючи італійський уряд за наїздника на місто Рим і на територію того міста, де мав володіти виключно голова католицької церкви як независимий від нікого суверен. Другі чужі уряди одержали відповідні протести святійшого отця проти насильного заняття папської держави, яка бажала посісти повну свободу, щоби сповнити свою задачу кермовання справами католиків цілого світу.

Доперва теперішнє правительство Італії зуміло усунути непорозуміння, які спричинило своїми виступами в роках 1861, 1870. Держава стала на тім становищі, що організаційний плян католицької церкви обирає всі раси, всі народи, лучить людей спільними засадами,

черпаними з Євангелія Христа. Католицька церков не поневолює народи, але провадить до досконалості душ, яка є головною цілею людства. Ця універсальна ідея цінна для всіх людей і длятого католицька церков заслугує на повну підмогу в своїх стремліннях.

Розвиваючи цей погляд, італійський уряд запровадив обовязкову науку релігії в усіх школах, завісив хрест в школах, судах, касарнях, урядах, спричинив співпрацю політичних урядів, випечав початкові марки з релігійними символами.

Розвій католицької церкви є поступом культурної думки, яка стремить до етичних засад, спільніх всім народам. Всі народи можуть зеднатися в католицькій церкві. Італійська держава зрозуміла свою велику місію, що, маючи за собою блискучу минувшину в організації церкви, повинна стати головною, осередньою силою в тій організації. Заключення договору з дня 20-го лютня 1929 є одним з доказів, що Італія станула тепер до помочі стремлінням католицької церкви, веденої Святішим Отцем, яка лучить вже понад 400 міліонів людей.

Дня 25-го липня 1929 виїхав Святіший Отець Пій XI. поза межі Ватикану, як суверин, народів. Це сталося перший раз від р. 1870.

* * *

Другою подією, яка виступає наперед в р. 1929, це подія, що Святіший Отець призначив Преосвященного Василія Ладику єпископом Українців в Канаді. Новий єпископ знає Канаду 20 літ а через послідніх 5 літ був ігуменом монастиря ОО. Василіян в Едмонтоні.

Скоре порішення справи про-
ідника греко-католицької дієцезії
в Канаді являється для Українців
справою перворядної ваги, бо кож-
да організація терпить на тім, коли
з яких причин забракне провідника.
Канадська українська еміграція є
відчіним полем до праці. Держава
Канада ставиться до Українців з
повною прихильністю. Нема тут пе-
реслідування за церковний обряд.
Свобода релігії і обряду вповні бе-
режена і боронена і для того під про-
водом свого єпископа можуть Ук-
раїнці поставити взірцеву церковну
організацію. Залежить це вповні
від того, щоби розуміли, що єдність
зміцнює силу. Праця католицької
церкви має за собою досвід 19 століття.

Ціль праці ясна і гармонійна,
для того що бажає поступу в напря-
мі згоди, співпраці, взаїмної помочі
народів цеї земської кулі. Кождий
нарід почувается в католицькій
організації рівнорядним членом, я-
кий має обовязки але і права, рівні
з другими народами. Стремління
других народів є також стремлін-
нями Українців. Зрозуміння для них
стремлінь збільшується і Українці
щораз ліпше розуміють своє стано-
вище. Під проводом розважного і
тактовного провідника, яким є єпи-
скоп Василь Ладика можуть стану-
ти греко-католицькі церкви на кож-
дій колонії, можуть вирости рідні
школи, народні domi, виховавчі ін-
ститути, економічні організації, я-
кі розвинуться, коли лише будуть
Українці співпрацювати і підpirати
себе взаїмно а остерігатися роз-
дроблювання сил через амбітних а-
гітаторів. Серед чужини має велику
вартість кождий чоловік, що при-
ступає до праці, а праця поодино-
ких осіб набирає сили, коли одиниці
лучать свої стремління після одно-

го суцільного плану.

Висвячення Преосвященого
Кир Василія відбулося в неділю, дня
14 липня, 1929 в Едмонтоні, в Ал-
берті, в катедрі англійських като-
ліків св. Йосифа. У висвячення бра-
ли діяльну участь три церковні до-
стойники: англійський архиєпископ
О'Лірі з Едмонтону, єпископ Кон-
стантин Богачевський з Філадель-
фії і єпископ Василій Такач з Пітс-
бурга. Вони вложили на нового єпи-
скопа ризи і передали жезл і мітру.
Присутні були на тім святі англійсь-
кі архиєпископи з Оттави, із Ванку-
веру, єпископи з Принс Алберт, Принс Руперт і Калгар та французь-
кий архиєпископ з Сент Боніфейсу.
Вечером відбулася в Народнім Домі
святочна академія, на котрій виголо-
сив промову адвокат Юрій Шквар-
рок, який зазначив, що український
єпископ в Канаді є неначе амбаса-
дором українського народу в тій
державі.

Головним майстром церемонії
в Едмонтоні був о. М. Григорійчук
з Монреалу.

У Вінніпегу відбулася інtronі-
зація нового єпископа в неділю дня
21-го липня 1929. в присутності
єпископа д-ра Константина Богач-
евського з Філадельфії. Вечером у
театрі Вокера головним речником
на святочній академії був о. Петро
Олексів.

Оба торжества, в Едмонтоні
і Вінніпегу, припали на гарну пого-
ду, відбулися у взірцевім порядку,
при великім здівізі народу. Всі часо-
писі подали вістку про назначення
нового єпископа, а також коротші
або довші описи торжеств.

M. I.
Вінніпег, Ман.
Дня 26 листопада, 1929.

АРХАНГЕЛ РАФАІЛ.

Книги святого письма згадують чотирох архангелів,— Михаїла, Гавриїла, Рафаїла і Uriїла, які стоять по чотирох сторонах небесного престола, на чолі чотирох легіонів ангелів. Назвища архі ангелів означають: "Хто як Бог," "Божий Слуга," "Бог поможе," "Божа слава."

В святім письмі виступає архангел Рафаїл як провідник в дорозі і як опікун, що лічить біль.

"Добродійне Товариство Ірландців" в Бостоні, заложене 17-го марта 1737. В Філадельфії основано таке товариство 3-го марта, 1790 р., а в Нью Йорку в р. 1841. Це товариство утворило "Щадницю для емігрантів," яка прегарно розвинулася.

На католицьким зізді в Тревірі в Німеччині піддав гадку визначний купець з міста Лімбуга, Павло Кагенслі, щоби основати товариство

ВПред. о. М. Григорійчук, генеральний вікарій. Ігумен о. Йосафат Жак (по правій руці читача). — Знімок на сходах приходства в Монреалі, Кв. Світлана Рек.

Для того в наших часах названо його іменем товариства, які опікуються емігрантами.

Потреба опіки над емігрантами показалася, коли люди з Європи у великом числі зачали переселятися в Америку. Конгрес Сполучених Держав ухвалив дnia 2. марта 1819 закон, що держава має провірювати, хто приїзджає, щоби поселитися в Сполучених Державах Америки. Найбільше імігрантів походило з Ірландії і для того першим товариством опіки над емігрантами було

св. Рафаїла для постійної опіки над німецькими емігрантами в портах Німеччини й Америки. Три роки пізніше зізд в Бамберзі приняв цей внесок і впровадив в діло. В році 1883 сам внескодавець Павло Кагенслі відбув дорогу через море разом з емігрантами, щоби особисто провірити, якої помочі потребують емігранти в дорозі.

В році 1883 основано галузь Товариства св. Рафаїла в Нью Йорку. Року 1889 основано захист для емігрантів під назвою "Дім ім.

Льва" на осібнім уставі. Німецьке товариство св. Рафаїла має свої бюра по Німеччині а своїх кореспондентів в північній й південній Америці.

Горожани Австрії основали таке товариство в Нью Йорку в р. 1898.

Італійці основали Товариство св. Рафаїла в Нью Йорку в р. 1891, а в році 1902 в Бостоні.

Французи, Бельгійці і Голландці основали товариства для опіки своїх емігрантів під різними іменами.

Товариства удержануться з членських вкладок, з добровільних датків і дарів щедрих осіб, які розуміють і відчувають великі обов'язки товариства опіки над переселенцями, що потребують в чужім краю поради, помочі.

Українці основали Товариство Опіки ім. св. Рафаїла у Львовіколо року 1904, коли велике число українських селян зачало виїзджати до Німеччини, до Америки і до Канади а в р. 1924 основано "Товариство Опіки над українськими переселенцями ім. св. Рафаїла в Канаді" у Вінніпегу.

Задачі товариства важні і відимо, як совісно воно вже через 5 літ сповіняє свої обов'язки, дає вказівки, пояснення, виконує поручення одержані від своїх людей. Довіря до Товариства зростає з кождим

роком. Воно шукає способу праці серед українських переселенців, а той спосіб праці мусить бути дещо відмінний від способу праці у інших народів. Повитати треба широ гадку власного дому, яку Товариство поставило в свою програму в році 1928 і поширює її постійно між канадськими Українцями. Кождий імігрант похвалить що гадку і поспішить з датком на єю ціль. А всіми тут "імігранти." Стаемо горожанами, але ще много Українців приїде до Канади, бо хотять приїхати і ми хочемо, щоби приїхали і разом з нами стали до праці як Канадсьці.

Для того потрібне нам сильне Товариство Опіки, яке має уладити захист для українських імігрантів, кухню, де можна буде дешево харчуватися і велике бюро до полагоди всіх справ, які вже тепер напливають до Товариства в численних листах з Канади, Америки, Європи і Азії.

В справді іміграція тепер дещо припинена, але це минеться. Канада все буде потребувати сильних, здорових, витревалих, пильних українських рільників. І вони приїдуть. Товариство Опіки має перед собою велике поле до праці. Щастя Боже!

М. Гр.

Монреал, Квебек, 24. пад., 1929.

Церков св. ап. Петра і Павла в Мондері, Алта.

УКРАЇНСЬКІ ГРЕКО-КАТОЛІЦЬКІ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

АЛЬБЕРТА.

L

1. Аргайл Лейк, Алта., Церков Помочи Матерю Божої.
2. Чимак, Алта., Церков Рождества Матеря Божої.
3. Кроквіл, Алта., Церков св. Івана Хрестителя.
4. Делф, Алта., Церков Воскресіння Матеря Божої.
5. Дервент, Алта., Церков св. Юрія, коло Мельтоніків.
6. Дервент, Алта., Церков св. Вознесення коло Гансасіка.
7. Егремонт, Алта., Церков Воздвиження Чесного Хреста.
8. Елдорена, Алта., Церков Покрова Матері Божої.
9. Гейт, Алта., Церков св. Івана Хрестителя.
10. Гіллард, Алта., Церков св. Димитрія.
11. Іннісфір, Алта., Церков Рождества Матеря Божої. (Ранг 11.)
12. Іннісфір, Алта., Церков Воздвиження Чесного Хреста. (Ранг 10.)
13. Krakів, Алта., Церков Покрова Матері Божої.
14. Лавой, Алта., Церков Вознесення.
15. Лешор, Алта., Церков Рождества Матеря Божої.
16. Сент Майкл, Алта., Церков св. Михаїла.
17. Мондер, Алта., Церков св. ап. Петра і Павла.
18. Мондер, Алта., Церков Преображення, коло Москаліка.
19. Мирнам, Алта., Церков Успення Пресв. Богородиці.
20. Нортберн Веллій, Алта., Церков св. Івана Хрестителя.
21. Пено, Алта., Церков Успення Матеря Божої.
22. Пейн Лейк, Алта., Церков пресв. Троїці.
23. Радвей Сентер, Алта., Церков Успення Матеря Божої.
24. Редвотер, Алта., Церков Рождества Матеря Божої.
25. Скайл, Алта., Церков Воздвиження Чесного Хреста.
26. Смокі Лейк, Алта., Церков св. Онуфрія.
27. Смокі Лейк, Алта., Церков св. Параскевії.
28. Спідден, Алта., Церков Преображення.
29. Страй, Алта., Церков Рождества Пресвятої Богородиці.
30. Торгілда, Алта., Церков св. Йона.
31. Восток, Алта., Церков св. Михаїла.
32. Вегревіл, Алта., Церков св. Троїці.

II.

- Буфорд, Алта., Церков св. Іоана.
- Карвел, Алта., Церков св. Юрія.
- Колмар, Алта., Церков Рождества Матери Божої.
- Едмонтон, Алта., Церков св. Йосафата.
- Гей Лейк, Алта., Церков Воздвиження Чесного Хреста.
- Годден, Алта., Церков Вопедення Матери Божої.

III.

- Калгарі, Алта.
- Летбридж, Алта.

Разом в Альберті: 46 церков в 42 містечках.

САСКАЧЕВАН.

Церковний Округ Саскатун.

- Саскатун, Саск., Церков св. Вмуч. Юрія.
- Герізей, Саск., Церков Герізей Місто, Пресв. Євхаристій.
- Геффорд, Саск., Церков Пресв. Євхаристій, Богородиці.
- Лайсарт, Саск., Церков св. Івана Хрестителя.
- Прудгом, Саск., Церков Борщів, св. Ап. Петра і Павла.
- Дана, Саск., Церков св. Івана Хрестителя.
- Мічем, Саск., Церков Вознесіння.
- Пітерсон, Саск., Церков Соществія св. Духа.
- Бруно, Саск. Церков Пресв. Тройці.

Церковний Округ Айттона.

- Айттона, Саск., Церков Найсв. Христового Серця.
- Гобарт, Саск., Церков коло Мусія, св. Духа.
- Гобард, Саск., Церков коло Барашевського, Воздвиження Чесного Хреста.
- Гудів, Саск., Церков св. Михаїла.
- Гудів, Саск., Церков коло Мацюка, Пресвятої Тройці.
- Фемвуд, Саск., Церков коло Будака, св. Петра і Павла.
- Бедфордніл, Саск., Церков коло Станіславівських, св. Николая.
- Бекентем, Саск., Церков Преображення.
- Джесмін, Саск., Церков Непорочного Зач.

Церковний Округ Нортон, Саск.

- Нортон, Саск., Церков Неперестанної Помочі Матері Божої.
- Джедбург, Саск., Церков коло Богуцького, або Біверда, Успення Пресвятої Богородиці.
- Нортон, Саск., Церков Ярослав, Рождества Богородиці Діви.
- Плеймю, Саск., Церков на Клепахах, св. Михаїла.
- Мелвіл, Саск., Церков св. Юрія.
- Калдер, Саск., Церков Успення Пресвятої Богородиці.
- Вроктон, Саск., Церков св. Володимира й Ольги.
- Сторновел, Саск., Церков св. Йосафата.
- Донвел, Саск., Церков коло Кидів, Преобра-

ження Господа Нашого.

- Спрингфілд — Грайтсенд, Саск., Церков Покрови Пресвятої Богородиці.
- Інсінгер, Саск., Церков св. Николая.
- Інсінгер, Саск. Церков св. Петра і Павла.
- Шіго, Саск. Церков коло Петра Шевчука, Рождества Пресвятої Богородиці.
- Тофтіл, Саск., Церков Пресв. Тройці.
- Модел Фарм, Саск., Церков Покрови Пресв. Богородиці.
- Ефрос, Саск., Церков св. Димитрія.
- Вишарт, Саск., Церков св. Іоанна Богослова.
- Корленд, Саск., Церков св. Івана Хрестителя.
- Ріджайні, Саск.
- Філдейтер, Саск.
- Секретен, Саск.

Церковний Округ Канора.

- Доброподі, Саск., Церков Доброподі.
- Мічелло, Саск., Церков Омеля.
- Мічелло, Саск., Церков Григорій.
- Присія, Саск., Церков Чехів.
- Гейзелдез, Саск., Церков Бучач.
- Рама, Саск., Церков Київ.
- Бюкекан, Саск., Церков коло Василіана.
- Тинн, Саск., Церков Ковалівка.
- Амстердам, Саск. Церков Антонівка.
- Канора, Саск., Відправа в англійськім католицьким храмі.
- Арран, Саск., Церков Арран.
- Арран, Саск., Церков Арран Весна.
- Норклей, Саск., Церков Норклей.
- Сент Філіп, Саск., Церков Сент Філіп.
- Слан Плейн, Саск. Церков Слан Плейн.
- Ронамід, Саск., Церков в будові.
- Клебр, Саск., Церков Помас Лейк.
- Фостон, Саск., Бобулинці.

Церковний Округ Альвена.

- Альвена, Саск., Церков Альвена, Успення Пресвятої Діви Марії.
- Вонда, Саск., Церков Ланінці, Вознесіння Господа
- Вонда, Саск., Церков Вонда коло Приймі,
- Рождество св. Івана Хрестителя,
- Вонда, Саск., Церков Вонда коло Бодізврів,

- св. Петра і Павла.
- Ростери, Саск., Церков Ростери коло Гучковського, Сонцеттів св. Чука.
  - Ростери, Саск., Ростери коло Танаска, Рождество Пресв. Богородиці.
  - Кадворт, Саск., Церков коло Соломяного, Преображення Господнього.
  - Кадворт, Саск., Церков Кадворт коло Підспільногого, св. В. Димитрія.
  - Вакав, Саск., Церков Гори, Вознесення Господнього.
  - Сент Джюліен, Саск., Церков Сент Джюліен, Покров Пр. Діви Марії.
  - Сокаль, Саск., Церков Сокаль, Пресвятої Троїці.
  - Бон Мадон, Саск., Церков Бон Мадон, Преп. Му. Параскевії.

Церковний Округ Гефорд, Саск.

- Гефоора, Саск., Церков Пресв. Євхаристії.
- Гефорд, Саск., Богослужебна Каплиця Пресв. Богородиці.
- Гефорд, Саск., Церков коло Величка, Вхід в

- Храм Пресв. Богородиці.
- Кридор, Саск., Церков коло Воробія, св. Великомуч. Дмитрія.
  - Кридор, Саск., Церков коло Пархома, св. о. Николая.
  - Петровка, Саск., Церков коло Теслона, Соштв'я св. Духа.
  - Лалбертон, Саск., Церков коло Кламчука, Воздвиження Чесного Хреста.
  - Війтвіл, Саск., Церков коло Ковальчука, Вознесення Г. Ісуса Христа.
  - Принс Альберт, Саск., Церков св. Вм. Юрія.
  - Самбуарт, Саск., Церков коло Романіка, св. Івана Хрестителя.
  - Міт Парк, Саск., Церков Успення Пресвятої Богородиці.
  - Мелфорт — Брукебі, Саск., Церков коло Юшківого, св. о. Николая.
  - Ратнер, Еденбрідж, Саск., Церков св. Арх. Михаїла.

Разом в Саскatchewan: 84 церкви у 84 містечках.

МАНІТОБА.

- Етелберт, Ман., Церков св. ап. Петра і Павла.
- Гарланд, Ман., Церков св. Івана Хрестителя.
- Вінніпегосіс, Ман., Церков Рождества Пресв. Богородиці.
- Роблін, Ман., Церков св. Духа.
- Зелена, Ман., Церков Чесного Хреста.
- Пайн Ривер, Ман., Церков Преображення Ісуса Христа.
- Церков Пресв. Євхаристії.
- Кован, Ман., Церков Пресв. Євхаристії.
- Кулюн, Ман., Церков Пресв. Богородиці.
- Залісся, Ман., Церков Вознесення Ісуса Христа.
- Ашвіл, Ман., Церков Успення Пресв. Богородиці.
- Зоря, Ман., Церков св. Василія.
- Драй Ривер, Ман., Церков св. Михаїла.
- Вензл, Ман., Церков св. Михаїла.
- Роблін, Ман., Церков св. Михаїла.

Церковний Округ Сифтон.

- Сифтон, Ман., Церков св. Йосафата (в місті).
- Длонін, Ман., Церков Вознесення Христового (в місті).
- Кеда, Ман., Церков св. Івана Хрестителя.
- Велей Ривер, Ман., Церков св. Володимира і Ольги.
- Фишер Ривер, Ман., Церков Соштв'я св. Духа.
- Окбрей, Ман., Церков св. Николая (за Озером).
- Тут Зенд, Ман., Церков Воведення в Храм Пр. Діви Марії.
- Грендлоу, Ман., Церков св. Троїці (в місті).

- Дріфтинг Ривер, Ман., Церков св. Дмитрія.
- Мінк Крік, Ман., Церков св. Троїці.
- Мінк Ривер, Ман., Церков св. Петра, коло Івасківії.

Церковний Округ Ольга.

- Ольга, Ман., Церков св. Михаїла.
- Ангусвіл, Ман., Церков Соштв'я св. Духа.
- Росбурн, Ман., Церков св. ап. Петра і Павла коло Магаласа.
- Рутенін, Ман., Церков Вознесення Ісуса Христа (Глен Елмо) .
- Росбурн, Ман., Церков св. Троїці, коло Травкача.
- Сім, Ман., Церков Успення Пресв. Богородиці.
- Шовблейк, Ман., Церков св. Йосафата.

Церковний Округ Брендон, Ман.

- Брендон, Ман., Церков Рождества Пресв. Діви Марії, в місті.
- Кандія, Ман., Церков св. Духа.
- Гренфілд, Ман., Церков св. ап. Петра і Павла.
- Кірлайнг, Ман., Церков Воведення в Храм Пр. Діви Марії.
- Риверс, Ман., Церков Успення Пресв. Діви Марії.
- Сенди Лейк, Ман., Церков св. Духа, в місті.
- Озерна, Ман., Церков св. о. Николая.
- Город, Ман., Церков св. Євхаристії.
- Мекензі, Ман., Церков св. Івана Хрестителя.

Церковний Округ Стоартбuri.

- Стоартбuri, Ман., Церков Пресв. Троїці.

- Роза, Ман., Церков св. Євхаристії.
- Толстой, Ман., Церков св. Серца Ісуса.
- Вайта, Ман., Церков св. Дмитра.
- Арбака, Ман., Церков св. Петра і Павла.
- Каленто, Ман., Церков св. Івана Хрестителя.
- Калісто, Ман., Церков Рождества Пресв. Богородиці, коло Сопінзіків.
- Згода, Ман., Церков Успення Пресв. Діви Марії.
- Сондани, Ман., Церков Перенесення Мошевів св. о. Николая.
- Сендалендс, Ман., Церков Покрова Матері Божої.

Церковний Округт Комарно.

- Комарно, Ман., Церков Пресв. Тройці.
  - Тюлон, Ман., Церков Неустанної Помочі вій Помочі Пресв. Діви Марії.
  - Інкул, Ман., Церков Чесного Хреста.
  - Фрейзервуд, Ман., Церков св. ап. Петра і Павла.
  - Фрейзервуд, Ман., Церков Непорочного Зачаття Пресв. Діви Марії, (коло Росоловича).
  - Фолей, Ман., Церков Рождества св. Івана Хрестителя. (Коло Оліянника).
  - Мелеб, Ман., Церков Успення Матері Божої.
  - Рембрандт, Ман., Церков св. Арх. Михаїла.
  - Силявер, Ман., Церков Рождества св. Івана Хрестителя.
  - Скайлейк, Ман., Церков Благовіщення Пресв. Діви Марії.
  - Арборг, Ман., Церков св. Серця Ісуса.
  - Окно, Ман., Церков Непорочного Зачаття Пр. Діви Марії.
  - Мелантон, Ман., Богослуження в школінському будинку.
  - Винніпег Біч, Ман., Богослуження в домі п. Петра Періана.
  - Гімл, Ман., Церков Рождества Пресвятої Діви Марії.
  - Арнес, Ман., Церков св. ап. Петра і Павла.
  - Ривертон, Ман., Церков Всіх Святих.
- Церковний Округт Винніпежські Околини. I.**
- Гонор, Ман., Церков Пресв. Тройці.
  - Іст Селкірк, Ман., Церков св. Покрови Матері Божої..
  - Вест Селкірк, Ман., Церков Пресв. Євхаристії.
  - Вікторія Парк, Ман., Церков Покрови Матері Божої.
  - Босекур, Ман., Церков Сошестя св. Духа.
  - Лейдівуд, Ман., Церков св. Дмитра.
  - Брокентед, Ман., Церков Пресв. Тройці.
  - Талберт, Ман., Церков св. ап. Петра і Павла.
  - Поплар Парк, Ман., Церков св. Покрови Матері Божої.
  - Ла Брокері, Ман., Церков св. Покрови Матері Божої.
  - Гленелла, Ман., Церков св. Покрови Матері Божої. (Коло Класніка.)

- Гленелла, Ман., Церков св. ап. Петра і Павла. (Коло Кравців.)

Церковний Округт Винніпежські Околини. II.

- Чатфільд, Ман., Церков в Честь Серця Ісуса.
- Сарто, Ман., Церков св. Арх. Михаїла.
- Попларфілд, Ман., Церков св. Николая.
- Гадашів, Ман., Церков св. Вознесіння.
- Транскока, Ман., Церков св. Михаїла.
- Янів, Ман., Церков Чесного Хреста.
- Кемора, Онт., Церков св. Николая.
- Фишербріч, Ман., Церков св. Николая.
- Ст. Норберт, Ман., Церков Успення М. Божої.

Церковний Округт Винніпег-Місто.

- Церков св. о. Николая: Ріг вул. Стенлі і Мікгрегор.
- Церков св. Володимира і Ольги, ріг вулиць Стенлі і Мікгрегор.
- Церков св. Євхаристії, ріг вулиць Ватт і Монтроз.
- Церков св. Покрови Матері Божої, ріг вулиць Артилері і Бейл.

Разом в Манітобі: 94 церкви в 90 місцевостях.

ОНТАРІО.

- Брантфорд, Онт.
- Сент Кетрін, Онт.
- Форт Віллем, Онт.
- Гамільтон, Онт.
- Кенора, Онт.
- Кімбери, Онт.
- Ошава, Онт.
- Оттава, Онт.
- Судабри, Онт.
- Торонто, Онт.
- Вест Форт Віллем, Онт.
- Віндзор, Онт.

Разом в Онтаріо: 14 церкви в 13 місцевостях.

К В Е Б Е К.

- Монреаль, Кв.
- НОВА СКОШІЯ.**
Сідней, Н. С.
БРИТІЙСЬКА КОЛЮМБІЯ.
Ванкувер, Б.К.

ЧИСЛО ЦЕРКОВІ В УСІХ ПРОВІНІЦІЯХ КАНАДИ

- Альберта: 46 церкви в 42 місцевостях.
Саскачеван: 84 церкви у 84 місцевостях.
Манітоба: 94 церкви в 90 місцевостях.
Онтаріо: 14 церкви в 13 місцевостях.

- Квебек: 1 церква.
Нова Скошия: 1 церква.
Бритійська Колюмбія: 1 церква.
Разом: 241 церкви в 232 місцевостях.

Н.Ч.Я.

Вінніпег, Ман. Канада. Дія 25-XI, 1929.

КОЛИ Я СЛАБИЙ.

— А до цеї хаті повернемо? — запитав о. Петро чоловіка, який ходив з ним по хатах, на Йордан.

— Як хочете, — відповів старий Прокіп. — Цей чоловік то Андрій Гніп, слабує ще від осені. Жінка недомагає, а жинуть з того, що син деколи ім трохи грошей присилає, бо має десь там добру роботу. В хаті для нас не прилагодилися, налякаються, як Отець туда вступлять. — Все одно підемо, хорих і убогих треба тим більше відвідувати, — відповів о. Петро, і поволіклився снігом до убогої хати.

На обійстю ніхто не прокидав сніг, й було видно, що той дніні ніхто до хати не йшов з вулиці, ані ніхто з хати не виходив на вулицю. Стояла невелика купа не різаних дров недалеко порога, до якого також не було сліду, тільки трохи з боку коло дверей видно було вилляту воду з хати. Се власне був знак, що в хаті живуть люди. Хата збудована из таکий стрій, як будують хати в Галичині, а коли о. Петро вступив до сіней і став співати "Днесь спасеніє міру бистъ," а чоловік, який ходив з священиком подзвонив дзвінком, господиня дому вийшла ім на зустріч з засвіченою свічкою в руках. Вона по старо-краевому хотіла тим способом привітати священика зі свяченю водою.

Як покропив священик хату свяченю водою, тоді сів на крісло коло хорого й розпитав його про його слабість. Хорій розказав священикові про свою слабість. Був петний, що не віздоровіє, бо лікарі признали, що він мав рака на легенях. Гніп був доволі веселий, хоч на

дій на віздоровлення не мав, розмовляв з о. Петром річево й дякував йому за те, що вступив до його хати. Був се чоловік бувалий, який бував в Канаді в ріжких місцях на роботі, з богатъма людьми розмовляв і богато читав пожиточних книжок і газет. За його почином зорганізовано у місточку українську католицьку церков і читальню, яка існувала сім літ, а потому розпалася, через то, що не було кому її дальше організовувати, бо Гніп чувся вже зумчений. Коли священик жалувався на те, що українці дають себе відривати до сект, чим себе несвідомо ослаблюють, Гніп жалібно сказав: "Коли я не годен!" А Гнатиха, яка сиділа на право коло малого столика, сказала о. Петрові, що її муж як був здоров, живо цікавився народними і церковними справами, і тепер припинивши розлад між українцями у місточку, бо він був якраз такий, що межи селянами міг богато доброго зробити. Коли воїн скінчила пояснення, який був її муж між громадянами, Гніп повторив сумно: "Коли я слабий!" і обернувся до стіни.

**

Весною сніги зачали топітися. Дикі гуси вертали з полудня на північ. Канадійські червоношкі почали співати свої пісні, а телефон о. Петра задзвонив сильно: Дзень-зень-дзень... "Андрій Гніп помер. Приїьте на погріб," — говорив чоловік, "Він собі Вас бажав"...

— Не можу, — відповів о. Петро. — Завтра неділя, я мушу іхати на кольонію Т — й, бо там заповіджена Служба Божа.

— Ой, коли ж небіщик собі дуже бажав Отця,— повторяв у телефоні чоловік.

— Жалую, що не можу послідної волі вчинити небіщикові, бо не вільно мені оставити громаду живих, якій я вже обіцяв, що приду правити Службу Божу.

— Яка шкода! — сказав голос у телефоні. — Небіщик просив Вас на свій погреб.

Шпиталь в Мондері, Алта. — перший український в Канаді.

О. Петро відповів: "Що робити? Канада — Канадою, трудно обслугити так людей, як хотілобся. Далека їзда з однієї кольонії до другої. Люди розпорощені по прерії. Годі всіх вдоволити. Бувайте здорові.

По хвилі задзвонив опять телефонічний дзвінок.—

— Галов,— сказав о. Петро у телефоні.

— Галов,— повторив голос, якого ледви чути було. — То я, Петро Шкраба з містечка Т - й. Хочу сказати Отцеві, щоби не їхали до нас на завтра, бо снігові води підмутили залізничний насип і потяг до нас з Вінницю не приде. Потяг, що їхав до Вінницю через наше місто, назад вернув до нашого міста. Гово-

рю для того, щоби Отець не рушалися з місця.

О. Петро відразу розважив, що завтра зможе поховати Андрія Гнипа. Негайно зладив валізку і помчав на дворець, щоби їхати до небіщика який його запрошав.

Було гарне пополуднє. Потяг швидко минув телеграфічні стовни ставав на хвильку по стаціях, де гідальні або висідалі люди, й дальше гнав на схід. Манітобські поля чорніли, й тут то там видно було біля дороги, як господарі працювали на широких фармах тракторами або кіньми. Орали плугом, що бере дві скиби або волочили рілю.

**

Коли о. Петро встав з потягу у місточку, де мав відбутися похорон, здивувалися люди, коли його побачили на двірці, бо вістка рознеслася, що він не прибуде, а Гнипа мали похоронити без священика.

Заки зайдло сонце, ціле місточко знало, що похорон завтра відбудеться зі священиком зараз по Службі Божій.

Так і було. Похорон відбувся о другій годині по полудні при великім здівізі народу: Українців, Поляків, Німців і Англійців, бо Гнип був добре знаний всім мешканцям у місточку.

Як скінчилася похоронна відправа у церкві, о. Петро сказав проповідь, яка зворушила до сліз мало що не всіх присутніх. Він підчеркнув, що Провидіння Боже так рішило, щоби небіщик був похоронений через священика, бо це був щирий Українець і віруючий чоловік.

Друга частина проповіді відносилася до стану душі чоловіка по смерті й до того, щоби вірні не легковажили справу віри, бо це є справа Божа, а Богом бавиться не го-

диться ані вірою, яку Він установив і кровлю своєю запечатав.

Минуло кілька місяців по похороні. Похоронна проповідь вплинула не лише на українських католиків, але й на тих Українців, які були відпали від католицької церкви, бо їх вони були на похороні і чули проповідь. Їх відступство від католицької церкви пішло від того, щоби не записувати церков на католицький чартер. Киринники, що організували Українців у секту, кричали про запис церковної власності і цим баламутили громаду. Але по тім похороні відступники від кирин зложили свою лепту на церков, поєдналися з українськими католиками і створили одну силну громаду, а Англійці, Німці й Поляки дивувалися, що збаламучені Українці таки прийшли до розуму.

**

Хто приде до містечка, де жив Андрій Гніп, на схід від залізничного двірця, побачить гарну українську католицьку церков з трохи копулами і хрестами. Українці зорганізувалися всі разом, розібрали стару церков, а побудували на тім місці нову, гарну, яка звертає на себе увагу цілого містечка. А на північ від залізничного двірця, стоїть будинок з повибиваними вікнами.

УКРАЇНСЬКИЙ ШПІТАЛЬ.

Будова першого українського шпиталя в Канаді почалась в 1928 р. та з причини браку гроша протягнулась аж до листопада 1929 р. Дня 21-го вересня відбулося торжественне посвячення угорного каменя через Іх Преосвященство Кир Василія, а дия 1-го листопада шпиталь отворив свої двері для хорих. В нім поміститься 25 хорих.

Дехто до цінні негодом вийти з діва, що українці в Канаді могли довонити такого величного діла. Тому що самі ве хотути дати на таку добродійну ціль і хотіли щоб їй другі не давали, але кажуть, що се французький, польський або англійський шпиталь.

Дверей не має, хлопчицька поломали й тепер деколи бавляться в нім у жмурки, бо стоїть отвором. Сектантські провідники хотіли продати будинок, але ніхто не хотів купити, бо він ні нащо не придатний. Пропали гроші, видані на церков і на проповідника, що каламутив чисту воду.

На гробі Андрія Гніпа успокоїлися люди і утворили одну сильну громаду.

Що дає сектанство, коли люди оставляють церков, в якій хрестилися і виростили? - Люди в сектах сваряться постійно між собою за церковні основи і за провід. Чи це народний і духовий поступ? Що за хосен відривається і розбиває себе на кусні за підмовою амбітних лінвосків? Чи це дає мудрість або побожність, або богоцтво?

Люди добрі! Вертайте назад до своєї великої, сильної католицької церкви. Ви належали до неї в Старім Краю. Вертайте, щоби не було за пізно, щоби Ви не ослабли і не розлетілися як зернятка піску на прері, що летять, куди вітер повіє. Церков батьків Ваших прийме Вас до себе, як приняв батько блудного сина, коли той вернув домів.

Вінніпег, Ман. Пнб.

В день Соществої св. Духа, 1929.

Така інституція заслугує на се, щоб ім'я кожного Українця було записане як жертводавця. Кожда парохія навіть з найдальшою закутини Канади повинна прислати свою жертву. Кождий народний дім в Канаді повинен прислати свою лепту. Кождий український учитель або учителька, повинен би дати хоч оден концерт на свою ціль. А колядники цего року нехай не забудуть українського шпиталя.

Нехай між нами не буде ані одного паперового Українця. А всі возвімся до діла і зложимо свою цегелку. Чи Ви, читачу, зложили свою цегелку?

Духовний Семінар в Мондері, Алта.

ПРАЦЯ СТОЛІТЬ.

Дев'ятнадцять соток літ тому займала держава Римлян землі довкола Середземного моря і панувала над тодішим світом. Не було в тім часі могучішої і більшої держави. З часом розділилася вона на дві часті, на Західну Римську Державу зі столицею Римом і на Східну Римську Державу зі столицею Константинополем.

В тій великій державі відбулася велика переміна людської думки. Поганство уступало, а ширилося християнство. Нова наука вийшла з римської провінції Палестини, де в столиці Єрусалимі прибито на хрест Ісуса Христа. Ученики Ісуса Христа розійшлися і ширили нову науку про одного Бога, про Ісуса Христа, Сина Божого, що відкупив рід людський своїми муками на хресті, про любов близького, а близким є кождій чоловік на світі. Віра в поганські божки уступала. Терпіння, смерть і воскресення Ісуса Христа дали людям віру в одного, невидимого, всемогучого Бога-Творця Все-світа. Камінні божки впали.

В перших початках християнства виступають люди, що огнен-

ним словом проповідують нову віру, вмирають за проповідувані гадки, або жертвують ціле своє життя Богу і живуть як монахи. Оден з найдіяльніших проповідників християнської віри був Василій Великий, якого історія записала в роках 370-379 епископом Кападоції, з осідком в місті Цезареї. Учився він в школах в місті Цезареї, в Константинополі, в Атинах. Бистрий, характерний, поважний, пильний. Відбув подорожі по Палестині, Єгипті, Сирії, Мезопотамії і зійшовся під час тих подорожей з визначними проповідниками і з монахами. Свій досвід з подорожі вихінував в цей спосіб, що для успішного поширення Христової віри оснував закон монахів, який від нього названий "законом монахів св. Василія Великого," або коротко — "законом оо. Василіян." Він начеркнув правила монашого закона і визначив форми Богослужіння.

Під опікою держави розвинувся закон св. Василія і вже в році 536 находилося коло Константинополя 68 монастирів. Хто хотів посвятити життя молитві, хто хотів пі-

знати основно нову віру, що її ширили ученики Христа, хто бажав посвятитися науці, їшов до монастиря. Монастирі дали найкрасших, проповідників, найревнійших місіонарів в Монастирі св. Василія Великого були розсадниками християнської віри на сході. Відти виходили люди, що ставали єпископами і патріар-

хами народів, де поширені була християнська віра в грецькім обряді.

Українські монахи св. Василія Великого виступають в половині XVIII століття як самостійна галузь того славного своєю минувшиною закону. Під теперішню хвилю находяться монастирі оо. Василіян в слідуючих місцевостях Галичини:

Питомці в новіціїті ОО. Василіян в Мондері, Алта, В середнім ряді під ліво сидять: Преп. о. Дамаскин Попович, Преп. о. Порфірій Боднар, Вереп. о. провінція Навкратій Крижанопський, Вереп. о. ігумен Атаназій Филипп, Преп. о. Йосафат Тимочко.

хами. З того закону вийшли св. Кирило і св. Методій, уроджені в Тесальоніці, що жили в монастирі над Босфором в Малій Азії. Кирило помер в р. 869, похований в Римі; Методій помер в р. 885, похований у Велеграді, на Моравії. Духовні, що ширили християнську віру за часів княгині Ольги і за часів Володимира Великого, це були проповідники, виховані в Василіянських монастирах. Коли з початку монахами були греки, з часом поширився закон в цей спосіб, що до закону вступала молодь інших народів, однак передов-

Львів, Бучач, Букова, Добромиль, Дрогобич, Гошів, Краснопуща, Крехів, Кристинополь, Лаврів, Михайлівка, Перемишль, Підгірці, Улашківці, Золочів, Жовква.

Закарпатська Україна: Мала Бережна, Мукачів, Ужгород. Угорщина: Маріяпош.

Румунія: Біксад.

Бразилія: Ірацема, Естадо де Ст. Катаріна.- Марцеліна.- Прудентополіс, Естадо де Парана.

Канада: Мондер, Алта., Едмонтон, Алта., Вінніпег, Ман.

Тому сорок літ в Галичині корш

марі стягали українських селян до себе і забирали їх майно за виплату горівку. Монахи-Василіани організували Mісії по цілій Галичині, вказували правдиву дорогу і нарід покидає коршми. Цілі села відживали, підносилися просвітно і економічно. Високий хрест, що його ставилося на спомин відбутої Mісії, чував нещаче сторож над селом і всегда пригадував людям їх місійну обітницю тверезості і чесноти.

Часопис "Mісіонар" розповідає

Перша церков Mісії Чину ОО. Василіан, побудована в р. 1903. за почином о. Платона Філякса. Тодіння почта Біверлейк, близько 80 миль від Едмонтону, а з мілі на схід від Муннар, Альта.

лася в найдаліші закутини Галичини, гень за море до Бразилії, Америки, Канади. Вийшли книжочки релігійного змісту, а нарід розкуплює їх передає з рук до рук і освідомляється релігійно і національно.

Під час будови української держави пішшли об. Василіани як духовники українських частин, опікувалися вояками по шпиталях, вдававали часопис для жовнірів. При поході української армії за Збруч осіталося двох монахів Василіян у військовому шпиталі для тяжко хорих на плямистий тиф. Оден, хотя хорій, пішов з армією і на Великій Україні скінчив своє життя.

Коли польський наїзд заняв цілу Галичину, опинилася українська інтелігенція по вязничих таборах. Польська наїздна влада увізнила 45 монахів Василіян і запроторила до табору в Домбю. Поляки зконфіскували архів, всі найдорощі річи, всі видання монастиря в Жовкві, де міститься василіанська друкарня. Кождий польський табор, де опинилися українці від переходу української армії за Збруч, мав одного або двох монахів Василіян. Тут працювали вони щоби скріпити духа вязнів, підтримували на дусі, заохочували, сповідали, проповідували, провали Службу Божу. Цого поляки не могли заказати.

Українська еміграція за Атлантичний океан розпочаласяколо року 1880. Українські селяни зачали іхати до Сполучених Держав Америки і до Канади. З Канади слали переселенці листи до митрополита, Іх Екселенці Андрея Шептицького у Львові з просябами о священників. Митрополит віднісся з тою справою до настоятеля василіанського чина. Цей розглянув справу і вислав трьох монахів Василіян на Mісію до Канади. Сотки народу чекало на них. Але щож їх трьох могло зробити на таку скількість народу, розсіяну по великанських просторах? Не в вигодах проводили вони дні у Канаді, але ділили тяжку долю свого брата — рільника на канадській прерії. Збиралі людій по землянках, сповідали, хрестили, вінчали, проповідували слово Боже, щоби скріпити, розвеселити людій до праці і злучити думками з рідною українською землею.

Нарід набрав відваги і душевного спокою. Осади зростали, переселенці будували церкви. Громади вірних могли збиратися і відчути

свою громадянську силу в церкві, як найважніші організації серед чужини. Російські агітатори побачили добич для себе і кинулися на український народ. Розкидали книжки, брошури, часописі, обіцювали золоті гори, щоби лише відрвати людей від правдивої віри до схизми. Появилися також вілзини від протестантів. Показалися деякі страти. Але це були беззварісні відвадки. Цілій народ відчув, що це напади і стояв непохитно при своїй вірі. Місіонари-Василіани подвоїли свою працю без гомону і боронить стадо перед вовками і медведями. Рівночасно прикладали всяких старань, щоби дістати єпископа. Прийшов єпископ і застав початки, зроблені до дальшої організаційної праці. Війна світова перервала зв'язь з рідним краєм, а потреба працівників зростала. Щоби вишколити священиків, які докладно обзнакомлені з канадськими відносинами, закладались об'єднання. Василіани за дозволом і благословенням Апостольської Столиці виховавчий інститут, "новіцят," де мають виховуватися молоді місіонарі, монахи-Василіани. Виставлено в Мундері, Алта., просторий гарний дім. В сам, день Успення Пречистої Діви Марії зібрається народ зі всіх усюдів, щоби взяти участь в незвичайнім торжестві, в посвяченю і отворенню новіціяту. Того самого дня вступило трох молодих людей до новіціяту.

За шість літ приступило значне число гарних молодців до праці над соббю, щоби набути знання і посвятитися Божій справі. З поміж студентів одні вже на теольогії, другі на фільозофії, а наймолодші приготовляються доперва до фільозофічних студій. Всіх їх є понад трий-

цять, а походять зі Стейтів, Маніто-би, Саскачевану й Алберти.

Але українська іміграція прибуває рік за роком, число їїнших зростає скоро. Що значить тисячі кадесяль монахів-місіонарів із сотнями тисячів українців, розкидених по просторі Канади? Потрібно більше таких, що хотять посвятитися службі для народу, щоби слугити Найвісшому Богу.

"Не ви бо промовляти пете, а Дух Отця вашого промовляє і ме в вас." — (Єв. Маттея 10. 20.)

Рідна Школа ім. Покрови Матері Божої у Ванкуверу. Ріг Артилерійської і Бойд шул. Знімка під час будови. Школа вже скінчена

**

Українські Молодці! Сотки тисяч Українського Народу ждуть на своїх провідників духовних. З Ваших уст мають поплысти слова мира, потіхи, правди, що їх принес Спаситель людству. Нехай Ваші серця не замикаються, коли відзвивається тихий голос Спасителя до Вас. Ідіть за покликом Христа до апостольської праці, ставайте в ряди ідейних молодців, що піднесли прапор Христа і повели народ у побідний бій з неправдою і нечеснотою, не жахайтесь ніяких труднощів. Всі перепони поборете, бо з Вами Бог.

Про ціле удержання новиків

лбає монастир, оплат нема ніяких. Хто має скінчений осьмий степень у прилюдній школі, може вступити до новіціату, де докінчує степені, опися студіює фільозофію і теольогію. Хто побачивби, що студії ціль, студій для нього невідповідні, може кождої хвилі опустити монастир

без ніякої перешкоди і ніякого засудження роту коштів. Пояснення, устні і писемні, дає монастир оо. Василіян Мундері, Алта.:

I. M. H.

Писано в Едмонтоні, Алта.
15 місяці жовтні, 1929.

ІНВАЛІДАМ.

Правдиву любов до поневоленої української землі і її державницьких змагань має той, хто гідно вміє пошанувати пам'ять погиблих борців і кому лежить на серці доля позіставших інвалідів.

Епископський Ординаріят — як подають деякі священики — наказав у всіх українських греко-католицьких церквах відправити панахиди за погиблих геройів і зібрати датки на інвалідів. Дня 3 листопада сам Преосв. Кир. Василій відправив панахиду в Едмонтоні і виголосив промову.

Для Інваліда візнували вже поважні жертви на руки Епископського Ординаріату у Вінніпегу. Даліші жертви належать слати до:

Ukrainian Bishop's Chancery
612 Flora Ave., Winnipeg, Man.

ЕПИСКОПСЬКА ПАЛАТА.

Недавно серед відзначенніх українських громадян міста Вінніпегу повстала думка, щоб спільно допомогти в будові єпископської палати, яка має стати з найближчою весною у Вінніпегу.

В тій цілі 15 листопада, 1929 р. в школі Сестер Служебниць відбулися спільні наради представників всіх українських гр.-катол. парохій, запомогових брацтв і просвітів товариств міста Вінніпегу. В нарадах зволнили взяти участь також Преосвященний Епископ. Того дня вибрали центральний комітет, який пістиме збірку.

Кожда парохія, кожде брацтво й просвітів товариство повинно заявляти в себе збірковий комітет, який увійде в порозуміння з головним комітетом у Вінніпегу. Всікі письма в цій спрямованості треба так:

Ukrainian Bishop's Chancery
612 Flora Ave., Winnipeg, Man.

ФАРМА

КАНАДІЙСЬКИЙ АЛЬМАНАХ

1930.

— 00 —

Накладом і заходом
ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКИМИ
ПЕРЕСЕЛЕНЦІЯМИ ІМЕНІ СВ. РАФАЛА В КАНАДІ

Зредагував
Д. М. Ільчишин
Секретар Товариства "Опікн."

ВІННІПЕГ, МАНITOBA, КАНАДА.

Рубачі рубають ліс. Вони відібрали землю під фарму.

ПОБАЖАННЯ.

Народе український, славний, великий!
Вірою сильний, незломний!
Працею твердий, неутомний!
Ти пустар канадський дубув
вотом і плугом міцним.
Це Ти праці зітнua, зкорчуван
зав'ятим топором своїм.
Зі шахтів Ти кайлом залишив
руду для фабрик добув,
у фабриках в поросі й спечі
дні та ночі пробув.
Залізні шляхи від моря до другого моря промостили
мозолиними руки свої сильні вирів,
щастя для всєї Канади
усіх народів громади.
І Твоїх гарних дочок та синів,
орлят українських в Канаді,
на водіні цілого світу відкрия.
Ти велич у вірі, у праці, у вкладі!
Ти, вірний Богові й Церкві
Святині прегарні стройів,
та жертви найбільших, найтишших
Ніколи, ніде не жалів.—
для Бога, для Правди, для Волі Ти жив!
Правіма єще слово сердечне,
Слово від серця, як кров!—
Серед Канади нових умов
шай Господь буде Твоїм Вождом
на славних, побідних шляхах,
тепер і в дальних днях!
Церква правдива, побідна на всіх землях
нехай держить над Тобою позир!
Ізязані вузлом любові,
союзом духа сильні
Зайдем до України обнови,
Разом! Вперед! Усі!

о. Степан Семчук
Вінніпег, Маж., Жовтень, 1929.

Фарма.

В давних, давніх часах люди не уміли ані орати, ані сіяти. Ловили рибу і полювали на звірів, щоби роздобути собі поживу й одяг.

Хтось з людей зачав копати землю звичайним колом і сіяти насіння. Це був перший винахідник рільництва. Не знаємо, коли це сталося, і в котрій частині світа це сталося і що це був за чоловік.

А потім хтось з людей видумав плуг з дерева,— леміш і гряділь і чепіги,— який тягнули люди. Дуже тяжко краяв той плуг землю і дуже тяжко було людям його тягнути. Але то була перша машина рільничча.

Пізніше якийсь розумний чоловік освоїв вола, зробив ярмо і за пряг вола до плуга. Це був великанський винахідник, якого імені не пам'ятаемо. Віл тягнув плуг і поміг чоловікови орати діку землю.

Люди зачали не лише освоювати, але також плекати у себе вола і корову і хтось прийшов на гадку, що молоко від корови можна пити, а щоби це молоко мати, треба корову доити. Це відкриття скріпило розвій господарства. Як називав

ся той перший молочар, коли жив, де жив, не знаємо.

Минали тисячі літ і з людьми, що ловили і смажили рибу, що полювали на диких звірів і пекли на кострах мясо та уганяли по безмежних диких просторах землі, поробилися рільники, які осіли на місці, орали й пололи землю. Освоїли вони не лише вола, але також коня, що тягнув і біг скоро.

Рільник не може переходити з одної ріки до другої, як рибак, не може уганяти по лісах, волочитися з одного ліса до другого, як польовник. Він плекає землю і мусить осісти на однім місці, щоби якийсь кусень землі взяти на свою власність і ходити коло неї на весні, в літі, в осені, в зимі. Чим довше він на однім місці, чим ліпше він дбає про землю, тим більше вона очищена, тим старанніше вона зорана і заволочена.

Рільник не може блукати, як рибак, або мисливий. Він лишається на місці і будує хату з дерева, або з каміння, Він не хоче сидіти під наметом зі скір, але бажає мати вигідну, теплу, ясну домівку для себе і

ля своєї родини. Він хоче що хату рикрасити, і бажає мати добрий двір до дому свого сусіда і добру орогу від одної оселі до другої, він удує дороги і ставить мости.

Ані мисливий ані рибак не потребують міцних хат, добрих хідників, битих доріг, камінних мостів.

Рільник замінив дику землю в іллю або в луку, розвів стада худоби, побудував дороги, засадив сади.

В який спосіб рільник своїм плугом переміняє дику землю в урожайний лан, видимо це в Канаді. Господар стає з плугом, бере чепіги в руки, рушить віжками і коні йдуть вперед. Леміш крає скибу за скибю, перетинає і перевертає землю вузкими пасмами, раз попри раз, стопа попри столу. У чорні скиби мече рільник зерно, волочить залишними боронами і за кілька місяців

Осьмеро коней при дисках. Одна пара важків. Вони обробляють 18 акрів на день.

Рільник дав почин до виробу залізного топора, залізного плуга, залізного сверла, залізного гибля, залізного цвяха, спричинив шукання зализа і розпочав копати за металями в землі. Він спричинив топильні руди і будову фабрик.

Рільник засіяв лен і коноплі, щоби дістати пряжу, остріг вівцю, щоби мати вовну. Рільник видумав красна, і виткав з пряжі і вовни по-лотто і сукно. Він одягнувся в свою власну тканину і не потребував носити тяжкого скіряного одягу, який і тепер мігби задягати, коли хотів, бо скіри з домашніх звірят має по-достатком.

вітер філює ланом високої пшениці, яка пристигає від гарячих лучів сонця, жовтіє і кладеться в снопи, скошена і звязана жниваркою.

Дікі ліси, каменисті пустарі перемінив рільник в пшеничні лани. Ніхто інший цього не зробив, лише він, рільник. Сталевим, лискучим лемішем робить землю пухкою і урожайною і дістає пшеници на поживу для цілого людства. Все, що довкола діється, діється через нього і для нього, виростають фабрики, щоби робити залізні плуги, борони, сіварки, молотільні, і т. п. Для нього розвинулася торговля рільничими пристладами, худобою, збіжжям, мукою,

хлібом, молоком, маслом, полотном, сукном. Для нього розвинулися школи, печатають друкарні книжки і часописі, отвірають лікарі, адвокати й інженери свої бюро.

Рільник спричинив, що робітники положили залізні шини, і пустили ними поїзди з тяжкими льокомотивами. Рільник перший побудував церкви всюди, бо відчув, що потребує душевної витревалості до праці.

Українські рільники своїми руками позносили каміння з пустар, зрубали гущу, витягнули коріння, і пильні, як мурашки, зорали прерію і орють й дальше, підсуваються на північ. Те саме робили рільники інших народів, що зайшли в цей край. Ніде в Європі не слідно так тобі великої правди, що рільництво є пістовою торговлі, промислу, лучби, науки, поступу, як в Канаді.

Фарма, це кусень землі, що її посідає оден господар, який дбає про цей кусень, щоби він був управлений і приніс як найбільший збір в збіжжу, ярині, худобі, дробі, молочі, пасіці.

Українська мова в Європі не знає того слова і для того воно якесь дирне, незрозуміле, таємниче.

Фарма значить "господарство" і вона може обнимати пів акра поля або 5,000 акрів поля або й більше. Звичайно розуміється під словом "фарма" простір 160 акрів; це є 113 європейських моргів. В західній Канаді земля розмірена інженерами, карти порисовані, фарми записані в табулярних книгах і розділ землі може відбуватися в як найкрасшім порядку. Кожда фарма зі 160 акрів, це квадрат, так що західна Канада виглядає на докладній карті як велика сітка з квадратами очками.

Хто приїзджає, має право дістати оден квадратик зі 160 акрами як "наділ" від держави і платити лише 10 доларів, мусить однак сповнити всі ті умови, які закон приписує в таких разах. Це є головна причина для чого під фармою розуміється передовсім простір на 160 акрів.

Кождий фармар працює на своїм квадратику і чим більше прибуде до Канади правдивих рільників, тим скоріше переміниться весь дикий простір в урожайну ріллю. Українці пописалися тут своєю витревалостю, пильнотою і незвичайності та здобули собі ім'я знаменитих піонірів на прерії.

Однак на тім не повинні обмежитися. Час поступає. Рільники не можуть лишитися лише на своїм загороджений фармі і пильнувати плауга. Вони мусуть простягнути руку понад межі своєї фарми до сусіда, фармара. Фармари мають лучитися у організації, які збільшують їх силу, улекшують їм закупно рільничих приборів і збільшують хосен з продажі збіжжа і худоби. Українські фармари мусять припинитися до поступу, який роблять рільники інших народностей і не можуть також замикати очей на це, що діється в промислі і в торговлі. Промисл і торговля розвивається лише на підставі рільництва, однак їх організація поступила так дуже наперед, що розумний український рільник мусить дещо свого часу й уваги та гроша посвятити організації торговлі й промислу. Український народ потерпів до цього часу через те, що всю свою увагу звернув на рільництво, а не щкавився цілком розвоєм промислу й торговлі. В Канаді є нагода цей недогляд поправити.

Фарма це простір, де царить

-плуг, що управляет землю, однак на цім просторі мають люди цікавити-ся також склепом купця і копальню руди і фабрикою товару і друкарнею часописі, бо всі ті частини розвинулися на підставі рільництва і мають помочи рільництву, але не сміють задавити ріллі і рільника під своїм тягарем, як роздавлює за тяжки дах стині хати. Рільник повинен тягнути хосен не лише з фарми, але також зі склепу й фабрики.

Рільництво, промисл, торговля і освіта, це чотири чинники, які дають змогу, що розвивається і роз-

цвітає держава. Українські фармари беруть в Канаді особисто участь в розвою канадської держави і можуть запізнатися з тими чотирма високими колесами, на яких їде державний віз: з рільництвом, промислом, торговлею, освітою і можуть опісля доброю радою і мудрою помічю причинитися до будови держави на українських землях.

Вінніпег, Манітоба
Дня 3-го жовтня, 1929.
Ж. Ч. Й.

Коні запряжені до логоньких канадських возів.

З ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ.

"Хочте звати, що діється на Великій Україні" — відповів мені Німець-холоніст, — "я скажу Вам лише тільки, що там всі хотять мати владу, а ніхто не хоче працювати." "Я приїхав тепер з Одеського Округа з женою і шестирядою дітьми до Канади, бо тут маю брата, що поміг мені приїхати. В році 1928 була страшна посуха. Неурожай через два послідні роки, податки завадили. Нарід мучиться. Потім роздамене так, що дві десятини припадає на душу. Люди, які дістали поле, хтось не має ніколи до роботи з полем, не уміють ходити коло ріллі. Люди, що мають ділову в господарстві, не сміють набувати більше подяк. Там треба більше видавати, чим хто має до ходу. Як можна видержати? Всюди страшний незo чадок. Ніхто про цю не дбас, бо всю до всих належить. Кождий крикун хоче старшувати, а до праці нема нікого."

Німець вийшов з бюро на дворець, щоби іхати до брата в Саскачевані. Мені на думку прийшов український робітник-пролетар, від когоного Консульят СССР в Ризі зажадав листовою 146 доларів за відновлення пашпорту СССР на згаду з Канади до Києва в СССР. Британський пашпорт коштує п'ять доларів, польський пашпорт \$9.45, чеський \$3.20, німецький \$1.00 (один долар).

P.C.K.

НАРІД.

Це щодні — іначе нарід: перше його "назустрі," а відтак ним кермують.

МЕК ПРИЯТЕЛЬКАМИ.

— Іван бере медичину на університеті.
— Нешансний! Від коли-ж він слабує?

СТАН РІЛЬНИЦТВА В КАНАДІ.

Канадський простір обраховують на 3,684,723 квадратових миль. Цей простір є 30 разів більший чим британські острови і майже рівняється всemu просторові Європи, який обчислюють на 3,776,700 квадратових миль. На такім великому просторі можна найти ріжні роди землі і підсона.

як не для одного то другого, або третього способу господарювання. Зі всого вище згаданого простору в Канаді заселено 140,8887,903 акрів. Це означає, що в Канаді ще є до заселення 217,174,287 акрів землі. Це вказує, кілько то рільників може ще поміститися в Канаді.

В 1928 році зі всого заселено-

ХУДОВА В ЛІСІ. Іст Кілдован, Манітоба

Для того способи господарювання на просторі між Атлантическим а Тихим Океаном є ріжні.

Весь цей простір не є відповідним під управу. Коли відчислиться багна, ліси, води і неорганізовані території, Канада має 1,329,539,200 акрів землі. В дев'ятьох провінціях Канади находитися 358,162,190 акрів відповідної землі під управу. І з цього простору не вся земля є відповідною під управу збіжжа, але майже увесь цей простір є відповідним

простору, який виносить несповна сто сорок міліонів акрів було управлено 59,351,811 акрів. З того видно, що трохи більше, як одна третя частина землі, заселеної, є управлена. Така скількість поля видала величезні богацтва в збіжжу, ярині, овочах і худобі. Прихід з оброблення землі є найбільший з усіх доходів. Щоби мати ясний образ вартості збору з поля, подаємо простір, число бушлів і вартість урожаю з поля в Канаді.

Вартість збору з поля в цілій Канаді в 1928 році.

Назва Плодів	Число Акрів	Число Бушлів	Вартість \$	Вартість з акра
Озимої Пшениці	819,262	20,054,000	23,009,000.00	28.08
Ярої Пшениці	23,300,112	513,517,000	403,004,000.00	17.29
Вівса	13,136,516	452,153,000	210,956,000.00	16.05
Ячменю	4,880,740	136,391,400	76,112,000.00	15.39
Озимого Жита	599,158	10,378,000	8,096,000.00	13.51
Ярого Жита	240,407	4,239,700	3,395,000.00	14.12
Гороху	154,469	2,588,300	4,786,000.00	31.63
Фасолів	70,276	1,170,500	4,184,000.00	59.53
Гречки	502,729	10,899,300	10,128,000.00	20.14
Лену	378,081	3,614,000	5,758,000.00	15.00
Кукурудзи	139,192	5,241,000	5,860,000.00	42.10
Бараболь	599,063	50,195,000	40,874,000.00	68.15

Приглянемось поодиноким провінціям. Після провінцій число акрів і збір з них в 1928 році подаємо в понизше зложеній таблиці. В цій

таблиці є предложений збір всіх ростин з поля, це є збіжжє, ярина, сіно насіння і т. п.:

Вартість пільного збору в році 1928. Поділ після 9 провінцій:

Провінція	Процентовий Простір всеї Канади	Число Акрів	Вартість \$
Принц Едвард Айленд		540,619	12,444,000.00
Нова Шотландія		714,047	18,824,000.00
Нью Брансвік	1.4%	900,376	18,275,000.00
Квебек	16.5%	6,893,000	130,363,000.00
Онтаріо	10.3%	10,357,960	243,768,000.00
Манітоба	6.5%	6,744,467	113,492,000.00
Саскачеван	6.9%	21,063,678	334,867,000.00
Альберта	7.1%	11,727,830	209,283,000.00
Британська Колумбія	10.0%	409,834	18,465,000.00

Три провінції над Атлантическим Океаном, а це Остров Кополовича Едварда, Нова Шотландія і Нью Брансвік називають звичайно "приморські провінції." Всі разом вони займають 1.4% всього простору Канади.

Господарство в тих провінці-

ях займається по найбільшій частині плеканням овочів і бараболь. Зі збіжжя овес занимає найвизначніше становище. Інші збіжжя сіють у малій скількості. Мешканці цих провінцій займаються більше риболовством і працюють в копальннях вугілля. Провінція Принц Едвард Ай-

ленд (Острів Королевича Едварда) має добре розвинене плекання лісів на кожухи.

Провінція Квебек є найбільшою в Канаді. Вона займає 16.5% всього простору Канади. Ця провінція має гори і ліси, много рік і маліх озер. Рільництво в цій провінції відзначається рухливостю фармарів, які посідають мали фарми. Мішане господарство з молочарством цікавить цю провінцію. Побіч рільництва майнерство і рубання лісів для паперових фабрик дають заняття великому числові мешканців.

Провінція Онтаріо займає 10.3% всього канадського простору. В південній часті цеї провінції переважає плекання овочів і ярини. Тут на південні є фабрики, які приправляють ярину, як помідори, горох, фасолі і з овочів, сливки, чечевиці, яблока, грушки. В середній часті провінції розвивається мішане господарство. Молочарство приносить найбільші доходи. Північна частина Онтарія має богаті копальні мінералів та металів, як також великі ліси, які дають дерево на папір і на будулець. Це жерела великих доходів.

Вище згаданих п'ять провінцій називають Східною Канадою. В цих провінціях продукція зернового збіжжа обмежена, з виникою озимої пшениці та вівса. Ці провінції не уважають збіжжя за головне жерело своїх доходів. Замість того продукція сира, меду й овочів є великою. Сироварні є всюди і то недалеко одна від другої. Збут на сир є за границею і в Західній Канаді. Мід і овочі також збуваються на Заході або за границею.

Далі на захід лежать три "передні провінції," до яких належить: Манітоба, Саскачеван і Альберта.

Вони займають слідуючі частини простору Канади: Манітоба 6.5%, Саскачеван 6.9%, Альберта 7.1%. Колись ці степи північно-західної часті Північної Америки уважалися за пущі. Тепер, від коли вони є заселені, з цих провінцій вивозиться велику скількість збіжжа, скота інших господарських продуктів. Ці провінції треба назвати "збіжжевим шпіліром Канади."

Манітоба, через велике число озер і гір має обмежену скількість землі відповідно до управи збіжжя. В протязі останніх років в Манітобі провадиться більше мішане господарство. Манітоба славиться тим, що продукує близько 49% всього ячменю в Канаді. Північна частина Манітоби має мало землі відповідно до рільництва. Це скалисті околиці, де останніми часами розвинувся великий рух в пошукуванню металів та мінералів.

Провінція Саскачеван займає середину західної рівнини. Завдяки рівнині управа поля улегчена. Тому та в цій провінції начисляється найбільше число акрів під управою. З цеї провінції походить близько 56% всієї пшениці, 57% всього жита і 74% всього лену. Так велика продукція збіжжа вимагає одностайногого господарства, яке займається управою лише збіжжя, передовсім лише пшениці. Тут находимо господарства, що управлюють лише пшеницею, однак последніми часами зачинають господарі займатися також ховом худоби і дробу.

Провінція Альберта є гористою у своїй західній часті. В південній часті терпить на безводність. В гористій часті по більшій часті є копальні вугілля. В південній часті занимаються мешканці рільництвом і тут заведені найбільші в світі

рови для наводнювання піль. Північна части Альберти під назвою Піс Ривер вибивається на верх завдяки своїм величезним просторам родючої землі. В цій околиці поселюються що року щораз більше поселенці і в протязі кількох років можна сподіватися, що північна Альберта буде вивозити велику скількість збіжжя.

Британська Колумбія займає 10% всього канадського простору. Це є гориста провінція. Тут є

найвищі гори Канади. Найголовнішим жерелом доходів цеї провінції є ліси, копальні металів та мінералів і риболовство. Рільництво по найбільшій частині обмежується на плеканню овочів, ярини, дробу і наливу.

В цілій Канаді збіжжа становить найбільше жерело доходів. Коли обчислиться збір пшениці, вівса, ячменю, жита і лену, одержимо слідуючий образ в числах:

ЗБІЖЖА В ПООДИНОКИХ ПРОВІНЦІЯХ, РІК 1928.

Провінції	ПШЕНИЦЯ		ОВЕС		Бушлі
	Акри	Бушлі	Акри	Бушлі	
Принц Едвард	26,099	498,000	164,052	5,593,000	
Айленд	6,021	113,500	103,163	3,645,000	
Нова Шотландія	8,874	157,900	209,063	6,339,000	
Квебек	57,000	929,000	1,748,000	41,031,000	
Онтарио	803,465	15,948,000	2,659,930	93,461,000	
Манітоба	2,660,125	52,383,000	1,458,401	53,376,000	
Саскачеван	13,796,854	303,399,000	4,358,747	156,043,000	
Альберта	6,707,526	155,682,000	2,340,263	88,257,000	
Британська Колумбія	59,194	1,151,000	98,815	4,405,000	

Провінції	ЛЕН		ЖИТО		ЯЧМИНЬ	
	Акри	Бушлі	Акри	Бушлі	Акри	Бушлі
Пр. Ед. Айленд	—	—	—	—	5,179	148,000
Нова Шотландія	—	—	113	2,700	9,396	259,600
Нью Брансвік	—	—	522	9,000	8,930	246,800
Квебек	2,000	16,000	12,006	181,000	128,000	2,803,000
Онтарио	7,694	67,000	66,307	1,131,000	615,433	19,944,000
Манітоба	81,789	804,400	120,222	2,066,000	1,937,263	52,569,000
Саскачеван	279,414	2,654,000	471,073	8,412,000	1,621,463	44,268,000
Альберта	6,182	61,000	162,620	2,680,000	545,524	15,849,000
Бр. Колумбія	732	12,000	6,708	136,000	9,552	306,000

З вище поданої таблиці видно яку важну роль відіграють три "прерійні провінції" в Канаді: Манітоба, Саскачеван і Альберта, що дають поверх три четвертих канадського збіжжа. Це діється завдяки великим ланам, які постійно ростуть, а також тій обставині, що Канада виплекала роди пшениці

Приморські провінції, Нова Шкотія, Новий Брансвік, східні провінції Квебек і Онтаріо та далеко-західна провінція — Британська Колюмбія мають лагідніше підсніння. Завдяки цьому в тих провінціях хов садовини займає визначне місце. В 1928 році в Канаді виплекано овочів вартості в \$19,824,333.00.

Худоба пасеться на лузі. Подальше видно огорожу, стовпи з дротом, якими обведена кожда фара в Канаді.

вівса і ячменю, які доходять скоріше, уникуючи морозів. Є вигляди що простір управленої землі ще далі посунеться на північ завдяки новій відмінній пшениці, яку виплекано на досвідових фармах.

Перепони, які зменшують успіх, є буряни і слабости збіжжа. З цими перепонами наукові сили борються о скілько є попертя від загалу.

Для докладнішого пояснення подається таблицю збору різних овочів в кождій провінції. Ця карта не є дуже строга, бо подається збір і вартість з 1928 року, коли збір овочів в Канаді був значно менший завдяки несприятливій погоді того року. Всеж таки з неї видно, що за овочі поодинокі провінції ховають і в якій скількості зглядом себе.

Збір і вартість овочів в Канаді в р.1928.

Овочі	Нова Шотлія		Нью Бронкс		Квебек	
	Скількість	Вартість	Скількість	Вартість	Скількість	Вартість
Яблока, бочок	1,080,000	3,158,000	22,000	\$82,500	105,050	\$108,560
Грушки бушлів	5,000	8,500	—	—	—	—
Сливки, бушлів	—	—	—	—	—	—
Брусниця, бушлів	—	—	—	—	—	—
Оброкос, бушлів	—	—	—	—	—	—
Черешні, бушлів	—	—	—	—	—	—
Сунцок, кварт	420,000	46,200	560,000	79,200	2,832,000	330,840
Малини кварт	20,000	4,200	28,000	6,160	—	—
Інші Ягоди кварт	85,000	11,050	190,000	22,800	—	—
Виноград, фунт	—	—	—	—	—	—

ОВОЧІ	Онтаріо		Бр. Колумбія		—
	Скількість	Вартість	Скількість	Вартість	
Яблока бочок	561,300	\$1,936,485	1,457,720	\$5,612,222	—
Грушки бушлів	80,800	137,360	169,630	327,386	—
Сливки бушлів	314,200	345,620	165,810	270,270	—
Брусниця бушлів	535,800	1,071,600	69,970	128,745	—
Оброкос бушлів	—	—	36,210	89,800	—
Черешні бушлів	216,250	594,687	55,000	241,450	—
Сунцок кварт	2,247,000	337,110	5,205,340	624,640	—
Малини кварт	2,304,000	368,640	2,415,660	386,505	—
Інші Ягоди кварт	915,300	100,683	2,134,040	296,024	—
	69,120,000	2,764,800	—	—	—

Крім збіжжа і овочів рільництво в Канаді приносить ще доходи у менший скількості з тютюну. В 1928 році в Канаді зародило тютюну 41,976,000 фунтів, даючи близько 972 фунтів з одного акра. Клочче і прядиво з лену та конопель також

приносить дохід. Скількість прядива і клочча виносила 2,928,000 фунтів. В інших провінціях плекають овочі в малій скількості. Ярина, сіно і насіння конюшини та огородини також приносять доходи.

ХОВ ХУДОБИ І ДРОБУ.

Плекання скота в Канаді злу-
чене переважно з управою землі.
Майже на кождій фармі є луки.
Щоб зужиткувати трави та щоб
мати доходи, коли збіжже недопи-
ше, переважна частина фармарів
тримає худобу. Корови дояться а
сметану посилають до молочарень,
де зі сметани роблять масло. Бички
і стари, або не відповідні на молоко
корови продається на мясо.

Крім худоби плекання овець
задля вовни і мяса також загально

сить доходи на фармах, якими опла-
чується хатні потреби.

В околицях, які мало заселені,
в провінціях Манітобі, Саскачеван
і Алберті є "ренчі." Це є великі про-
стори землі, які винаймається від
правительства на яких "ренчарі"
плекають великі череди худоби, або
великі табуни коней, або великі ста-
да овець. Такі череди, табуни або
стада можуть мати по кілька тисяч
штук. Деякі з ренчів мають захоро-
ни на зиму, а деякі не мають їх. Цей
скот з ренчів звичайно добре ви-
глядає, бо росте і множиться в на-

СТАДА ХУДОБИ НА "РЕНЧУ" В АЛЬБЕРТИ.

приняте. Плекання овець не розвивається в околицях, де господарі зачинають доперва господарити.

Плекання свиней також всюди приняте. Завдяки ринковим вимогам в цілій Канаді є зусилля ховати свині на солонину. Це є довгі та рівні свині, котрі замість рости в сало та смалеш, ростуть (при відповідній годівлі) в мясо і сало.

Коні також плекаються на фармах. Попри робучі коні виховується лошата. Це також приносить дохід.

Дріб, як кури, гуси, качки і індикі є важкою галузєю, яка прино-

пів дикім стані. Худоба майже виключно мясного типу. Коні плекають два три, або й чотири роки і продають господарям як "бронки"— (не привчені до роботи коні).

В густо заселених околицях є підприємства, де плекають чисто расову худобу, добре коні до тягla і фарми, на яких тримають велике число курей. Такі заведення провадяться на велику скалю. Вони бога-
то причиняються до того, що від них походять звірятя шляхотних рас.

Відносно молочної худоби — існують підприємства, де трима-

ють від кількох до 300-400 дійних коров. Такі фарми також причиняються до того, що фармарі можуть набути звірят доброго хову.

Вартість всього скота в Кана-

ді в 1928 році обчисляється на суму \$861,403,000. Щоб бачити наглядно стан хову худоби, подаємо числа і вартість худоби і дробу після провінцій:

СТАН ХОВУ ХУДОБИ В КАНАДІ В РОЦІ 1928.

НАЗВА	Канада	Пр. Едв. Айл.	Нова Шотландія	Ню Брансвік	Квебек
Число	3,376,304	33,615	50,929	51,713	351,206
Вартість	\$255,469,000	3,401,000	5,675,000	6,208,000	38,018,000
Молочні Корови	3,792,522	56,049	137,867	109,068	1,114,477
Вартість	\$272,109,000	3,531,000	8,343,000	5,924,000	71,298,000
Інша худоба	5,000,750	60,154	131,925	106,085	849,879
Вартість	\$231,709,000	2,130,000	4,885,000	3,232,000	29,210,000
Вівці	3,415,788	97,082	270,461	160,514	863,757
Вартість	\$35,730,000	962,000	2,034,000	1,294,000	8,272,000
Свині	4,497,367	52,653	55,184	76,072	813,300
Вартість	\$66,295,000	833,000	954,000	1,695,000	14,669,000
Індикі	2,065,797	14,290	11,775	42,646	186,000
Вартість	\$6,526,000	49,000	43,000	156,000	207,000
Гусі	1,125,047	33,085	17,930	17,871	106,000
Вартість	\$2,548,000	75,000	49,000	48,000	250,000
Качки	995,840	8,887	8,291	10,731	55,000
Вартість	\$1,228,000	10,000	13,000	17,000	75,000
Іншій Дріб	49,592,855	880,162	928,706	924,970	8,003,000
Вартість	\$47,913,000	863,000	873,000	871,000	8,803,000

Назва	Онттаріо	Манітоба	Саскачеван	Альберта	Бр. Колумбія
Число	609,249	351,464	1,135,852	740,408	51,878
Коней	60,308,000	26,354,000	73,830,000	37,672,000	3,943,000
Молочні Корови	1,261,384	248,630	418,506	344,485	101,136
Вартість	106,153,000	17,433,000	27,203,000	23,427,000	8,407,000
Інша худоба	1,420,669	430,279	762,873	955,000	283,876
Вартість	76,859,000	20,338,000	35,002,000	45,376,000	14,478,000
Вівці	1,014,106	142,713	183,098	515,000	169,057
Вартість	12,320,000	1,440,000	1,831,000	5,348,000	2,029,000
Свині	1,833,538	330,803	602,156	680,000	53,652
Вартість	24,943,000	5,013,000	8,430,000	9,039,000	1,019,000
Індикі	496,202	319,429	444,302	517,857	33,296
Вартість	1,940,000	942,000	1,133,000	1,424,000	132,000
Гусі	590,415	101,551	146,086	100,461	10,748
Вартість	1,429,000	193,000	275,000	196,000	30,000
Качки	557,150	72,927	146,968	99,258	36,328
Вартість	741,000	76,000	140,000	101,000	55,000
Іншій Дріб	18,059,809	3,920,149	7,712,989	5,496,130	3,666,940
Вартість	19,143,000	3,252,000	5,630,000	4,232,000	4,144,000

Набіл в р. 1928 в Канаді вартував \$250,000,000., худоба на мясо \$197,889,000., різаний дріб і яйца \$106,654,000., вовна з овець на суму \$5,099,000.

Молочарство зростає з року на рік. В східній часті молочарство

зростає завдяки високим цінам за землю і високим податкам. В західній часті Канади знов продукують набіл з тієї причини, щоб покривати ті недобори, які є завдяки неврожаєві збіжжя. Молочарський промисел також значно зросі від тих часів, від

коли західні провінції зачали впроваджувати і поширювати цю галузь.

Теперішнimi часами робляться старання поліпшати якість худоби. Коли плекають худобу для мяса, то стараються цю ціль осягнути, як найскорше. Коло набілу стараються обходитись як найліпше. Дбають про ледівні та скорий перевіз, щоб масло, або сир були як найліпшої якості. Це робиться задля того, щоб канадські вироби віддержали конкуренцію на світових ринках збуту.

МАШИНЕРІЯ.

Коли прийметься під увагу, що в Канаді є близько 800,000 фарм (в 1921 році було 711,090), з яких збирається так велика скількість збіжжа, стає дивним, як це осягається. Це є можливим у великий мірі лише при помочі рільничих машин.

Частину потрібної машинерії виробляють в Канаді, а частину спроваджують із західних країн. В 1926 році в Канаді вироблено рільничих приладів за \$38,269,214. За суму \$15,643,381 вивезено в 1928 році цих приладів за межі Канади. Це значить, що в Канаді вживається рільничих приладів, які виробляються в Канаді за суму яких 30 міліонів доларів. В 1928 році привезено з інших держав рільничої машинерії за суму \$29,636,449. З самих Сполучених Держав Америки привезено сюди машин за \$29,132,852. З Канади вивезено в 1928 р. жниварок за \$2,303,798; плугів за \$2,151,378; молотілок за \$3,551,385. Привезено тракторів за \$14,893,586; жниварок за \$1,372,578; плугів за \$1,731,738 і молотілок за \$4,354,182. Ці числа показують, як дуже канадське рільництво залежить від машинерії,

яку роблять поза Канадою. Щоб зменшити таку залежність від чужих країн, робляться старання, щоб канадські фабрики розвивались і сповнювали всі бажання фармарів. Для цього впливають горожани на правительство, щоб воно підносило мита на заграниці машинерії.

В 1926 році було в Канаді 69 фабрик для рільничих знарядів і машин. В них працювало 1220 чоловік і 220 жінок. Майже всі ті фабрики є на сході Канади. Для того знова мешканці західної частині Канади домугаються зниження мита на заграниці рільничої машинерії, щоб воно була дешевшою. В цей спосіб Західна Канада майже все була проти цієї митної тарифи. Хто хоче дати дешевші ціни машин для Західної Канади, жадає зниження мита; а хто хоче, щоб Домінія з часом стала меншою залежністю від промисловості і капіталу чужих держав, а особливо від Сполучених Держав Північної Америки мусить домагатися вищого мита, щоби приспівити розвитку нашого власного промислу в Канаді.

Щоби зменшити кошта роботи і заощадити час, входять в уживання машини, що косять збіжжа відразу молотять. Солома розкидається по ниві. Пересічний "Комбайн" може на день скосити і змолотити збіжжа з 25 акрів.

ЗБУТ ЗБІЖЖА.

Система збуту збіжжа обдумана і добре переведена.

Збіжжа зсипається в елеватори (сипанці), які є на стаціях. Такі сипанці в Канаді в 1928 році мали вмістимості на 155,117,200 бушлів. Зі стацій везуть поїзди збіжжа до сипанців над водою, які називають "терміналами." Вмістні-

містъ державних термінальних сипанців виносить 39,0/25,000 бушлів а приватних 66,735,000 бушлів. Коли до цього додати сипанці коло млинів та інших заведень, де виробляють щось зі збіжжа і сипанці в східній Канаді, то побачимо, що Канада може вмістити 310,832,200 бушлів збіжжа у 4,823 сипанцях.

Від самого початку збут збіжжа в Канаді находився в руках кількох одиниць. Це відбивалось дуже але на добробуті фармарів. Коли фармарі мали збіжжа на продаж,

бить центральна організація, яку зорганізовано всіми провінціональними кооперативами. Всі члени дістають однакову ціну за збіжже відповідно до якості, до "степенів," "грейдів"- збіжжа. Ця кооператива називається по англійськи "пул," по українськи "узол."

Дотепер кооперативний збут зпанував близько 60% всього канадського збіжжа. Завдяки такій організації збут збіжжа приніс більший прихід.

Для правильного збуту, щоби

Худоба на оборі замізничного двірця у Вінніпегу.

це є в осені — тоді ціни були дешеві. Під весну, коли фармарі випродали своє збіжжа, ціни йшли в гору. Завдяки тій появі по Великій Війні зорганізували фармарі кооперативу збуту збіжжа. Кожда провінція в Домінії має або може мати таку кооперативу (співдільню). Кождий, хто є членом такої кооперативи підписує угоду на чотири або п'ять років, що він доставлятиме своє збіжже до кооперативи. За своє збіжже члени дістають зараз по доставі частину заплату, а решту їм виплачується в міру того, скілько збіжжа продалось. Продаж збіжжа ро-

купці були безпечними, яку якість збіжжа вони купують, правительство впровадило "степеновання" "грейдовання"- збіжжа.

Тому, що Канада має величезний простір і що від часу скінчення жнів до того часу, коли вода замерзає, до збуту збіжжа лишається час від 6 до 10 тижнів, із за так короткий час трудно доставити збіжжа на ринки збуту. Ці труднощі є тісно звязані з коштами. Задля ощадження цих коштів і задля того, щоб доставити збіжжа як найскоріше на світовий ринок, західна частина Канади домагалась від 42 років за-

лізниці до Годсонського Заливу. Цей залив був одним з перших портів для Годсон-Бейської Компанії ще в 1813 році. Аж цими часами докінчується цю зелінницю. До 1931 року, як сказав оден з теперішніх міністрів домініяльного уряду, при порті Чорчіл будуть вже стояти термінальні сипанці. Це значно облегчить доставу збіжжа з Західної Канади до Європи.

В протязі останніх п'яти десяти років росте збут збіжжа з Канади до Японії й Китаю. Тихо-океанські порти, як Ванкувер і Принц Руперт стають більше важними. Значна скількість збіжжа з Алберти пливе туди.

В Канаді споживає населення, і зуживає на засів 42,000,000 бушлів. Решту треба продати.

Вивіз збіжжя з Канади за рік 1928 в бушлях:

Збіжжя	Велика Британія	Сполуч. Держави	
Пшениця	188,657,268	7,503,681	266,902,189
Овес	2,439,966	876,284	7,158,723
Ячмінь	19,209,599	13,262	28,829,250
Жито	4,703,076	1,522	10,424,643
Мука, бочівок	3,072,494	7,111	9,387,273

Коли почислити всі експорти, які походять з поля або з ростин, то Канада вивезла в 1928 році за \$484,316,535., а імпортувала за \$238,185,498. В цій сумі включені такі речі, як мітли, нитки, насіння, і богато інших. Коли відтягнеться \$101,918,498. від цілої суми, яка є \$238,185,498., то зістається суза \$137,267,000. вартості річей, які в Канаді спожилися яко корм.

Канадський експорт продуктів зі скота в 1928 році виносив квоту \$165,845,096., а імпорт виносив \$65,790,021. Загально канадський експорт в 1928 році виносив суму \$1,250,456,297., а в тім же часі імпорт виносив суму \$1,228,207,606. Пересічно припадає на одну особу в Канаді \$127.17 експорту, а \$114.82 імпорту. Зваживши все разом, рільництво в Канаді є найголовнішим жерелом богацтва. І не диво, що всі

правительства як Домініяльні так і Провінціональні, як також і деякі приватні підприємства разом зі всіми просвітнimi організаціями стаються поширювати ліпші способи господарювання, щоб земля, вода і сонце дали як найкрасший вислід при помочі людської праці ума і рук.

ЗБУТ ХУДОБИ.

Збут скота також приноровлений до вимог. На кождій стації, де показалася потреба, вибудована загорода з високих, побілених вапняних поруч. Фармарі і купці зганяють сюди худобу — а звідти ладуть її у вагони. Поїзди йдуть у певні дні, які везуть скот до центральних обор. Центральні обори є у Монреалі, Торонті, Ст. Bonifacі, Келгарях, Саскатуні, Едмонтоні, Принц

Алберті і Мус Джу. На цих центральних оборах купують місцеві різники і купці, люди, котрі займаються вивозом за границі.

З початку торговля худобою спочивала виключно в приватних руках. Це не все виходило на користь ховців худоби. Тому і тут в протязі останніх років повстали кооперативи. Фармарі підписують умову, яку автоматично відновляється з року в рік, що вони доставлятимуть свою худобу кооперативі. Ці кооперативи є дістріктами. Вони звичайно обнимають оселі людей,

котрі можуть порозумітись між собою. Ці організації мають централю провінціональну. Провінціональні ради мають центральну Раду Продажі скота. Зріст цеї організації робить великі поступи. Фармарі дістають ту ціну, яка є на ринкові з вимкою коштів продажі і достави.

К. С. Продан

Референт

в міністерстві рільництва

Провінції Манітоби.

Вінніпег, Ман., 1-го жовтня, 1929.

— — — — —

ЖАРТИ.

НА ФАРМІ.

Наймий: Пане господарю, прийхав купець і хоче побачити нашого годованого пашока.

Господар: Добре. Скажі, що я зараз вийду.

*****

МАС РАЦІЮ.

Кінь скинув жіда, а прохожий висміяв його.

— Як то можна з коня на землю ведти?

— Ні, каже засормлений жід, прещінь в повітря не буде висити.

*****

ПОПАВСЯ.

— За що ж ти в тюрмі, добрій чоловіче?

— За те, що іхав автом за поволи.

— Ти хочеш сказати за скоро.

— Ні, за поволи. Властитель дігнав мене.

*****

“ЗНАМЕНІТІЙ ЛІК.”

Лікар: Я мушу почисливі вам десять доларів за поліщення вашого слуху.

Скупар: Що?

Лікар: Я кажу, що ваш разузок виносятъ десять доларів.

Скупар: Нікак не чую, пане доктор.

Лікар: Ну, як так, то я не почислив вам нічого.

Скупар: Дуже дякую, пане доктор.

МУДРІЯ УСТУПАЄ ДУРНОМУ.

— Винеси ще одного, чи ні?

— Розум каже ні, жолудок каже так; розум мудріший від жолудка, а тому що мудріший уступає дурнішому, то винеси ще одного.

*****

ГОЛОС З ПЕКЛА.

Жінка, яка щойно повдовила, бере участь у спиритистичному засіданні та викликує духа своєго помершого чоловіка:

— Якже-ж тобі єдиний там на тому світі? Чи ти щасливий?

— Шасливий, то не дуже, але все-ж таки почуюся краще, чим при твоєму боці.

Отже ти в ряю?

— Ні... в пеклі.

*****

ДИПЛОМАТ.

— Мусів я небоці жівці на смертній постели присягнути, що другий раз не соженося.

— Я, на твоєм місце бувби ніколи того не зробив.

— Е, дурень ти! Мусів я так зробити, бо булаби не вмерла.

*****

НЕ МОЖНА.

— Бабусю, тримайте добре язык за зубами!

— Коли не можу панчишку, бо ані одного зуба не маю.

РАХУНКИ.

В потязі, що гнав з Вінніпегу до Портедж Ла Прері, сиділи на однім сідаку два Українці і розмовляли про загально українські справи, а потім зійшли на господарку. Були це люди около сорок років життя. Я мимохіті слідив за кождою гадкою, бо говорили досить голосно, а я сидів близько них. Білягий муштина мав стала роботу в місті Вінніпегу, яка приносила йому в місяць сто долярів, а чорнявий муштина жив на каменистій фармі, мав сорок акрів виробленого поля, дві парі коней, всім дійних коров і п'ять голов ялівнику та кілька сот долярів довгу. Один і другий мали по кількох дітей в школінім віці.

Коли фармар сказав, що він бідує, то білягий відповів:

"Я не думаю, що ви бідуєте на фармі, але вам фармарам вройлася біда в голову, як дитині обарянок. З яким фармаром подибаєшся, і ста неш про господарку говорити, то він про біду говорити.

"Не дивуйтесь," — сказав фармар. Тому фармар про біду говорити, бо коли порівнати його до робітника в місті, то він бідує."

"Я не думаю," перебив йому бесіду робітник. "Коли ви фармари

маєте де мешкати, що їсти, в що одягатися, то ваша біда менша, я наша біда в місті, бо в місті, що заробимо нині, то завтра зімо."

"Ба," продовжив фармар. "Ві робітники готові гроши берете, а нам фарма що дає?"

"Що дає фарма?" — запитав робітник. "Коли в місті заробите сто долярів в місяць і за них всы купите, то ця сума ледви вистарчає на життя, після мійських видатків на мешкання, харч і одяг."

Настала мала перерва в розмові, а потім фармар сказав:

"Ми на фармі тяжше працюємо, як ви в місті, в фабриці, чи в іншій роботі, бо працюєте на години, чекаєте, шестої години ввечер, ідете домів і спочиваєте, а ми на фармі не маємо пори в роботі, заробимо і робимо без кінця.

"Це правда," відповів робітник, але за те маєте такі дні в році, що нічого на фармі не робиться, як приміром зима і свята, а робітника в місті мусять тягнути свою працю постійно, навіть в свої свята. Ви ще до того на свіжім воздуху, а ми в майстернях задихаємо не дуже то приемні запахи. Ваша робота ріжна, яка змінюється і для того пере-

ходить цікавіше, а наша однотипна, нудна, бо все та сама. А тепер візьму олівець і постараюся числити."

Робітник став писати на картці в цій спосіб:

Мешкання в хаті і на обійстю,
де живе фармар, вартує по \$25.00 в
місяць, на цілий рік

Набіл від своїх коров	\$200.00
Дрова зі свого ліса	\$150.00
Огородовина зі свого городу	\$150.00

днак не міг дальше почути, що відповість фармар, бо я мусів висідати на найближшій стації.

Думки не давали мені спокою: Фармар має свою землю, свою худобу, свою хату, працює вправді тяжко, однак посідає свій власний варстат праці і є своїм власним паном. Він є дійсним горожанином держави, бо посідає кусень землі, це є кусень цілої держави. Робітник не має ніколи певної роботи що дня може її стратити. Він зависимий

Три пари коней при возі. Найліпші в Північній Америці.

Яйці і мясо зі свого дробу	\$150.00
Вода зі своєї студні	\$20.00
Разом	\$970.00

Фармар побачив, що це все він має або може мати на своїй фармі, а в місті він мавби це все купити за зароблені гроши. "Дальше фармар продасть на рік що найменьше худоби, коров, телят, свиней на квоту \$300.00; яєць і кури на \$50.00 огородовини й бараболь \$50.00 збіжжа \$100.00. **Разом \$500.00** Додаймо горішну суму \$970.00 Загальний прихід виносить \$1470.00 На кожний місяць в році припадає пересічно по \$122.50."

Прислухувався я їх розмові, о-

від свого роботодавця і ріжних обставин, які нераз годі предвидіти. Фармар стоїть все сильними ногами на своїй землі

Буlobи цікаве, колиби хтось з наших фармарів написав до слідувального календара "Товариства Опіки" допись і представив докладно рахунки зі своїх доходів й видатків. Це бувби правдивий образ фарми, як вона живить свого власника. Чи хто з фармарів в Канаді провадить такі записи і чи може списати рахунковий звіт з господарки за один рік?

П. Б.
Мек Рорі, Ман.
Дня 20-го вересня, 1929.

КООПЕРАТИВНИЙ РУХ.

Про те, як сильно розширився нині кооперативний рух по цілому світу, свідчать найкраще цифри які подає Міжнародний Кооперативний Союз, що має своє бюро в Лондоні. В Союзі мають своє представництво 33 держав (країн), які ре-прензетують 51,770,787 членів, а що члени звичайно є головами родини, треба числити около двісті міліонів людства. Совіти, Велика Британія і Франція представляють з того около 85%. В богатих країнах європейських майже ціле економічне життя основане на кооперативних засадах. Знані під тим зглядом головно Данія і Фінляндія. Фінляндське правительство нині складається майже з самих бувших кооператорів. Нинішній президент Чехословаччини проф. Т. Масарик, це бувший кооператор, в Совітськім Союзі кооператива стоїть зараз на другому місці по правительству. Британський кабінет має нині між своїми членами 9 кооператорів, англійський прем'єр МекДональд та много з його товаришів також знані зі своєї кооперативної діяльності. В злученім Королівстві Англії 21 міліонів, себто більше чим половина

населення є членами споживчих кооператив. Ці факти дають поняття, що собою кооперативний рух сего дня представляє.

Про зрист української кооперації в межах Польщі читаемо дуже часто в нашій пресі. В 1928 р. начислялось там біля 3,000 коопера-тів, в яких бере участь понад 300 тисяч родин. 2,300 коопера-тів було обеднаних в централі "Ревізийний Союз Українських Коопера-тів" у Львові, в якім занято 60 визначних спеціалістів по різних відділах, як інструкторський, ревізорський, пропаганди, молочарський, статистичний і др. В цьому році має на-віть бути основана висока школа для коопера-тів робітників. Про хосеній вплив коопера-тівного життя на нашу суспільність, ми чуємо від кожного Українця, що приїздить сюди зі Галичини. На Великій Україні вже до війни коопера-тіви були значно поширені, нині ще дальше вони поширилися.

— * * * —

Кооперація, це не є якийсь новий систем лише в торговлі, як багато людей собі думає, а є це, пра-

ильно сказавши, мудрість життя. Й можна примінити не тільки в економічному життю, але і в політиці, просвіті та майже в кождій ділянці нашого громадського життя. Це і являється завданням кооперації нести поміч членам не лише в торговлі, але і всім, що відноситься до економічного або соціального добра буту. Кооперація має усунути труднощі, які розсварюють людей. Вона наклонює людей працювати разом для спільногого, загального добра.

"Один за всіх, а всі за одного" є кличем кооператорів по цілому світові. Кооперація скоро зростає. Вона дає віру в будуючий характер і братерські прикмети, чим собі вспіла зєднати велике число приклонників. Остаточна ціль кооператорів — добробут не лише національний, але добробут обнимаючий ціле людство.

* * *

В економічнім життю розріжняємо кооперації продуктивні (виробні) і консумційні (споживчі), дальше, після діяльності можна їх діліти ріжко пр. кредитові, сільсько-господарські, можна говорити про кооперації жіночі (жінки спільно виробляють пр. вишивки, килими і т. п. на продаж), діточі (в школі) і т. д.

Найчастішее в буденному життю приходить мати до діла зі споживчими коопераціями. Кождий чоловік є споживачем (консументом), кождий мусить десь робити покупки для денного життя, то найкраще полагоджувати покупки в коопераційні крамниці.

Коли ввійдете до великого склепу, де маса людей товлиться, яких нічо спільно не вяже, уявляєте собі, які вони безсильні супроти

власника магазину — купують те, що йм предкладається, за ціну, якої від них вимагають. В коопераційні крамниці вони злучені, представляють силу, крамниця є їх власним витвором, в ній вони дістають товар, якого потребують, за ціну накупину. Вони самі беруть участь в зиску з продажі товару. Не можна отже сказати, що то все одно, до ми купуємо.

В коопераційні крамниці розділюється чистий зиск, по плаченню відсотків на уділи, між покупців відповідно до їх закупів протягом року. Кождий член управлений до участі в зиску, бо коли зважити, що вся услуга була заплачена, то це що остало (зиск), зі становиска коопераційного є надважкою за віддану послугу. Це є зиск, який в некоопераційнім підприємстві дістается власникові підприєму. Кооперація віддає покупцеві повну вартість його накупу, в товарах і дівіденді, жаден приватний підприємець не може цього вчинити, бо для чого ж мавби це робити? Він ризикує і працює лише для себе.

— *** —

Як провадити коопераційну крамницю? Коопераційна крамниця може поступати лише рівночасно з розвитком членів, то є їх розумінням співділання. Починати найкраще з малого, з початку можна закупити на пр. тенк на газоліні, рівночасно можна замовляти шнурки до вязання снопів, муку, кільчастий дріт, стовпці до огорожі, будuleць, вуголь і т. п. Опісля доповнити всі інші потреби; нема нічо такого, чого родина потребує, а чого з часом не можна більше дістати через коопераційну крамницю.

Кооперація має за завдання впровадити новий соціальний порядок.

док, усунути могучий вплив поодиноких купців та завести закон, що торговля має бути для обслуги громадянства. Мотивом кооперативи є обслугити членів в найкращий спосіб, а не глядіти на це, щоби витягнути з них як найбільше зиску.

— *** —

Коли людина купить удей крамниці, це ще не робить її кооператором. Найкращим доказом, чи людина є кооператором є те, де вона ро-

ти все, що лише можна, у власні кооперативні крамниці, бо грі задержується у власній громаді і в переходить в руки приватних купців. Кооперативна крамниця мусить мати членів, котрі не дадуться підманити підступом противника. Вони мусить мати дленів, які не тільки вміють говорити про кооперації, але і купувати після цих засад. Кооперативна крамниця добре розуміється, це свідчить про коопера-

Сипавець збіжжа і млини в Келгара, Альберта.

бить покупки. І коли хтось зайде до приватного купця, щоби оглянути, чи не можна є дістати щось дешевше, чим у своїй власній крамниці, то це є доказ, що той чоловік не розуміє основи. Булоби прецінь дуже смішною річкою, колиб котрій не будь купець зайдов до свого суперника купити щось для свого домашнього вжитку, а член кооперативної крамниці, котрий закуповує товари деінде, а лишає свою крамницю, якраз робить той блуд. Члени кооперативи мусять бути впovні свідомими високої цілі кооперативи. Успіх кооперативної крамниці залежить у великий мірі від солідарності її членів. Тому треба купувати

титного духа межи членами,— крамниця заливо животі, там загальна свідомість членів є на низькім уровені. Натомість жадна сила на землі не в силі зруйнувати кооперативної крамниці, яка має добрих, свідомих і витревалих удейовців, що купують лише через свою власну співдільну крамницю.

Щоби громада мала хосен з кооперативної крамниці, треба її вести взірцево. Краще взагалі не починати кооперативної крамниці, коли вона не може дати кращих умов, чим дає місцевий купець. Взірцево ведена кооператива, яка потрафить продавати товар по низькій ціні від приватних купців, є до-

бродійством для цілої громади, бо отісля і приватні крамниці змушені знищити ціну, а тим самим кождий з цього має хосен. Це можна часто завважати, що де тільки є кооперативна крамниця, там в тій околиці бувають ціни більше умірковані.

— *** —

Зорганізовані є кооперативи звичайно в тій формі: 1) Крамниці, які продають в дрібнім та обслугують своїх членів, 2) гуртівні, звичайно одна на повіт, чи то ширший округ. Така гуртівня має на ціли доставляти товарі всім співдільним крамницям в даному окрузі та служити їм своїми вказівками і порадами. Кооперативні крамниці мають за обов'язок відповідно до свого уділового капіталу вложить свій пай до гуртівні. Вони є рівночасно обов'язані віддати всії свої замовлення співдільний гуртівні, щоби в цей спосіб хоронити інтереси кооперативного руху. Кооперативна гуртівня отже не є організацією одиниць, лише організацією кооперативних товариств. Вона заспокоює потреби своїх членів-кооперативних крамниць і тому не сміє також продавати приватним торговцям, які являються конкурентами кооперативної крамниці в даній місцевості. 3) Найвищим чинником, який керує життям кооператив в якісь країні та надає йому напрямок, це **осередня**. Вона звичайно подає свої вказівки співдільним гуртівням і крамницям, збирає статистику зі співдільного життя, переводить ревізію, удержанючи на це спеціальних фаховців, заступає кооперативи в Міжнароднім Кооперативнім Союзі і т. п. На удержання осередні складають співдільні крамниці якусь оплату.

Колискою кооперативного руху є Європа та і в новій вітчині поволі він вкорінюється і здобуває собі з року на рік чимраз то ширше поле діяння. В Канаді головно виробна кооперація вспіла собі здобути на протязі останніх кількох років добрий ґрунт. Фармарі, які ще в 1900 році мало знали про торговлю збіжжем, зорганізувані в кооперативи (пшеничні узли), контролюють нині найбільші вивозові спілки на континенті. Споживчі кооперативні спілки істнують вже довше та розвиваються значно поволіше і то по більшій частині в сільських округах. Дня 6-го березня 1929 минуло якраз 20 літ від дня основання Кооперативного Союза Канади, який поставив собі за ціль плекати кооперативний рух в цій країні. Нині зорганізований кооперативний рух в Канаді вже усталився та має певний напрямок і свій належитий провід, і хоч, як сказано, не дуже він великий і поширенний, то все ж таки стало успішній і поступає вперед. В "Союзі" зорганізовано до тепер 30 кооперативних товариств, з числом членів 10,336, а коли ще до того вчислити товариство плекання зерна числом 35,000 членів, які є рівною членами Кооперативного Союза Канади і "Злучених Фармарів Канади," Саскачеванську Секцію з числом членів 29,500, то число всіх членів піднесеться до 74,836. Та істинне дуже богато кооперативних товариств, які не є членами "Союза" і так пр. в самій провінції Саскачевані начисляється 216 кооперативних товариств, за рік 1928, які мають разом вплаченої капіталу на суму \$569,829,17. В провінції Манітоби, де тому два роки було всього 10 інкорпорованих споживчих кооператив, на 1-го лип-

ня 1929 начислялось їх вже 66 і нотільше творяться. На загал можна сказати, що в цілій Західній Канаді є великий поступ в розвитку спожирчих кооператив, однак найбільше між фармарами. Місії робітники проявляють менше рухливості в тім напрямі.

Організація кооперації поступила в останнім часі ще й в тім напрямі вперед, що потворено вже і кооперативні гуртівні і так в 1928 р. повстало Гуртівня Манітобська з

Вінніпегу, Вінніпег Бічу, Ст. Мартін, Ноплар Філді, Ман., Мічамі, Саск. Келгара, Летбріджу, Алта., про які мені доводилося чути, годі зібрати близьші дані, для того, що у нас нема ще жадної організації, якаб уаги більше присвячувала кооперативному рухові. Всі ці кооперативи живуть одинцем, до преси про себе не дають ніяких відомостей.

Про те, як інші народності випередили нас на полі організації кооперативного життя в Канаді, не-

Бівці на пасовиску.

осідком у Вінніпегу, а від січня ц. р. отворено Гуртівню Саскачеванську з осідком в Саскатуні і Гуртівню Албертійську з осідком в Едмонтоні. З кінцем квітня ц. р. кілька кооператив в Північнім Онтеріо рішили оснувати також свою гуртівню.

В згаданій околиці беруть житів участь в співдільнім русі також Українці, це головно співдільні в Тіммінс, Савт Поркюпайн і Киркленд-Лейку, де членами є Українці та Фіндляндці. В Енсонвілі членами кооперативи майже виключно самі Українці. Про українські кооперативи в Торонті, в Форт Віліямі, Онт.,

хай послужить факт, що на зізді фіндляндських кооператив Онтерія, який відбувся 4-го лютого ц. р. в Порт Артурі, Онт. було заступлених 16 кооперативних товаристів. Остання офіційна статистика нараховує 21,494 Фіндляндців в Канаді. Скільки процентово повинні бути Українці мати своїх кооперативів в Канаді?

Володимир Топольницький
Інженер комерції,
Абсольвент Державної Торговельної Академії в Празі.

Вінніпег, Ман. 3-го жовтня, 1929.

Макола Паньків (в білім одінію) з двома помічниками у своїй пасіці, в Дуффрост, Манітоба.

ПЧОЛИ.

Винаходи для пчіл.

В дев'ятнадцятім століттю пасічництво зробило більший поступ, як а усі минулі століття. На початку минулого століття в Європі Держон винайшов улей, який в короткім часі поширило по усій Європі. Цього-ж улей Держона показується непрактичним, бо його не можна ні розширити ні зменшити.

Около 1865 р. майор Грушка з Дольо, коло Венеції, винайшов медарку, яка приспішила й улекшила рягнення меду. В Англії, в ті часи при вибиранию меду з улия вживали зірчаного диму, від якого рік річно гинуло пчіл вартості сотки тисяч доларів.

На американськім континенті пасічництво розпочато щойно на початку дев'ятнадцятого століття. Ленгстром в 1865 р. винайшов улей з рухомими рамками, якого й досі вживають не лише в Америці, але також в Європі, в Африці та Австралії. Від часу цього винаходу почався скорий розвиток пасічництва.

В послідніх роках дев'ятнадцятого століття Порттер винайшов пчільну випустку, Квінби димарку з міхом при боці, Аллен Міллер і Думмітл винайшли спосіб виплоджування матки на велику скалю, а в по-слідніх роках уліншили паровий та електричний ніж до розтинання крижок. Вони також винайшли медарку, що сама обертає рамцями. В Америці також уліншили й тепер щорічно виробляють тисячі тон воськової основи, якої пасічники вживають до стroeння рамок.

Модерні винаходи й пасічничі прилади значно улекшують ведення пасіки. Многим пасічництво приносить більший зиск, чим яке інше заняття.

Великі степи західної Канади з їх богацтвом медодайних цвітів є жевелом маєтку для пасічника.

Хто може заниматися пасічництвом?

Пасіку може вести кожда осoba, старша чи молодша, убога чи багата, фаховець і не-фаховець,

фармар і робітник. Не повинні зачинати пасіки ті, що дуже напухають від ужалення пчоли, нервово хорій боязливі також не повинні заходити ся з пчолами. Щоб успішно вести пасіку, треба не тільки цікавитися пчолами і пізнати їх, але треба також визнаватися на медодайних рослинах; треба читати книжки, журнали й часописи, в котрих обговорюється всякі способи ведення пасіки та подається висліди ріжних дослідів. Терпеливість, замилування й пильновання одної річки — це необхідні прикмети пасічника. В кого цих прикмет нема, нехай не заходить з пчолами. Успішний пасічник не лише читає пасічницу літературу, але також належить до пасічничих товариств, бере участь в зборах, зїздах, та викладах на котрих користає з досвіду других.

Українці в Канаді не мають ні одного пасічного видавництва, ні одної книжки про пасічництво. Для тих, що не знають англійської мови, література про пасічництво є замкнена. Між многими англійськими періодичними видавництвами на передні є "Амерікан Бі Джорнал" та "Глінніос ин Бі Колчор."

Взірцевий улей.

1. Взірцевий улей повинен бути такий, над яким пасічник мавби цілковиту владу, щоби в часі роботи міг вибирати кожду рамку без ушкодження пчіл і без переполошення їх.

2. Улей повинен бути такий, щоби охороняв пчоли в часі великої спеки, зимна і вогкості.

3. Улей повинен бути так збудований, щоби помістив у собі як найбільше пчіл, в котрім не було би

жадних перепон для пчоли в часі несенння меду та щоби з медом не лізли довго по рамках, бо це утруднює працю і забирає час.

4. Улей повинен бути такий, щоби пасічник міг його побільшити і зменшити, приміром літом побільшити, а на зиму зменшити.

5. Улей повинен мати такий спід, щоби можна було його після потреби змінити.

6. Вічко, або вхід до улия, повинно бути таке, щоб можна було його розширити, звузити або цілком заперти.

7. Вхід до улия повинен бути такий, щоби рівночасно провітрював улей.

8. Кожна частина в улию повинна бути рухома, щоби її можна пересувати, змінювати після потреби.

9. Улей повинен бути такий, щоби до него не могла дістатися миш або жаба.

10. Улей повинен бути таким, щоби в ньому можна було працювати легко, а також мати в нім вільний доступ до матки.

До цього часу тільки улей Ленгстрона відповідає повищем загадним вимогам.

Никола Паньків
Дуфрост, Манітоба,
5. Жовтня, 1929.

ВКОПАНИЙ СТОВП.

(Написане виключно до альманаха "Фарма" "Товариства Опіки" в Канаді. Передрук дозволений лише за докладним поданням жерела.)

Коли Українці прийшли до Канади, привикали до життя в тім краю, приняли його одіж, його звичаї і перебудували свої хати після способу, який тут загально принятій. Це була для них велика зміна, до якої могли приноровитися дуже тяжко і повільно, бо життя в Галичині і на Буковині йде відмінним ходом.

Таке саме діється з кождим іншим народом, коли його люди прибувають до Канади, щоби тут поселитися на постійно. Навіть Англієць з Англії, чи Шкотії, чи Ірландії мусить змінити свій спосіб життя, коли прийде до Канади. Тут інакше працюють, інакше мешкають, інакше загортаються, інакше йдуть, як в Англії. Інакші мають землі, інакші ріки, інакші озера, ліси, інакших сусідів, інакші способи роботи, інакші надії, інакші пляни, інакші ціли, інакші закони.

Коли для Англійця Канада є чужим краєм, мимо того, що він застає тут всюди свою рідну мову, то як чужий мусить почуватися Українець, коли приїжджає до Канади і застає не лише інакшу Іду, інакший одяг, але також інакшу мову. Він

не є змушений тої мови вчитися, бо в Канаді є люди, що ціле своє життя знають лише одну мову, лише англійську, або лише французьку, або лише російську, або лише індіянську, однак видить, що англійська мова придається йому на почті, на двірці, в крамниці, в готелі, при шуканні роботи і він вчитися й.

Українці зробили поступ — приноровилися до способу життя в Канаді, підовчилися англійської мові, так, що вміють дві мови, українську й англійську.

Чоловік, що знає дві мови, знає більше, як той, що уміє лише одну мову, а наші відносини до українських земель в Європі вимагають, щоби ми вміли гарно по англійські, але не забули української мови і цікавилися долею України. Прийде час, що Канада буде мати велику користь зі своїх торговельних зносин з Україною. Канадські Українці відиграють тоді велику роль.

Коли ж ми зробили тут поступ, то з того не слідує, щоби ми станули на однім місці і дальше не поступали. Не можемо робити так, як стовп, що його принесли з ліса до міста, вкопали при вулиці і він станив в місті при широкій евені, котрою йдуть авта і стріткари. Станув стовп, стойте вкопаний. Вже дальше

не йде, не поступає, не рухається, не росте.

Не можемо бути вкопаним стовпом. Йдім наперед!

Перед нами дві задачі: Перша задача: Піддерживати постійну злуку з українськими землями і помагати їм, як це роблять всі інші народи, які опинилися на американській землі.

Друга задача: Розвивати нашу працю в Канаді, приймати з того життя, що ліпше, поступати в мето-

непокоїть своїми помислами дружих і з того йде замішання в наших думках і в нашій роботі, але наш досвід росте. Що раз ясніше бачимо, що слово тоді має вартість, коли веде до злуки сил, а не тоді, коли розбиває на частини. Коли хтось нас розбиває в українських справах, тоді ми не спосібні до згоди також в канадських справах. Коли хтось розсварить як Українців, то ми тоді не маємо охоти і спокою, щоби зійтися і порозумітися та злу-

Вівці на прерії в Альберті.

дах праці й організаціях молодої держави, Канади.

До розвязання обох задач потрібний досвід, який збираємо повіли. Годі все знаєши, годі все предвидіши, а ще до того на еміграції, куди ріжні люди припливають, як тріски, що їх ріка несе з собою і викидає при закрутках на берег. Лучалося і лучається, що якийсь чоловік

зійтися в канадських справах.

Українці розсварені, як Українці — приміри знайдете легко — не в силі зорганізувати канадських торговельних спілок, ані політичних гуртів, не є в силі н. пр. вибрати до парламенту представників з поміж себе, не в силі піддержати своєї спілки до продажі збіжжа.

Щоби ступати наперед і спов-

нити обі згадані задачі, не можемо забувати, що існують два великих гурти: Старші і молодші Українці.

Кождий народ має ті самі дві верстти: Молодь і старшину. Ми маємо їх також. Це неначе великий дуб в Британській Колумбії. Його пень рівний, твердий, сильний, а на верху корона з галузі з галузок, віткі і віток, листків і пупінок, що хвіються, повівають при леда вітрі і ломляться, коли буря ними термосить. Але пень не дается заверусі аломити. Пень, це старшина, галузі з листям, це молодь. Пень не може бути без галузей — галузі не можуть бути без пня. Наша українська громада є гарним дубом, але старшина і молодь мусять держати разом. Старшина дає молоді підпору, молодь опирається о старших, росте в гору. Доперша тоді дуб міцний, великий, гарний. Кождий гляне і скаже: "Що за гарна та українська громада в Канаді. Молодь і старші доповнюють себе в громадській роботі."

Галузки на дубі хвіються і шелестять у вітрі. Молодь у Канаді виставлена не на звичайний весняний вітер, але на вихор, який зміняє часто свій напрям, рве з ріжких боків. Для того так тяжко вказати молоді напрям, дати виховання, спровадити до рівноваги, до розумної цілі. Перед нею стоять ті самі дві задачі, що перед старшими: Удержання зносин з українськими землями, знання української історії, української культури, освобождення українських земель від наїздників, а рівночасно друга задача: Розвій канадських справ, економічні обовязки зглядом себе і своїх товариств; горожанські обовязки зглядом держави Канади, поступ і блеск канадсько-українських культурних уста-

нов і канадської держави.

Молодь має це зрозуміти, а має довідатися про це від старших. Корона дуба спочиває все на пні дуба. Відвічальність за виховання молоді спочиває на старших.

Просвітні товариства можуть тут зробити дуже много, чи вони називаються "Народними Домами," чи "Читальнями," чи "Клубами." При тих організаціях можна основувати і провадити "Клуби молоді," які будуть в стані заниматися руханкою, змагом (спортом), читати книжки українські й англійські, давати концерти, економічні, господарські і літературні відчити, провадити яринний город, плекати цвітник, господарити взірцево на кілька акрові фармі, плекати взірцевий дріб, безроги. Такі клуби дадуть молодіжі, яка з природи є рухлива і непосидюча, нагоду засікавитися господарством, підготовитися на добрих фармарів, запізнатися зі справами України й Канади, набрати духа згідливості і співпраці.

Потрібний є змисл до поступу, бо співпраця провадити до більших успіхів чим праця одинцем. Тепер час, коли міняються дві системи. Стара система, то "компетиція," чи "конкуренція," а по українськи "співубіг," нова система, це "кооперація," по українськи "співділ," "співділення." Люди заперстають одинцем конкурувати, але лучаться, щоби осягнути ліпші успіхи. Під цей час, де всі змагання йдуть в тім напрямі, наше громадянство не є до тої методи підготоване і то не лише фармарі але передовсім люди, які покінчили школи і від котрих можна очікувати ширшого погляду на товариські, державні і громадянські справи та на виховання українських переселенців в Канаді. Через послі-

дних десять літ, 1920—1930 видимо перед собою очевидні промахи проти виховання Українців до співпраці.

Наліг розбивання української маси на частини повинен би перемінитися в охоту до злуки як найбільше Українців. Це треба перепровадити по містах а також на фармах, де жиге головна часть українських переселенців. Фарми підуть за приміром міст, а міста мусить дати примір. Треба подбати, щоби українські фармарі поступали в способах

лишало суперечки а набирало дуже спінпращ, а фармарі запізнавалися з новими і найновійшими способами господарки, продажі, організації співділання.

Правительство Канади бажає щоби фармарі робили поступ і сповінити бажання фармарів, коли ті за жадають відчittів, пояснень, окаже брошур, взірців, вистав.

Спосіб господарення розвивається, змінюється, поступає. Англійські французькі, німецькі, данські, швейцарські, американські фарма-

Вівці в оборі, зібрани до стриження вовни.

господарення. Англійські й німецькі фармарі уліпшують способи праці, ми маємо це також зробити. До того мають причинитися не лише фармарі, але також люди, які цілими роками збиралі для себе освіту і знання в школах і повинні мати ясну думку і перегляд на цілу Канаду і на інші держави. Редактори, учителі, священики, адекрати, лікарі, приватні урядники мають причинитися до того, щоби громадянство за-

рі уліпшують способи господарки. Але треба про це довідуватися, не сидіти мовчаки і байдужно. Напишіть до правительства, щоби прислали відчittника на відчit i на поради, як зорганізувати молодечі клуби, як підготовити вистави, як уліпшити раху худоби, коней, як ховати вівці. Фармарі других народностей користають часто і радо з порад правильства про господарські справи. Українські фармарі не люблять від-

КООПЕРАТИВНА КРАМНИЦЯ.

Вступ.

Кооперативний рух з року на рік кріпшає та поширюється по всіх країнах. І в Канаді здобуває він собі що раз то ширший круг прихильників. Не чужий він і Українцям, як про це свідчать звіти так з Галичини як і Великої України. В Канаді не всів кооперативний рух належито розвинутись між українським населенням.

Треба пояснити засади, на яких полягає "кооперація," це значить "співділання." Це спілка з ріжними правилами, після котрих самі спільнікі мають поступати, коли хотіть, щоби спілка принесла зиск. Для того подані тут головні основи кооперативної ("співдільної") крамниці. Ті вказівки належить уважно прочитати, обговорити з іншими, щоби зрозуміти докладно основу "співділання," (кооперації). Коли більше число людей запізнається з основами співдільного (кооперативного) поступування, доперва тоді можна сподіватися, що кооперативні засади дадуться практично перевести серед українського громадянства в Канаді.

Розглянутися довкола.

Ще заким приступиться до основання крамниці, треба докладно розслідити положення. Околицю треба взяти під увагу, а іменно, муситься ствердити, з якої віддалі моглиби люди користати з склепу. Пізніше, як крамниця розвинеться, чи слово людей пошириться і люди, осо-

бливо в ниніших днях скорої комунікації, будуть приходити і з дальнішої віддалі, але ми якраз тепер бремо під увагу початок діла. Тут потрібно достаточного числа людей, охочих купувати, які би згодилися стати членами. Охочих купувати тому, бо член представляє значення, о скільки він сам є добрим покупцем, що буде купувати все в нашім склепі. Ті члени мусять бути в стані і мати добру волю заплатити якусь означену квоту на свої удили, так, щоби зібралася квота, з якою би можна розпочати. Зараз на самім початку як і пізніше, треба додожити старань, щоби дістти всяку можливу вигоду товарового і касового дисконту, і платити чим скоріше рахунки за товар.

Що за люди?

Треба собі завдати питання "Чи члени будуть лучитися? Чи можна числити на їх піддержку?" Це можна відгадати вже до певної міри наперед, знаючи дану околицю. Коли там були и. п. сильні сварки в шкільних справах; коли на зборах інших товариств являлося мало людей, а приходили лише тоді, коли мали сваритися, то тоді можна бути певним, що кооперативна крамниця не дістане широї піддержки зі сторони громадянства. Такі члени видумають якунебудь причину, щоби не брати участі в своїй організації і покинути її.

Буває, що основання кооперативної крамниці домагається лише кількох людей, які посідають коопе-

ративного духа, а решта людей в місцевості не розуміють користей з кооперативи і є вдоволені купцем, що до тепер там торгує, тому, що він не накладає безмірні ціни і як одиція, є для них "милою людиною." Треба тоді сумніватися, чи споживча кооператива розвинеться в такій місцевості. У людей мусить бути широка охota посідати кооперативну крамницю, заки вона ще відчиниться. Часом є лучше не приспішувати закладання крамниці, але через довший час пояснювати справу, доки люди не зрозуміють доказано в чим річ.

Приготовити збори.

Основники повинні дістати від урядника (Реджістра) Кооперативних Товариств в Будинку Парламенту своєї провінці потрібні друзі, а саме меморандум (умову) товариства і правильник. Враз з друзами приходять з уряду також поучення, як викінчувати документи.

Коли папери готові, належить запросити людей на збори часописами і листами, а коли можна, пригадати ще особисто, або телелефоном. Докази за і проти товариства повиннося обговорити на цих зборах, як рівно ж повинно перейти рішення, що кооперативне товариство має бути зголошено після "Закона о Кооперативних Товариствах," щоби заложити і провадити підприємство для набування і продавання щоденних життєвих потреб і для полагодження консументам обслуги грошової вартості на кооперативній засаді. Підприємство має провадитись як купецька крамниця.

Висота капіталу й уділів.

На зборах належить обговорити справу законно дозволеного капіталу і виписану (номінальну) вартість уділів. Виписаної вартості уділів не можна змінювати коли не буде в будущності, натомість законно дозволений капітал можна змінити додатковою ухвалою, коли така ухвала перейде більшістю двох третин на зборах, в тій цілі скликаних, та коли на них є присутнім потрібне число членів. Справу виписаної вартості уділів належить для того конче старанно розважлити. Справді деякі кооперативні товариства ніколи не вимагали, щоби уділовці вплатили повну готівку за розібраний уділ. Однак таке поступовання не є безпечно, успіх є певний, коли уділовці сплатять цілі уділи. З твої причини краще є визначувати виписану вартість уділів не за високо. Можна сказати, що \$25. є найбільшою квотою для виписаної вартості уділу такого товариства. Ця квота не є за великою і для менше маєтних уділовців, особливо, коли прийметься постанову, що на разі вплачуються не повний уділ, але 20 або 40 процент його вартості. Одно і друге,— законом дозволений капітал і уписану вартість уділів повинні ухвалити збори осібною постановою.

Основники підписують умову (меморандум).

Розумно поступиться, коли присутні підпишуть умову та заявлять в цей спосіб охоту стати власником одного або більше уділів в товаристві. Найменше п'ять замовців мусить підписати меморандум в провінції Саскачеван, а 7 в

провінції Манітобі. Про це говорить закон тих провінцій.

Утворення тимчасового Комітету.

Коли засилается до уряду устав з ухваленими змінами враз з умовою (меморандум) товариства, то оплата за устав в Саскачевані є лише \$1.00, але коли подається поправки до уряду аж по записі, урядник (режістрар) може жадати 25 центів за кожну ухвалу. Тому бути радним є, щоб додаткові точки У-

задаток на уділи належить заплатити вже на руки Тимчасового Комітету, щоби працю не опізнювати. Висоту задатку визначається осібною ухвалою, яка становить одну точку Уставу.

По вирішенню наведених повинше справ, предсідник замикає збори.

Тимчасовий Комітет робить засідання сейчас по скінчення Загальних Зборів, вибирає предсідателя Комітету і писара-скарбника та викінчує грамоти до предложення урядови, які висилається в 2-х

Типова залізнична стація з сигнальною вежею.

ставу перевести вже на установчих Зборах. Додаткові точки Уставу мусить ухвалити більшість двох третин присутніх замоєців, це є з поміж тих, що зголосилися, що візьмуть уділи. Кожда точка мусить перейти окремо, а опісля всі разом, як ціліст. Точки Уставу мусять бути ухвалені.

На установчих зборах вибирається тимчасовий Комітет з трьох або п'яти людей, які мають провадити діло.

примірниках до урядника Коопераційних Товариств (режістрара) в столичнім місті провінції.

Уряд повідомляє о принятті.

Коли вже від уряду наспіл повідомлення о записанні товариства і відбитки записаних документів, Тимчасовий Комітет має право зачинити продаж уділів товариства.

Тимчасовий писар-скарбник

повинен постаратися також о по-
трібні книги протоколів. Урядник
(реджістрар) засилає начерк сис-
теми книговодства, є в нім подано
яких саме книг вимагається.

Перші Загальні збори.

Як вже попередно сказано, перші загальні збори уділовців ма-
ють відбутися в часі двох місяців
від дня урядового записання. Коли
вже перед тим зібрано достаточну
скількість капіталу, щоби почати ді-
яльність, Тимчасовий Комітет по-
винен скликати перші Загальні Збо-
ри, а повідомити о них десять пов-
них днів наперід. Поручається за-
просити на ці збори спосібного у-
правителя кооперативної крамниці,
який би дав цінні вказівки зі свого
досвіду та порадив їм як почати дій-
сну працю. Зрозуміло, що треба за-
платити йому видатки.

Належить приготувати такий
порядок зборів, щоби вони не були
нудні. Дневний порядок стає при-
ємнішим, коли переривають його
точки вставлені для розривки.

Перші Загальні Збори вибира-
ють членів виділу, число виділових
визначене є в Уставі.

Засідання Виділу.

Безпосередно по Загальних
Зборах члени виділу відбувають за-
сідання і вибирають з поміж себе
предсідателя і місто-предсідателя
та назначають писара- скарбника.
Цей останній урядник може, але не
мусить бути членом виділу. Одним з
перших обовязків того засідання є
приділити уділи тим особам, які со-
бі уділи замовили.

Належить поставити внесок і
ухвалити та записати в протоколі, в

якім подані імена осіб разом з чис-
лом їм приділених уділів. На всякий
случай ім'я кожного замовця і чи-
сло приділених йому уділів мусить
бути затягнене до книги протоко-
лів. Повідомлення про число при-
ділених уділів належить вислати до
уділовців. До книги протоколу за-
писується кождий уділ, який кому-
небудь приділиться.

Члени виділу і писар-скарбник
повинні, кождий з осібна, докладно
запізнатися з законом для співділь-
них товариств і з уставом, а також
з додатковим уставом їх власного
товариства. Передовсім предсід-
ник і писар мають знати докладно
устав, щоби могли звернути в тій
хвилі увагу Виділу, наколиби захо-
дила небезпека порушення правил.

Чесний і спосібний Виділ

Виділ має провід і нагляд над
роботою і майном товариства. Для-
того належить вибрати спосібних і
чесних людей. Ці дві прикмети є ко-
нечними, бо чоловік може бути дуже
спосібним, але недбалим в обход-
дженнях з чужим майном, інший
знова може бути дуже чесним, але
мати мало, або взагалі не мати жа-
дного хисту. Так звану "Добру Душу"
не належить вибирати, хибabi
що такий чоловік посідав обі висше
згадані прикмети.

Обов'язком Виділових є про-
водити. Вони однак за часто занед-
бують цілий провід, або обтяжують
тим писара, або управителя (мене-
джера). Засада така: Виділові рі-
шають, управитель виконує.

Виділові кооперативної крам-
ниці мають відбувати засідання раз
на місяць. Кождий з них одержує
звіт за діяльність в попереднім мі-
сяці, щоби обговорити основи по-

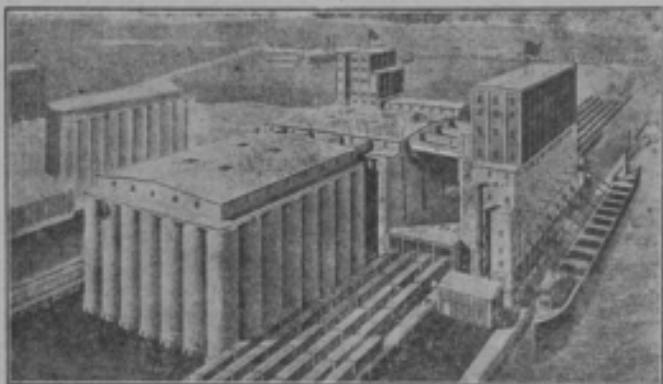
ступования за минуле і на будуче. Вони мають порішти плян, який управитель має виконати. Виділ обов'язаний припильнувати, щоби виготовлено докладний звіт з цілого підприємства.

Коли Виділові сповняють свої обов'язки як належить, їх досвід в купецтві зростає, а цей досвід придається їм і в їх приватнім життю.

Належить заначити, що виділові повинуть свої обов'язки лише на засіданнях, скликаних після уставу товариства. Як поодинокі приватні

признання для них від загалу і переважані, що їх нове становиско не потягає за собою ніякої відповідальності.

Як довго кождий виділовий не позбудеться цієї думки і не відчує, що він перебирає обов'язок докладно познакомитися з роботою товариства і з зasadами кооперації (співділання), так довго товариство не зможе розвинутися, як слід. Виділові мають запізнатися щораз докладніше з кооперацією і цікавити ся нею та підтримувати неструдимо

Кінцевий Сипанець на збіжжі у Форт Вілзені, Онтаріо.

особи не мають ніякого права мішатися в роботу управителя поза засіданнями. Однак, коли якийсь виділовий догляне очевидно щось злого, він обов'язаний провіріти дійсність заміченого факту, а опісля спричинити скликання засідання, щоби усунути недостачу.

Відповідальність Виділових.

Виділові дуже часто не відчувають своєї відповідальності. Цого не може бути. Поодинокі Виділові вважають часто свій вибір за якесь

кооперативні засади, відкидати всякі упередження, а свій осуд опирати на фактах; ті факти кождий порине старатися помітити. Це, після нашого погляду відноситься до виділових у всіх товариствах.

Кредит.

Предмет кредиту є докучливим питанням поміж кооперативами. Маємо першу групу кооператорів,— вона іде за проводом Рочдельських піонірів,— яка обстоює, що кредиту не можна уділяти, що

кооператива має первісно на меті впювати ощадність і віру у власні сили та що кредит утруднює виховання тих прикмет. Однак існує ще інша група людей, яка твердить, що немислимо провадити торговлю в тім новим краю без давання кредиту, де жнива приходять лише час від часу і для того загал має гроши лише в деяких порах року. Перша група може зробити замітку, що спосіб фармованих зміниться та що бічні галузі господарства приносять також гріш протягом року, та що дбайливий виробець все буде мати якийсь гріш під рукою.

Кооперативний рух має заохочувати до ощадності, але уділювання кредиту утруднює це радше, чим приспішує. Член, який в кооперативнім товаристві одержує кредит, одержує в цей спосіб поміч, яка виходить поза межі товариства, а така поміч виходить всім учасникам на шкоду. Кооперативна крамниця, яка веде продаж виключно за готівку, приняла за підставу зasadу споживчих кооператив в Старім Краю "щади кожий гріш." Для того удалося її збудувати одно з найбільших нинішніх підприємств в світі. Не зробила цього дорогою кредиту. Фактом є, що в багатьох случаях, коли уділяється кредиту, то звичайно на особисту відповідальність управителя, який ручить особисто за товар. Лише люди, що мають вправу і досвід в кооперації, можуть на це позволити. Члени виправнюють свої рахунки кожного тижня, коли ж рахунок не вирівнаний, заперестає крамниця давати товар. На виділового або управителя находить покуса збільшити кредит, щоби поширити підприємство, однак ліпше є здорове і суцільне підприємство, як мати великий оборот,

надпуштій кредитом, зайві рахунки про це, неприємний обовязок стягання довгів з членів, коли один знайбільших довжників є случайно Виділовим. Неодна кооперативна крамниця упала завдяки уділюванню кредиту і лихому проводові крамниці. Інші, що давали на кредит, але мали добру управу, потерпіли мимо того, коли прийшов час сплатити товар, розданий покупцям на кредит.

Кредит на певних умовах.

Саскачеванський Сойм порішив, що не вільно давати ані брати на кредит, хиба в такі разі, коли товариство посідає що найменше п'ять тисяч дійсно готівкою заплаченої уділової квоти, а крім того має дозвіл від $\frac{3}{4}$ своїх уділовців, підписаний у формі додаткової постанови, що на їх бажання товариство може давати і брати на кредит. Не знати чи Сойм змінить своє задіяння. В Манітобськім законі нема згадки за кредит.

Кому давати кредит?

Коли кредит дозволений в товаристві, в такі разі належить уважно застосовитися, кому його можна уділити. Банк не дає позичок без розбору. Управитель банку розважає старанно кожду позичку, а коли вона висока, чим приписує устав, він має одержати дозвіл від свого головного бюро, заким може виплатити позичку. Подібну систему можна брати в кооперативному підприємстві. Управитель повинен одержати маетковий звіт від кожного подавця, в поданню мусить бути зазначено в якій висоті жаданий кредит. Управитель повинен мати право уділити жаданого креди-

ту в певних межах. Коли ж він має якийсь сумнів, або коли жадають від него більшого кредиту, чим він може дати, тоді предкладає подання виділови. Цей спосіб не має місця в банку. Гуртівні мають свої кредитові відділи, які досліджують маєток в стан покупців і рішають, чи дати, чи відмовити кредиту. Кооператива моглиби подібно поступати.

При даванню кредиту належить зважати не лише на маєток вій стан чоловіка, що бажає кредиту, але також на його вдачу і хист. Люди богаті платять нераз дуже поволі, а люди бідні, які тяжко працюють, платять в тій хвилі, коли можуть. У всіх случаях кредиту належить звертати увагу, щоби покупець не набирає непотрібного для него товару.

Ухвала Конгресу в Штокгольмі.

В справі кредиту не належить забути на ухвалу, яку приняв Міжнародний Кооперативний Конгрес, що відбувся в Штокгольмі.

Цей Конгрес звертає увагу кооперативних організацій Міжнародного Кооперативного Союза на конечність, щоби придержуватися рочдельської засади платити готівкою не лише при продажі в товариствах, але також при закупні товару для товариств. Практика показала, що кооперативні організації, які розвинули свою діяльність з кооперативним капіталом і старалися бути незалежними від банків та інших фінансових інституцій, посідали таку силу, що перебули навіть ті крізи, які знищили товариства, оперті на кредиті. Великий розвій британського кооперативного руху

доказує між іншим, як малі засоби ростуть нестремно, коли уживається іх у відповідний спосіб і приносять великий хоосен.

Управитель.

Починаючи діло з малого, є можливим, що і якийсь молодий чоловік може зрости разом з ділом і показатися успішним управителем. Коли однак товариство рішило дати заняття комусь, хто вже має досвід у веденню крамниці, треба зробити стараний вибір, а мусить ся пошукати управителя що найменше з кооперативними склонностями, коли він в дійсності передше не провадив кооперативної крамниці.

Гуртівні.

Відносно накупу товарів, оскільки лише можливо, треба приодержуватись кооперативної засади. Під нинішню пору існує кооперацівна гуртівня в зародку. Її творять законно записані кооперативні крамниці повинні отримати з цим рухом. Тут зазначується, що розпорядження Закона для Кооперативних Товариств не торкаються того, де кооперативне товариство купує на кредит.

Розвій крамниця.

Сама крамниця вимагає розваги. Якого розміру повинна вона бути? Це буде залежати від вплаченої капіталу та від піддержки від покупців.

Краще є починати з малого і розширювати в міру того, як крамниця цього вимагає. Старатися ді-

стати на найлучшу, або на одну з найлучших вулиць. Нехай харисть і чистоту крамниці та персоналу все буде слідно. Устроїти всякі відділи та показати найновійші товари в добром світлі. Коли якісь товари починають псуватися, або виходити з моди, поставте їх на виднім місці і продайте за зниженою ціною. Кооперативні крамниці є часто, як сказав Джордж Кін, генеральний писар Кооперативного Союзу в Канаді, "товаровими музеями." В крамниці належить тратити як найменше часу на ходження. Крамничний помічник повинен мати товари зараз під рукою. Помічники тратять за часто много часу, щоби перейти там і звідтам поза кладовою (купецьким столом), щоби знайти жаданий товар. Щоби заощадити собі ходження, найкраще є держати в крамниці малі засоби, а більші засоби в коморі за крамницею. Полиці в крамниці мається що рана наповнити свіжим товаром з комори, заким ще зачинають приходити люди.

Як розділити зиск?

Зиск, призбираний за цілий рік з продажі товарів належить розділити в слідуючий спосіб: 1) відложить 10 процентів від цілої очищеної квоти на т.зв. "резервовий фонд," 2) належить відтягнути квоту, яка винесе 6 процентів річно в Саскачевані, не більше чим 7% в Манітобі від всіх уділів, 3) решта видається як дівіденда (приділ).

Цей приділ розділяється між покупців після висоти тих квот, за які вони накупили товару через цілий рік в крамниці.

Дівіденди уживається в інший спосіб для покупців-уділовців, а в інший спосіб для покупців-неуділовців. Дівіденда для уділовців призначується на сплату уділів так довго, аж доки не вирівнається незаплачена частина уділу. Не уживається дівіденди на рахунок нових уділів, робимо це лише в тім случаю, коли уділовець виразно замовив більше уділів.

При покупцях-неуділовцях задержується дівіденду так довго, аж прибирається квота на цілий один уділ, все лише один уділ для кожного уділовця з осібна. Щоби це виконати, повинна бути осібна точка уміщена заздалегідь в уставі.

Виділ співдільні подбає о старателій провід. Добрий провід постарається, що покупці найдуть в співдільній крамниці чистоту, красу, приступні ціни, скору обслугу і вічливість. Ці засади розбудять кооперативного духа, який полягає в солідарності, а солідарність доведе до успіху.

Після англійських
жерел і власного
досвіду зладили

Тп. і Bd.

Вінніпег, Манітоба.
В дніх від 29-го серпня
до 2-го вересня 1929.

З ЧОГО ОСИКИ СМІЮТЬСЯ.

Казка.

В Саскачевані стояв ліс, довгий і широкий на кілька миль, а довкола ліса розтягалися дикі поля, прерія.

Були це осики з сивавою корою, ясно-зеленим, зубчастим листям, стрункі, високі, старші і молодші. Їх вершки хилилися дещо на півднє, до сонця.

Висока, сильна осика з величим пнем шелестіла листками і говорила з молодими, тонкими осиками, що стояли поруч ній на краю ліса.

Молода осика питала: "Що це може бути за соторіння, що ось там в корчах на прерії вибудувало собі колиби і мешкає в ній?"

Стара осика відповіла: "Я додглянула вже, хто це є. Це чоловік, який заїхав тут з далекого краю, із-за моря, з женою і двома дітьми. Він хоче цю прерію орати залізним плугом. Плуг лежить коло його хатини."

"Звідки він прийшов?" — запитала друга молода осика.

"Його діти бігали попри нас" — відповіла стара осика, — "і я почула їх мову. Вони говорили по українськи."

"Що це за народ?" — запита-

ла третя осика молоденька, що хотіла знати дещо про світ, відкім приходять люди з залізними плугами.

"Кілька літ тому," — відповіла стара осика — "іочували під моїм пнем люди, що йшли через ліси. Вони палили огонь, єли вечеру і розповідали про себе і про свій народ. То були Українці, ті самі, до котрих належить той чоловік в хатині. Вони говорили кілька годин, поки не заснули. Це якийсь народ і якийсь богатий народ. Десять дале ко, за широким морем є гори кавказкі і гори Карпати. Вони говорили, і я собі запам'ятала, що вони там мають великі ріки, Буг, Дністер і Дніпро і Дон і Чорне Море. Ліса мають мало, але земля богата в зерно, залізо, мідь, сіль, вуголь. Той народ говорив колись з чужими цісарями, як великий народ."

"А чого ж цей чоловік сюди приїхав, коли його народ з чужими цісарями говорив, як рівний з рівним?" — запитала котрась вже старша осика, що стояла подальше в лісі.

"Чого приїхав? Землі шукати, бо свою власну землю стратив" — відповіла осика.

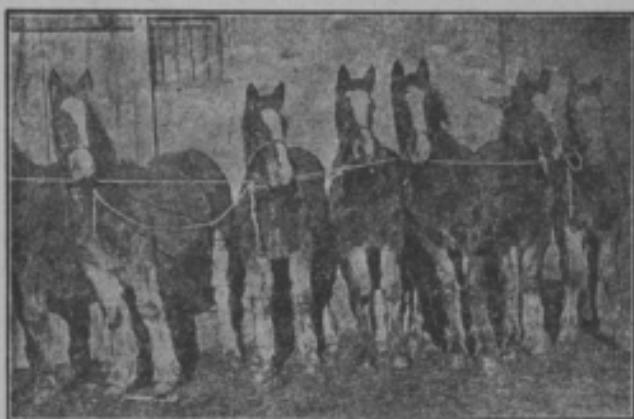
"Щож таке сталося? Де по-

ділася земля?" — запитала та сама осика.

"Велика незгода розгоріла в тім народі. Їх проводирі ділили край на частини, щоби кождий мав для себе своє мале царство і ціла велика українська держава розпалається на кусні. Громади зачали зі собою провадити війни, проводирі воювали з собою, жили в незгоді зі своїми громадами. На землю нашли чужі народи зі сходу і з півночі і з заходу. Український народ жив в

Билися у них козаки, билися гайдамаки, билися недавно тому січові стрільці за волю народу, але з того нічо не вийшло. Чужі дальше їх землю держать. Той чоловік Українець приїхав тепер аж сюди, щоби найти для себе землю. Побачимо, що він тут зробить."

Коли осики так розмовляли, — стелилася весна по прерії і по лісі. Сонце зливало ліс своїм промінням й гикликувало листя з пупінків, щоби сиві галузі оділися в зелену одіж,

Лошата раси Клайдсдейл.

незгоді і чужим прийшло легко по-забирати його землю."

"І вони не боронилися ані трохи?" — запитала осика, що любила сперечатись з другими і стояла похилена на вскіс попри другі осики.

"Не мали сили боронитися, бо жили в постійній сварці. Потім вийшли деякі з них на оборону раз, другий і третій. Але вони були за слабі. Один другому робив на перевірку, а були такі, що не розуміли, о що ходить, і сиділи, як птахи сидять, коли довкола них темна ніч.

бо надходив май, який не любить темних красок.

Вітер колихав з легка лісом, а червоношийки співали листкам на стрічку, щоби безпечно виходили з пупінків, бо вже не потребують боятися морозу.

Попри хатину сунувся плуг і перевертав пасма чорної землі. Булані коні з білими латками на чолі тягнули плуг, Українець ступав за плугом. Осики дивилися цікаво. Що то буде?

***

Настало літо. Коли дихне вітер, ліс зашумить листками, галузями, пнями. Листки вилискують у сонці, гуляють з радості. Вивірки скачут по гілях, молоді птахи виригають з гнізда, високо над лісом орли кружляють, а в долині папороть росте, цвіти квітнуть, калина кисті свої наливає, ліскові оріхи досягають, сунці червоніють, зайчики стрибають через густу траву.

“Як гарно, як гарно!” — шепотила стара осика, що росла на горбі. А молоді осики шелестіли собі листочками: “Як гарно!”

Коло ліса простягалися широкі загони густої пшеници, що хиталася під вітру як вода на морі та прибирала поволі краску золота.

Діти Українця ставили собі хатку коло призиби.

За якийсь час тягнули коні колесницю з ножами і Українець викосив пшеницю, а потім вимолотив її якоюсь дивною машиною, що клекотіла і свистала. Молоді осики були здивовані.

***

Сонце йшло щораз низше по небі і листки в лісі зачали жовкнути. Небо блідло. Біло-сірі хмари вставали десь далеко по краях і насувалися на середину.

Холодніло.

Дікі гуси летіли ключами з півночі на південь. Птахи відлітали в теплі краї.

Задумалась стара осика. Вона знала, що це має значити.

Вітер зривався і рвав жовте листя з галузей, стелив його по землі, або ніс світами, бо то розгулявся листопад.

“Гей!” — кликнула стара осика. “Небезпека йде. Студінь нападе на нас. Але не бійтесь. Ми все стояли біляко себе і держалися разом.

Котра осика осібно станула, мусіла згинути. Студінь зловила її в свої кліщі, вітер шарпав її галузями. Вона не могла рости і згинула. В одности сила.”

Молоді осики набрали відваги. Трималися разом. Не боялися зимової заверухи і стужі. Мороз наступав на осиковий ліс, вітри набігали з чужих країв і трясли деревами. Ліс скрипів, шумів, тріщав, але тримався разом і не піддався.

Осики, що опинилися в своїй нерозвязані осібно від ліса, потріскали від зимна і вітру. Окалічіли.

Українець, Дмитро Горопей сидів з родиною у своїй хатині, яку обложив загатами з листя. Виходив лише, щоби погодувати корову, врізати дров, принести води.

“Але це зима в тій Канаді, Гансюс” — говорив він до жени. “Коло Заліщик нема такої студіні і таких вітрів завзятих.”

“Пропало,” — відповіла жінка. “Не вернемо еже на свою землю. Не до нас вона належить.”

***

Сонце підходило в гору і підносилося на щораз висшу дорогу по небі. Сніг топився. Студінь уступала, вітри переставали віяті віт півночі.

Українець вийшов зі своєї хатині і зайшов під ліс до молодих осик.

“А що? Ви живете? — відозвався він до молодих осик. “Я думав, що вітер вас виломив, а мороз дібре, а ви пупінки отвіраєте, щоби на весну подивитися!”

Осики усміхнулися, як сміються шіснайцять літні дівчата, дрібно, весело, широко.

Стара осика відозвалася: “На

те розум в нас. Разом тримаємося. Колиби ми поодиноко росли по прерії, то вітер поломивби нас, а мороз заморозив, а так стоймо разом цілім лісом. В лісі затишніше, як на полі, студінь менша, теплійше і вітер не може нас разом побороти. Ми не Українці, що не хотять разом стояти і в згоді боронитися. Жиуть в незгоді коло Дніпра і Дністра і так само живуть в незгоді в Канаді. Кождий з них хоче стояти окремо, але разом не потрафлять."

"Ці так?" "Справді так?" "Як, як, як?" — задріботили листками молоді осики, — "Українці не вміють разом стояти так, як ми тут?"

"Так, не вміють і не хотять," відповіла з притиском висока, сильна осика. "Всюди, де вони живуть на світі, навіть тут в Канаді, роблять заколот між собою, кирино, незгоду. Ми осики мудріші від них."

Молоді осики засміялися і зачали шепотіти про те, що сказала стара осика.

"Коли ж так" — сказав Дмитро Горепій, — я піду між український народ і скажу йому, що я від вас почув. Нехай годяться, стають разом а будуть міцні проти бурі і проти студіні. Буду казати, щоби разом держалися і разом працювали."

"Але, чи послухають?" — запитала стара осика, підсміхаючися.

Молоді осики засміялися і захихоталися. Сміх пійшов цілим лісом, від дерева до дерева, від верху до верху. Сміялися молоді осики сміялися старі осики, сміявся цілий ліс: "Ха-ха-ха-ха! Ха-ха-ха-ха! Ха-ха-ха-ха! Ха-ха-ха-ха!"

о. Пантелеймон Божик

Вінніпег, Манітоба.
Дия 15-го жовтня, 1929.

— 00 —

ДУРАКИ НЕ ПЕРЕВЕДУТЬСЯ.

В одній часописі найшлось оголошення, котре прирікало, що за присланіх наперед 10 доларів продається порошок, которым вистаричить посипати корову, аби молоко дійсно з неї цвіркою, і жадна чарівниця аби цій корові нічого не вдягла.

Одна господиня вчитала це оголошення, і потайки від мужа висилала на почути 10 доларів туди, куди подана була адреса, — з проскомбою, аби її прислали цього порошку конечно, бо в її окоції "чарівниць" повно.

Небагало пройшов до неї лист, а в нім найшлось — замість сподіваного порошку, 10 доларів і лист. А в листі стояло от що:

"Шановна пані! Я заложився в однім товаристві закладом, що в нас не перелеїться ще дураки, що в "чарівниці" не тільки вірять більше чим в Бога, але й заплатити готові за те, аби ім дати порошку як чарівниці. Це дурнє оголошення про порошок на чарівниці я умістив точно на те, аби таких дурних людей вишукати. Ви, пані,

належите до їх компанії; ви однаківщята з черги посвідчила мені, що дураки у нас ще не перевелися, і я, розуміється, виграв мій заклад. За це дякую вам красенюко, і відсилаю назад ваші гроші."

***

ХОЧЕТЕ ЗНАТИ?

— А знаєш, що різник важить?

— Не!

— Місце важить.

***

TAKI ТЕПЕР ЧАСИ.

— Перепрошу пані, але пані згубили хусточку.

— Дякую. Це не хусточка але матерія на нову суконку.

***

ДВІ ПРАВДИ.

— Колилю каву, то не можу спати.

— Зі мною цілком протищно. Коли сплю, то не можу пити кави.

НА ЗАСІДАННЮ.

Було це в Народнім Домі коло Коробика.

Сиділа старшина, але були й члени. Говорили довго, бо то було по всесвітніх роботах і часу було дешо на фармах.

Вже не було про що говорити, бо рішили, що земя грошей і нема за що знайти учителя, щоби провадив Рідну Школу і годі збирати гроші на школу, бо можна без того обйтися.

Але Клім Вудка знайшов справу до говорення. Він уявів все щось вишукувати.

"Як то буде з нашим статутом? Він не є добрий. До кого мас належати Народний Дім, "чи до членів, чи до народу?"

Голова Іван Заверуха каже: "Народний Дім є для всіх так як вода, то його треба записати на всіх людей, на цілій народ. Нарід його збудував, то нарід його має."

Павло Дедик, що мав у себе в хаті дві часописи і його синки ходили до школи і в хаті мав книжок много, каже:

"Нарід народом, але Народний Дім мас належати до членів. Хто хоче бути членом, мас зголоситися, а старшина може його прияти, або неприняти. До народу належать всі люди, але до Народного Дому належати можуть лише лібовані люди, щоби була згода, порядок і робота."

На то голова Іван Заверуха каже: "Я тут голова і я знаю, що треба, і як не запишете на нарід, то я зараз, тепер уступаю з уряду! Тепер голосуйте!"

Голосували і записали в книжку ухвалу: "Народний Дім коло Коробика належить до народу і всі мають з нього користати, бо це громадське добро."

Як вже записали, тоді Фед'ко Пелехатий пригадав собі, що ще нічого не говорив. Подумав і найшов гачок, щоби вчинитися і балакати.

Каже: "Бігме добре. Нарід має Народний Дім. Але добрі люди, я міркую, що я маю ще одну потребу, щоби Її записати. Запишіть, щоби ам учителя, ам священик не був членом Народного Дому."

"А то чому?" — запитав Микола Островерх.

"Як то чому?" — сказав Пелехатий, витяга-

ючи дюльку з рота. Та вони весь неспокій розблатили: Читайте, книжки купуйте, чесноти беріть, Рідну Школу закладайте, на єдиний город до Львова щіль, за Просвіту, дітей дай. Я Вам кажу, я перед тими з країнкою, до Канади приїхав, а вони нам ту спокою не дають, ті панки бесідливі!"

"Я с за тим" — закричав Яць Сойка, — на не треба в Народнім Домі панків. Я с за Пелехатим. Ви мудро говорите."

Більша половина присутніх заплескалася долонями. Менша половина сиділа і подивилася в собі.

Микола Островерх сидів в куті і перевертав "Сокальські Вісти" зі Львова, де був відозва, щоби прислати датки на закупню землі під Український Город. Він мовчав і слухав.

Голова Заверуха дас внесок на голосування. Пискар Юзько Тарабанець записав: "Ам священик, ам учитель, ам літник панок не може бути членом Народного Дому. Внесок Пелехатого Фед'ка і Яця Сойки прийнято. Голосувала за тим більша частина членів.

На самій неспокій, шептні, але ніхто не збирав голосу.

Островерх з кута каже: "Я також маю ще одну ухвалу, яку треба нам прияти і після неї поступати. Коли з панками така біда і учитель і священик нам на заваді, то ми мусимо себе лішне ратувати. Нарід, що має Народний Дім не сміє до церкви ходити, бо там слуги проповідіан, що є зле, а є і добре. Ставлю таємний внесок, щоби ми попалили усі книжки і чесноти і носили кустки на голові, але так, щоби на очі не видіти, й на уха нічо не чуті."

Голова Заверуха відзвівається: "А що то ми страхопуди?"

Островерх відповідає: "Ви гірше як страхопуди, ви недолюди." Кождий нарід хоче освіти, а ви віткасте від неї. Кождий нарід хоче мати мудрих людей на переді, а ви викидаєте їх. Кождий нарід дучить свої сили, а ви розмітусте їх. Кождий нарід бажає світла і волі, а ви шукаете темноти і лишаєтесь в неволі. Панки, то ваші сини, що набрали більше світла і

хотять вам то світло дати, а ви втікаєте від світла, боїтесь видатків на школу, просвіту, оборону своєї землі, то таксамо, як чоловік, що не хоче видати гроши на світло і сидить потемки, то таксамо, коли чоловік, що не хоче зробити видаток на телі рукаючи і відморожує собі обі руки, які йому потім лікар мусить відрізати. Ви поробили сліні ухвали. На щастя, ще ухвали на засіданні. Але коли прийдуть загальні збори я поясню членам, що ви їх хочете порубити дурніми каліками.

Всі мовчали. Заверуха шукав за тютюном,

але Пелехатий крикнув: "Я знаю, ви маєте синяви в школах, то панки бороните, але мій тато не вмів ні читати, ні писати, а вітром був. Війтом ліпше бути як писарем."

Всі почали кричати і виходити поводи з Народного Дому. Тарабанець положив книгу з ухвалами на полицю і сказав: "Шкода моого писання."

А. О.

Вонда, Саск., серпень, 1929.

НА ЗБОРАХ.

Посходилися члени Народного Дому в міщанстві Рт. на річні збори. Дві години ходилися і не зійшлися всі. Вкінці Грицько Чир отворив збори й каже: "Люди, добре! До нині то я був предсідателем, а кум Петро Кривибіда і Антін Замкниколодка помогали мені. Вони записували ретельно приходи й розходи, які в нас були за цільний рік. А тепер чесні газди, ях хотете, то можете нас підтвердити на другий рік, щоби ми урідували, або виберіть других. То ваша воля, бо я за свій уряд не беру у вас аві зломаного шелога. Але я не думаю, що хтось зможе промандити ліпше роботу, чим я, бо я вже нераз був в організації. Ми зійшлися нині зробити зачінення року."

Кождій сідав як міг. Пакали люльки і слухали спокійно. Ніхто не зінав, що казати. Але Петро Кубебіда все був відікликаний, тай каже:

"Я, разувати, є давнім членом Народного Дому. Три дні стратив я при будові, тай всегда піділляю ті чотири стіни, бо то наша праця, тай, щоби люди з нас не сміялися, що ми розчепірили стіни, а в середині порожні. То я кажу, щоби голова уступив. Та ми не чули, що він того року в Товаристві робив і нічого нам не розповів про свою роботу. Помічники не ква-

жути. Нехай буде головою Петро Гнида, бо нехай кождий попрацює для народу."

"Таж так!" — обізвався Іван Гніз.

"Чому ні?" — сказав Микола Кулак.

"Треба це зробити!" — обізвається від порога Андрій Кучма, що був припертій до одвірка і все поправляв файку, яка не хотіла горіти і стукає нею до стіни. "Але я додаю, щоби уступили Петро Кривибіда і Антін Замкниколодка, бо як ми вийти новий голова, то нехай вийде на нових ногах, яккаже приповідка."

Другі слухали і мовчали. То притягували головами, то таки вічого. Але розговорилися і ставили внески.

Михайлі Пашчука вибрали головою. Яків Хрущ став його заступником, Юрій Галай скарбником, а Василь Петрик писаром.

Підносили руки й голосували, а Грицько Чир, що був дотепер головою сказав при кінці:

"Коли така несправедливість, то моя нога більше в Народнім Домі не стане!"

"А моя також ні!" — закричав Петро Кривибіда й Антін Замкниколодка. Всі три вийшли.

Н. К.

Саскатун, Саск.

Поганий звичай жінки.

— То страшне! Моя жінка має такий звичай, що кладеться спати щойно по другій годині по півночі!

— Ах, що-ж вона робить увесь той час?
— Жде на мене...

ПЕРЕД СМЕРТЮ.

Священик (до умираючого, що лежав ся з сусідом): "Прости свому сусідові та помирися з ним."

Хорій (по надумі): "Як я діксно умру, то прощаю, але як віндухаю, то бігме кості поломлю!"

ГОДІВЛІ ДРОБУ ТРЕБА ВИВЧИТИСЯ.

Пословиця: "Жаден майстер не впав з неба," є важна й при годівлі дробу. Говоримо тут про **годівлю**, отже про розумне плекання дробу, аби з него як найскорше, як найбільшу мати користь. До того треба уміlosti, а умілість сама собою не прийде, іні з неба не впаде,— й треба вивчитися.

Згічайне ходження коло дробу до якого ми звикли, не є зовсім "годівлею," є лише "**триманням**" дробу. **Годівля** вимагає знання, практичного вивчення, вимагає праці. Яка праця, така й нагорода. "**Тримання**" дробу не є ніякою працею. Щоби з дробу мати як найбільший пожиток, на те треба перебути практичну науку, котрою набувається знання й умілість, як те знання перевести в діло.

Науку, як годувати дріб, можна набути з фахової літератури. В українській мові, крім дуже нечисленних статей в часописях, нема фахової літератури про годівлю дробу, щоби мала вартість в Канаді. В англійській мові така література

гельми богата. Фахові книжки й часописі передають загалові много нових думок про годівлю дробу, уділяють практичні вказівки й ради як ховати дріб, повідомляють про всікі спостереження й досвіди й тим дають нагоду до взаїмної виміни думок про найріжнородніші справи, що відносяться до дробу.

З фахових книжок і часописів можна набути щораз ширше знання, яке, однак, мусить бути і практично доповнене. Господар, що займається, або думає займатися годівлею дробу, мусить пильно приглядатися не лише самим птицям, але й усім роботам звязаним з успішним і практичним веденням годівлі.

Першим средством набрати практичного знання є вистави дробу. На тих виставах можна приглянутися всіким расам і порівнати не лише ріжницю між поодинокими расами, але й ріжниці між ліпшими й гіршими птицями одної раси. Таке оглядання рас, і порівнання птиць одної раси дає оглядачеві товчок

до оцінки годівлі самої, показує нам наглядно, що маємо, а що можемо мати, і до чого повинні ми стреміті. Вистави показують нам різні способи поліпшення, паковання, тощо. Бачучи на очі те, про що ми набули знання з книжок та з часописей фахових, маємо на виставах нагоду приглянутися вислідові практичної праці різних господарів.

Вистави дробу однак не дають нам ще повного практичного знання про годівлю дробу.

Практичне знання дає доперва власний досвід на власній фармі.

В. Н. Пілдручний

Референт в Рільничім Міністерстві провінції Алберти.
Бегревіль, Алберта, 14, жовтня, 1929.

ПЕРЕХРЕЩУВАННЯ РАС.

(Причинок до хову курий)

Люде, які займаються ховом дробу і стараються збільшити дохід з твої галузі господарки шукали способу, щоби могли малі курята поділити завчасу на курочки й когутки. Це для того, бо хов когутків приносить страту. Дослідники найшли вкінці спосіб, як можна це виконати з успіхом. Вони переконалися, що це дастесь зробити, коли курята походять від двох різних рас, перехрещуваних зі собою. Знавці й дослідники знайшли, що коли перехрещується раси, то малі курята можна поділити на когутки і на курочки, бо краска пуху на когутиках є інша, а на курочках інша. Цю краску можна спамятати собі лише з досвіду. Наприклад, коли перехрещуємо раси в цей спосіб, що когут є раси "Род Айленд Ред" (золотий), а курка належить до раси "Сілвер Лайсд Ваяндайк" (срібна), тоді малесенькі когутки бу-

дуть ясняві, а маленькі курочки будуть темніві. Коли при перехрещенню когут належить до "Блек Леггорн" (чорний, а курка є раси "Бард Рок" (пругаста), то курята дадуться поділити в цей спосіб, що когутки є чорні, а мають білу латочку на чубку голови, а курочки є цілком чорні. Можна також інші знаки поліпшити, але вони не є так певні, як ті. Коли перехрещуємо раси, маємо таку користь, що можемо розпізнавати і діліти курята, а також осягаємо рід курий, які є більше відпорні на всякі хороби, ліпше несуться і ліпше дають мясо.

Теодор Гніздовський

Слухач V-го року Рільничого Виділу на манітобськім університеті у Вінніпегу.

Вінніпег, Манітоба,
17. жовтня, 1929.

З БОЄВОЇ ЛІНІЇ.

Було це в Провідну Неділю, року 1919 в Гадичеві коло Сокаля. Від самого ранку пахувала смака тишини на відтинку "П'ятій Сокальської Істриади." Кожий босик відував, що ворог приготовляє кусь несподіванку і тому на кожний стріл ворожої розіздки обезпечувано сюрковини масце.

Коло 3-ої години по полуночі прийшов телефоном наказ команданта бригади до курінів. Даний ісполнений наказ: "В Сокалі о годині 8:30 вечора зачиняється святочний концерт. Получитися телефонічно і хто вільний від служби

скорострільної сотні. Коли курінний командант дохлав до сотні поручника Гриця, глянув на свій годинник і побачив, що годинник вказує 7:30 ветером. В тій хвилі почала польська донга лінія обстрілювати гарматами ту частину, яку занимав наша курінь. В перший хвилі я думав, що це лише місцевий ворожий наступ на наш найбільше наперед винесене становище, однак скоро оцінив я, що Поляки наступають шириною 20 кілометрів на півднік 2 наших бригад.

Я чуваєсь відохуваній, що несподіванка захопила нас на лінії наших застав. Третій ку-

Індіки из фарма. Годівля індіків визначально погано, тому, що в Канаді і в Сполучених Державах уживають мясо з індиків за присмак.

би, почую промови і хор."

Той наказ прошиб мене недзвідко від. Завгоділо мено якесь дніне ісприємне прочуття. Чотири роки стояв я на різких фронтах світової війни, але як на українському фронті стрінув я такий наказ. "Ще бракус"— подумав я, "щоби повідомили ворогів, що в Сокалі конверт!"

Для того не мав я очоти повідомити кого-небудь про цей наказ з бригади, лише зголосив його до команданта куріння, який наказав сотні скріпити стійки і держатися в строгім погоді.

Курінний командант вибрався вечером о 7-мій, щоби відвідати стійки, а свого заступника лінія поручника, Проходька, команданта

рів'я складався з самих людей сокальського іновіту. Сокальчани билися занято, задержали своє становища, а що більше, пішли вперед і захватили ворожі становища в селах Добичів, Васильків, Переводів, Жабче і Потужні.

В тій бою пописалися найкраще поручник Гриця (небішник), четар Самборський, четар Гузик (небішник), хорунжий Галань (небішник) і кіннотчик-вістуй Галант. Вони мечалися занято у бій і недопустили, щоби на їх місцях польська лінія посунувася наперед.

Коло 11-тої вночі бій затих перед замінами, але їх право від нас за становищах ІІ-го куріння більше пребувавав в нашу лінію. Від нас пішла чета під командою хорунжого Галана на розрідку. О годині 11:45 пересилася вже хорун-

жай Галан з розівідом пістку, що сестра Нісмич і Угринів залишили ворогом, що Поляки в цей спосіб кривдали в українські становища, але що Ігнат курінь наступає на них, щоби їх відверти назад.

Ті самі стрільці передали командантові Ігната куріння вістку, що 12-та сотня Самборського сейчас поведе наступ на ворога з боку.

Четар Самборський запав скоро і нечайно на польські відділи з боку і політикою покидали машинові і ручні кріси та опустили Нісмич і Угринів. В Нісмичах тримали Поляки в школі в половині місцеву українську сторожу і кількох вояків. Коли четар Самборський розоружив польські варти і впав в школу, то польські вояки зачали просити, щоби йм дарувати життя.

Увечерім було Пронівіві Нелії подіялися Поляки богато ранені і відбиті, залишилиши зброю, а що найважливіше, много скринок з набоями, яких нам все бракувало.

Стрільці довідалися на другий день про концерт в Сокалі і зможили зараз письмо, з яким пізніше відповідали Полякам.

“Ой на дворі темнеченько,

Під ногами слизью,

з пікайте вороженки,

Во Самборській близько.”

Концерт в Сокалі і концерт на босай лісій допоміжили себе.

Не забудьмо їх!

А—а.

Віннінер, Манітоба, дія 16-го жовтня, 1929.

ДВА ІМІГРАНТИ.

(На світлині з права емігрант Данило Наконечний і Прокоп Джус з ліва)

Стрінув я двох переселенців, про яких хочу згадати.

1. Данило Наконечний, літ 26 походить з села

Жужіль, сколіського повіту в Галичині. До Канади приїхав в маю 1927 р. до Мондеру, Альберта. Від літа до листопада 1928 р працював робітником у фармарів в Альберті і в Саскачевані. Півтора місяці виробив на залізниці Годзонського Заливу. В цім часі заробив \$350.00. Також в листопаді поїхав з іншими співтоварищами і кияв на Чойсленд, Сас., коло Нипавину, Сас., гомстед. Купив своєму молодшому братиші Петрові корабельну карту і вже підписав сам аплікуючи на його приїзд до Канади. Через зиму 1928-29 року працював на своєму гомстеді, де постали хату і викорчував 4 акри землі. Помагав будуватися тим, які в сусістві взяли гомстеди також, Ска-

зах, що не хоче цілій вік заглядати після бюра і очікувати роботи. Роботи в Канаді досить для такого, котрий хоче бути самостійним. Потох однією брат Петро, 14 літній хлопець присла в лютом до Канади і відряду виїхав до Чойсленду, щоби помагати йому працювати самостійне господарство. Молодий Наконечний взяв гомстед також.

II. Прокоп Джус, літ 25, походить з села Миштів, повіт Заліщики в Галичині. До Канади приїхав в маю 1927 р. Першого року працював у фармарів і заробив зарік сезонний \$270.00. Літом 1928 р. працював також між фармарами, щоби підучитися, як робиться машинами. В листопаді взяв гомстед в сусістві Д. Наконечного. Він говорив, “Я є рільник з краю. Великі науки не здобув, а на землі не лінчуюсь працювати, бо то мій фах. Як бачу, тут є богаті фармарі, які живуть добре, мають свої автомобілі і радія в хаті, чого навіть во других краях світа і майстри не мають, видно, що в Канаді, як будуть працювати, стану так добре, як інші фармарі. О ба молоді осадники не нарикають від кого, тільки працюють де можна, щоб заробити трохи гроша, а на заму йдуть на гомстеди, щоби на власній фармі приготувати ріллю для будучих засів. Шасті Вам Боже славні хлопці!

Кождій хай розкаже собі після свого розуму. Для Вас найкраща та думка, що в будущій станете самостійними господарями. В Канаді землі мають. Хто посидіє в руках землю, той править нею і визначає порядок на тій землі.

См.

Де Пас, Манітоба, дія 24-го вересня, 1929.

НА БУКОВИНІ.

Економічні відносини на Буковині з моменту як її прилучено до Румунії, як це загально відомо, змінилися досить основно, що треба завдячити в першу чергу тій обставині, що Буковина є тепер складовою частиною аграрної й бідної на капітал країни, а дальнє й повоєнним економічним і фінансовим кризам, які перебули майже всі європейські країни а зокрема Румунія, яка ще й досі не успіла перебути їх та зрівноважити своє економічне життя. З цих причин не можна зараз назвати економічні умовини на Буковині світлими, бо тут тяжко бороться о існування як сільська так і та невелика індустрія, яка вспіла перебути вище згадані кризи та частинно розгинутися, використовуючи свого часу охоронну цлову політику правительства.

Через аграрний характер країни не приносить сільське господарство на Буковині великого зиску, який виносить пересічно около 8—10% тай це тільки завдяки надзвичайно низькій заробітній платні сільсько-господарських робітників, так що капітал, вложений в землю не приносить тут великої ренти. За те ця рента, хоч відносно не велика, то певна.

Землі на продаж є відносно

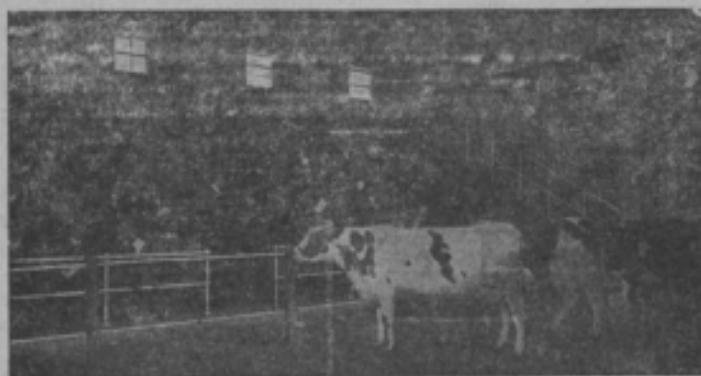
більше, чим перед війною і то знова головно через малоземельну ренту, бо властителі більших посілокстей продають радо землю, щоби могти інвестювати здобутий гріш чи то в торговельних чи промислових підприємствах, які дають що найменше подвійну ренту у відношенню з сільським господарством. Та найкращі вигляди має тут у Румунії попри промисловий і торговельний ще фінансовий капітал — це головно через убогість країни на гроші. Кромі фінансування промислу й торговлі визначають наші банки гроші на 15—20%, а по дрібніших банках на 20—25% а то й більше %. Підприємства торговельні, промислові та фінансові дають річної дівіденди від 18—30% кромі того, що відпадає на ріжні фонди. Значиться в нас тут дуже відповідний терен для поміщування капіталу, бо рідко в котрій країні приносить він таку ренту як у нас.

Зміна правительства, що наступила минувшої зими, коли селянська партія переняла владу, мало що змінила економічні відносини в краю, а економічні і фінансові реформи, заведені новою владою, ще не виявили себе нічим позитивним в економіці краю, і господарська рівновага, про яку в нас так богато

говориться, ще не наступила. Не помогло нічого і частинне підвищення податків. Підвищено з 1. січня 1929 з прямих податків тільки глобальний податок на доходи о 20% зглядно о 40%, який є індівідуальний і вдаряє в першій мірі на ліпше ситуованих людей, та о 20% декілька посередних налогів, як оплати стемплеві, державні та алькоголічні напитки, головно спирт.

Ці податки, вже тепер підвищені, ще не осягнули висоти пере-

гроші в підприємствах і торговельних, які дають пересічно поверх 15% ренти чи то визначати прямо на процент, що дає також 15 — 20% — рента найпевніща на гіпотеку. В нас на щадниці можна одержати 8 — 12% чиншу — як до певності інституції. Не менше корисним булиби для наших країнів наміщувати свої гроші в домах в Чернівцях, які крім того, що гарантують певність вложеного капіталу, дають і гарну ренту около 15%. Цей інтерес був-

Оцінювання худоби на рільничім університеті Мані тобі у Вінніпегу.

двоєнних податків, беручи під увагу вартість податку передвоєнного й теперішнього.

При такому стані річей думаємо, що для тих наших переселенців, які мають більшу суму заощадженого гроша, так зо 5.000 долярів, булиби корисно вертати домів, бо тут можуть вони за ту суму купити — як до околиці — 15 до 30 гектарів землі, що на наші відносини досить богато і дає можливість добре вижити, чи то наміщувати ті

би тим більше поплатним, що в Чернівцях і у всіх інших більших містах ізза браку капіталу відносно дуже мало будується і через те відчувається великий брак помешкань тайціни за помешкання 50 — 100% вищі, чим перед війною.

Дня 20. червня, 1929.

Др. І. Лемій адвокат

Вул. Репіна Марсія Ч. 19.
Чернівці, Буковина, Румунія.

ПОБІДА

Сонце опоясало землю горю, долом сміється рілля. Вітер бжить посередині і вихром виводить гагілки кругом церкви. Аж хрести хитаються, аж посохла травиця на могилках оживає. Тонким стацом повставали кленові деревця та шумлять між собою: Диви: Мева пестрая над рікою. Сама одна, одні сенька. Тільки вилискує крилами. Колує боками і шукає на філі — життя. Бачиш? Вона аж тут прибилася — за кригами, за ледами. Вже вони зміті, сторощені. Понесли їх розбуджені води на озера великі, глубокі. А хрести кругом церкви сірі і білі. Остерігають білі серед зісохлих трав, звернули груди до церкви і слухають. Церковні стіни дрожать. Вікна міняться. Новими, незвичайними відблесками. Осидає на них задума душ, біль і надія. Земля ворується над могилками. Душі сідають на раменах хрестів, задивлені у церковні віконця. Слухають.

З церкви лине спів. Крізь стіни, крізь двері, крізь вікна. Тяжкий, наболілій, як груди робітників, як праша серед прерій. Збиті вихрами, обсмалені сонцем, насущені постом уста несуть глибокі грудні звуки покаянної пісні. Починається вона десь на дні серця. Без слів. Не має сили починати й устами — починає душа. З душі родиться слово. Беться в грудях, тиснеться до горла і вичаровує слізози на очах. Тоді пісня проривається з грудей. Зачата сло-

вом, гомонить болем і тугою неви-співаною. Довгі дні тяжкої праці від досвітку до вечера, довгі хвили скорбот і горя, родинні печалі і турботи, розгублене щастя, несповнені надії — все тиснеться в грудях, клекоче і піснею лунає в церкві. Поорані мозолями чорні, поранені руки, твердо втирають грубі слізози. А слізози далі текуть, горохом катяться по лицях і очі стають ясні, просвітлені. Всю кривду, глум, терпіння і болі виливає серце у пісні страдальний. Останні стрічки потапають в зітханні важкому — останні стрічки: Пилат руки умиває. Здається стіни зітхають а ікони застигли в блою безмежнім.

Така незговорена молитва тиснеться на уста, що коліна вигинаються самі і паде поклон на землю, як спілій сніп найкращого зерна. Бо найкраще це зерно, що зійшло засіянє Христом і плід видало, воскресло до нового життя. Хтось вимовив ім'я Всемогучого, Безіменного. Воно пронеслося, гейби зі соток сердець, гейби кождий куток молився у захопленні. — Всі бажають одного, злучені в одно: Ісусе, Сине Божий!...

А з надвору сонце. Горою і шибами ллється і ллється безперестанно. Паде на кивот і тоне у ньому, відбивається, пливе до сердечь і знова до гори. З гори сонце, з долу ладан. Сонце лучиться з ладаном, гей душа з Христом — разом

пливуть до гори. І вже нема сонця, нема ладану — є ясність одна, Велика, що на всі сторони бризкає від престолу. Фіолетні ризи мягкими фалдами спливають на сніжнобілій обрис. Руки священика зложені в покорі, голова склонена серце відане Богу. Нарід і священик тепер одно. Чи може бути щось краще над цю молитву?

Коли будете мати віру, як зерно гірчиці! . . — і ворушиться

нану країну. Голод виганяв його з рідної землі, віра берегла від злочину. Віра сталила серце і клала в нього надію несхитну, що Бог не опустить своїх дітей. Окрилені цею вірою іхали сотки миль на дикі прерії канадські, прорубували ліси непорушні, копали рови серед багону, будували шляхи і хати з куснів повалених папель і темраку. Кождий гріш складали до купки, кожне полінце берегли, кожну працю рук

Манітобські яблока.

кожде серце. Ворушиться вірою такою сильною, що слова молитви стають ділом, ікають стіни церковні, хиляться з поклоном листки кленові а прерія шумить з поривом: Нарід живе! Цей нарід, що століттями на скарбі силу зробляв і з голоду пух зимою, коли чужожадний глитай руки зливав шампанами. Цей нарід, що захлипувався слізами, продавши останні скибку батьківського поля, третьою клясою, поштуркований і погордженний, на чужих кораблях переїзджав у нез-

своїх омозолених щадили для майбутніх по... злінь і творили богацтва великі, цінні — бо в серці віру мали в Бога Всемогучого. Не захитали їх вихри нагальні, ні морози люті. Десятки і сотки миль від залізниці жили у вічній борбі з природою і творили з віри нове життя. А де осіли, там посеред осель будували святині-церкви. Стали ці церкви ознакою єдності і віри несхитної. Стали на сторожі народу свого і слова українського. Стали прибіжищем в горю і храмом в радості. Тут вперше

дитина чула пісні величні, хорові і рідні. Тут уперше чула слова рідної правди і мови. А кругом церков лягли на вічний спокій неструджені працівники, щоби душі їх гляділи на віру грядущих поколінь. Гляділи на побіду народу найкращого зі степів сарматських, бо віра родить побіду.

Захиталися вітки кленові на сонці промінному. Вітер такий ще холодний! І хмари гонять клубами. Кідає їх по небу, аж мутніють

шибки церковні. А в церкві сонце, в церкві тихо, в церкві затишно, тепло. Клячати віруючі, голови склонені, руки на грудях. Складають присягу перед Тілом і Кров'ю Бога Всешишнього. Несуться слова від Кивота і падуть на груди. Говорять сотні уст, присягають: Вірую Господи і ісповідую!..

о. Степан Семчук

Вінніпег, Манітоба,
дня 7-го жовтня, 1929.

СНІГ.

Звичайно дізнаємо нагороди за невигоди, які нераз переживаємо. Сніг, що задуває дороги й нераз унеможливлює їзду, хоронить від морозу коріння конюшини, люцерни, та інших ростин.

Досвід показує, що чим довше лежить сніг на ріллі, тим більше стає вона урожайніша. Це явище походить відси, що зі снігом спадає значна кількість азоту, який находиться в повітрі. Чим повільніше топиться сніг, тим більше азоту набуває з нього рілля, який стопленою водою дістается в її нутро. Рілля бере азот зі снігу в сніговій воді у великій мірі тоді, коли під зиму переорано її глибоко й полищено в скибах. Рілля заволочена під зиму

бере азоту о много менше, бо снігова вода не має тих вже рівців та прогалин, які належаться в скибах. Коли ж рілля під зиму зістало зівсім нерушена, отже в стерні, тоді снігова вода не має до неї приступу. Азот, який упав зі снігом, сплине з водою з ріллі і не дістанеться в глиб.

Виходить з того, що треба ріллю під зиму орати глибоко й полищити в скибах. Тоді не лише розмерзнеться й розпорощиться земля знаменито, але й задержить не малу кількість азоту, який піднесе її плодовитість.

Іван А. Негрич
Слухач IV-го року Рільничого
Видлу манітобського університету.
Вінніпег, Ман., 21. жовтня, 1929.

ВИГЛЯДАЄ НА ЧЕСНОГО.

— Будьте ласкаві, пильнуйте мою автогаї в не верну.

— Пане, я-ж є майор цього містечка!

— То нічого. Ви виглядаєте на чесного чоловіка.

ДОКАЗАЛА.

— Петро хотів цілавати мене вчера вечором.

— А як Ти це знаєш, що він хотів?

— Ну, якби не хотів, то бувбі мене не цілавав, ві?

КАЙДАНИ.

Канадійська пригода.

На широких преріях Канади жив заможний фармар. Кругом лежали прерії, що годі доглянути ім кінця. Земля була урожайна, надавалась під пшеницю, родила по 60 бушлів з акра. Де-не-де стояв гарний ліс, залинища йшла недалеко, а потоки перетинали прерію і давали ростинам свіжі краски, буйне листя і гарне насіння.

Фармар жив сам з челяддю і запросив з Рідного Краю двох своїх кревняків, щоби приїхали до нього. Попадовив для них папери, оплатив дорогу і вони приїхали на його фарму.

Був погідний, холоднавий ранок при кінці мая. На небі зяєніло сонце, десь на краях неба видніли тумани сірої мраки. Сонце зачало заглядати в кожду щілину землі і тумани уступали та зникали. Побудились канадійські птахи, стрепенули крильцями, а червоношийки стали свистати канадійські веснянки, зайчики снідали зелену травку, а легкий вітер тягнув прерію.

Фармар вийшов зі своїми дво-

ма кревними до воріт фарми і сказав до них:

Вчера і позавчера ми всі три обїздили поля і ліс, які належать до мене. Бачите, от довкола нас моя земля. Я приїхав без великого майна, мав в кишені яких 270 доларів, але працював 31 літ в Канаді, заробляв гроши, робив у других фармарів, ходив працювати при залізничній дорозі, щадив і купував землю. До мене належить дві секції, це є вісім квадрів, одна секція, то є 640 моргів лежить на схід від моєї хати, а друга секція, також 640 акрів, лежить на захід від моого обійстя. На східній секції є більше ораного поля, а на західній секції є менше поля, але за те дуже гарний старий ліс і в декотрих місцях показується вуголь. Тут може стати копальня і принесе много гроша. А тепер поговоріть з собою оба, котрий котру секцію хоче взяти. Бо я хотівби майно розділити між вас обох. Ви спровадіте сюди свої жінки і діти, побудуете свої хати, а я можу на своєм обійстю працювати в пасіці. Маю тамки 184 улиів. Діти у мене,

як знаєте, нема, жена померла тому два роки."

Малий присадкуватий кревняк сказав: "Я заберу собі східну секцію, хочу господарити на полі."

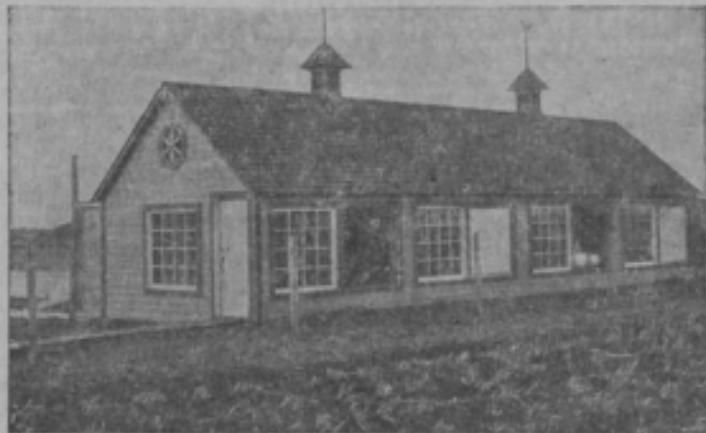
Але худерлявий кревняк відповів: "Східну секцію заберу я, а ти бери ліс і вуголь, а там також є pole, то воно тобі вистарчить. Кілько там є ораного?"

Фармар пояснив: "На західній секції серед лісів наораних є 230 арків, а на східній зораних є 480, але

жити і ніхто того вугля ще не збрав."

Худерлявий став много говорити, що він забере східну секцію, бо йому подобається той бік більше. Він не може сокирою стинати дерев, бо йому запирає дух в грудях, а з того боку на сході потик крутиться більше і йому буде лішче над тим потоком поставити хату і тут буде ліпший город на моркву. А він любить дуже морков.

Розговорився, аж присадкува-

Взірець Курника.

сьоди такий сам чорнозем, дуже добра земля. Ви оба бачили це й оглянули вчера й позавчера."

Малий, худерлявий кревняк відповів: "Я хочу дістати східну секцію, бо тут більше обробленого поля, а менше ліса."

Присадкуватий слухав, почервонів, і заговорив живо: "Я таке саме право маю говорити. Я вже говорив, що хочу східні поля, бо тут більше збіжжа родиться, а я не знаю, що з вуглем робити. То видно нічо не варта, що воно так дурно ле-

тий імігрант перервав йому: "Ти не говори так много. Я тобі по дорозі мусів позичити три долари на тютюн. Ти ще не віддав і маєш відступити мені східну секцію. Я хочу й мати, бо я хочу садити сад, а коло того потока можна це зробити."

Худерлявий кревняк скрикнув: "Я не дам. Я сам то беру, а три долари віддам, щобись купив собі шинурок."

Присадкуватий: "Я тобі вже тепер даю мотузок, йди в ліс, а цю секцію я тобі не відступлю. Вона мо-

я. Тобі засі до мого поля."

Худерлявому заблестіли з гніву очі. Він прискочив до присадкуватого кревняка, вдарив його кулаком просто в груди і закричав: "Це поле мое, а ти забирайся!"

Присадкуватий кревняк крикнув: "Ти заволоко!" і відштовхнув його від себе. Худерлявий прискочив до присадкуватого і зверещав: "Ти приблудо, ти драбе!" Оба зчилися і зачали термосити собою, штовхати себе, тягнути, бити — куди попало.

Канадієць стояв у воротах свого обійтія і дивився спокійно.

Оба його кревні обкладали себе кулаками, кричали, лаяли, тягалися по дорозі перед воротами. Вкінці звалили себе на землю й оден другого старався збороти і присилувати до мовчанки. "Східне поле да, східне поле мое!" — сопів другий.

Боротьба змучила їх. Перестали і прийшли заваляні глиною, з синччами на лиці, засапані до фармара.

Канадієць відозвався з усмішкою: "Чи Ви оба вже порозумілися?"

Присадкуватий: "Я з ним не хочу бесідувати. Це дурак."

Сухорлявий: "Не хочу видіти його на очі. Він мое поле забирає. Це розбійник."

Очі у фармара сміялися, але він здергався від сміху і сказав: "Ви приїхали з Рідного Краю, з неволі і тюрем. Поводитеся як невільники. Не вмієте годитися, йти оден другому на руку, лучити свої думки. Хочете оден другого ударити, скалічити, здолтати, убити, оден другому хочете допечи, оден другого хочете лаяти, очернити, відобрести добре ім'я і честь, забрати на вівіть з рук хліб. Ви научилися цього

із гниобителів, що заковують в кайдани свободу нашого Рідного Краю. Тут вже Канада. Тут ніхто нікого не переслідує. Тут місця ще на міліони людей, може і Вас двох зміститься також і оден другому не потребуєт заваджати. Поза моєю фармою є ще міліони акрів землі, не занятої ніким. Людей мало. Слоні могли ходити попри себе свободно в Канаді, а для двох Українців за мало місця.

Сухорлявий слухав зі стидом на лиці, але присадкуватий кревняк морщив брови і виглядав так, що хоче щось остро відповісти.

Канадієць говорив одинак дальше: "Я дивився спокійно, як ви оба бійку провадили, тепер можете спокійно мене слухати. Я приїхав тут і мав тоді 19 літ. Богато ще пам'ятаю з Рідного Краю, з рідної землі. Від свого учителя і нашого священика много я навчився, але серед чужих народів в Канаді пізнав я, що чоловік має лише тоді вартість, коли другому помагає, а не свариться з ним за кожду річ. Я пізнав, що борона лекше йде, коли її тягне вісім коней. Але коні тягнуть разом і йдуть в оден бік, а Вас двох не потрафить йти разом в згоді. Я побачив, що мудрі народи, які тут живуть попри нас уникають сварки, а Ви шукаєте її і сваритесь ще до того над полем, яке не є Ваше. Ви оба счинили бійку над фармою, що не належить ні до одного, ні до другого. Завидуєте оден другому, ненавидите оден другого, бо оден може мати дешо поля без ліса, а другий потребує ще праці, щоби поле вирівнати.

Чи знаєте чому воно так?"

Оба мовчали, а Канадієць сказав: "Це для того, бо ви прийшли з вязниці до вільної Канади, але при-

везли кайдани на собі."

Присадкуватий не стерпів і крикнув: "Що Ви кажете стрику?" Які кайдани? Я сидів в арешті під час виборів. Мене закували шандарі в кайдани через те, що я говорив за українським послом, але тепер я без кайдан."

Канадець поправив крисатий капелюх на голові і відповів поважно:

"Ваше серце закуте постійно в залізні кайдани. Ваш ум двигає на собі кайдани. Коли шандар наїздника зняг з твоїх рук кайдани, то на твоїм українським умі лишився почвірний ланцюг ненависті, злоби, зрадливості. Ви не можете мати погідного чола, веселих очей, широго серця, як свободні Канадійці. Ваша душа нездорова, заражена зеленою пропасницею неволі. Ця пропасниця має очевидні ознаки. Зеленісте на лиці з ненависті. Нападаєте на себе, підставляєте оден другому ногу, розбиваєте голову. Без ніякої застанови нищите себе самих. Здорово думаючі люди шукають способів, як лучити свої сили, а ваш ум, закутий через довгий час в духові кайдани неволі, не вміє ще уживати цих способів і не шукає їх.

Ви приїхали до краю, де оден чоловік поважає другого та бажає щоби кождий зберігав свою особисту честь.

Лічіть себе від ненависті. Вчіться собі помагати. Перестаньте себе бити. Виж прецінь кревні — належите до одної родини. Даю Вам мою фарму. Будьте добрими сусідами.

Ти плечистий і міцний, бери секцію з лісом і з вуглем. Там досить ріллі. Можеш поля прибільши-

ти. Але копай також вглиб, що в землі лежать поклади вугля, скарби, лише треба їх добути. Земля криє в своїх глибинах великі богацтва, потрібні для нає рільників."

"Чи я дістану що?" — запитав трохи боязливим голосом худерлявий кревняк.

"Бери секцію, що має більше поля," відповів канадійський Українець. "Там в ріці много риби. Але памятайте, Канада, це край луничності і співіпраці, а не край ненависті й кирині. Не дзвоніть кайданами ума. Встидайтесь тих кайдан і страйтесь скинути їх зі себе, щоби Ви стали свободні тілом і свободні умом."

Оба імігранти повеселі і по-добріли. Пустилися йти зі своїм стриком Канадієцем по обійстю.

Сонце підійшло вже висше
"Думаю," — сказав Канадієць, "що підемо в хату на сідання. Ви оба певно зголодніли від вашої дебати!"

Обійстям зачали йти коні, що вертали від води і прийшли до свого господаря, який гладив їх по шні.

"Коні тут в Канаді не бояться чоловіка" — сказав худерлявий кревняк.

"В цілій Канаді нема ані одного батога," — відповів Канадієць. "Нема батога на коні, нема батога на людій. Тут ніхто нікого не боїться. Кождій свободній, хто чесно поводиться. Всі виховують себе так, щоби повнили свою роботу добровільно. Кождій має почуватися без кайдан і без страху, та мати добру волю до других людій і до праці."

Б. і Б.
Вінніпег, Ман., дня 5-го жовт., 1929.

УКРАЇНСЬКИЙ ТАНК

ШКОЛИ В. АВРАМЕНКА В СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

Дия 23-го травня 1928 року артист-балетмайстер Василь Авраменко попрашив гостинну й привітну Канаду, де працював два роки над відродженням українського національного танку, їй разом зі своїм менеджером П. В. Кухтою відіїхав з Вінніпегу потягом Сі-снэрської залізниці до Сполучених Держав Америки.

24-го травня 1928 р. В. Авраменко вже був в Чікаго, Ілл., куди запросили його Україн-

прибули визначайні українські громадяне, багато молоді в українських народніх строях. Цією танку їй палкими промолили вітали гостя ідеї відродження українського національного танку.

Дия 25-го травня артист В. Авраменко вже виступав сам в Чіказі на світовій виставі ("Коллесум Гала") в своєму сольовому танку: "Гопак Парубочний" й зважикус величезне присвячення з боку многотисячної американської

В. Авраменко в танку "Добруш."

сьїд Організації від Світової Вистави в Чікаго, щоби привітити участь в тій виставі й виступив перед міліонами людей з нашим українським народним танком.

Урочисто зустріло українське громадянство м. Чікаго приїхавшого артиста. На двері

публіки, яка ще не бачила такого чарівного, такого воєнного танку.

Дия 26-го травня, на бажання публіки, В. Авраменко повторює свій виступ в Чіказі й танцує в салі американської гімназії, куди були запрошені Виставовим Українським Комітетом ви-

значені особи з усіх народностей, що прибули на Світову Виставу до Чікаға 1928 р.

Дия 27-го травня В. Авраменко разом з прибувшою з Канади панною П. Гарбодінською дас ряд прекрасних танкових точок, як "Гопак Парубочий," "Запорожський Козак," "Чумак," й так далі, в салі української православної громади в м. Чіказі.

Дия 29-го травня дас такий же прегарний виступ в салі греко-католицької української громади в м. Чіказі.

В честь В. Авраменка властовуте громадство величний бенкет, де промовляють визначні люди, а численний український хор співає з одушевленням гимн й патротичні пісні, де гремить завзяття, де лунають кліні й могутні слова й такі величні обітниці, перед якими... блідують скромні діла тих, що бились, віддавали життя і вімралі за Україну там в Старому Кракві під Львовом, під Київом і по всій Україні.

Голова крутиться від захоплення, від радості, коли чуєте ті палкі промозги, коли бачите тих людей, що все готові віддати для України, що готові допомогти й поширенню українського танку.

Користуючись цим Авраменко підносить думку про зорганізовання лібраторного мистецького гурту, який би нашим українським національним танком та піснєю пробігав по всій Америці, а можливо й по всьому світу, й показав всім народам красу українського танку, як ще зведено Український Национальний Хор під проводом О. Кошиця показав світові красу нашої народної пісні.

Думка В. Авраменка зустрічає відклик й знов палку підтримку... словаї й великини обіцянками. Складаються спеціальні збори для справи організації трупи українського національного танку. Одушевлені Україною в Чіказі дійшли до того, що не могли приступити до діла. Не зорганізували ані школи українських національних танків в Чіказі, аж не приступили до організації гурту, який би обіздив Америку. Люди, що пишуть про патротизм з Чікага, відмовилися всякої помочі. В Рочестері, Н. Й., куди Авраменко переїхав, також нічого не пощастило зробити, бо в літньому сезоні в Стейтах відіїде припиняється театральне й шкільне життя.

Авраменко перейдить до Детройту й не маючи гроша до зорганізування трупи, відкладає здійснення цієї думки на далі, а сам береться до організації школи українського національного танку в Детройті, Міш., і в Клівеланді, О-

гайо, де мешкає велика кількість українського населення.

Першу інформаційну лекцію на тему про відродження українського національного танку В. Авраменко дас в Детройті 9-го вересня 1928 р. в салі Української Хати, після якої заорганізовано школу українського танку в Детройті та в Гентремеру, Міш. Вписалось 131 учів.

Дия 19-го вересня 1928 р. В. Авраменко дас та-ку-ж інформаційну лекцію про танки в Клівеланді, Огайо, й організує там також школу українських національних танків, яку провадить сам, додбажуючи до Клівеленду з Детройту. До школи вписалося 129 учів.

Закінчивши згадані вище школи, В. Авраменко дас величаві виступи таї. Дия 20-го жовтня 1928 р. в Детройті, Міш., у великій Німецькій Салі, де виходять на сцену поверх 100 танечників, а також український хор, котрий співає "Боже Великий Єдиний нам Україну спаси!"

Дия 28-го жовтня 1928 р., в Клівеланді, Огайо, в Чеській Салі, виступили танечники Клівеландської школи.

Дия 3-го листопада 1929 р. в Детройті, в Німецькій Салі, відбувся виступ і закінчення танку. На цьому виступі було серед присутніх багато учителок і професорів американських школ ("Паблік Скул" і "Гай Скул"), які дуже зацікавилися нашими танкіами, бо чаузала їх краса рухів та ріжко-шармітість узорів. Запрошували артиста В. Авраменка, чи не міг-бі він напнати українського танку дітей в американських школах.

В. Авраменко, дякуючи тим Американцям, відповів, що його метою й завданням є поширення первіс українського танку між українським населенням, а це великої роботи він ще не закінчив, тому й не може прийняти їх предложення.

Дия 18-го листопада 1928 р. відбувся другий виступ і закінчення українського танку В. Авраменка в Клівеланді, Огайо, в салі "Колледж Галл."

Щоби посіяні зерно любові до українського танку не загинуло, Авраменко з більших танечників своїх школ танку, організує в Детройті та в Клівеланді Т-ва плацканів українського танку, призначає їм поучників, провідників і дає програму праці.

Тим часом старший учитель школи танку В. Авраменко п. Іван Пігуляк закінчує вищезгадану школу у Віндзорі, Онт., й дас з нею та з помічником танечників з Детройту такі виступи:

Дия 1-го грудня 1928 р., у Віндзорі, Онт.,

в "Технікал-Скул-Аудіторіум."

Дия 6-го грудня 1928 в Форд Сіти, Онт., в "Темпл Театрі."

Дия 16-го грудня 1928 виступ і замінення школи в салі української греко-католицької парохії у Віндзорі, Онт.

Маленька школа українського національного танку у Віндзорі, Онт., зробила велику роботу для українського населення той околиці, бо Англійці, Французи й інші народи, котрі населяють Віндзор й околиці, вперше потули про український танок й український балет, і не тільки потули та прочитали в газетах англійських й з добре виготовлених реаголосів, але й побачили

зеднати їх для спільнот національної справи майже неможливо.

Не вважаючи на це, Авраменко старається зібрати молодь бля українського національного танку, який має велике виховавче значення та обеднавчу силу.

Авраменко роспочинав ряд лекцій відродження українського танку, котрі він читає з світлинами образами в Нью Йорку і в околицях в салах культурно-просвітницьких українських Товариств.

Вон звертається до українських культурно-просвітницьких організацій, до українських священиків й поодиноких людей, без ріжниці їх по-

Плаут з трактором.

власними очима в правдивій красі український танок, який переважно виконували маленькі діти робітничого українського населення у Віндзорі. Деякі люди з чужих народностей вперше дізналися ї про те, що поруч з ними живуть Українці, які мають таке гарне мистецтво.

**

А тим часом В. Авраменкові вінчиться речинець перебування в Сполучених Державах Америки й він вертадо Канади.

Українці з Дітройту, для котрих є дорогою справа поширення українського національного танку серед нашої молоді в Америці, допомогли В. Авраменкові знов одержати дозвіл на право працового візу до Америки. Й Авраменко приїздить до Сполучених Держав в другий раз 11-го грудня 1928 р. до Дітройту, а з Дітройту за кілька день переїздить до Нью-Йорку, де розпочинає працю над відродженням українського танку серед українського населення м. Нью Йорку й околиць.

Українські організації м. Нью Йорку є звичайно розбиті й пересварені між собою так, що

літніх та релігійних переконань, ї просить їх піти назустріч справі українського національного танку, посилати своїх дітей на музичну танку, допомогти спільними силами створити велику й добру школу українського танку, таку, з котрою можна би виступати на великій сцені Нью Йорку.

І В. Авраменко дає такі лекції про відродження українського національного танку: Рік 1929.

1. I. Елізабет, Н. Дж., Український Народний Дім, 214 Фултон стр.,
2. I. Нью Йорк, Саля Українського Народного Дому, 217-219 Іст 6 стр., Нью Йорк, Н. Я.,
7. I. Перт-Амбей, Н. Дж., Українська Саля, Стейт стр.,
12. I. Елізабет, Н. Дж., Саля Українського Народ. Дому, 214 Фултон стр.,
13. I. Перт-Амбей, Н. Дж., Українська Саля, Стейт стр.,
14. I. Нью Йорк, Саля Українського Народного Дому, 217-219 Іст 6 стр., Нью Йорк. Розпочинає там школу українських танків.
19. I. Перт-Амбей, Н. Дж., Українська Саля,

ля, Стейт стр., (з світлинами образами). Розпочинає школу українських національних танків.

20. I. Картерет, Н. Дж., Українська Церковна Саля. Розпочинає школу українських національних танків.

21. I. Нью Йорк, Саля Українського Робітничого Дому, 66-68 Іст 4 стр., Н. Й.

22. I. Нью Йорк, Н. Й., Саля Української Православної Громади, при 334-336 Іст. 14 стр., Нью Йорк.

23. I. Елізабет, Н. Дж., Саля Українського Народного Дому. Розпочинає тут школу українського нац. танку.

28. I. Нью Йорк, Н. Дж., Саля Українського Робітничого Дому, 59 Бікон стр.

1. II. Нью Йорк, Американська саля "Сайтесант Касіно Галл," 100-142 Секонд Аве., Нью Йорк, Н. Й. Спроба відкрити школу в Українській Салі не дала добрих наслідків.

3. II. Пасейк, А. Дж., Саля Української Школи, 212 Президент стр. Тут зорганізовалася велика й добра школа, найбільша в цілім окрузі зі школ В. Авраменка біля Нью Йорку.

6. II. Нью Йорк, на горі міста, Англійська Саля, 231 Е. 184 стр.

10. II. Понкерс, Н. Й., Саля української греко-католицької парохії, Честнат стр.

12. II. Нью Йорку, Н. Дж., Саля Українського Робіт. Дому, 59 Бікон стр., друга лекція з світлинами образами, писяя котрой зорганізовано школу українських національних танків.

16. II. Нью Йорку, на горі міста, Друга лекція в Англ. Салі, 231 Іст 104 стр.

17. II. Філадельфія, Па., Українська Саля Т-ва Горожан, 847 Норт Франклін стр.

24. II. Філадельфія, Па., Саля, як попередово. Друга лекція. Зорганізовано школу.

24. II. Філадельфія, Па., Того-ж дня лекція в Салі Українській, 23 вул.

26. II. Стейт Айленд, Н. Й., Український Народний Дім, (Сталелтон). Зорганізовано там школу.

25. II. Со. Філадельфія, Па., Саля Української Громад, 610-612 Со. Американ стр.

15. IV. Честер, Па., Українська Церковна Саля.

**

Висліди цеї книжочкої праці В. Авраменка, до якої він взяв собі ще трохи помічників: інж. А. Кість, учитель П. В. Смук, та учитель I. Заблоцький,— було те, що в скорому часі зорганізовано школу українського національного танку в Нью Йорку, Н. Й., в Пасейку, Нью Йорку, Елізабет, Картереті, Перт-Амбою, Н. Дж., та Стейт-Айленді і Понкерсі, Н. Й., велику школу у Філадельфії, Па., куди В. Авраменко післав о-

дного із своїх помічників, а також доїздив туди сам.

Школи в Понкерсі та Стейт Айленді прийшлися залишити, бо частину учнів могла іздити до Нью Йорку, а учнів було за мало, щоби провадити школу в тих місцевостях.

В цих всіх школах було разом вписано 515 учнів, а в тому числі В. Авраменко удалив стипендії, себ-то знач за дармо 81 сиріт (68 сиріт в Захисту Сестер Василівок в Філадельфії, Па., та 13 сиріт по других школах).

Навчання проводилося в кождій школі по два або три рази в тиждень. Разом в кождій школі давно пересячено до 30 ласців, по $2\frac{1}{2}$ год. кожда лекція.

З цих шкіл В. Авраменко вибрал задбайніших учнів й дав такі виступи:

Дня 19. V. Нью Йорк, Н. Й., Саля "Стар Касіно," 107 стр., Нью Йорк Сіті. Виступало 300 осіб в ріжноманітних строях всіх земель Соборної України.

24. V. Нью Йорк, Н. Й., Закінчення школи, в салі "Черні оф ал Нейшон," 9. Секонд Авеню.

26. V. Пасейк, Н. Дж., виступ в салі Кавтере Аудіторіум, 250 Монров стр., Пасейк, Н. Дж.

30. V. Степанов, Н. Й., "Паблік Гай Скул Аудіторіум," 14 Бродвей стр., Степанов, Н. Й.

1. VI. Пасейк, Н. Дж.: ЗАКІНЧЕННЯ ШКОЛІ.

2. VI. Нью Йорк, Н. Дж., "Аудіторіум оф У. М. ен У. В. Н. Асс., 632 Гай стріт.

8. VI. Філадельфія, Па., Саля Українського Т-ва Горожан, 84 Норт Франклін стр.

9. VI. Елізабет, Н. Дж., Саля Українського Народного Дому, 214 Фултон стр.

10. VI. Нью Йорк, Н. Дж., Закінчення школи в салі Україн. Робітничого Дому, 59 Бікон стр.

13. VI. Елізабет, Н. Дж., Закінчення школи в Українській салі, 214 Фултон стр.

15. VI. Перт-Амбоу, Н. Дж., Українська Саля, 752 Стейт стр.

16. VI. Картерет, Н. Дж., Саля "Гай Скул Аудіторіум."

18. VI. Філадельфія, Па., Закінчення школи в салі при 843 Н. Франклін стр.

З усіх цих появися найбільш тріумфальним пописом був виступ 19-го мая, 1929 р. в Нью-Йорку в "Стар Касіно" при 107 вул., де перед очима тисячової публіки, серед котрой було багато запрошених Школою Танків відзначних осіб з американського ньюорського суспільства. Артист В. Авраменко вийш в українському танкові 300 молоді в прекрасних українських строях з усіх земель України, а сам виступав у спосму сольному танкові "Чумак."

Про цей виступ українська найбільш по-

ширені в Америці часопис "Свобода" писала в ч. 119, з дні 22-го травня 1929 р., що це був нечір української душі, що промовляє до світа своєю красою.

Це було небувале в житті українського суспільства м. Нью-Йорку свято, яке уладив артист В. Авраменко без необхідних грошей за собів, власними силами з поміччю, більше моральною, невеликого числа сідомів українських громадян. Брак матеріальних коштів не дав зробити необхідного великого разоголосу, не дав можливості взяти дорогу салю в центрі міста. Також велика злива, яка була в день висту-

му "Принесе театрі" в Монреалі для 14-го квітня 1929 р. Серед присутніх в салі до 1500 осіб, більшість було Англійців, Французів та інших народностей, окрім Українців. Про цей виступ часописі принесли прекрасні рецензії, так: "Монреал Стар" похвалила велику точність у виконанні і красу рухів та одягів.

Дня 7-го липня В. Авраменко виступав з своїми танечниками на "босому пікніку" в Нью-Йорку, Н. І., їх по своїй ініціативі збирало понад \$10000 на Фонд Визвольної Української Боротьби в Галичині.

**

Виступи дали українському Імені честь і славу, а Авраменкові принесли матеріальну страту. Значайна недоля українських діячів.

Не маючи можливості відпочинти після тяжкої праці, В. Авраменко відкривав школи. Пописав своїх помічників й іде сам в Стейт Пенсильванію в околиці Шамокін, Скрентон, Оліфант й там дас ряд відчуттів.

Так 30-го червня 1929 р. В. Авраменко дас відчуття про укр. танок в Шамокін, Па., у українській церковній салі, а того-ж дня вечером дас відчуття в Моунт-Кармел, Па., в салі української греко-католицької церкви.

Школи там зорганізовано, але через спеку й безробіття прийшлося їх розвізнати.

Дня 14-го липня 1929 р. В. Авраменко дас відчуття про український танок у Вілкс-Бері, Па., в салі української греко-католицької церкви, і того-ж дня дас відчуття в Оліфанті, Па., в українській салі.

Такі відчуття дас В. Авраменко 21 і 22-го червня в Тейлорі, Скрентоні й околицях.

Звертається він до всіх українських культурно-просвітницьких організацій, до всіх українських священиків, їх просить допомогти перевести в життя ідею відродження українського танку й поширення його між нашим народом.

Цілій ряд відчуттів дас в околицях Шамокін, Майнерсвіл, Колимзант, Меріон Гейт, Кайзер й т. д. В деяких з них пробується й засновується школи, але там не було все В. Авраменка, бо В. Авраменко з причини тої, що речинце перебування його в Стейтах кінчилось і він мусів відійти до Канади.

Школи в Пенсильванії засновані такі: в— в Шамокін, Майнерсвіл, Колимзант, Скрентоні, Тейлорі й Оліфанті.

З причини безробіття, літнього часу (в копальнінх околицях) й т. д. прийшлося школи деякі розвізнати, їх залишилося дві добре школи українського танку в Скрентоні й Оліфанті, котрі провадять учител В. Пігуляк під керуван-

ЛЕВ ЯСИНЧУК, делегат Рідної Школи у Львові, котрий виголосив ряд відчуттів в Ззвученіх Державах і в Канаді 1928-29 р.

пу в Нью-Йорку, перешкодила матеріальному успіхові, але з художнього боку той український виступ дорівнював великанським розігримам вулиця, домів, мостів, дзвіниць, кораблів Нью-Йорку.

Виступи в околицях Нью-Йорку хотій з меншим числом осіб, однак були первинами української народної творчості, котрі розкидали по між американським суспільством артист В. Авраменко.

Про виступ в Елізабет надрукувала гарну оцінку часопис "Елізабет Таймс", 10. VI. 1929.

В цей час в Канаді учител В. Авраменка, Іван Пігуляк, що відкрив 14-го січня 1929 р. школу в Монреалі, закінчив навчання в монреальській школі українських національних танків і з 87 учнями дав величавий виступ у найбільшо-

нем В. Авраменка.

Дня 24-го липня 1929 р. В. Авраменко відїхав до Канади й вернувся до Нью Йорку. У вересні приступив до зорганізування нової школи танку в Нью Йорку й околицях.

Дня 28-го вересня 1929 р. дас в Нью Йорку, в салі Українського Народного Дому, 217-219 Іст б. стр. перший в новому театральному сезоні виступ українського національного танку, після якого розпочалося заснування школи, щоби довершити упередтою працею того, чого не вдавалося виконати в попередньому сезоні, а саме: зорганізувати школи танку в Нью Йорку й околицях, вибрати найздібнішіх і найвидновідмінніших танечників і створити з них добирну мистецьку дружину, з якою можливи виступи в відповідній салі на Бродвею в Нью Йорку; завоювати призначення для українського танку на американській мистецькій арені, як зробила це Капеля Кошиця в царині української пісні,— а потім з дружиною українського танку, додавши до цього може ще й місію — поїхати по цілій Америці а там і по Європі, щоби вибороти признання українському танкові по всьому культурному світові!

Можна додати, що В. Авраменко своєю працею і любов'ю до українського танку вже розломав лед недовіри до своєї праці й всі учні його школи широко допомагають йому в праці.

За помічю й по вказівках В. Авраменка його адібніші учні відкривають в різких містах школи українського танку й засновують часто цілі товариства, так напр.: Засновано в Детройті Т-во "Чумак," (поучник танку Гіря й Голова Чорноокий), Т-во "Молода Україна" в Детройті, (Саламандрик), Т-во Відродження Українського

Танку в Детройті — (Іванчук). Останнє Т-во вийшло як окремий член в Англійське Музичне Т-во м. Детройт, Місі.

Такі-ж Т-ва є в Клівленді, Огайо, (поучник, хованець Голова Кашиба). Майже по всіх місцевостях, де були школи В. Авраменка.

При цих товариствах випущено більше, як 250 учнів, які витримали іспит в знанні українських танків й видано ім свідоцтва від Головознай Школи В. Авраменка.

Але найкращим іспитом для цих шкіл була прикладні поліси й вистуни тих учнів в театрах і на виставках й те велике призначення, яке одержували вони від американської публіки.

Закінчусмо цей короткий перегляд тоФ велічезної роботи, яку зробив артист В. Авраменко із своїми помічниками в галузі українського танку за такий короткий час в Сполучених Державах Америки, де є більш несприятливі умови для гуртування Українців, чим в Канаді. Можемо лише побажати нашому артисту сили й успіху в його дальшій праці на інші українського мистецтва.

Український танок обєднує нашу молодь, турутися її, воскресає в ній любов до свого рідного, а часто дитинні українські батьків повертає ім'я Українське, ім'я гарне, дороге,— ім'я Великого Українського Народу!

В. Авраменко лише почав свою працю в Америці. Ще тільки частину величезних просторів Америки, де живе українське населення зачепив він своїм танком, а ще скільки є для нього праці тут, поки там на Рідній Землі, на нашій Україні буде змога працювати.

Бандурист

6. X. 1929. Нью Йорк, Н. Й.

Свобідні вправи мужеських відділів в Українському Городі у Львові. До вправ ставують 412, дні 19. червня, 1927.

Одна квадратовий метер землі під Українським Город коштує тверер \$2.70

Адреса послики:

Account No. 5272.

SOKIL, UKRAINSKYJ HOROD

BANK OF MONTREAL, M^GREGOR & SELKIRK, WINNIPEG, MAN.

ЗАСІДАННЯ СТАРШИНІ ТОВАРИСТВА ОПІКИ

У ВІННІПЕГУ, МАН., ДНЯ 26. VIII. 1929.

З НАГОДИ ПРИВІТАННЯ СЕНАТОРКИ ОЛЕНІ КІСІЛЕВСЬКОЇ У КАНАДІ.

Присутні: Олена Кіслевська, голова Товариства Опіки К. С. Продан, містоголова В. Г. Коман, секретар Д. М. Ільчишин, скарбник О-

вл. Мейнстріт Ч. 457, Кімната 306, третя підлога.

Голова К. С. Продан повітав сенаторку Олену Кіслевську в іме-

Світлина М. Дубчак

Спільна світлина представниць українських жіночих товариств і організацій у Вінніпегу з сенаторкою Оленою Кіслевською в час її побуту в Канаді.

Сенаторка сидить в першому ряді, я та від лівої руки глядача.

стал Василюшин, Свящ. о. Пантелеймон Божик провірник, С. Савула правний заступник Товариства, Ів. Боберський представник Товариства Опіки в Європі, на Канаду.

Засідання тривало від 7.10 до 8.30 вечором в домівці Товариства,

ни Товариства Опіки, яке опікується українськими імігрантами в Канаді, працює вже п'ятий рік, побільшаючи свій досвід і сили, потрібні до ведення роботи Товариства. Голова витає Сенаторку, як заступницю українського народу, яка при-

їхала придивитися обставинам, серед котрих працює український іміграント і поможе улекшти і скріпити відносини між іміграцією в Канаді а рідним краєм. Желає гарних хвиль в Канаді.

Сенаторка відповіла на цей привіт, що приїхала як гість, який хоче без упередження, придивитися новому краєви: "Не хочу вязатися ніякими обовязками і повновластями. Хочу видіти цей край а переловсім приглянутися жіночим організаціям, своїм і англійським, може де-що доброго дастися переняти. Дя-кую за привіт. Хочу причинитися до нашого поступу хотібі малою ча-стиною."

Секретар Д. М. Ільчишин з-брал голос на бажання голови і пояснив стан іміграційних приписів під цю хвиллю. Приїзд обмежений на кревних, найближших кревних, це є братів, сестер і родичів та жену з дітьми і дітей. З краю бажають корабельних карт на відробок. Це немислимо сповнити, бо за богато таких, що мають гроші на карту і хотіть приїхати на роботу. Замужні жінки не мають права їхати до Канади без мужів. Жени до мужів все можуть приїхати. Також нареченні можуть приїхати до наречених, однак по приїзді мусить відбутися вінчання. Розведені правно жінки можуть дістати дозвіл, коли мають найближших кревних в Канаді, які випишути відповідні зобовязання, що заопікуються приїздиними. Служниці можуть їхати, як мають запевнену роботу при родині, яка виписала для імігрантки відповідні, так звані, "аплікації." Фармарі нежона-ті, або вдівці не мають права підпи-сувати аплікації для служниць з Европи.

При всіх подорожніх обовязу-

ють приписи здоровля. Лікарі канадійські в пристаннях мають по-слідне слово. Відчувається постійне запотребовання служниць і робітниць на фармах і при родинах в місті. Потрібне знання англійської мови, бо таке знання улекшує працю і підносить платню робітниці. Пі-довчена служниця в місті дістає харч і кімнату та місячне у східній Канаді до \$40.00, у західній Канаді до \$25.00. Товариство Опіки у Льво-ві полагоджує зголошення до виїзду у Канаду. Дня 30-го мая, 1929 р. перестала обов'язувати так звана залізнична квота для Канади. Залізниці не можуть вже брати служниці гилючно на свою відповідальність до Канади. Треба мати покликання від фармарської родини, або родини у місті.

П. Остап Василишин пояснив справу приїзу родин. Коли якийсь фармар підпише так звані "родинні аплікації," то може приїхати на його фарму родина, це значить, що найменше чоловік і жінка. Для українських родин обов'язує припис, що мають мати "родинну аплікацію" і 300 долярів готівки. Висота квоти хитається, а залежить часто від родинних обставин, виказаних в "аплікаціях." Тепер на аплікаціях родинних треба навіть виписати, що фармар приймає родину також на зимовий час.

Голова уділив опісля голосу п. Іванови Боберському. Цей пояснив, що під цю хвиллю канадійська держава спинє іміграцію із середньої Європи і старається стягнути передовсім англійських імігрантів, щоби зменшити в Англії небезпеку безробіття. Спроби ті тяжкі, однак правдіння шукає систематично способів, як спонукати англійців до приїзду з теплої, культурної Англії у Кана-

ду, до праці на дикій прерії, в холоднім підсонню. Це край уладжений для іміграції. Державні уряди настали на це, щоби кермували наливом людей після пляну, корисного для канадської держави Англійці. Іміграційний рух не є рух доривочний, безпляновий, довільний. Ні, державні уряди глядять уважно на це, хто приїзджає і кілько людей з кожної народності і де ті люди осідають і в якій скорості збільшують їх родини. Статистика

ведення урядників зглядом переселенців повне безсторонньої зичливості й охоти помогти.

Іміграцію не обмежено для Англійців, також для всіх народів германського походження і для французів. Тут рішив степень виховання, яке держава дала своїм горожанам, так, що ті народи дорівнюють поведінням англійським імігрантам. Польща, Румунія, Россія, Югославія занедбали виховання своїх громадян. Це видно на чужи-

Іван Попик приїхав до Канади весною, 1929 р. На світлині бачимо його хатчину на гомстеді та стайню. І. Попик має вже 30 акрів зораво, 3 коней та 4 штуки худоби.

(Оноївка Альберта).

старанно ведена вказує, яка скількість людей якогось походження приїхала і кілько ще можна впустити, щоби змішати людей і виховати горожан Канади, які говорять по англійськи. Школи знамениті. Порядок і плян слідно всюди. Землі поділені, стан посідання запевнений, життя людини вповні безпечне, кождий чоловік, скоро лише вступить на канадську сушу, дістает повну опіку держави під кождим зглядом. Лише право голосування дістает по пяти роках побуту. Зрештою, нема ніякої ріжниці між горожанином а не-горожанином. Торговля, купно, продаж, власність, школи для кожного приступні. По-

ні. Приїзд тих громадян до Канади дуже тепер обмежений.

Українські львівські провідники в Галичині були все проти іміграції. Тому 30 літ львів. часописі виступали проти іміграції. Селяни однак не слухали, але поїхали, щоби дістати поле, луку й ліс. І дістали це все в Канаді а навіть горожанські права, о яких їм не снилося. Хто пізнав Канаду, мусить до неї звертати. Це край, де особисте достойнство кожного є всюди шановане. Тепер, коли селяни проти волі часописей приїхали до Канади, показується, що треба було післати організаторів разом з емігрантами, а тоді Українці в Канаді і в Америці

булиб оминули много прикрай досвідів, які мусіли робити з браку зрівноваженого, досвідного проводу. Тепер приїжджають бувші противники еміграції до емігрантів на відвідини. Край, що здержуває колись емігрантів часописними статтями, від зивається до еміграції просьбами, відозвами і делегатами.

Відчуваю, що канадська еміграція нерозривно звязана родинними узлами з Рідним Краєм, а в справах народних, культурних і політичних готова все до помочі і цю поміч доказала вже кілька разів датками і заявами. Його особистий погляд такий, що датки на старий край починні постійно плинуть. Десять відсотків від всяких датків на канадські цілі повинно все йти на Рідний Край.

В Канаді велике місце на збирання досвіду для укр. народу, щоби той досвід вихіснувати опісля для себе. Тут нема пекучої ненависті, є часом дещо упередження. Українського емігранта, коли вже перейшов всі іміграційні формальності стрічають зичливо. Треба лише користати зі своїх прав. Дорога свободна. Українці можуть удержувати свої часописи, печатати свої книжки, творити свої організації, провадити свої школи. Залежить це від їх доброї волі.

Товариство Опіки у Канаді працює в сполузі з Товариством Опіки у Львові. Львів видає часопис: "Український Емігрант" і дає всякі пояснення, та полагоджує всякі еміграційні справи. Товариство Опіки у Канаді видає що року альманахи для емігрантів, щоби подати інформації про Канаду і дати вказівки. Я повністю під цю хвилю обовязки представника львівського Товариства. Не маю права голосування в

Товаристві канадським, лише дорадчий голос. Оба товариства збирають все це, як досвід у своїй праці, але колиби українське громадянство розуміло свою честь народну, то всі справи для переселенців переходили через ті два товариства й Українці посидалиби рішаюче слово перед урядами і перед приватними людьми та товариствами в переселенчих справах, в справах еміграції й іміграції.

Сенаторка Кисілевська питала: "Кілько гроша треба виказати в канадським порті?"

Секретар Ільчишин: "На це нема припису, якогоби строго пильовано. Імігрант, що приїхав на аплікацію фармара, повинен мати тільки гроша, щоби міг купити собі харчів, заки заїде з порту до місця призначення. Те саме відноситься до мужчин і жінок."

Сенаторка Кисілевська: "Чи інтелігентні дівчата, яким тяжко найти заняття в Польщі, можуть найти заняття?"

Секретар Ільчишин: В Канаді життя розвивається і всюди потрібно людів і вони придадуться, коли принорояться до відносин. Приїздили тут дівчата зі студіями в семінарі і нарікали дуже, що ніхто на них не дивиться, це значить, не находять відповідного заняття, як учительки, або організаторки дітейних товариств. Були однак й такі, що приїхали, вивчилися англійської мови і самі знайшли заняття. Тут потрібно таких, що з початку мають якусь поміч, щоби могли освоїтися з чужими обставинами і чужою мовою. Заняття найдеться за один рік або за два. Без англійської мови лише при українських товариствах можна найти заняття в Рідних Школах, однак це дуже ма-

ло платна робота. Колиб Українці більше дбали про свої Рідні Школи, були такі місця кількасот, а так є їх лише кільканадцять. Найліпше йти на службу або до склепу, про биватися даліше, розглядаючися. Треба робити без крику, без плачу. Товариство Опіки у Вінниці може дати вказівки і ради, не може однак брати відвічальноти за успіх. В кождім разі Товариство має перегляд на відносини в цілій Канаді і може полагодити папери на приїзд та

школах, до того вимагають власти образования й іспитів в канадських заведеннях. Тут потрібно служниць, куховарок, господинь, фармарок, хто знає кравецтво, моднярство, молочарство, пекарство, кухарство, аптекарство, книговодство, хто є пильним і робучим, без претенсій і примх, така імігрантка може найти заняття, скоро лише потрапить порозумітись в англійській мові зі своїм окруженнем."

Свящ. о. Пантелеймон Божик:

Василь Волинюк приїхав до Канади з родиною в липні, 1929., маючи 50 дол. готівки. На світлині бачимо п. Волинюка з його родиною під час будови католицької церкви в містечку Гранвілл.

знайти місця для служниць по фармах. Однак імігранти можуть напливати лише в міру потреби. Тут кажеться: "О скільки Канада може їх абсорбувати." Колиби імігранти напливнули за великим числом, повстає безробіття, якого Канада стається уникати. Іміграційний уряд глядить на це, щоби не було безробіття."

Містоголова Коман: "Виглядів на відпорідні місця роботи для дівчат, які покінчили гімназію або учительський семінар нема. Тут школи англійські, а Рідна Школа залежить від добреї волі когось товариства чи організації. Щоби працювати як учителька в англійських

"Потрібно, щоби дівчина, що виїздить до Канади, мала досвід в якімсь званні, уміла щось, що дастися вихінувати в господарськім і торговельнім обороті держави. Треба навчитися якогось фаху, але видно старий край поза куховарство іншого фаху для дівчат не знає. В Канаді дівчата мають роботу в купецтві, в кравецтві, моднярстві і в бюрах кождої галузі роботи."

Скарбник Василишин: "Хочу підчеркнути способи, як подорожна чи там емігрантка, дістается до Канади.

1. Вона може приїхати на залишчу квоту. Це є якесь число служниць, яке після розпоряду ім-

граційного міністерства може привести на власну відповіальність заряд залізниць державних (Сіенар) і заряд залізниць приватних, передовсім заряд так званих пасифічних (тихо-океанських) залізниць. В таких разах заряди залізничні стають розмістити дівчата на службах по фармах або по родинах в місті. Платня залежить від хисту особистого і від досвіду, однак доходить до \$35.00 і 40.00 місячно, харч і мешкання. Вправні робітниці в кравецтві заробити можуть від \$15.00 до \$28.00 тижнево.

2. Другий спосіб, щоби приїхати до Канади, це той случай, коли брат, сестра, батько, мати підпишуть "аплікацію" на приїзд.

3. Третій спосіб, коли родина фармарська, або якась заможніша родина в місті підпише "аплікацію" на приїзд дівчини.

4. Четвертий спосіб, що дівчина йде до нареченого, який предложив урядови докази, що оженитися з нею зараз по приїзді. Це говориться о імігрантах, які хотять приїхати на сталій побут, бо для подорожників-туристів є інші приписи. Ті можуть все приїхати на відвідини до Канади. З відносинами в Канаді і з підсеконям треба освоїтися, бож це край цілком відмінний від центральної Європи. Декотрі імігранти не можуть привикнути до Канади, до мови, до способу шукання праці, до заробковання і переривання праці, щоби шукати нову роботу."

Сенаторка Кисілевська: "Чи українські імігранти стараються зараз о горожанство?"

Секретар Ільчишин: "По пяти літах можна подаватися о горожанство. З того лише хосен, бо пашпорта британський в подорожі має ве-

лику повагу. Воно приємніше і в державі мати якісь права, не лише обовязки, і своїм голосом впливати на хід подій в соймах провінціональних і в парляменті, столиці цілої держави в Оттаві. Чоловік, що дістав горожанство почувається не як переходовий зарібник, але як власник цілої Домінії. Говорить всюди сміліше. Мимо того українські імігранти досить часто не спішаться, щоби дістати горожанство і гідволікають подання о горожанство десятки літ.

Сенаторка Кисілевська: "Здається, здержує їх думка, що Польща не приме їх, коли повернуту домів, але заверне їх до Канади, викине їх і вони стратять право до своїх gruntiv?"

С. Сагула, адвокат, правний заступник Товариства: "Це не може статися. Це не діється в ніякій державі, тим менше в Польщі, коли горожанин Канади був уроджений в Польщі. Наколи такий канадський горожанин не зголоситься через п'ять літ до британського конзуля в Польщі, то його горожанство Канади вигасає і він стає горожанином Польщі. Горожанин Канади є властиво горожанином Британії а як горожанина Британії мусить його кожда держава поважати. Викинути його не можна, як довго він прилично заховується, і не нарушує законів держави, в котрій перебуває. Цеж обовязує горожан кождої держави на чужині."

Сенаторка Кисілевська: "Які умовини до набуття землі обов'язують імігрантів?"

Ільчишин: "Землі має Канада подостатком, лише людий треба, плугаторів, що скочуть цю землю управляти. Землі близше залізниць дорозі, подальше від залізниць де-

шеві. Чим даліше на північ, в гущу, тим дешевші землі. Фарма, це простір землі на 160 акрів. Можна дістати як наділ за 10 долярів, цілу фарму, але вже подалік від осель, більше на північ."

Присутні підписали листівки Товариства Опіки з привітом на слідуючі адреси:

"Тов. Просвіта" Львів, "Тов. Сокіл," Львів, "Парляментарний Український Клуб" на руки Др. Дм. Левицького, Львів, часопис "Жіноча Доля," Коломия, Днівник "Діло" Львів.

На порядку днівнім стояв ще звіт скарбника Василишина про його подорож з Канади до Закарпатської України. Оповів в коротці про свою подорож до Ужгорода і до Мункача. Гарний край. Нарід до дна убогий і несвідомий. Молодіж в школах вже знає про Україну. В Ужгороді стоять величавий дім Просвіти. Відбувався зізд Просвіти. Понад 1.200 учасників. Одушевлені всі учасники. Кождий промовець хотів сказати слово "Україна" і слухачі не могли того слова наслухатися. Чекали на це слово, щоби ошоломлювати себе оплесками. Молодь з дахів дивилася до салі зборів і слухала промовців, такий стиск панував в домі Просвіти. Однак старше покоління гниле мадяризмом. Двох священиків, Волошин і Жолтва, це піонери українського духа. В Сполучених Державах мають Українці з Прикарпаття свого єпископа, свої організації, досить заможні. Майно доходить понад чотири мільйони долярів. Звідтам сподіються Ужгородці помочі на сплату дому Просвіти і така поміч повинна прийти. Еміграція закарпат-

ських Українців йде передовсім до Стейтів, менше до Канади.

Сенаторка підписала заяву вступлення в члени. Голова відчитав заяву приступлення в члени. Скарбник Василишин поставив внесок, щоби старшина приняла громадянку українського народу, Сенаторку Киселевську в члени. Містоголова Коман скріпив внесок. Присутні члени старшини, які творили правину повноту до рішень і ухвал, голосували одноголосно за приняттям. Голова Продан забрав голос і проголосив: "Сенаторка Олена Киселевська принята одноголосно в члени Товариства Опіки в Канаді, і вручив новий членкінні альманахи Товариства: "Нове Поле," "Прерію," "Кленовий лист," з винесеною посвятою на спомин побуту у Канаді. Голова сказав опіля: "Пані Сенаторко, просимо задержати нас в памяті і так, як ви привезли нам привіт з Рідного Краю, так ми передаємо привіт з Канади до Українців в Європі. Може будеть дещо розчаровані тим, що ми за мало ще навчилися в Канаді, однак ми вже много поправилися, зробимо більші поступи і позбудемося ще не одної хиби, яку це тепер легко доглянете. Желаю доброї подорожі по Канаді. Дякую всім за участь в засіданні. Замикаю засідання. Тепер переїдемо до знімки до заведення Павлюка. До побачення."

Присутні перейшли до світлинного заведення П. Павлюка, який відсвітлив учасників засідання.

Записав

Д. М. Ільчишин

Писар Тов. Опіки.

Оден з моїх знакомих.

Дуже присмію стринутися і поговорити з чоловіком, який не скажеться на долю, тільки витрепало працю і розумус над способами, щоб краще жити. Маєток фармера є овочем праці його рук і розуму. Коли ви за молодих літ щось придбас, то за старість має вдоволення і спокій, що своє життя марно не провів.

Хто хоче на фармі крім щоденного куска хліба придбати ще дешо,— не повинен лікуватися до роботи і мусить бути їздадин.” Такі слова сказав мені Стефан Абрамець, фармар літ

Фармар Стефан Абрамець зі своїм сином.
Портленд, Саск.

55, з Портленду, Саск. Це було 12-го січня 1929 р., коли заїхали ми на його фарму. Я бажав також дізнати осінніх його господарства. В околицях міста Портленду і далеко поза цим містом він знаний, як один з найважливіших фармерів, а до того має 8 четвертів (квадрів) землі, що є 1200 акрів або 494 моргі.

Я зліз з саней з фармар розірвав коні і пішов до стайні. Дивлюсь довкруги. Фарма всього виділ і пів від Портленду. Положена на рівнині і, як звичайно обгорожена кільчастим дротом. При західній межі на ліво стоїть гарно низуваний дім, даліше з північної сторони велика стайня, на худобу, за нею лісок, за лісом на пози си-

папець на збіжжя. По правій руці друга стодома для худоби і школа на машинерію. На сіді величний курник зі скляною стінкою до польдів.

Ліжав січ, на дворі було досить заміно і я глядів у хату. В кухні дівчина приготувала вечерю. За кілька звінти увійшов сам господар, і заліз готовитися вечеря, ми разговорилися. Я спитав його, як він починає своє господарство, що дійшло до такого гарного майдану і почув від нього ось що:

“Тому 30 літ назад приїхав я з села Мавковіска, крославського повіту в Галичині до Канади. В маю приїхав я до Галіфаксу, минув Вінніпег і дійшов до Портленду. Зелінниця в цей час не була дальнє на захід і де інші можна бачити гарні фарми і людів, в цим часі були тут корчі, ліси і дікі прерії. Сім моргів поля в краю довелося продати і по заплатенню дороги, привіз я ще до Канади \$520.00. Думав собі, що тут робити. В краю був господарем, то і тут не лицо бути довгі роки робітником все під чімсь розказом, хоч на початок треба було брати таку роботу, яка була. З думкою, що краще бути своїм господарем і самому собі розказувати, взяв я фармгомстед. Купив я за привезені гроші 4 корови, 2 коні, косарку, грабарку і віз. Та фарма лежала 3 милі на захід від Портленду, коло Віберія.

“Як вам поводилося на гомстеді?” — питала я.

“Звичайно,” — відказав Абрамець, “на гомстеді працювали тяжко, але всперто, бо треба було корчувати і виробляти землю під управу, щоби дістати на неї власність, а потім ходив до сусідів фармерів Англійців і в них на роботі приступав робити машинами. Заробляв трохи грошей. По дев'ятирічних літах трафінися купець, відкуда фарму, а я подався даліше на захід, і коло містечка Віловброка згодив я собі дії фарми за \$3,000.00. Завдатку дав \$1,200.00, а решту сплачував ратами. Благословив Бог урожайні роки, молотилюся кождой осені пшеницю, на яку була добра ціна, до того продавав що роху трохи худоби, сметану і війці і так сплачував рати і поїди ще складає пару центів. Нині маю також три фарми, а п'ять фарм осуствує Портленду, дооколу хати.”

З дільшого оповідання Абрамеця довідався я, що для обрібки тих 8 фарм має від 22 коні, два тултори, три косарки, дві жниварки, велику молотильню, та всьому інчому потрібну на фарм машинерію. В теперішніх часі є тримас богато корів, курок має близько 120. При середньому у-

ріжка, молотить що року від 9 до 10 тисяч бушлів збіжжя. Як є добра ціна, то продас пшеницю, а як низька, то тримає в спанні на полі, в якій може зміститися до 14 тисяч бушлів.

"Треба вам рано вставати і пізно лягати при провадженню такої великої і гарної господарки," — замітила.

"І я вже що так" — відказав він. Маю п'ять осіб в родині, то пильнуємо що важливіше. Крім цього, почавши від весни до осені, а часом і в зимі беру кільканадцять робітників, тай робимо всі по трох."

"Якої народності смігранти є найкращими робітниками?" — питала Абрамець.

Він відповів: "В теперішніх часі трафляються добрі робітники всіх народностей. Вони бачать, що тут інша система господарки, відмінна від красової і що треба часу, щоби набути знання фармацевту. Українці дуже добри робітники на полі, але коли котрій лінійний, або занадто нетерпливий, то сам на цім тратить, бо нічого не виничиться і відтак на старість бідус. За тридцять літ моєго побуту в Канаді завдячу мій усіх тому, що я не лініувався працювати, жив щадливо і розумів, що коли чоловік живе, то не повинен переставати працювати, лише добробоятися і йти все вперед."

На стіл подали вечірню, ми зібрали сімачні страви і ще довго по вечорі говорили про канадські українські справи і про Рідний Край. Була вже друга година по півночі, коли ми сказали собі добраний. Я ляг в прилегай до ідаліні кімнати і заснув серед думок.

ВОНА НЕ ЗНАЛА.

Мати: Ото також! А чому ж ти не закликала мене як він хотів тебе поцілувати?

Доня: Але ж мамо, я не знала, що ви хотіли цілуватися!

ДОСВІДЧЕНА МАТИ.

— Мамусю, я маю інші задуми: виписати матері, які винінують. Я вже виснажила алкоголь, бензину, етер... Чи мамуся не знають ще чогось що вітріє?

— Допиши, доня... любов мушкіни.

ВОНА ГОТОВА.

Батько: Мені вже дойла твоя мармотравність. Від сьогодні насіння глядіти за чоловіком.

Стефія: Добре, тату! За чим чоловіком глядіти, тату?

С. Абрамець своєю працею набув ще в Портленді дім, який дійшов до вартості близько 50 тисяч доларів. Я відчую позажання до цього фармацевта, неуструнного працівника, бо він також не забув в Канаді про Рідний Край, що він Українець і давав на ріків українські справи. Вигнані до тепер близько тисячу доларів.

Коли я на другий день рано пробудився і

Дім фармаца Стефана Абрамеця на фармі

глянув ще раз на гарні будинки довкола обійті і на поля, я подумав собі, що гарно було бы, якби ми мали тут хоч 100 таких фармарів.

Яку то повагу осенілими ми в Канаді і яку велику поміч можна бути Рідному Краєві? Таких повінко бути більше, бо в Канаді є ще багато нагоди сягнути великого успіху.

В. Семенъ

Портленд, Сас., для 4-го вересня, 1929.

ВІДПЛАТА.

Адвокат: Я зробив вас варятом в суді і тим симим звільнено. Мій гонорар 100 доларів.

Клієнт: — Та ви не дужайте, пане меценас, що я спрощі варят — досить з вас 20 доларів.

В ГОСТЯХ.

Гость: Івасю, коли у вас звітально обідають?

Івасюк: Обід уже давно готовий, але мама чекають, щоби ни пішли.

I TAKE БУВАС.

Чоловік: Чи не залишився до тебе який дурень, поки ти віддаєшся?

Жінка: Так.

Чоловік: Шкода, що він не оженився в тобою.

Жінка: О, він оженився.

Мотилькові Ростини.

Мотилькові ростини — це ті, що азоту в рідлі не потребують, а збирають його з величезних повітряних засобів. Мабудь найбільше знати мотильковими ростинами с горохом, лубією, люцерною та конюшиною.

Ті ростини мають звичайно на своїх коріннях дроби бульвочки, котрі досягають навіть величини півнього гороху. Однак на корінню ростин мотилькових, котрі годовано в землі стерилізований (пустий, перепалений, в якому нема жадного життя) бульвок тих не буде. Як тільки таку землю злистих водовою, котру перешушено через землю богату в органічну дробину, то сейчас зачнуть творитися бульвочки на корінню, що в такій землі росте. То саме вище буде, якщо з ростин мотилькових, що ростуть в землі, взяти хобчи дрібку тих бульвок, іх поділити і підлати їх до стерилізованої землі, в якій ті бульвочки самі з себе на корінню ростин мотилькових не змогли почати. Так можна наприклад викликати наявність бульвок на корінню конюшини, що росте в стерилізованій землі, "перешплювочі" тій землі бульвочки коріння з гороху.

Ті факти вказують, що між бульвочками на корінні ростин мотилькових, а між ростом тих ростин є певна близька зв'язь,— іменно: ростини мотилькові, що не мають згаданих бульвочок на корінні, ростуть слабіше, під час коли ті, що є бульвочки мають, ростуть кріпше. Мотилькові ростини не мають бульвочок корінневих, або мають їх дуже мало на землях пустих, убогих в чорнозем. Чим біогатший чорнозем, тим біогатіші в бульвочках мотилькові ростини. В землях мало засібних в чорноземі, на котрих не вдається,— вродиться добрий горох, якщо из тій біогатої землі роноситься пару міків землі, на якій горох родить гарно; тоді ростини гороху изважають бульвочки при корінні, яких попередко не було. Це посипування земель більш розмірно мають складальну землі урожайні, (в якій находяться дробинки тієї матерії, з якої постали згадані бульвочки), знистя щепленням землі.

Щож находитися в згаданих бульвочках? Бульвочки ті складаються з дроби бактерій, котрими переповнена є земля богата в чорнозем, а котрих є там менше в землі бідній на чорнозем. Ті дробини бактерій причіпаються корінням, якого комірки більші, а їх білоконіна замінюються. Та білоконіна тверда, і з того вистоять згадані бульвочки, зложенні з самої білоконіни (азоту). Рівночасно з появленням згаданих бульвочок змінюється й цілий вид ростини: вони виводяться, росте, грубіє, розростається буйніше; її барва стає темнішою, більше соковита. В землях без чорнозему бульвочок тих на корінню ростин мотилькових нема зовсім, і ріст їх є лихій навіть тоді, коли їм піддано азоту. Коли однак в землі є засів бактерій білоконінних, про котрі вище була мова, то ростини мотилькові ростуть на ній гарно, хоч не піддано їм азоту зовсім.

Цю появу можна витолкувати в той лише спосіб, що згадані бактерії білоконінні, які формують на корінні ростин мотилькових згадані бульвочки, помагають тим ростинам збирати азот з повітря і змінити його в органічну азотну матерію. Тим то й вся стане річ, чому ростини мотилькові звично ростинами збируючими азот, чому вони можуть самочинно нагромадити в землі багато золотистого коруму і в той спосіб приготувати що поживу іншим ростинам, що по них слідують, які в землі передше не було...

Найбікніший та найдешевший спосіб викликання бульвочок на корінню мотилькових ростин є заправлення насіння перед посівом зразком бактерій, приготовлених у фляшиках. Зразки ті можна набути весною в "Бактеріології Діпартмент, Манітоба Егрікултурел Каледж, Вінніпег", Ман., за сплатою 25 центів.

Стефан А. Гризак

Слухач IV-го року Рільничого Відділу манітобського університету,
Вінніпег, Манітоба, 21. жовтня, 1929.

СЕНАТОРКА ОЛЕНА КИСІЛЕВСЬКА.

Сенаторка увійшла з сусідної кімнати. Я притихнувся. В неї думаюче, пок腮е лице, лагідний привабливий голос, поважні очі. Сукина же неї темної краски, воловся зачесане після моди з наших добрих часів, коли пані могли позволяти собі на довге волосся. Постава пізньої.

"Пойдете пані з Канади і ніхто не буде мати поняття про Вашу працю. Простіть, що заберу Вам дещо часу і попрошу о відповіді на декілька питань, складні для нашого громадянства в Канаді.

Коли пані Сенаторка зачали свою письменницю працю?"

"Моїм першим написом було оповідання з селянського життя в горах. Я переслала його до Львова на адресу¹ Івана Франка і як відповідь одержала мое оповідання, винесене у "Літературному Вістнику." Від тоді минуло 25 років," — відповіла Сенаторка.

"То пані обходять цього року 25 років своєї письменниці діяльності? А ми в Канаді поняття об тим не маємо. Якож пішіла дальша Ваша письменниця діяльність?"

"Я писала начерки з життя наших селян і вони розкинені по різних часописах і видавництвах. Я й сама позбувала, де вони розсіяні, у "Вістнику," в "Ділі," "Світі," "Неділі," "Наший Бесіді," "Календарі Просвіти." Я підписувала їх ріжно. Значайно "Галичина," "Калина," "Незнана," аби буквами "О. Г." "О. К."

Про мої подорожі на Ріверу, до Венеції до Кампія Подільського, до Одесія печатала я в "Ділі." Передрук описів вийшов осібною книжкою, яка вже вичерпала.

Педагогічне Товариство видало мое оповідання з гуцульського життя, "В горах." Учитель Таранко видав мій начерк: "До комор Довбуша."

Тепер приготовила я опис мої подорожі по Швейцарії. Три роки, кожного року через кілька неділь оглядала я Швейцарію. Того року (1929) обіходила я знова швейцарські міста Женеву, Люцерну і інші. Опис подаю частинами в "Жіночій Долі."

"Коли пані Сенаторка зачали видавати "Жіночу Долі"?"

"Ця часопис виходить вже п'ятий рік, від року 1925-го. Працює там Іванчуківна Олесь. Помагає нам як заток моя професор Зубенко Іван. Часопис видає жіночий календар. Я напи-

сала там між іншими праці: "Як вести працю в жіночих гуртках," "Про самовиховання." Мушилу виготовлявали праці з різних галузей знання, ба прецінь знаєте, що редакторка мусить заповнити число для читательок."

"Цікаво мені почути, які ще жіночі письменниці помагають Вам і працюють під що хвилю пером?" — запитав я, щоби дозвідатися і про це.

"Ви знаєте вже імена тих письменниць. Ольга Кобилянська з Черновець помагає нам дуже. Це письменниця звана вже поза межами нашої землі. Живе, незваже електрично, лише Катя Гриневичівна у Львові. З Мельника в Чехах присилає свої праці Наталя Королівна, високо освічена людина зі знаннями французької мови. З Подебраду в Чехах дописує Конор-Вілінська. Її оповідання "На еміграції," видала накладом "Рекорда" в Коломиї осібною книжкою. З Переяслава дописує Уляна Кравченко, здова по учителью. Її пірші зйшли осібними томиками. Марія Підгірянка (Домбровська Марія) у Львові пише поезії. До альманаха на рік 1930 поприєсли під праці письменниці з Великої України. Помістимо. Це гарні праці."

"А що там поробляє Віра Лебедова — пані Малицька? Всі уміла зайди живе, горяче слово на наші думки?" — запитав я Сенаторку.

"Малицька хоруг, занята школою. Все згадовідає: "Не маю часу" Вона директоркою в Рідній Школі у Львові при вулиці Можнацької."

"Памі позволять," — сказав я, що зведу розмову на сенат. "Канада має сенат, але не має сенаторок, та, що пані для Канадських жінщин вибір до сенату не є право дозволений. Доперва десь тепер порушить що справу головний суд. Канада не має сенаторок, а пані приїхали як сенаторка. Мисмо тут північне зоряне світло, але сенаторок не маємо. Коли пані вийшли до сенату?"

"Знаєте, що Українці в р. 1922 не взяли участі у виборах. Доперва в р. 1928 голосували, і при тих виборах увійшли Українці також до сенату," — відповіла сенаторка.

"Пригадую собі: Вибори були з початком марта 1928. Я тоді був случайно в Польщі. Вибори до сейму відбулися 4-го марта, а до сена-

ту 11-го. Ті дні віблісся мені в пам'ять. Можуть Українці розвинути яку силу в польській сфері і сенаті?" — запитав я.

"Старасмось здергати ухвали шкідливі для Українців під Польщею," — відповіла сенаторка. "Денеде можна осягнути успіхи в обороні народних прав. Пришлю Вам тексти моєї промови. Міністер Грабський сказав, що при теперішніх школівських законах не стане Українців за 25 літ. Я заначила в моїй промові, що коли Поляки роблять наїзд на українські хати, щоби знищити українську мову, то на дверях кожої хати стане українська матір до оборони своїх дітей. Поляки були заскочені моєю промовою. Це слайдно було з їх поведіння. Однак українські послані можуть лише тоді мати успіхи у своїй діяльності, коли селяни будуть більше читати часописі і книжки і стануть більше свідомі. Працюю як голова організаційної секції Союзу Українок. Я відвідала Галичину, Волинь, Полісся, Закарпатську Україну, Подесбради. Думаю, що жінки можуть дуже вплинути на це, щоби ослабити суперечки, які не дзвоять спокою, не дзвоять правдивості. Матір дбає про зад в хаті, то може подбати про лад, і спокій в громаді. Я це сказала жінкам також в Канаді. Жіночтво в Канаді може погодити з часом людей. Релігійні суперечки злишні. Мій муж був почтовим урядником й номер цього року в лютому. Він засту-

пався за православством. Я лишилася при католицькій вірі і мій муж „розумів, що не треба говорити про релігію лише на це, щоби розсварювати людей."

"Напишить пані Сенаторка тепер дещо про Канаду," — запитав я.

"Хочу подати мої враження в "Жіночій Ділі." Я відвідала жіночі організації в Монреалі, у Вінніпегу, Саскатуні, Едмонтоні, Монреалі, Вінніпегу. Позаду в неділю, 15-го вересня виїду до Шікаго, щоби струнітися з братом."

"Пані Сенаторка приїхала 17-го серпня до Вінніпегу, так що побуди в Західній Канаді 4 тижні. Це за коротко, щоби нас пізнати. Ми не є такі лії, як виглядаємо. Не ганіт нас дуже за спосіб привітання гостей. Термосимо гістьми то в ліво то в право. Ми виробили тут таку церемонію. Поводімося при гостях дуже свободно," — пояснив я, щоби відхилити можливі ліскавки.

"Маю дуже гарні враження від людей, що шукають правильну дорогу, а це може лише подобатися," — успокоїла мене сенаторка.

"Коли це подобається Вам, то будемо дальше шукати правди і поводитися свободно," — сказав я на праціння.

Рек.

Вінніпег, Манітоба, дні 13-го вересня, 1929.

ДОБРЕ СІНО.

Доброта сіка залежить від самої трави, та від того, чи в сухий час воно зібране. Добре сіно має гарну зеленаву барву та присмінний запах. Коли воно є більше буре, як зелене, то це знак, що воно було на непогоді. Це однак не юхдить много, якщо сіно має кріпкий, здоровий запах. Коли сіно є не тільки бураве, але й слабий має запах, то це знак, що воно мокло довго в покосах і стратило много на доброті. Як сіно має запах стухлій, то звичайно куриться з нього. Таке сіно придатне хіба на підстилку, бо воно шкідливе для худоби.

Годі осудити сіно лише по барві та запасі. Помимо гарної барви є кріпкого та здорового запаху може бути ще сіно красне, яке не має той вартості, що сіно солодке. Трави красні розміщені можна в сіні тим, що воно не є такі магкі, як

трави солодкі. На відміність сіна солодкого наладити більше чим красного. Трави красні не є поживні. В них є дуже мало білковини (протеїну), яка головно дас травам поживність. Якщо в сіні є сосонка (еквісетум), то воно звичайно є красне, передвіснім для коров не добре, бо від сосонки тратять воно молоко.

Оцінюючи сіно, треба знати й те, в якім стані була трава кошена. Сіно з молодої трави, кошеної в часі розцвіту є поживніше й стравніше, чим сіно з трав перестарілих. По колосках трав, які в сіні, можна легко дійти, чи трава була молода, чи перестаріла.

Дмитро Басараба
Слауха II-го року Рільничого Відділу Манітобського університету.

Вінніпег, Манітоба, 19. жовтня, 1929.

Новий Спосіб Живів

Довкруги нас величезні, здається безмежні лані збіжжа. Очі бачуть золоту пшеницю на пші, а донеда сріблистий овес.

Коли ж очі наші схочуть знайти за тих просторіях ланах женців, а уха схочуть почути їх спів, веселу розмову, сміх — у відповідь побачимо діловижні машини, що посувуються по вільним ходом полями золотої пшениці, а уха наша почують клекотіння тягунів і іншого рода двигунів. Перше бажання наше, це відомін "Старого Краю" — нашого родинного села із загонами, женцями, і піснею, а дійсність — це просторі канадські степи з пшеницею і клекотливими машинами.

Праця машин заступила тисячі рук чоловічих, а живів стали ногіди до праш у фабриці. Тому здається нам, що ми не зважилися на лані пшениці, але в осередку промислу.

Одна, дві корови, 20-30 курок, 8-12 коней, за то кілька бензинових моторів і множество інших машин. Це живів і мертвів інвесторі фармі. За то та велика ферма числить дві секції землі, се́бто 1280 акрів, — се́бто більше як наших 900 моргів. Робітників всього на всього мас чотирох і одну жижку. В такому числі працюючих людських рук, приступає власник 900 моргів до живів.

На просторі оранії землі в вимірі двох секцій, пересічно 800 акрів землі обсівних ярою пшеницею і ківсом (зимова пшениця в степових провінціях), висуненіх більш на північ, не сіється, бо вимерзає. Овес сіється в малій скільноті, головно для власної потреби. Решта землі з двох секцій, тобто близко 480 акрів остася як переліг.

Живів в західних степових провінціях Канади відбувається дотепер виключно при помочі жниварок-тязалок (байндер), котрі косили і везали збіжжа в споні, за чия слідувало складання спонів людськими руками в "вершки" по 8-10 спонів разом. Сю працю називають в Канаді

"штукованням" від англійського слова "стукінг".

По повітам дозрінню колосся у вершках наступаємолочення при помочі молотиль, до котрих довозиться споні. Цей спосіб живів відбувається і тепер, але минувший рік (1928) змінив спосіб живів і тепер наступає скорій перехід до живівайшого способу переводження живів — себто до живів при помочі хових машин, як тут кажуть з англійська "Комбайн," тобто машин, котрі живуть і зраз молотять збіжжа.

Непогода а через це й спізнення молотиль збіжжа в р. 1927 головно в провінціях Саскачеван і Альберти збільшила кошти молотильникам. Звичайно мала подати сприєннє більший попит, а тих самим і ціна товару чи добра, в тім разі праці людської, збільшується. Непогода року 1927 при кошенню збіжжа, а головно в часімолочення, яке затягнулося аж до Різдва, обниження стислення зерна (грейду), через сереневий мороз, спричинили недобір у багатьох фармерів, або зменшили дохід.

Град в багатьох околицях Саскачевану і Альберти в р. 1928, знищив пересічно збір на 50% — себто на половину, а за ним прийшов і мороз. Це дало почни до зміни способу збору збіжжа; та́кож пізні і дорого жатви і молочення в р. 1927, далиши, як то кажуть, олію до огня і амусило велике число фармерів до скорого закупу нової молотиль.

Головно град був рішаючим чинником у багатьох фармерів, які закупили нові молотильки. Як-же се стало? Стебла були поломані градом. Колиб фармер був косині її напів поломані стебла звичайним способом, себто жниваркою, то бубни мусіс зужити два рази тільки шнурка на візняння спонів. Проби, переведені в околиці Естевану, Саск. показали, що треба буде на один акер зу-

жити $5\frac{1}{2}$ фунтів шнурка, коли звичайно зуживалося лише $2\frac{1}{4}$ — 3 фунтів шнурка. Отже, видаток гроша при вязанні снопів збільшився, як також і коштів само будоб затягнулося довше від звичайного.

Більша скількість снопів, бо солома стебла, зігненого вдвое, будоб вязана подвійно, спричинила була більший видаток на складання (штуковання) снопів. Також і молочення за по-мочею звичайної молотілки будоб дорожче. Ботато непотрібної соломи мусілоби перейти гирлом молотілки, а видаток зерна бувши на 50% менший від звичайного. Кошта самого молочев-

дуже зацікавилися всією машиною. Рік 1928. був унічним роком для закупу живо-молотілок. Коли в р. 1927. куплено лише 13.000 живо-молотілок, то в р. 1928. розкуплено їх аж 21.000. Зі Сполучених Держав завезено до прочих країн 6.500 живо-молотілок, з котрих більша половина відійшла до Канади (около 4.000). Саскачевану й Альберту.

Після дат, поданих Е. С. Арбельзом, директором домініканських дослідних ферм, фармері стекових прозійників Канади намістили в 1928 р. ні більше, ні менше, як \$12.000.000 в живо-молотілках. Більше, чим 3.500.000 акрів збіга-

Расові поросята.

иа — себ-то оплата чоловіка при тракторі, прі молотіці, є чи 8 подавчиків снопів, є чи 8 пар коней, прохарчовання 10 людей — будоб завеликі; а заплата за зерно будоб замала, позаяк зерна будоб не багато, а і тут зерно, по граді і морозі, будоб малої вартості.

Розважні фармери прийшли на основні по-виступи спонсторіжень до переконання, що кошта збору їх збіжжя тантогорічним (1927 р.) способом будуть дуже великі. Тому, майже в посадінні тіжні перед жинками, рішни закупити жинзарки нової системи, які відразу молотить, в тім переконанні, що зберуть своє зерно дешевше і заощадятимуть гроша. Крім того, хотіли свою позбутися небезпеки затягнення жнів і бражку робітника, як це було в 1927 р. Не сподівались, що погода в часі жнів 1928 року буде охновою з найгарячіших, які коли небудь була в Канаді і що залишній ліній постараються о таке множестві робітника, як це мало місце і в час жнів 1928 року.

Головною цією жинво-молотілки є дешевість її праці. Трьох людей переводить цілі жніва. Фармарі в Сполучених Державах і в Канаді

викликато її змолочено тими машинами. Висше згаданий директор поділ, що в році 1928. Саскачеван посідав 2,356 живо-молотілок; Альберта — 1,005; Манітоба — 206. Власники тих машин переконані, що завдяки ужитю живо-молотілок, звощалили 2,06 бушля з акру, і що осягнули ліній стежені доброго зерна. Подаютъ вони також, що живо-молотілка заощадила їм від 8-10% відсотків на бушлю.

Кождий, хто цікавиться нею, може одержати точні пояснення від фабрик згайдо засту-пників знаних вже витворів різличних машин.

Жинво-молотілка складається з жинварки і збирача, себто знаряду, котрий збирася зі стерні покоси з жатого збіжжя і відносить їх на стіл, який передає ці покоси даліше до молотілки. Збират і молотілка знаходяться в нестримнім русі. Цілу цю супстанцію ("комбайн") тягне тягун (трактор).

Жинво-молотілка може працювати в двох способах:

1) Жати збіжжя перед повним дозрінням і класти його в покоси на високу стерну для дозріння і доперва по якімсь часі молотити збіж-

жа жинво-молотілкою,— або

2) Жати доспіле збіжжа і рівночасно його молотити.

Як відбувається праця перш згаданим способом?

Перед познанням дозрінням жас збіжжа жинтарса, якій довгість заносить 12-16 стіл і кладе збіжжя в похоси для доспіння. Стерню лишається високою на $1\frac{1}{2}$ -2 стони, так що зкошене збіжжя паде на висшу стерню. Через це, що похоси лежать на високій стерні, поздих і вітер мають доступ до тих покосів з гори, з боків і з доднини. Довні не може спричинити шкоди, позаяк зжате збіжжя в таких покосах скорше висихає, як збіжжя в твердо звязаних спонах і копах. Цю косарку тягне трактор, а потрібно до цієї праці двох людей. Один веде трактор, другий наглядає молотильну, а третій відвозить зерно. Часто до відложення зерна уживають фармарі малолітніх синів, бо робота ця не вимогає великої сили.

Зжате збіжжя поліщається в покосах аж до цілковитого дозріння. Це триває, залежно від погоди, 2-3 тижні.

Коли вже зерно в покосах доспіло, настуває молочення. Виснє згадана жинварка припиняється до жинво-молотілки і жинварка замінюються тут в звичайній стіл, який посередині чиниться між збирачем а самим молотілкою. Збирач припиняється до стола. Збирач підносить покоси зажатого збіжжа зі стерні на стіл, а стіл передається до жинво-молотілки.

Вимолочене і вичищене молотільною зерно підноситься черпак молотільни до бляшаної скрині, яка знаходиться на верху молотільні. Скрина ця може помістити від 60-70 бушлів зерна. Коли ця скрина наповниться зерном, жинво-молотілка здержує на хвилину хід, підіздмує чоловік з возом на зерно, отвірає малі дверцята

і бляшаній скрині на молотільні і зерно всипується до скрині на возі. Цей відбір готового зерна триває кілька хвилин. Потім тягун із жинво-молотілкою посувався вперед і продовжував свою працю.

До тієї праці треба трьох робітників. Один веде трактор, другий наглядає молотильну, а третій відвозить зерно. Часто до відложення зерна уживають фармарі малолітніх синів, бо робота ця не вимогає великої сили.

Віз із зерном відідається до полевого, рухомого шинхліра, який перед жиновом підтягається трактором на місце, звідки для довоzu зерна.

До шинхліра всипається зерно за допомогою малого черпака, так що іншої обслуги до цієї праці не треба. Черпак працює при допомозі малиого мотора о $1\frac{1}{2}$ Н. Р. Чоловік, що возить зерно від жинво-молотілки до шинхліра, обслуговує цей малий мотор, а також має нагляд над зерном в шинхлірі. Якщо є середній зір зерна (20—25 бушлів з акра), то жинво-молотілка зі бирачем може змолотити 33-40 акрів зерна. Часом, якщо праця йде без важких перепоно, можна вимолотити і 45 акрів денно. Якщо зір більший, то змолятити менше акрів і тоді треба ще одного (четвертого) чоловіка більше до візвозу зерна і обслуги зерна в шинхлірі. Пряме жинво і молочення доспілого збіжжа житься цілком доспіле збіжжя на пні, а рівночасно молочиться. І цей спосіб дешевший, тому що відпадає кошт жатти косаркою в покосі. Молочення відбувається так-само, як при посереднім способі. Ріжниця в тих двох родах збору зерна полягає в тому, що коли при першому способі молотілка молотить покоси, то при другому способі молотілка молотить зерно прямо з пні.

В. Коссар.

Саскатун, Саск.

Дня 21-го жовтня, 1929.

КОНЕЙ НЕ ІДЯТЬ.

— Я такий голодний, що з імби коня.
— Жалую, але в нас нема коней

РОЗМОВА ЧЕРЕЗ ТЕЛЕФОН.

Майк: Галло! Чи є Мері?
— Так.
— А ти мене ще любиш?
— Так — хто говорить?

СКУПНИЙ.

— Чи Клаптюк справді такий скупний, як говорять люди?

— Певно! Він калів календара не купить, бо ажуж єще завіс скінчиться рік.

ОТО ФАЙНО.

— Чи ви бачили коли той інструмент, що вміє сказати, коли чоловік бреше?

— Ото файно! Я-ж сокінчився з таким інструментом!

БАЛЬОНИ І АЕРОПЛЯНІ.

Думка чоловіка тужила все за крилами, щоби можна літати, як літає птах, що несе ся тяжкий і легко рухається у повітрі після своєї волі.

Від половини 18-го століття займалися винаходом бальонів французи і постійно уліпшували їх, змінюю круглу форму на подовгасту,

торів уживається на них для Іди і для кермовання ними.

Люди думали над винаходом крил для чоловіка. Італійці вже в XVI столітті робили досвід, описавши Французи, Німці й Американці. Німець Ліленталь робив досвід крилами і згинув при цьому. Доперва американці Вілбур і Орола

Map of the round-the-world flight of the Graf Zeppelin
Мапа лету Шепеліна навколо світу в осені, 1929.

робили досвіди ріжинами родами газів і додавали прилади до кермовання.

Доперва Німці уліпшили бальони в цей спосіб, що ось того року, 1929 дожили ми, як німецький бальон, подовгастої форми з відповідно внутрішньою розбудовою з алюмінієму обертів довкола кулю земську. Генерал, Граф Фердинанд Шепелін, винахідник того роду бальонів помер в р. 1927. Свій перший бальон збудувані він в р. 1900 над Боденським озером в Німеччині.

Круглі і подовгасті бальони уносяться в повітрі при помочі газів, легких чим повітря, мо-

Райт робили досвіди в роках 1900-1903 і в році 1903 удається їм літати при помочі крил і мотора, а в слідуючих роках уліпшили постійно свій винахід. В році 1909 Француз Блеріо перелетів канал Ламеніз з Кале до Доверу.

Європа і Америка мають тепер вже подучення для подорожніх аеропланами. Німеччина буде великі літаки на більше число подорожніх. Англія і Америка стають їх перевиннити.

А. Загарійчук
«Вашингтон», Ман., дні 30 го жовтня, 1929.

ПОЛІПШЕННЯ ПОЛЯ.

Кождий фармар може завважати, що по кількох роках, від коли прері була зорана, різше менше родить.

Чому не так? Тому, що збожжа збирало на одній акрі з поля, вагою до 1,200 фунтів перевернуло в зерні і до 1,600 фунтів ваги в соломі, уявляє з себе ту силу землі, которую ми річно з неї вибираємо. Поступають так роками, зменшуючи грунт, бо він видав з себе складники необхідні для доброго урожаю. Це є різ арозуміла.

Чи є спосіб на то, аби вернути різлі відібрану в силу і зробити її знова богатою і родючою? Так, маємо, а то способом додавання гною.

Коли до нині наші фармари в Канаді не гноїли грунтів, то це тому, що недавно зорана прері ще сильна і давала добрий річний урожай. Однак, нині вже на часі застнованість над питанням, як поліпшити ріллю, бо інакше робота фарнера буде контувати дороші, чим ціна на зібране збожжа. Тут ми зустрічамося з питанням гноєння зораного поля. Хемічний розріз показує, що зерно і солома складаються головно з слідуючих десяти складників: — Вугілля, вогінь, кисень, азот, фосфор, поташ, вапняк, нагнець, замзо, сірка.

Необхідно додавати ці складники до землі, зби тоза могла витворювати гарний збір зерна і соломи. Це є можливо робити двома способами. Перший і найкращий спосіб доступний кожному, і гноєння стайневим гноєм. Стайній гній містить в собі всі згадані складники, найкоже в ідеальній пропорції, але де є брак стайневого гною, там

треба уживати штучних гноїв, що складаються з них самих складників.

Поручити треба "суперфосфат" у формі плавленого суперфосфору, котрий дужить фосфор і вапно та додає рослинам два головні складники, без котрих не може вирости міцна сочма із добирне зерно. Є ще інші форми суперфосфору, які можуть бути вжиті як гної, але тому, що тяжко розчиняються в воді, спричиняють вони поліпшення урожаю заповоди.

Важливим складником є азот і ми можем додати його до землі в формі чілійської саліті, або в формі вапневого азотану. В цих гноях ми даемо в землю два дуже важні складники, а саме поташ і азот. Оба ці складники входять в значний мір і склад зерна, витворюючи здоровий зародок (рільце) і збільшують його протеїновий склад.

Як висновки з вище наведеного слідують:

1) Для успішної господарки фармар має вернути землі то, що вибрал з неї.

2) Належить обробити погожину землю так, щоб доданий гній перемішався з горішною верствою поля.

3) Коли не можна ужити стайнного гною, належить ужити штучних гноїв.

Михайло Пінь

Слаухач IV-го року Рільничого Виділу Саскачеванського Університету.

Саскатун, Сас., дні 24-го жовтня, 1929.

МУХА.

Муха забезпечена для чоловіка. Множиться дуже сильно, бо самочки складає яєчка у всякіх місцях де найдеться для них захороня, а головно в обрінкі, в смітті, в м'ясі, в непрочистій горніті, в усьо, що гніє. З тих яєчок, більш, дрібніші а острівні виклоклюється вже в протягу однієї доби дрібнісенькі блілі хробаки, не маючи жі голови із її. Вони виростають до 14 днів на 1 сантиметр довжині і тоді замінюються, так як гусениці, в куклу, хотівши не легко бачити, бо вона мала, бура, і твердне наче верро. Якого на дворі теплі, виклоклюється з сеї кукли муха за яких 14 днів і докучє людям і звірятам та плюгається всю, де лише дістанеться. Тай не лише то. Відомо, що муха розносить заразки всіхіх не-

дуг. Якщо вересня зимне, тримаються мушні кукли замерзти аж до весни.

З цього, як плюдається муха, бачимо, як важко є тримати чистоту в хаті. Не менше важна річ вибивати в зимі і з початком весни всяку муху, які навкінеться під руку, а навіть шукати за ними. Бо всяка зимова їй весняння муха, то зародок на тисячі і тисячі мух нових. Коли убеться одна муха, то не буде літнього покоління, що від неї було размножилося.

Е. Лучкович

Слаухач Рільничого Виділу Манітобського Університету.

Вінніпз, Ман., дні 29-го жовтня, 1929.

КОЛЕГІЯ В ЙОРКТОНІ.

В минулому шкільному році, 1928/1929, йшла в Колегії в Йорктоні, Саск., правильна наука від VII. до XII. степеня включно. Іспити видали знаменито. Учило 9 постійних учителів, 7-м монахів, Чина Братів Християнських Шкіл, і 2 світських учителів. В учительському зборі було три Українці, решта Канадці ріжного походження. Настоятелем студенства був український Брат Методій, уродженець Канади і колишній студент Колегії, молодий і повний спирту чоловік, здібний виховець молодіжі, любитель змагань, загально люблений молоді.

Крім науки української мови і літератури, в школі всі студенти брали участь у праці "Українського Студентського Літературного Кружка," який відбуває сходини що-другу неділю. Студенти старших степенів брали, оскільки час позволяє, участь у праці йорктонської Січової Організації.

Колегія мала в минулому році свою власну оркестру дутих інструментів, зложену виключно зі студентів під проводом учителя Колегії п. I. Корчинського. Коши оркестри покрила Січова Організація. Крім того йшла в Колегії Наука музики на струнних інструментах під проводом учителя, запрошеної з по-за Колегії. В струнний оркестр виступало понад 20 хлопців; дута складалася з 12 учасників. Прикладні виступи обох оркестрів мали гарний успіх.

Науку релігії і духовні ради удаляв о. Шишкович, який недавно прибув із Старого Краю, місіонер Чина Редемптористів. Студенти Колегії співали в церковнім хорі йорктонської парохії.

І Кінець шкільногороку 1928-29. приніс зміни в учительському зборі. Після правила Чина Братів Християнських Шкіл, уступив після 8-літньої праці Директор Колегії, Брат Станіслав, широ і загально люблений не тільки в Колегії, але й у цілому Йорктоні та Саскачевані. Що знову під час його іменін, молодь Колегії зробила йому мизму несподіванку. Торжественне прощання відбулося в кінці червня спільним заходом Колегії, школи Сестер, парохії, Січі і дружини пластузів у Січовому Домі, якого будову приспішено для

того свята. Вся місцева українська громада і багато англійської публіки взяло в ньому участь. Після концерту, в якому прекрасно пописалися передісні школа Сестер і пластуни під проводом Брати Методія, виголосив гарну прощальну бесіду по англійські і по українські студент XII. степеня Д. Середа, на яку Брат Станіслав дав сердечну відповідь. Були дарунки від молоді і громади. Прощання оставило по собі дуже міце враження. Брат Станіслав був знаменитим західцем і величним приятелем молоді, серед якої винн завсіди удержати непокинто свою позагу. Як Іванна із роду, він розумів дуже добре українські стремлення і був ширим приятелем українського народу. Українська Січова Організація одержувала від нього много помочі. За п'ятім літом праці в Колегії пережив він усе терпеливо й спокійно, як і належиться християниновідженельменові, яким він був у найкращому розумінні тих слів. Брат Станіслав виїхав до Європи на рік спеціальних студій в осередку Чина Братів Християнських Шкіл у Бельгії. Тішилася думкою про відіздіння старої Батьківщини своїх батьків Ірландії, якої не бачив ніколи, а також мрія була про тім, щоби відвідати українські землі.

Літом 1929 р. будинок Колегії відковалено під доглядом новоназначеного Брати Директора і Брати Атанасія, відомого на Західі Канади з Січової роботи, колишнього студента, а потім учителя Колегії, назначеного настоятелем молоді на шкільний рік 1929-30. Шкільний рік розпочався для 17-го вересня Архієрейською Службою Божою, відправленою Преосвященим Вісанісм у власній каплиці Колегії.

Колегія св. Йосифа в Йорктоні є єдину українською Вишкою Шкою на всю Північну Америку. Це є "гай-スクл," який згодом може виграти в університет. Ця школа заслугує на підпору усого українського громадянства в Канаді. Тільки тим вона держиться. Вона зачинає тепер 10-й рік своєї праці.

Йорктонель.

Йорктон, Саск., 19-го жовтня, 1929.

ДОБРИЙ КІНЬ.

Сила, краса й цінні кося залежить від його вигляду і будови. Гарний, сильний і добре збудованій кінь, мусить мати:

1. Голову прямокутну, з острими чертами, широке чоло; уха ширічасті, очі великі й живі без найменшої сказі, просто від чола по ніздря склончий ніс, а ніздрі великі, широкі, в середині чисті й чорзоваті. Кінь, що має лоб короткий, набитий, пониже чола загнутий є істаринний, мас овечий вигляд.

2. Шия мусить виходити повно з грудей, буди достаточно довга й сильно збудована, вигнута на той спосіб, як лебідь носять голову (лебедину шию). Протименства, що робять шию у коня небажаною, це шия за донга, за тонка; шия коротка, груба; шия товста, мясиста коло гриви; шия патичаста, якщо же є при насаді лоба гарно вигнена.

3. Грудь мусить бути широка, рівна. Вузькогруді коні є в роботі слабі й легко западають на хороби грудні. Коли середина кісті в груді сторочить шіпчасто на перед, зв'ється така грудь яструбина; якщо грудь є нерівна в каблуковата в плачі поддаються візд, зв'ється така грудь котутина.

4. Хребет повинен бути простий неначе лінія. Хребет обчислив зв'ється каблуковатий. Кінь з таким хребтом і виглядає погано, й звичайно малу має силу. Поганий є також хребет выпуклий, ослічий.

5. Хвіст повинен бути у коня грубий і волосистий. Коні доброї породи тримають насаду хвоста свободно, вона не притискає зовсім до прочого тіла.

6. Бедра повинні бути добре заокруглені й є в повинні надто виставати; збіжені коні є сухобедрі, і потребують много часу, щоби прийти до себе.

7. Живіт мусить бути рівний, так само як хребет. Якщо живіт висить по середині, зв'ється він короячий; якщо живітколо задніх ніг є підтягнений в гору, зв'ється він вістряний. Коні з таким животом є мало витревалі, положливі й утверди.

8. Ребра повинні бути кругляві, наче клепки у бочці. Плоскоребрі коні виглядають погано, і є слабі та мало витревалі.

9. Крижі мусить бути прості, кругляві, довгі й широкі. Крижі опадисті, або вузкі крижі поганят коні і сльдуть о його слабосильності.

10. Крім того мусить добрий кінь бути чистий в ногах, і не мати жадних слайдів з яких не буде рак. Треба переконатися також, що він не бе, чи не кусає, і який є в бігу, і в тягу.

Іосиф Вавриків

Слаухач Рільничого Відділу на Манітобськім Університеті.

Морівна, Манітоба, 22. жовтня, 1929.

— 000 —

ЗАГАДКИ.

Що станеться, коли впадете у Ванінегу в червону ріку?

— Будете мокрі.

Котрій місяць найкоротший?

Місяць май, бо має лише три букви.

Чому не може дощ падати два дні, оден день по другім?

Не може для того, бо може одним днем а другим приходити ніч.

Чому жаби скачуть через дорогу?

Во хотять дістатися на другий бік.

Шо тяжче: чи оден функт піря, чи оден функт заліза? Оба одинаково тяжкі.

Чому дівчата держать радо коті в хаті, або налі песики?

Bo слов'я або медвід були би завеликі.

Коли смакує мала бульба найлішче?
Тоді, коли нема великої.

Кілько ліскових оріхів пойде до літрового горшка?

Ан оден не пойде сам; треба їх висипати.

Куди йде трубач, коли трубить в поході?
Все за трубою.

Котрій напій найміцніший?
Очевидно, що вода, бо обертає млин і двигає кораблі.

УПРЯЖ.

Упряж, як і проче господарське знарядя, потребує пошанівку й догляду, щоб не маркувалася скоро.

Реміній упряжі швидше головно вогкість і не лише вогкість зі снігу та дощу, але й з перепохонням, а павіль стасинці, коли перед її пливом упряж не забезпечиться. Коли замоклі або перепохону упряж не висулються а киється дене-будь недбало, то вона, висохши, тратить форму, стає тверда й неподатна, або пісніє від вогкості, через що в обох випадках пусутися шкіра і ушкоджуються шви,— ганоть або тріскають її неподалікінішки.

Тому важко є, щоби шкіру упряжі захопувати все мяккою й гнукою, намашувати й товщем або олізою. Одноразові поверхові намашення упряжі с майже беззартісне; ремінь треба напустити товщем або оліою кілька разів в обох боків, щоби ремінь пересяк наскрізь.

Як вже згадано позище, під кінський гріз резінь і ништівого в коротким часі, якщо не висмарається його добре товщем. Ремінь головно треба часто смарувати під сподом що найменше раз або три рази на місяць.

ДЕВЯТЬ ЗАМІТОК.

Чи наша ціль в господарії є уживати най-тірші машини, найгризу худобу, найгірше насіння?

Наша ціль є: Одержані з нашого вкладу якнайбільший дохід. Ось тими способами можемо отримати свою ціль:

1. Читати рільничі книжки, брошури й часописи і йти за подаками радами.

2. Щадити час, щоби зробити якнайбільше роботи в якнайкоротшім часі.

3. Питати старших і молодших про їх досвід і користуватися їх радами.

4. Уживати якнайбільшу частину фарми. Що-важченіше пізнати. Це пишти буркви.

5. Гноїти поле. На гноєнім полі оден акер дадуть 45 бушаїв, коли негноєний давав 30 бушаїв. Уживати можна й штучного погною.

6. Держати худобу чистою раси. Чотири корови добрий раси дадуть більший дохід, як 32 нерасові корови. Курка чистої раси знесе 109 до 300 яєць річно. Кілько несе Вана курь, тепер Вівін знищать 90% бурквиг, а вони стін потребують мало догляду. Не потрібно держати 10-ть коней на одній секті землі, наколи с трактором

Ремінь намашується лише тоді, як він є цілком-цілого судні; іншіше затримається в нім вогкість і намашення не охорошить його від псуття. Заболочений резінь належить перш усного підчистити чистою водою, умиваччи щітки й маєла, як треба. Опіля розмасити упряж, щоб висохла, а тоді доверта й смарувати два й три рази, як тільки попереднє смарування висохло, вийшо в шкіру. Як вже ремінь пересяк товщем, належить його ще вітерти добре куснем піонного лаха, щоби товщ засмараував всі дрібні дрочки в шкірі, і щоби на ремінь через те терти добути поліск.

Кождий дібнай господар знає, що упряж маєтися бути в стайні завіщені рівно, та що не годиться її кидати скручено, або де небуда. Всіх позицій вистіти у провітрюваній місці, бо як буде висісти в задушії, парний стайні й не буде чисто провітрева, то пускай виходить из ній іхсь, котра вийдеться ремінік навіть тоді, коли він буде намашнений добре.

Василь Боднар

Служак Рільничого Відділу Манітобського Університету.

Бінніпіт, Ман., дік 28-го жовтня, 1929.

Два-три коні вистарчать.

7. Трактор не оплачується на 40 акрах, але на більших фермах він є потрібний. Трактор зоре плугом на три скіби 15 акрів за 10 годин; вижне житмаркою набиєніше 30 акрів, зглакує 30 акрів і все скоріше і менше, чим 12 коней. Уживати належить машини міці, прості, мідні.

8. Мати відповідні будинки. Добрий, новітні збулоновані будинки принесуть більше хісна, які висулюються на старий спосіб. В добром куринку кури дадуть більше доходу, так само хорови в добрій стайні.

9. Вживати найкраще насіння. Много фармарів думає, що насінниця "Маріс" найкраща, однак добрий якості є швейцер "Ріворд," "Маркела," "Тарист." Найкращий до управи овес, це "Бенер," якість найкращий "Гребі." Невідмінні сіяння люцерни і конопшину, бо дають знамениті сіно.

В. С. Німчук

Служак II-го року Рільничого Відділу Манітобського Університету у Бінніпіті.

Бінніпіт, Ман., дік 20-го жовтня, 1929.

ПАША ДЛЯ ПЧІЛ.

Не досить постаратися о пчолі й уміти коло них ходити. Аби пчоли велись, треба постаратися для них є ростини, з котрих вони можуть збирати мед.

Зись за пчел залежить передусім від багатства ростин медодайних. Многі окопниці мають таких ростин мало, тому треба ростини медодайні знати, і їх засісти там, де їх за мало. Як господар дбалий, старається о пашу для своєї худоби, так і пасечник позиче перш усного дбати о пашу для своїх пчел.

Це не є річ така трудна, як вона може здаватися. Якщо пасечник є заразом і господарем, виготовив сітки кількаабріть акрів лоцерни, або конюшини. З цього не тільки буде значний

збиток в меді, але буде й добрий паша для худоби. Крім того у люцерні є конюшина збагачуюча землю златом і тим робить рідко більше придатного під збіжжє. Де пасечник не має досить власної землі, тає наскількі умовитися зі своїм сусідом і купити для него, на його фарму насіння люцерни або соладжі конюшини. Фармар збере собі люцерну або конюшину й матиме збагачену землю рідко, а пасечник матиме знамените пасовиско для своїх пчел.

Франко С. Новосад

Слухач III-го року Рільничого Відділу манітобського університету.

Вінніпег, Манітоба, 22 жовтня, 1929.

— 00 —

ГІРКІ ОГІРКИ.

Гіркий смак огірків має дві причини:

Одною причиною є надмірне вигрівання самих огірків (овочів) через сонце. Поки огірки є затініє листям, потім їх смак добрий. Коли однак велика спека спалиє листя, що воно зів'яне, або коли з яких інших причин огірки є виставлені на сонце, то овочі огірків тоді стають гіркі.

Другою причиною є надмірне вигрівання самих огірків (овочів) через сонце. Поки огірки є затініє листям, потім їх смак добрий. Коли однак велика спека спалиє листя, що воно зів'яне, або коли з яких інших причин огірки є виставлені на сонце, то овочі огірків тоді стають гіркі.

Садження капусти може сориками причинятися залежно до затінення їх овочів і в тім часі, коли спека сонячна заспівати листя огірків. Крім тій користі мається і ту другу користь, що з тієї самої грядки збиратися капусту й огірки. Також садження кукурудзи або фасолі редком хоронить огірки від сонячної спеки.

Василь Черепин
слухач I-го року Рільничого Відділу Манітобського Університету.

Вінніпег, Манітоба, 18-го жовтня, 1929.

— 00 —

ЗАГАДКИ.

Коли одна служниця потребувє дві години, щоби спрятати кіметату, кілько годин потрібно двом служницям, щоби зробили цю саму роботу?

Двом служницям потрібно два рази більше часу, бо вони бесідують зі собою про всі новини.

Що чистішше: сонце чи місяць?

Ані одно, ані друге: обос мають плями і не живуться.

До котрої блаженки не можна в Канаді називати сметаною?

До повної.

Чому в Канаді будують люди так много домів?

Бо доми не хочуть виростати самі а підземлі.

Має шість ніг, а ходить яз чотирох? Що це є?

То є чоловік на коні.

Яка ріжниця межи прости а конем?

На коні Ізидра вже не один вес, але на всі не потрапить ані один кінь Ізидри.

Хто є захартерний?

Рак, бо за життя він не червоніс, а доторна по смерті в окропі червоний.

Вихід до вправ мужеських відділів Союзу Батька в Українському Городі у Львові.

Під Український Город треба докупити ще 5 моргів землі. Купіть від себе 2 морги землі,

ІНСТИТУТ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА В ЕДМОНТОНІ.

Інститут ім. Т. Шевченка в Едмонтоні, Альберта, має на цілі давати українській молоді, якаходить до школ, приміщення, харч і стараннє християнське виховання, щоби український народ в Альберті посідав залежності, де можна молоді пристинти і забезпечити для неї прямірне виховання.

В шкільному році 1927-28 провід Інституту спочивав в руках українських братів Християнських Шкіл. Чин Братів Хр. Шкіл почався ще в XVII столітті у Франції. Завдання Чина є добре виховання молодіжі. Священиків між Братами нема і Брати не можуть ставати священиками. Брати є звязані монашими обітамі як також обов'язком постійної праці над поглибленням своєї власного вчительського знання, до терпливості й лагідності зглядом молодіжі. Брати Хр. Шкіл є тепер найбільшим монашним чином католицької Церкви; вчать на около 35 різних мовах не тільки в християнських, але й у поганських краях і всіди славяються своєю самоповідданістю для молоді.

Між канадськими Братами Хр. Шкіл є і Українці з роду, які виховані в Канаді. Один з них працює цього року в Колегії св. Йосифа в Портленді, Саск., а два в Інституті в Едмонтоні. А кількох приготовляються в новіцяті в Аврорі, Онтаріо.

Інститут крім мешкання і харчу дає своїм питомцям поміч у шкільній науці, обов'язкові лекції українознавства і науку співу. Рік-річно Інститут тішиться гарними вислідами державних іспитів своїх студентів. Питоноці мають своє Літературне Товариство, що дає їм поле для самостійної праці й вправу у бесідництві. Найбільше студентів учає до Вищої Школи "Гай Скул," але є і кількох, що ходять за учительським курсом "Нормаль Скул," на університет, і є кількох учнів вищої школи. Оплата за харч і по-мешкання виносить \$24.00 місячно. Будинок, три

поверховий, якірований, зі всіма вигодами і площею для спорту, яким незначно пікантиться місцем Інститута.

В шкільному році 1927-28 три спортивні дружини сформували лігу в гаківці — "гокей." Інститут Шевченка, "Альберта Каледж," і Парохія св. Альфонса. Відбулося 13 стріт. Інститут виграв найбільше стріч. Того самого року зорганізовано ліга в станції (бейс-бал), до якої палежали Інститут Шевченка, "Альберта Каледж," і Інститут Грушевського. Інститут Шевченка по дев'ятьох строчах знов побідив. Найбільше завдято боротьби, реклами й слави для Інститута Шевченка принесла ліга гаківки в шкільному році 1928-29. До цеї ліги валасяв Інститут і дій наї славніші колегії в місті — іменно: французька Колегія О.О. Ісусонів і вімецька Колегія "Конкордія." По завзяттях змаганнях через зиму майже всі три дружини однаково вигравали. Під весну, щоби рішити, хто виграє пройде в лізі, треба будо грати три рази в славній Едмонтонській Арені. Тут знова Інститут Шевченка побудив. Англійські часописи, також українські проголосили його "чампіоном," ліги. Ця перемога принесла богато слави для Інститута і його питомців, а також для всіх Українців Альберти, бо то була, в історії Альберти перша виключно українська дружина, що змагалася проти других націй і їх побудила.

Крім вище згаданої гри, питомці Інститута интересуються ще й көміккою ("бескетбол"), мягкою ставкою ("софт-бал"), копаним мячом ("фут-бал"), пошкінським мячом ("регбі"). Поздінікою студенти грають з великим успіхом в різних шкільних дружинах.

В минулих роках питомці Інститута давали много публичних концертів, які загало принесли з величкою признанням. Інститут також все брав діяльну участь в національних святах і торжествах.

Вся свідома українська громада стягнулася до Інститута і дуже прихильна.

Кожному народу захистити на тілі, щоби висногати добрих провідників, які посаджують, по-англійськи, релігійний світогляд і організаційний змисл.

Інститут ім. Т. Шевченка в Едмонтоні заслужив собі за новне довіра українського громадянства в Канаді.

Секретар Інституту Шевченка,

Едмонтон, Алберта, 22-го жовтня, 1929.

Дружина гаківка при Інституті ім. Т. Шевченка в Едмонтоні виграла перше місце в змаганнях Ліги. Посередині сидить Брат Володимир.

З ПРОМОВИ БРИТИШСЬКОГО МІНІСТРА ФІНАНСІВ, ВІNSTONA СПЕНСЕРА ЧОРЧЛА.

(Дні 20-го серпня, 1929 у Вінкінгу в театрі Вокера).

«Що може оден чоловік зробити? Не можна недоцінювати того, що один мушкін, або жінка можуть виконати. Сила і вплив людини є необчислими. Тут є поле, де може кожний попитатися. Зничайний чоловік, що причиняється до розвою свого міста чи округа, помогає йти громадянству до найкрасіших цілей. В той спосіб стремить людськість до своїх найвищих мрій.

“Фрі Прес” число з дні 21. VIII. 1929.

ВИВІЗ ЗБІЖЖА.

До початку двайцятого століття Сполучені Держави забирали перше місце у висилці пшениці і муки. З початком двайцятого століття Канада почала постепенно побільшувати виніз пшениці і муки. Цей зрост був постепенно в міру того, скілько акрів більше було засідано, як також і в міру збору з акра. В 1928 р. Канада доставила 40,6% всього вивозного хліба пшеничного в світі. Подало виніз пшениці за рік 1928, в числах: В 1928 р. вивезено по-за межі в бушлях:

Канада	365,420,000
Аргентина	186,986,000
Сполучені Держави	96,290,000
Австралія	58,325,000
Угорщина	10,446,000
Лівія	7,113,000
Югославія	5,779,000
Індія	4,244,000
Румунія	999,000
Росія	не знати.

ФАРМИ В ПІВНІЧНІЙ МАНІТОБІ.

На північ від Ді Песу.

Канадська земля є незвичайна, богата. Коли в північній часті трьох степових провінцій: Альберти, Саскачевану і Манітоби населення заникається переважно рільництвом, то на північних просторах простягаються земля скарбів землі. Тими скарбами є укриті поклади цинку, міді, заліза, срібла, золота і платини, земной фарби і вских інших мінералів.

Країна, де колись були леговиська диких авірів і соткани миль розкинені шатра ловців авірів і рибалок — нині представляє собою крамницю металів. Скалисті горбики з безліччю озер непримітні для рільника і для того розбудова пів-

світовий торг кораблями, ставле дешевшій. Повний рух залізничний і корабельний для перевозу збожжя зачиниться в р. 1930, однак вже цього року північний транспорт пішениці через порт Чорчила до Англії.

Крім залізниці до Гудзонського Заливу в північній Манітобі збудовано 89 миль залізничої дороги до Фланн Флон, та 47 миль дороги почавши від містечка Кренбері Портідж, до космальні Шеріт-Гордон. Рівночасно ростуть на цій півночі міста як греби по доші, бо запливнуло в ці околиці богато робітників, які були заняті при будові залізниць, міст, містечок, та електріфікації. Многі з перших поселенців півночі, не вчісля-

Копальня Флін - Флон.

ноч має зовсім відмінний характер від розбудованої північної Манітоби.

Кілька десятирічок провадить безупинно вступні роботи, закувовує мінеральні клейми, провірює їх і з платини великі суми гроша. Велику користь з копанням зробили також і уряд і через ці дії а богаті простори з укритими металами провів понад п'ятсот миль залізної дороги аж до порту Чорчила над Гудзонським Заливом.

Залізниця.

Залізницю до Гудсонського Заливу збудовано одинак головно для фармарів. Через довгий час фармари степових провінцій нарікали що за перевіз пшениці, яку треба було вивезти на світовий торт, вони платили великі суми гроша і через це не отримали бажаної ціни. До портів східної Канади дорога дуже далека, перевіз пшениці дорожій, а до порту Чорчила богато блище і перевіз не лише на пшеницю, але на всякі інші фармарські продукти, які треба вивозити на

ючи тубольців-Індіян, силою обставин змушені були лишитися в цій часті краю. Вони поселилися тут з своїми родинами.

Сніжа ярина.

Дев'ячі мешканці вже давніше очікували, думавши про заложення свого господарства, щоби плекати худобу, городовину, бо кождий відчував брак своїх пожив. Такої поживи потреба конте, щоби прокормити ці тисячі людей, які в цих окolinaх мешкають. Кождий однією знає, що сніжко пожив доставляє лише фармар, який займається її плеканням. Мимо того, що округ копальнинний міста Ді Песу лежить на трісковинах і на пісках горбків, то дев'які люди, оглянувшись цю околицю прийшли до заключення, що й тут є земля, яку можна використати для фармарства.

В літі Ді Песу мають мешканцігороди, в яких садять моркву, бураки, огірки, петрушку, салату, фасолю, цибулю, бараболі і інші роди я-

рини. Поза містом на північний захід пливе річка Ді Пес, яка впадає до ріки Саскачевану, над якою пласне лежить місто Ді Пес. Понад цею річкою в тауншипі 56-ім, ріяді 2б, знаходяться землі, на яких по минулому день фармарут 29 фармарів. Декотри з них мають по дві секції землі і займаються висадкою рогової худоби, та племінниками коней, яких вживають зимовою порою до перевезу різних товарів в околиці, де нема залізниці.

Фармарі Українці.

Фармарі в окрузі Ді Песу, що переважно Французи, англійці і Індіанці, однак між ними є також і Українці. Ними є Д. Романчук, І. Скварль, П. Пелех, М. Барановський, які є жителеми тутешніми від кільканадцяти літ. Послідними часами богато більше Українців поселилося на тутешніх фармах. Це переважно новоприбувші се-

Просвентори знайшли золоту руду в північній Манітобі.

мігранти, які працювали при будові доріг, а отже взяли гомстеди і спровадили з краю свою родину. Це є розумна річ, бо вони не витрачають грошей на їздження залізницею по Канаді, а зкладають своє класне господарство, щоб бути не залежними. Вони працюють і на фармі і в тарташі, або на залізниці та в копальніях. Зимою ловлять рибу, або полюють на звірів. Так заробляють гроші і поширяють своє господарство.

Богато більше наших людей забере фарми коло Ді Песу, бо в Ді Песі бюро Міжнародної Агенції помагає робітникам дістати інформації про гомстеди. Це бюро дає пояснення і поради не лише про фарми, але також діє поради в справах імміграційних і в справі копальнічих просторів, де ще можна відшукати поклади металів. Робітники, які працювали при будові залізниці до Гудзонського Заливу бачили, що до мі-

ж 480-ої на північ від Ді Песу в деяких місцях є такі жителі, які мають по кілька акрів землі. Бони плекають всякого рода ярину. Це значить, що в цих диких просторах є можливість провадження городинного господарства. Навіть само правительство з Отави висилає цього року спеціального агронома, який провірив цю землю, щоби подати вказівки про збіжжа і ярину в тих околицях. |

Великі сніжоката.

Цього року діткнула степові прері велика посуха. Високо не лише збіжжа але повискали

Намети на далекій півночі Манітоби.

також і трави. Фармарі відчули брак сіна і паші для худоби. В липні місяці цього року вибраздіся кільканадцять фармарів з Ріджайлін, Саск. на північ до Ді Песу. Вони забрали з собою косарки і над берегами річки Керрот Рівер вкосили около 36 тисяч тон сіна. Міська Рада Ді Песу разом з тутешніми фармарями мають в лізині просити правительство, щоби на державний кошт ріку Керрот управляти, бо там земля дуже надається на плекання сіна, а також на украву пшениці. Долина цієї річки лежить 8 миль на захід від Ді Песу. Треба вірити, що правительство прихильиться до такої просьби а тоді фармарське населення округа Ді Песу значно збільшиться.

Вигляд.

Роззвій копальень півночі поступає вперед. Навіть деякі Українці вкладають свої гроші в копальні і спілки і закуповують терени, та заселяють вказівок і інформацій від людей, які точно ці справи розслідують. Попри сподіваній зиск з копальнічих теренів і копальень які в цій окрузі розвиваються, розвинеться також і фармарство, яке за саме сіно, не вчиняючи доходу з годівля худоби може дати фармарям звичні доходи.

См. Вх.

БЕЗПЕЧНІ ГРОШІ.

В Шотландії повстало гадка так званого "Намісництво Товариства" ("Інвестмент Трест"), Сталося це 50 років тому і тепер в Англії існує понад 140 таких товариств.

"Намісництво Товариства", заведені через Шотландію, дали змогу людям камішати беззечно малі квоти в такий сам спосіб, як ще дотепер міг робити лише великий капітал.

Що це таке "Інвестмент Трест"? Слово "інвест" значить "наміщувати," слово "трест" значить "довіря," "завіра." Можна би сказати "Намісника завіра." Говоримо звичайно "Намісництво Товариство." Це є товариство банківського характеру і вони ділять змогу членам корисно наміщувати свої гроші.

Кождий член вкладає гроші і стає учасником товариства. Товариство через своїх заряжених купус за вложеними членами гроши шерем, чи бонди промислових, чи торговельних, чи інших підприємств, які що найменше через п'ять післяділіх років правильно плачуть прибутки (дівіденди).

З ощадностій, які вкладають вкладники, отягає кождий банк доходи в цей спосіб, що одержані на переходження грошей наміщуються в більшій числі підприємств. Він робить це для безпеки і для збільшення свого заробітку. Банк одержує більший дохід через те, що наміщуючи гроші на цілком беззечно підприємства, але також на підприємства, які доперша мають вигляди на великий дохід. Через такий розподіл зменшується ризик а забезпечується дохід. Коли котресь з нових підприємств удастся, то принесе величний дохід, коли ж вони не додіє, то ця подія не принесе страти, бо інші підприємства, що стоять беззечно, вирівнюють недобір і забезпечать добрий дохід.

Щоби намістити гроші во різких підприємствах, на це потрібно великі суми. Для того намісництво товариство стає в пригоді тим особам, які мають менші ощадності, але хотіть на-

містити ті ощадності по великих підприємствах.

Малі щадники творять "Намісництво Товариство." Старшина Товариства, вибрана членами є в змозі капітал Товариства, зібраний з невеликих членських удаїв розмістити по великих підприємствах і тоді маєть особи, які приступили з малими квотами, можуть бути певні, що їх гроші беруть участь в доході з усіх підприємств, куди їх Намісництво Товариство намістило, а наявні є гроші в підприємства хемічні, автобі, електричні, сталеві, нікльові, мідні, залізничні, корабельні, нафтovi, і т. п.

Все на світі розвивається і змінюється. Зарядники Намісництво Товариства слідають за спітковою, економічною політикою і за науковими винаходами, бо їх завдання є предвидіти розвій економічних подій і при наявністі гроша уникати ті підприємства, які не мають добрих виглядів на добрий розвій в будущому.

Намісництво Товариство діє нараду кожному з їх членам, що вкладають гроші, що є крім звичайної дівіденди на свою вложені гроші член Товариства має можливість збільшити свій капітал через розріз тих великих підприємств, в яких він став спільником при помочі свого намісництва товариства..

За останні 3—4 роки "Інвестмент Трест" ("Намісництво завіри") почали сильно розвиватися в Сполучених Державах. В Канаді розпочато ті товариства впроваджувати в життя від двох років.

Українське товариство у Вінниці "Технічні Комерційні Інвестмент Компанії" основалося з початком року 1929 і має всікі вигляди на добрий розвій.

Н. Двінильченко

Вінниця, Ман., дні 5-го падолиста, 1929.
159 Меріленд Стрит, Вінниця, Ман.

Чому урядовці на залізницях в Канаді мають золоті гузики?

Щоби могли замінити одяг.

Що є доконче потрібне до нового чобота?
Другий чобіт.

Які ріжниці можуть підіють а вербають?
Верблюд може 14 днів працювати, а же пити; пинк може 14 днів пити, а же працювати.

Що можна мати в порожній кишенні?
Все ще можна мати діру.

ПІС РИВЕР.

Англійські слова "Піс Ривер" означають "Ріка міра," яка пливе з Британської Колумбії через північну Альберту.

Урожайній простір, який ця ріка перепливав, довгий на яких 700 англійських миль надається під управу землі. Тут є 47 мілонів акрів землі для рівнинників.

В році 1911 виказувала статистика всего 2000 людей, в році 1921 поселялося тут вже 20.000 душ. Особливо від року 1916 почали називати поселенці, коли тут вибудовано залізницю. Українця живе тут вже понад 2000.

Післяння досить легке, воздух здоровий, чистий. Нема нагих змін темпа. Збіжжа дозриває о яких 10 днів скорше, як в середні Альберти. Це для того, що чим дальше на північ, тим дні довші і довше сонце світить. Збіжжа може скорше дозрівати.

Ріка "Піс Ривер" пливе глубоким яром. Коло міста "Піс Ривер" поверхня ріки лежить 750 стп вище околиці. Околиця горбовата.

Роздягні і продаж землі переводить Домініканський уряд. Одно головне бюро находитися в місті Піс Ривер, друге головне бюро в місті Грейд Прері. Крім цього є вісім побічних бюр в менших місцевостях.

Нові оселі виривають нещаче з під землі. Тут стоїть вже 124 спланів на збіжжа а б літ тому було їх лише 22. Залізничні шляхи розвиваються, бо тут не лише земля придатна для рівнинника, але в глибинах находитися мінеральні поклади. Повстануть також копальні.

В. Ю. К.

Едмонтон, Альта, 10-го жовтня, 1929.

ЗАЙДІТЬ ТА СПІТАЙТЕ!

Никола:- Шо ви так задумались сусіде?

Петро:- Та оттак. Продав я свині і пару штук худоби тай сів тай думаю.

Никола:- Шо може ошукав вас купець?

Петро:- Або я знаю, чи ошукав, чи ні. Купець має своє право до своєї бесіди, а я маю своє право до своєї думки. Купець гребе, аби на свос — аби заробив. Ну, і ми фармарі продамо для зарібку. Кождий купець може заробити лише на кас. Думаю Николо, що вже настів час, що ми позможемо самі свою худобу посыпти на ринок і одержувати те, що нам належиться. Але кому і що посыпти. Це, здається, небезпечно,— пронасті може.

Никола:- Ні, за це страху нема. Тепер вже є велика організація із вісімнадцять тисяч фармарів. Ця організація називається по англійськи "Кетел Пул," а по українськи требаби сказати "Худібний Узол." Члени того товариства поставили своїх людей на торговниці і минулого року, 1928, продали для своїх членів худоби, скінів, овець за 6 міліонів доларів. І це все дістали під піллюм носом, а ми українські фагумарі собі аж дуду.

Петро:- А воин, той "Худібний Узол" по чому платять за свині і за худобу?

Никола:- Слухайте і не забувайте! Організація "Узол" не худобу, ні вівці, ні свині не купує. Це с лінії агенція, яку собі фармарі заложили.

Ця агенція переймає худобу від фармарів і продав її на торговниці. Ця агенція не купує у фармарів худоби для перепродажі, щоби робити свій власний бізнес і підбивати ціни вгору лише для себе. Вона продає фармарську худобу а всі гроші з продажі — окрім розходів — передає власникам худоби, фармарам. І це є одинокий справедливий спосіб продажі худоби. Треба лише піти до бора твої організації і пропитати, як вони ще роблять і що фармар має зробити.

Ю. Сиротюк

Едмонтон, Альта, в червні, 1929.

***

ЗАМІТКА: Юрій Сиротюк помер 26-го жовтня, 1929, в 57-ім році життя, коли його авто перепернувся в рів, 7 миль на півднівний схід від Реддів, Альта, на скруті коло мосту. Він був промотором для лінійного хову домашніх звірят. Його вклади були повні дотепу і гумору. Писав книжки статей про хов дробу і худоби.

ЗВІТ ПРОСВІТНОГО ТОВАРИСТВА.

в Сент Бонифейсі, Ман.

1. Назва Товариства: "Українське Просвіт-
не Товариство імені Тараса Шевченка" в Сент
Бонифейсі Ман., 504 Жіру Стріт.

2. Рік основання: 1927. 30. Х.

3. Домівка: Власний Дім, 36 Х 28 стін, вар-
тості \$2,500.00 Послідна рата сплачена дnia 14.
Х. 1929.

4. Річна вкладка: Мужчини \$2.00, жінки
\$1.00 річно.

представляється, 7 концертів.

10. Танці і прогулки: Пікніки що недалі
в літі, танечні забави в зимі.

11. Рідна Школа: Дітей 23. Провадить у-
читель Олександер Довбенко. Вчитися хор, вчитися
гри на гітарі, скрипках і піані, викінчує театраль-
ні вистави.

12. Старшина: Іван Юзвинський, голова, 556
Дуссет Стріт. Містоголова Гриць Петрів, 529

Дім: Українського Просвітного Товариства ім.
Т. Шевченка в Ст. Бонифейсі, Ман.

5. Число членів: 26 чоловік, 20 жінок,
разом 46.

6. Бібліотека: 57 книжок.

7. Часопис: предлачується: "Канадійсь-
кий Українець," "Український Голос," "Правда
і Воля."

8. Відчитки: Один відчит про злаку про-
світних товариств.

9. Представлення і концерти: Дотепер 6

Дуссет Стріт. Секретар Михайло Павлишин, 556
Дуссет Стріт. Скарбник Михайло Антонюк, 525
Дуссет Стріт. Фінансовий секретар Михайло
Стефанішин, 525 Шеріе Стріт. Господар Тимко
Мицук. Провірники: Василь Білик, Володимир
Когут, Никола Олірчук.

Михайло Павлишин

Секретар Товариства.
Сент Бонифейс, Ман., 6. XI. 1929.

Старшина Просвітного Товариства в Сент Бонифейс, Ман.

Від лівої руки читача до правої: М. Павлишин, секретар рекордовий. Василь Білик,
провірник. І. Юзвинський, голова. М. Стефанішин, фінансовий секретар. М. Антонюк, скарб-
ник. Н. Олірчук, провірник. Т. Мицук, госпо дар. Знімка з жовтня 1929.
Дім Просвітного Товариства в Сент Бонифейсі, Ман., Цілковито сплачений.

БУРЯНИ.

Саскачеванський Департмент Рільництва обчислил, що втрати від бурянів у Саскачевані тратять річно \$30,000,000. Це вносить непрервно \$10,000 від однієї гospодарської муніципалітету, або \$250 на кожну господарську родину. Страти виглядають немовлями, але на жаль пони с діаспорою. О скількох то господарям краще жилося, коли добробут цієї провінції стояв о \$30,000,000 вісце.

Придивімся, як повстає ця страта. В теперішніх часах через буряни лишається поле пе-

В. Ю. КИСЛЕВСЬКИЙ, редактор тижневника "Західні Вісти" в Едмонтоні. Це український чоловік опірється виключно на передплатниках.

релогом що третій рік. Значить — з даного поля збиратися урожай два роки з трьох. Іншими словами, дозід річно приходить лише з двох третин фармії. Отже на першому місці є втрати в тім, що не використовується річно всеї урожайній землі. Дальше, поле занечищено буряками і лишне перелогом вимагає безперестанного шлопалітного догляду, оброблювання. Це в значній мірі збільшує кошти продукції, а тим самим знижує доходи.

Буряни зуживають вогкість землі. Кавадій-

ські степи залежать до півпосушливих країн. Урожаї тут більше не досягають через брак вогкості, і через надміру вогкість. Отже важним, а наскільки конечним є удержувати вогкість землі. Вчені обчислюють, що кожний фунт сухого буряку затягає з землі 500 футів води. Значить, кожний фунт висушеного буряну, який ріс на підлізі землі 50 галлонів води, себто одну бочку. А кілько то фунтів, а наскільки тонн буряну виростає на полі? Якаб-то велика поміч була посушливому року для ростучого збіжжа, коли він вогкість, зумита буряками, осталася для збіжжа.

Дальше, буряни причиняють до збільшення роботи і кошту при житлових. Житловарка не реобирає мож збіжжем а буряками; вона косить і важе все, отже і буряни, через що уживають багато більше шнурків, чим зумилаб тоді, коли збіжжа було чисте. Буряни спричиняють більше роботи при штуковуванні; а наскільки деколи роблять роботу досить неприємно. Під час молочення дістється те саме: робиться багато безкорисної роботи при держенню снопів, як рівно ж молотілки злийно беруть більше за молочення чистого збіжжа, як чистого, а ще знов побільшує кошт продукції.

Вкінці є ще одна важна страта через буряни, над якою не все тай не всі фармарі застежуються. Ця страта походить з так званого "докидж." "Докидж" це є обчислення процентово всякої венчістоти, яка знаходитьться в збіжжі і яку відраховується від загальної ваги збіжжа. Майже виключно весь докидж складається з настіння бурянів. Цей докидж не віддається від збіжжа, а посилається його разом зі збіжжем до кінцевих сипанів у Форт Віллемс й Порт Артурі.

Буряни, так як і інші ростини, ділімо на три класи: річні, дворічні і постійні, — ті постійні ростуть з року на рік. Річні буряни, що є ті, які починають рости з насіння і достигають в осені, видаючи нове насіння. Корінь їх тільки що осіні. Значить — річні буряни кінчать свій круг життя за одне літо. Дворічні буряни є знова ті, котрі зачіпають рости з насіння і першого року тільки розкорінюються. Корінь їх нерезимовус в землі і з весною дальше продовжує свій ріст, видаючи в осені насіння. Корінь цих бурянів вигине при кінці другого року. Йх життя триває два роки.

Постійні буряни розвиваються безперервно. Їх коріння ніколи не гине саме від себе. Цей рід бурянів віддає насіння кожного року.

Шорічні буряни є найбільше шкідливими,

тому, бо вони поширяють свій рід двома способами: через коріння і насіння. Всі щорічні буряни мають корінці, які стелються під землею.

До щорічних буряків належать: молочай, осет і пирій. До дворічних буряків належать одеси чи два роди гірчиці. З дворічних буряків найважливіші є вівсянка, гірчиця, лобода, френч-від.

Тепер слід застосовитись над нищенням і униканням буряків. Найголовнішою вимогою до уникання буряків є сіяння чистого насіння. Другою важкою вимогою є годування ковзії і іншої домашніх звірят збіжжям, в якім є насіння буряків вже знищено. Се осигується через мелення або варення збіжжя. Ще одною важкою вимогою є — недозволити бурякам дозрівати. Часом поплатитись скосити збіжжя на пашу, чим дати бурякам дозріти. Це головно тоді, коли в землі знаходяться такі буряки, як вівсянка, гірчиця або френч-від. Насіння вівсянки буде стояти закопане в землі через довгий час, але все таки задержить силу кільчення. Гірчиця і френч-від мають ту прикмету, що зерно буде стояти заховане в землі і зав'ять через 12 років а задержить силу кільчення. Коли візьмемо під увагу, що пересичні корінні гірчиці чи френч-від впадають уколо 20,000 зерен, то можемо ухитити собі, як коечним, що не давати бурякам дозрівати.

Коли поле вже занечищене, то наївдівіднайшою нагодою убивати буряки є тоді, коли поле лишається переделом. Та тут знову треба знати, з якими буряками мається до діла. Коли се річні буряки, то їх треба знищити при помочі зеленого перелогу. Це тому, що річні буряки вачинають свій ріст що року з зерна. Законом отже є, щоби під час перелогу якнайбільше зерен буряків кільчилось і зачало рости, а тоді їх убивати їх. Це звичайно діється повторити кілька разів через літо. Кождій фармар може знайти спосіб знищенні річних буряків після обставин, але вимогу, щоби зерна буряків кільчились і зачинали рости, а після їх знищити, — треба всегда мати на увазі.

Способ знищенні річних буряків вловін підповідає знищенню дворічних буряків.

З постійними буряками справа мається інакше. Коли зелений переліг є успішний до знищенні річних і дворічних буряків, то наївдівіднайший є він до знищенні постійних буряків. Не відповідає тому, що постійні буряки мають корінь, який не гине за один рік, а ні за два, а останеться живим з року на рік, і що раз більше розкоріниться. Хто вининує саме насіння, а не журтиється корінням, той не осигтає ціли. Треба знищити також і корінь.

Ростини живуть в той спосіб, що тягнуть соки з землі і розсилують їх по всіх листочках,

де при помочі сонячного світла і складника, званого "хлорофіл", який знаходитьться в листі, ті соки перетворюються в цукор і крохмаль. Тиня цукром і крохмалем ростини живляться. Листя так само становлять легені ростин. Ростини вдають листям воздух. Знаючи ці дві речі про ростинне життя, можемо доходити способу нищення щорічних буряків. Коли не дамо бурякам живитись і дихати, то можемо бути певні, що їх знищемо. Всікі ростини, отже і буряки, не маючи листя, не можуть існувати. Шоби постійні буряки знищити, не треба давати їх листю виходити поверх землі через ціле літо. На це слугує так званий чорний переліг, який не дас нагоди листкам рости.

Знайди, які придаються до знищенні буряків, з плуг, борона, диски, культиватор, гаки, або пружинні борона і "ротарі род," або "кейбл відер." Ці знаряддя уживані в найбільші при оброблюванні перелогу і знищенні буряків. При помочі одного або двох повисих згаданих знаряддів можна тримати переліг в добреї стані через ціле літо. Поручати котрісь певні знайди трудно тому, бо то залежить від якості землі, її поверхні і буряків, та від вподоби різника. Культиватор "ротарі род" і "кейбл відер" надаються до удержання перелогу чорними. Гаки надаються до винищування пірю.

Новим способом в боротьбі з буряками є тільки хвилю явиються хемікалії. Ці хемікалії тепер що лише випробовується. Додатини чи відмінні висновки ще робити. Хемікалії мають ту прикмету, що вбивають всі широколистні ростини. Більшість шкідливих буряків є широколистні. Хемікалії розпускаються у воді і при помочі сиакавки кропляться зелені ростини. На підставі цьогорічніх спроб, боротьба з буряками при помочі хемікаліїв принесе успіх.

На закінчення треба підчеркнути слідуюче:

1. Буряки що річно спричиняють величезні страти для фармарів.

2. Буряки, що розповсюджують буряки, є:

3. Нечисте насіння, чечисте збіжжя для годівлі домашніх звірят, вітер, вода, знаряддя, як молотілки і інші.

3. Головною вимогою уникання і знищенні буряків є: не дати насінню буряків дозріти. Річні і дворічні буряки винищувати зеленим перелогом, а постійні буряки чорним перелогом.

Пам'ятаймо, що чиста земля приносить стократні плоди і добре винагороджує хлібороба за його труд. Чисте поле свідчить про доброго господаря. Який господар, таке поле.

І. Г. Мадик

Референт в Міністерстві Рільництва Провінції Саскачевану.

В лісах північної Маніトоби.

СПІС ПРОСВІТНИХ ТОВАРИСТВ.

Щоби мати перегляд на просвітній культурі українських переселенців в Канаді, поданий тут спis місцевостей, де находяться просвітні товариства після пропозиції. Лише в двох провінціях, в Новім Брансвіку і на Остріві Королеви Едварда немає ані одного українського товариства.

В кожій пропозиції подані тут дві групи товариств. Перша група, це товариства з українською, національною провідною думкою в своїй роботі, друга група товариств, це товариства, які намагаються залишувати інтернаціональну закраску в своїй діяльності.

Товариства першої групи носять ріжні назви: "Народний Дім," "Читальня," "Просвітне Товариство," "Січовий Дім," "Українська Хата."

Товариства другої групи носять з малими відмінами назву "Турфдім," це значить "Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім."

Імена місцевості утворюються після латинської абзужі.

Альберта.

Українські товариства з національною програмою:

Андрю, Бокі, Боршів, Буфорд, Бушленд, Калмар, Кеш Лейк, Даумбург, Едмонтон (2), Едварда, Егрімонт, Елдорена, Федора, Гайрі Гіл, Інісфір, Коперник, Ланук, Мондер, Мирнам, Опаль, Пеккіс, Редвей-Сентр, Ренфорд, Ред Водтер, Сода Лейк, Спідлен, Вегревіл, Верміліон, Во, Запалла.

Число товариств 31 в 30 місцевостях.

Товариства із інтернаціональною закраскою належать в 25 місцевостях.— Бель, Беліс, Еверлей, Кардіф, Калгарі, Колмен, Колгорст, Доннінг, Дромгелер, Едмонтон, Глаккрест, Лейк

Енза, Ланук, Летбридж, Лоскар, Медінн Гет, Мондер, Пакін, Рокдейл, Спіден, Торгіл, Вегревіл, Во, Вейк.

Саскачеван.

Товариства з національною програмою: Аран, Блейн Лейк, Борден, Бон Мадон, Канора, Бюкенен, Дробот, Донвель, Елфрос, Фома Лейк, Гудів, Гефорд, Гемтон, Говел, Гайес, Айтана, Красне, Крилор, Мічам, Медвіл, Мікадо, Модел Фарм, Мусджво, Мюлок, Норквіл, Понас Лейк, (Бобузині), Ріджайна (2), Сент Джуліан, Саскатун (2), Шіго, Сохаль, Вонда, Вакав.

В місцевостях Йорктон і Броктон належать Січові Доми.

Разом 37 товариств в 35 місцевостях.

Товариства з інтернаціональною закраскою належать в 12 місцевостях: Бінфійт, Канора, Кемсек, Дані, Мусджво, Продом, Ріджайна, Саскатун, Стонн Крік, Свіфт Корент, Вергін.

Манітоба.

Товариства з національною програмою: Алонза, Ангусвіл, Арбака, Аринвіл, Ашвіна, Белгемптон, Берло, Бірн Рівер, Брайт Стонн, Брандон (2), Брова Веллвей, Патфілд, Даллас, Давфін, Іст Селкірк, Елма, Етелберт, Фишер Бріч, Фолій, Фрейзервуд, Гардентон, Гарленд, Гімля, Гленелз, Глен Емо, Гонор, Гамерлік, Келл (2), Медінка, Мензі, Оквіборн, Пайн Рівер, Плезент Гом, Попларфілд, Поплар Парк, Портедж ля Прері, Рівертон, Роблін (2), Росбурн, Сент Бонифейс, Сент Норберт, Сенділендс, Сенди Лейк, Сартто, Склейтер, Сифтон, (2). Стюартборн, Савілл, Тюлін, Толстой, Тут Айдс, Транскона (2) Україна, Вайта, Вінніпегосіс, Заліссе, Зго-

да. Одже 63 товариств в 57 місцевостях поза Вінніпегом, де є 9 товариств.

Разом 72 товариств в 58 місцевостях.

Товариств з інтернаціональною закраскою є 23 в 22 місцевостях: Енгусвілд, Брендон, Броунгед, Бруклен, Гімла, Гаск, Янів, Лібаз, Медика, Мірс, Моріша, Окно, Плезент Гом, Портедж ля Прери, Ред Дір, Рембрандт, Шорнкліф, Тіллан, Ді Пас, Транскона, Вінніпег (2), Вінніпег Біч.

Онтеріо.

Товариства з національною програмою:—

Брантфорд, Коністон, Крейтон Майнс, Еспанійола, Форт Віліям (2), Гамільтон, Кенора, Кіченер, Ошава (2), Отава, Порт Артур, Престон, Торонто, Торонто (2).

Товариств 17 в 14 місцевостях.

Товариства з інтернаціональною закраскою є 24 в 21 місцевостях: Енсоввіл, Коністон, Форд Сіти, Форт Фраксес, Форт Віліям (2), Гамільтон, Кенора, Кіченер, Кіркленд Лейк, Лондон, Ошава, Отава, Порт Артур, Сент Кетрін, Сент Португайн, Содбори, Су-Сент-Мері (2), Тіммінс, Торонто (2), Велланд.

Квебек.

Товариство з національною програмою:—

Монреаль (3).

Товариства з інтернаціональною закраскою в 3 місцевостях 3 товариства: Лашін, Монреал, Руан.

Нова Шотландія.

Товариство з національною програмою:— Сідней.

Британська Колумбія.

Товариство з національною програмою: Венкувер.

Товариство з інтернаціональною закраскою 3 в 3 місцевостях: Корбін, Ревелшток, і Венкувер.

Коли счислимо разом, одержимо слідуючу числа на цілу Канаду: Українських національних товариств 160 в 140 місцевостях

Українських товариств з інтернаціональною закраскою 90 в 86 місцевостях.

Місцевості, які тут не вчислені, або при яких зайдла яка ошика, будуть ласкаво прислати свої замітки, щоби доповнити цей статистичний перегляд.

І. Н. Б.

Вінніпег, Ман., дия 5-го падоанста, 1929.

Листи адресувати:

ST. RAPHAEL'S IMMIGRANTS ASS'N
Box 1616

Winnipeg,

— Manitoba

МАШИНА, ЯКА ОРЕ Й СІЄ.

Під що хвялю винахідники проваджують дві різні "комбайни," супстави машини. Одна машина жив і молотить, одже переводить збр. збіжжа. Належалоби назвати її по англійських "Кропер," по українськи "живо-молотілка," або "збирач," від слова збирати.

Друга машина є також "комбайном," супставною машинкою, і виконує рівночасно орку і сібіу. По англійськи зоветься вона "Дрил плауз," по українськи "сівний плуг" або "глібва" від слова "глібити, поглібити."

Це дуже цікавий винахід, який заощадить много роботи на фармі. Леміші роблять борозди,

а через цішки при лемішах падає зерно зі скрині в спіжу землю, так, що зерно має зараз довкола себе покість. Такий плуг може мати 4-6 лемішів. Леміші протищають корінці бурину і бурин здерганий в розрості. Зерно падає рівномірно глибоко в землю і для того рівномірно сходить. Незвичайно цікавою приставкою того винаходу є це, що леміші можна уставляти вузше або ширше. Нема сумніву, що ця машина скоротить час і збільшить хосен з господарки. Головний осідок виробу тих плугів у Вінніпегу. Товариство Омки подаста адресу на коли хтось зажадає її.

Рек.

ЛИСТ З ФАРМИ.

Всехвальне Товариство Опіки!

Я приїхав до Едмонтону а роботи нема. Вибираючись я в дорогу два рази найти землю і невдалося мешкагда, може було можна, але чоловік привик з дому жити в селі, де люди густо мешкають і можуть сваритися. Так само і мені здавалося. Доперва, коли я стратив трохи грошей і лішнє роздумав, що лучше бути фармаром, чим дивитися комусь в руки. Тоді поїхав на захід від Едмонтону і взяв фарму в Компанії. Заплатив $7\frac{1}{2}$ долара за акер, на 15 літ на виплат з 7%. Моя фарма 52—31—5 північно-західний квадер коло стації Седа Біч. З початку йшло пиняво. Я взявся однак до роботи, купив корову за 65 доларів, наяв трактор і виоравколо 18 акрів

землі. В тій околиці є яких 25 Українців, 4 з Галичини а решта з Волині. Живуть тут фармари-Англійці, дуже добри люди.

Правда, з початку було сумно, але тепер не хотів я вертати до краю, бо виджу, що тут можна собі життя лішне уладити. Там приходив три рази на тиждень поліціянт і кари накладав, а тут вже ніхто чоловікові не докучає.

Коли ми йшли з Квібеку через камінні гори, жена плакала і все казала: "Маєш Канаду, само каміння," а тепер вже вдоволена. Будемо працювати.

Пришліть мені книжки і календар. Покищо не маю грошей а потім заплачу.

З поважанням,
Михайлук

РІЛЬНИЧА АКАДЕМІЯ В ГВЕЛФ, ОНТ.

В місті Гвелф, в провінції Онтаріо находитися, говорячи європейськими висловами, Рільничі Академії, яка вносить називу "Онтаріо Агріカルчер Коледж."

Студії тривають два роки або чотири роки, однак можна учащати на численні курси, які тривають короткі. Прекрасно бачатаний програм коротких курсів на рік 1930 заповідає 9-курсів, з котрих кождій триває від 2—4 тижні. Це курси про худобу, дріб, ячоли, городовину, молоко, машини і осушування поля.

Хто ступін'є чотири роки, дістає титул "Бачелор оф Сайнс із Агріカルчер."

Науку удає 87 професорів, учителів і научників. Цей науковий інститут заохочений у всі наукові середники і вчить все практично. Найдікращий виділ, це виділ племінної худоби. На цьому виділі найбільше студентів. Я сам взяв цей виділ. Умови життя і праці дуже добре. Видатки на життя менші, як лінде. Деято з наших студентів зарабатыває під час літа добре гроши, однак мені не удалося знайти добрий заробок. Мушу лише шукати. Коли буде потрібно більше інформації, охотно напишу. Чекаю на листи.

Ю. Гассан
Гвелф, Онт., літн 3-го падолистя 1929.

Від лівої руки до правої:

Б Експеденція Пані Віллінгдонда, жена королівського намісника Канади.— Його Експеденція королівський намісник Домініон Канади Віллінгдон.— Прем'єр британського робітничого уряду П. Ремзей Мекдоналд.— Панна Ізабелла Мекдоналдіна, донька прем'єра.— Прем'єр канадського уряду В. Л. Мекензі Кінг.— Британський міністер на Канаду Кларк.

* * *

Прем'єр вибігав 28. IX, кораблем Берентгаря з Англії, прихав 4. X. до Америки, щоби порозумітися з президентом Сполучених Штатів Америки Г. Гувером що до співпраці Британії з Америкою в справі світового мира. Високий

гість переїхав 15. IX, попри водопад Ніагара, через Торонто до Оттави, а дия 25-го жовтня 1929 в Канаду кораблем Дочес оф Йорк до Англії.

Світлина дия 17. X. 1929, в Оттаві заходом Кан. Державних Залізниць.

СВІТОВИЙ МИР.

На працальних склонінх дия 14. X. 1929 сказав Я. Ремзей Мекдоналд до присутніх Американців в Наягара Фолс:

“Водопад Ніагара є символом того, що бажавби я тепер зробити. Коли я був тут 30 літ тому, здавалося мені, що водопад Ніагара буде по-

стійно опиратися силі чоловіка. Але коли я відіїхав водопад последнього разу, спостеріг я, що вся чоловіка опанувала найбільшу силу природи. Що ж робимо ми, бажаючи мира? Хочемо усмирити веосюсну, необуздану відчулю людства.”

(Нью Йорк Таймс з дия 14. X. 1929.)

В ПАРЛЯМЕНТІ КАНАДИ.

Збір послів, який працює під цю хвилю в парламенті, це 16-ий збір з черги. Посліднє засідання парламенту було третим засіданням теперішнього збору послів і тривало майже п'ять місяців від 7-го люття до 14-го червня 1929.

В п'ятницю, 14-го червня прибув на закінчення королівський намісник (генерал-гouverнор) Лорд Віллінгдон, щоби попрощати послів і сенаторів, коли мали розійтися.

В тім часі наспіло до обговорення і порішення 365 начерків до ріжного рода законів.

Треба було розважити і по обговоренню залізничного руху ухвалити відповідні квоти на поширення залізниць.

Між законами важний є "Збіжевий Закон," який доповнено цього року й ухвалено, що не вільно мішати збіжжа ріжних степенів разом.

Дуже важну зміну ухвалено у "Виборчім Законі." Після теперішнього, поправленого "Виборчого Закону" заводить держава осібний уряд, який на чолі має державного урядника з усіма правами судді. В цей спосіб вироби переводить і провірює держава, не політичні партії.

Парламент рішив, що рішення про водні сили належать до провінцій, а не до держави. Це сталося з нагоди вирішення про Водопад Сімох Сестер в Манітобі.

На нарадах забирали посли голос в справі цла на фабричні і рільничі вироби, які переходять через границю між Канадою а Сполученими Державами в обох напрямах. Парламент у Вашингтоні розважає

справу зміни цла на вироби, які приходять з інших держав до Стейтів. Але цю зміну цлових оплат ("цлова тарифа") розважає стейтовий парламент дуже остережно. Робить це при помочі осібної комісії знатоків, які переглядають закони Стейтів і закони других держав, щоби предложить свому парламентови начерки нового цлового закону. Доперва тоді, коли американський парламент поробить зміни в американських цлових приписах, можуть канадські посли забрати голос і порішити зміни в цлових приписах Канади.

Ціла парламентарна сесія пірейшла без надзвичайних подій. Найбільше зацікавлення викликала виміна гадок над можливими змінами цлової тарифи а також, як звичайно, над іміграцією.

Канада має лише 9 міліонів мешканців, мимо того, що її простір рівнається просторови цілої Європи. Щоби ця держава могла розвинутися, як слід, потребує робучих сил, які зоруть прерію і перемінятися її в урожайні лани; потребно рук, доби рубали ліси, щоби копали землю в глиб і видобували залізо, мідь, никель, вуголь, щоби будували доми дороги й мости.

Це є тяжкі роботи, до котрих потрібно сильних людей, що мають залізне здоров'я і мають охоту працювати в спеці і в студені, спати на твердій землі і одягатися невибагливо.

Щоби Канада розвинула рільництво, на це потрібно людей, що люблять рільництво, а такими, між іншими народами є Українці. Нам

потрібно рільників, а не людей, що бояться плуга і борони і не можуть приступити до коня, та не мають відваги і втікають перед коровою.

Коли прийшла нарада над бюджетом, це є над доходами і видатками держави Канади, позивав я собі забрати голос і виголосив дня

A. E. WARREN

На чолі Канадських Державних Залізниць стоять Сер Генрік Торітон, незвичайно спосібний організатор. Щоби сповнити собісно вложену на цього задачу іменував п. Торітона своїм по-мінчиком на Західну Канаду п. Варреном.

Канадські Державні Залізниці були обтяженні величими довгами. Під проводом Сер Генріка Торітона вони вже приносять дохід.

Про поступ в своїй господарці Канадських Державних Залізниць говорив прем'єр Мекензі Кінг у своїй промові 1. листопада, 1929, у Центральній Церкві у Вінніпегу.

В році 1928 Канадські Державні Залізниці мали 22,681 миль. Канадська Тихоокеанська Залізниця (Сі-Пі-Ар) мала 15,248 миль.

28-го мая, 1929 промову про імігрантів, яких нам потрібно в Канаді. Текст промови оголошений був о-

після в часописях і вийшов також особистою відбиткою.

Я зазначив в промові, що імігранти з Середньої Європи,— до котрих належать також Українці — не є такими, як їх представляють деякі противники; повсяди тих противників є великою обидою для імігрантів із Середньої Європи а навіть для людськості взагалі. Я сказав в промові:

“Хоч воно може й правда, що рожа все однаково пахне, якимби іменем її не називати, однакож я вважаю, що це не було компліментом для рожі, колиби назвати її чостником. Отже, чому не призвати імігрантови того, що йому належиться і не назвати його таким іменем, на яке він заслужив. Називання імігрантів “пожадані” і “непожадані” не буде провадити до єдності, без якої ніяка країна не розвинеться й не розвінте.”

Щоби стати в обороні наших братів в Європі, які опинилися в політичній залежності від Поляків, Чехів і Румунів, переслав я дня 26-го мая при помочі сенатора Дандріята меморіял на 8 сторонах до Канадського Секретаріату Ліги Націй в Женеві. Нема сумніву, що представники Поляків, Чехів, Румунів, Югославії і Греків, які належать до Ліги Націй будуть в Лізді Націй виступати все проти всяких реформ для так званих “меншостей.” Однак це не може нас здергувати від того, щоби ми з Канади не пригадували гнету, якого дізнають наші родичі, брати, сестри, кревні під Польщею, Румунією і Чехо-Словаччиною. Всі три держави стараються зменшити права Українців на українських землях, які дісталися случаєм під керму тих дер-

жав.

Українці у згаданих трьох державах повинні предложить що року список дійсних фактів, в який спосіб дізнають упослідження в своїх громадянських правах, признаних меншинам міжнародними повоєнними договорами. Список таких фактів предложений на руки канадських

народів, так що критика українських відносин в тій державі не підходить під повновласті Ліги Народів.

Великою подією цього року є відвідини прем'єра британського парламенту Й. Ремзей Мекдоалда в жовтні у Вашингтоні. Співпраця Британії з Америкою в світовій політиці зменшить загонистість Фран-

Слухачі Рільничого Відділу Манітобського Університету в році 1929-30.

Від лівої руки читача до правої: Стефан А. Гривак, IV. р.; Василь Боднар, V. р.; Евфимій Лучкович, II. р.; Дмитро Басраб, II. р.; Теодор Гіздовський, V. р.; Іван А. Негрич, V. р.
Сидять: Василь Черевик, I. р.; Франко Новосад, III. р.; Василь С. Німчук, II. р.

Після нового закону студії на Рільничому Відділі від року 1930 тривають лише чотири роки.

послів і сенаторів дасть право і силу Британії, щоби виступила в обороні народних меншин в Лідзі Народів. Франція буде противися всякій обороні меншин

Союз Радянських Соціалістичних Республік не належить до Ліги

ції і уможливить оборону прав народів, які терплять гнет в Європі.

М. Лучкович

Посол до Парламенту Домінії Канади.

Дня 20-го жовтня, 1929.

ВОНА ЛОВИТЬ.

Він: Я мав давній сон минулой ночі.
Снилося мені, що ми звінчалися.

Вона: А були ми щасливі?

СПРАВЛЕННЯ ІМЕНІ АВТОРА.

В підписі статті п. з. "Кооперативний Рух" на сторінці 26, замість ошибки, Дійсне імя автора звучить **ВАСИЛЬ ТОПОЛЬНИЦЬКИЙ**, а не **Володимир Топольницький**.

.....

.....

РОБОТА ТОВАРИСТВА ОПІКИ.

Товариство Опіки має Доміні-
яльний Чартер, затверджений дер-
жавою Канадою, дnia 13-го липня,
1925, число 82.224. Англійський
текст того чартеру видало товари-
ство цього року, 1929 друком в 1000
примірниках. Свого працю розпоча-
ло Товариство зборами 4-го січня,
1925, так що рік 1929 є пятым роком
розвою.

Свою роботу виконує Товари-
ство в цей спосіб, що старшина ве-
де діло у Вінніпегу в домівці при 457
Мейн Стріт, кімнаті 306, а до помо-
чі визначає кореспондентів по ріж-
них місцевостях. Старшина працює
без ніякої винагороди. Число коре-
спондентів 243. Цей спосіб показав
ся зі згляду на великі простори най-
догіднішим.

Хто бажає стати відпоручни-
ком Товариства в котрійсь околиці,
може зголоситися писемно а стар-
шина порішить справу.

Звіти з роботи оголошувані бу-
ли в часописах і в альманахах То-
вариства.

Звіт цей писаний 11-го падо-
листа, 1929, і для того обнимає 10
місяців року 1929.

Число писем за 10 місяців ви-
носить 1,486. Писем одержаних від
посторонніх осіб 416. З того числа
Саскачеван 129, Манітоба 104, Ал-
берта 80, Онтеріо 52, Квібек 13, Бр.
Колюмбія 8, Новий Брансвік 1. Ра-

зом з Канади 387.

Польща 14, Австрія 2, Бельгія
2, Чехо-Словакія 1, Румунія 1,
СССР 1, Стейти 2, Бразилія 1, Куба
1, Китай 4. Разом зпода Канади 29.

Після змісту ті письма розпа-
даються на такі справи: Подорож до
Канади 252, подорож до Європи 27,
вибір земель 21, допити за працею
52, скарги на роботодавців 35, запи-
ти про висоту платні 7, допити за
часописами і книжками 7, про адре-
си 10, повновласті 2, просьби о по-
зичку 3.

Решта чисел 1070 припадає на
письма від влади, від бюр і на ріжні
друки збирани до архіву Товари-
ства.

Переписку полагоджуємо рі-
чево і ясно. Приплів листів збільша-
ється. Люди бажають мати докладні
і совісні пояснення. Товариство О-
піки власне це робить і лише тою
дорогою старається здобути довіря
і прихильність громадянства.

В тих 10 місяцях старшина
відбула 5 засідань а президія 4 за-
сідання, разом 9 засідань: 31. I. през.—
4. III. през.— 27. III. през.— 2.
IV. старш.— 10 IV. старш.— 2. V.
старш.— 25. VI. през.— 26. VIII.
старш.— 3. X. старш.

В засіданню старшини 26. VIII.
взяла участь сенаторка п. Олена
Кисілевська, яка одержала пояснен-
ня про стан іміграції до Канади.

Звіт з того засідання доповняє цей десяти-місячний звіт.

Скарбник п. Остап Василюшин відбув в липні і серпні 1929 поїздку до Закарпатської України і навязав зносини Товариства Опіки з тамошніми Українцями.

До своїх кореспондентів розіслало Товариство обіжник під. ч. 6121 про свою роботу і свої видавництва. Альманахи: "Нове Поле," "Прерія," "Кленовий Лист," це прекрасні книжки з образцями, а дістати їх можна по 25 центів з бюро Товариства Опіки.

Альманах "Фарма" випечатаний на рік 1930 разом з календаром. Стан іміграції до Канади представляється під цю хвилю в цей спосіб: Держава Канада обмежила приїзд людей з Середньої Європи. Величина так званої "залізничної квоти" зменшена на рік 1930 о четвертину квоти з року 1929. Це заявив міністер іміграції Форк на нараді в Оттаві дня 26. IX. 1929. Це член ліберальної партії.

Прем'єр Саскачевану Й. Т. М. Андерсон, консерват, похвалив прилюдно виступи й погляди єпископа Г. Ектона Ллойда в своїй промові, яку виголосив дня 9. X. 1929 в Саскатуні в "Емануельськім Калледжі."

В цей спосіб ліберальна і консервативна партія згоджуються на обмеження приїзду людей з Середньої Європи. Бажають, щоби приїздили емігранти з Англії і з західної та північної Європи. Іміграційний уряд в Вінніпегу з п. Т. Джеллеем на чолі відмовляє візду людям з Середньої Європи і на поданню присилає таку відповідь: "Не можемо дати дозволу тому, що під цю хвилю находитися в Канаді подостатком робітників." Рівночасно однак необмеженим є цілковито приїзд іміг-

рантів з Західної і Північної Європи. Виходить з тих рішень, що ті можуть приїздити мимо того, що в "Ка наді робітників подостатком."

Піднесла це обширно часопис "Західні Вісти," в ч. 44 з падолиста.

В справі фарм, відповідних для українських переселенців зібрали голова й секретар Товариства докладні інформації в головних кольонізаційних бюрах в Вінніпегу. Ті пояснення вихісновує Товариство в своїм кольонізаційним відділі, який дає пояснення про землі.

Від 1-го мая 1929 заведений в Товаристві "Почтовий Відділ," що пересилає листи робітникам, які хотять одержувати листи, але змінюють часті свою адресу.

Товариство мусить поширити свою домівку і сподіється, що кождий український імігрант зрозуміє конечну потребу "Захисту для українських імігрантів" у Вінніпегу. Потрібний є дім, який Товариство хоче набути, де поміститься Соро Товариства Опіки, ічліг і дешева кухня для імігрантів, які шукають роботи, або хотять доперва розглянутись за землею, або опинилися в чужині без цента, або взагалі потребують помочі і поради, як це досить часто лучається.

Кождий український імігрант поможе товариству, коли замовить собі від його книжки, календар, і поручить до полагоди всякі іміграційні справи: аплікації на приїзд родини до Канади, перміти на подорож до Канади, пашпорти до Старого Краю, корабельні карти на цю корабельну лінію, яка кождому найбільше до вподоби.

Колиби ми були солідарні, а на жаль ми доперва стремимо до цєї прикмети — веї іміграційні справи

моглиби і впливати до Товариства
Опіки, яке полагоджує кожду спра-
ву докладно і совісно.

Старшина на рік 1929 була слі-
дуюча: голова К. Продан, І. містого-
лова: генеральний вікарій о. М. Гри-
горійчук, ІІ. містоголова В. Коман.

Секретар Д. Ільчишин, скарб-
ник Остап Василишин. Члени: Ва-
силь Дикий, Юрко Дзюба. Провір-
ники: о. П. Божик, Т. Мельничук.

Правний дорадник: адвокат С.
Савула.

Медичний дорадник Др. Л. В.

Резновський.

Кольонізаційний дорадник Т.
Тацюк.

Товариство просить читачів
прислати замітки про календар ви-
даний на рік 1930 і надсилати праці
до слідуючого календара на рік
1931.

Писано дня 11-го падолиста,
1929.

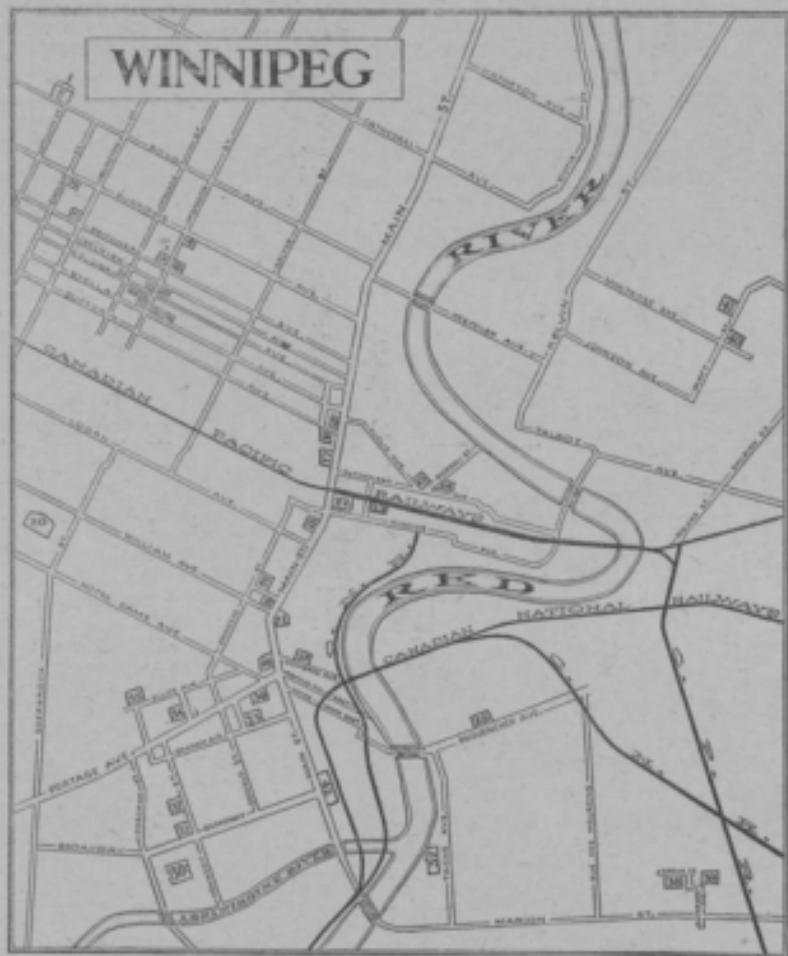
Д. М. Ільчишин

Секретар Товариства Опіки.

СПИС АДРЕС У ВІННІПЕГУ.

- Andreyehuk, J., Shoemaker, 136 Euclid Ave
Andreyekow, W., Grocer, 871 Redwood Ave
Phone 57 781.
Androchowich, Fr. Rev. E., 820 College Ave
Phone 51 734.
Andrusiak's Hardware, 1556 Arlington St.,
— Phone 55 155.
Andrusyshyn, K., 657 Flora Ave.
Antonick, M. J., Res. 547 Maryland, —
Phone 31 555.
Arsenych, J. W., — Phone 56 550. Office
722 McIntyre Bldg., — Phone 29 461.
Astoria Cafe, 428 Main St., — Ph.: 88 636.
Babinchuk, N., Carpenter, 392 Garlies St.
Bachinsky, J., 344 Main St., Phone 25 507.
"Waldorf."
Bachynski, J., Grocer, 1603 Arlington St., —
57 841.
Balan, N., Grocer, Manitoba and Artillery.
Balan, J., Province of Manitoba Savings O-
ffice, — Main and Pritchard.
Balmutowski, P., 959 Alfred Ave.
Baleshta, B., 678 Flora Ave., — Ph.: 56 139.
Barow, S., 695 Main St., — Phone 88 274.
Bartman, P., C. P. Steamship, — Ph.: 25 815.
Baryluk, Jakiw, 550 Flora Ave.
Basilian Fathers, res. 612 Flora Ave.,
Phone 55 725.
Benehasky, W., 157 Gomez St., — Phone:
55 039.
Benderski, Fr., Grocery and Meats, 498 Ja-
mieson, E. Kildonan, — Phone 57 612.
Bereza, P., 856 Pritchard Ave.
Biberowich, L., "J" Betties Bldg., P. 87 576,
"National Press," — Phone 28 207.
Biloeckowych, J., Shoemaker, 176 McGre-
gor Street.
Boherskyj Iwan, Prof., 270 Main Street, —
Cunard Line, Ukrainian Department, —
Phone 26 841.
Bebiowski, S., 268 Inkster Blvd.
Bebinko, Wm., res. 286 Alfred Avenue, —
Phone 54 606.
Bodnar, M., res. 328 Stanley, — Ph.: 87 490.
Bogosky, J., Restaurant, 292 Fort Street, —
Phone 25 161.
Bobesuk, H., Grocer, 733 Mountain Avenue,
Phone 57 913.
Bojehuk, A. Mrs., Dressmaker, 255 Austin.
Boojak, H., Grocer, 501 Melbourne Avenue,
E. Kildonan, — Phone 57 609.
Borodij, W., Grocer, 374 Galloway St.
Borovski, S., Johnson Ave., Tuxedo, —
Phone 40 4632.
Borowski, M., Grocer, 656 Aberdeen Avenue,
Phone 57 810.
Borowsky, M., Grocer, 575 Burrows Avenue,
Phone 55 235.
Boryla, Mrs. Francis, res. 230 Stella Ave., —
Phone 55 564.
Boryla, M., Grocery and Feed Store, 232
Stella Avenue, — Phone 5 7879.
Bossy, L., 780 College Avenue.
Bozyk, I., Shoemaker, 913 Garwood Avenue.
Bozyk, P. Rev., 73 Disraeli Street.
Brelis, M., Grocer, 371 Airies, Ph.: 57 887.
Budnick, O., Fruit and Conf., 596 Selkirk, —
Phone 57 651.
Budnitsky, S., res. 288 Manitoba Avenue, —
Phone 52 237.
Budzak, J., 918 Redwood Avenue, Grocer, —
Phone 57 607.
Bugueky, J., 183 1/2 Maple St., Shoemaker.
Bujak, J., Grocer, 918 Redwood Avenue.
Bunzeluk, K., res. 935 College, Ph.: 51 231.
Butowsky, D., Grocer, 464 Cathedral Avenue
Phone 57 882.
Chalachuk, Carl, 21 Arville, — Ph.: 27 732.
"Canadian Farmer," Ukrainian Weekly,
293 Market St., — Phone 28 207.
"Canadian Ranok," Manitoba College Bldg.
Phone 22 565.
"Canadian Sitch," Periodical, Box 2074, —
Winnipeg, Man., or 780 College Ave.
"Canadian Ukrainian," 293 Market Street.
Phone 28 207.
Chapel, J., Grocer, 117 Euclid, — Ph.: 57 736.
Charsky, J., Shoemaker, 648 Selkirk Ave.
Chajkewsky, M., 555 Jarvis Ave.
Chajkowsky, L., rec. 816 Redwood Ave.
Cherniewich, J., Grocer, 950 Manitoba Ave.,
Chornenky, W., Dry Goods, 773 Selkirk Ave.

ПОЯСНЕННЯ ДО КАРТИ ВІННІПЕГУ.

Іноді на карті числа означають слідуючі будівлі: 1. Рідна Школа ім. св. Покрови Пресви. Матері Божої. Церков ім. Покрови Пресви. Матери Божої. 2. Салля Новоправославного Собору. 3. Канадсько-Український Інститут Просвіти. 4. Український Народний Дім. 5. Турфдім. 6. Земська Церков. 7. Читальня Просвіти. 8. Братство ім. св. Івана Милостивого. 9. Дім О. Будинка: гостиниця, книгарня, антика, лікарі. 10. Школа Сестер Служебниць: українсько-англійська прилюдна школа. 11. Дім О. О. Васкелін. 12. Церков ім. св. Николая. 13. Церков ім. св. Володимира і Ольги. Мешканський Дім пароха. 14. Рідна Школа ім. св. Володимира й Ольги. 15. Книгарня "Акорд." 16. Друкарня і Редакція "Українського Голосу." 17. Український Базар і Книгарня. 18. Українська Книгарня і Накладня. 19. "Нейшевал Прес," "Канадський Фарнар," "Канадський Українець." 20. "Дженерал Госпітال": головна лічниця.

21. Конфедерейшон Лайф Булдинг. 457 Мейн Стріт, кімната 306, "Товариство Опіки." Бюро

правного дорадника "Товариства Овії" С. Савуці.

22. Дворець Сініара: Канадські Тихоокеанські Залізниці. 23. "Імпрайон Гол": Імпрайонний уряд 24. Церков Ім. св. Михаїла (православна). 25. Ріана Школа ім. Маркіяна Шашкевича. 26. "Сіті Гол": Радянська міста Вінніпегу. 27. "Трейн-Ексчендж": Збіжева візниця. 28. Мекензі-Блэк, 416 Мейн Стріт. 29. "Сіті-Гол": Радянська міста Сент Боніфейсу. 30. Парафемент промисловий Манітоби. 31. Університет промисловий Манітоби. 33. "Трибон," англійська часопис. 34. "Фрі-Прес," альманах часопис. 35. "Манітоба Кал-едж," Канадський Ринок. 36. Голосна поча, 37. Лінн в Сент Боніфейсі. 38. Товариство ім. Т. Шевченка в Сент Боніфейсі. 39. Турфайн в Сент Боніфейсі. 40. Церков Ім. св. Євхаристії на Еамвуді. 41. Турфайн на Еамвуді. 42. Дворець Сініара: Канадська Державна Залізниця.

*****

Canada Realty Co., Farm lands, City Properties and Business Sites for Sale or Exchange.— 623 Selkirk Ave., Winnipeg.
Canada Music Publishing Co., 623 Selkirk.
Cossar, J., 664 Walker.— Phone 46 649.
Cozak, G., Waterloo 362.— Phone 49 039.
Curkallenko, Th., Gramophones, 826 Main.
Uwink, Wasyl, Grocer, 374 Galloway.—
Phone 57 929.
Схуц, St., 362 Aberdeen Ave.— Ph.: 55 793.
Danylehenko, N., 159 Maryland St. Ph.
35 824.
Darewich, O. T., Artist, Cartoonist, Designer, Illustrator, 623 Selkirk Ave., Wpg.
Dawybiha, J., Grocer, 1450 Arlington Street.
Phone 57 776.
Demianchuk, W., Scand. Am. Line, 461 Main.
Phone 24 700.
Demick, J., Tailor, 814 Main Street.
Dershko, A., 906 Aberdeen Ave.
Dilaj, A., 883 Pritchard Ave.
Dilaj, D., 919 Barrows Ave.
Dolozanskyj, I., 769 College Ave.
Doroschuk, S. M., Publisher "Promin" children's Monthly and "Tochylo" Journal of
of Humor and Satire, 623 Selkirk Ave.
Dorozynsky, P., 21 Charles.— Ph.: 52 680.
Dowhan, P., 781 Redwood Ave.
Dowhan, P., 41 Grove St.
Dragan, M., 917 Redwood Ave.
Drobek, St., Zero Bottling Works, 83 Euclid.
Dubchak, M., Photographer, 591 Selkirk.
Dusehak, N., 701 College Ave.
Dudar, K., 609 Church Ave.
Dudek, A., Grocer, 1335 Manitoba Ave.—
Phone 57 743.
Dutelshyn, Wm., 88 McDonald.
Dutka, J., 588 College Ave.
Dutko, N., Grocer, 858 McCalman.
Dworak, Lee, 258 Rutland St. Jas.— Phone
63 805.
Dyky, W., 682 Magnus Ave., Winnipeg, Man.
Dyma, B. Dr., 594 Selkirk.— Phone 55 043.
783 Pritchard Ave.— Phone 51 239.

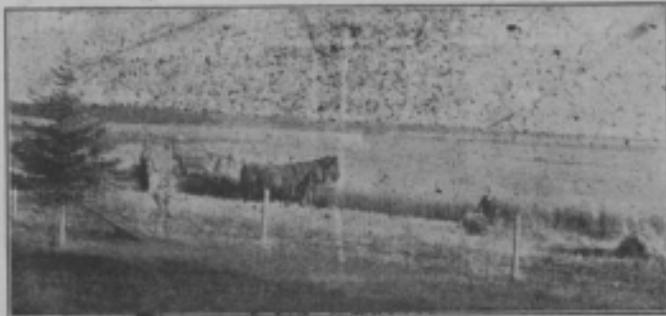
Dyma, J. A., 399 Manitoba.— Ph.: 55 726.
Eicheshen, D. M., C. N. R.— Phone 847 312.
Empire Drug Store, 600 Selkirk, Ph.: 54 260.
Ewanus, J., 628 Magnus Ave.
Faraeschuk, P., 1157 Selkirk Ave.
Faryna, J., Builder, 384 Seymour Street.—
Phone 56 423.
Fedora, J., 776 Stella Ave.— Phone 53 416.
Fedorowich, Jos., 397 Aberdeen Avenue.—
Phone 54 340.
Fedorowich, P. M., Grocer, 902 Aberdeen.—
Phone 57 858.
Fedyk, Th., 434 Martin Ave.
Fedoruk, J., Grocer, 846 Pritchard Ave.
Fedun, T., Tailor, 591½ Selkirk Avenue.
Phone 57 716.
Ferley, T. D., Real Estate, 201 McIntyre
Bldg., Phone 22 442, 32 Bannerman Ave.,
Phone 56 828.
Fug H., 829 Boyd Ave.
Gaiety Cafe, 451 Portage, Phone 25 121.
Garbolinski, F., 633 Pritchard Avenue.—
Phone 51 236.
Garbolinsky, M., 625½ Pritchard Avenue.—
Phone 52 880.
Gayewsky, J., 411 Garlies St.
Genick, K., Alloway and Champion Bank,
362 Main St.— Phone 23 311.
Golembiowsky, W., 600 Garlies St.
Gribhowecky, L., Grocer and Butcher,
710 Aberdeen Avenue.— Phone 57 824.
Groshko, St., 901 Main St.
Grynewich, P., Grocer, 1927 Ross Ave.,
Grzygoeki, A., Grocer, 1178 Selkirk Avenue.
Phone 57 692.
Gudz, J., 885 Redwood Ave.
Gudz, M., Builder, 923 Boyd Ave.
Halicki, A. J., 667 Mountain Ave., P. 54 515.
Havryschak, K., Grocer, 829 Pritchard Ave.
Hawrych, M., Silverplaters, 590 Selkirk.—
Phone 52 416.
Hawryluk, A., 733 Scotland Ave.
Hawrysyshyn, P., 67 Barber St.

- Hawryluk, D., 1013 Boyd Ave.
 Hawryluk, M., Grocer, 600 Stella Ph.: 57 860
 Hladky, N., 611 Redwood Ave.
 Hlady, P., Grocer, 987 College Ave.
 Hirny, M., 915 Aberdeen Ave.
 Hirny, S., 1038 Magnus Ave.
 Hliadij, O., Grocer, 475 Magnus Ave.
 Hwyda, J., 913 Pritchard Ave.
 Holowacki, M., Grocer, 836 Aberdeen Ave.
 Homik, M., Grocer, 612 Cathedral Ave.
 Homik, A., Printer, 550 Selkirk Avenue.
 Hrechuk, W., 587 Flora Ave.
 Hrychnuk, J. W., 59 McArthur, Ph.: 29 07.
 Hryniuk, J., Grocer, Manitoba & Artillery.
 Hryshko, J., Grocer, Pritchard & Battery.
 Hrushka, Michael, Journalist, "Free Press,
 Carlton St.—Phone 846 654. Res. Phone
 52 196—615 Church Avenue.
 Hubicki, J., 324 Burrows.—Phone 54 009.
 Humanieki, J., 769 Stella Ave.
 Humnicki, O., 990 Alfred Ave.
 Humnicki, P., 742 Stella Ave.
 Humnicki, W., 1443 College Ave.
 Hunkewich, Dan., 638 Burrows Ave.
 Hutzulak, P., Dr., 407 Selkirk, Ph.: 55 298.
 Hykawy, O. H., 850 Stella. Phone 52 488.
 Iwanischuk, L., 336 Higgins.—Phone 82 529.
 Iwaniuk, J., Grocer, 832 Burrows Avenue.—
 Phone 57 937.
 Iwaniw, J., 81 Hallet St.
 Iwasienko, J., Floorscraper, 394 Stella Ave.
 Iwehuk, W., 816 Boyd Ave.
 Jacek, Nieck., 810 Boyd Ave.
 Jastrensky, T. A., 95 McGregor St.
 Jundak, P., 856 Manitoba Ave.
 Jurek, W., Mestac and Prov., 1031 Burrows
 Ave.—Phone 57 955.
 Juskewych, D., 91 Grove St.
 Juskiw, S., Tailor, 874 Main Street.
 Juzyk, S., 432 Selkirk Ave.
 Kablak, Geo., contractor, 657 Aberdeen.
 Kaehnlaak, Mrs. P., 69 Sutherland Street,
 Phone 52 764.
 Kalyniuk, R., 879 College Ave.
 Kapitanchuk, H., 857 Aberdeen Ave.
 Karabut, N., 1829 Logan Ave.
 Kardinal, A., Tailor, 1452 Arlington Str.
 Kardinal, B., 947 Pritchard Ave.
 Karokochuk, A., 663 Main Street.
 Kazaniwsky, W., Book Store, 806 Main St.,
 Phone 57 800.
 Kifle, G., Butcher, 711 Magnus, Ph.: 57 604.
 Kirunshek, W., Grocer, 872 College Avenue,
 Phone 57 838.
 Kitar, J., Taxi, 37 Argyle.—Phone 22 148.
 Kissil, S., Grocer, 501 Montrose Avenue,—
 Phone 57 860.
 Kissick, Mrs. C., 861 Flet.—Phone 41 051.
 Klymkiw, A., Life Insurance, 379 Garlies.
 Kobylowsky, St., Grocer, 1039 Alfred Ave.,
 Phone 57 885.
 Kochniak, J., Transfer, Euclid & Mead Str.
 Kodyk, Mrc., E., Grocer, 475 Glasgow,—
 Phone 43 360.
 Kolenko, P., 1379 Winnipeg.
 Kolisnyk, W. N., 831 Main St., Ph.: 54 041.
 Kotek, J., 99 Selkirk Ave.
 Komahn, V. H., 1684 Arlington, Ph.: 52 881.
 Komarensky, S., 663 Church.—Ph.: 51 282.
 Korecki, J., rear of 120 Disraeli.—P. 52 723.
 Korzyk, M. A., 479 Aikins.—Phone 52 723.
 Kosarenko, S., Life Insurance, 659 Burrows
 Avenue.
 Kosmuk, N., 184 Syndicate.—Ph.: 55 938.
 Kosowan, W., Shoemaker, 186 Euclid Ave.
 Kostuk, J., 669 St. Johns.—Ph.: 52 154.
 Ketenko, P. & Co., Tanner, 1379 Winnipeg,
 Phone 21 609.
 Kovil, H., 314 Newton Ave., W. Kildonan,—
 Phone 58 213.
 Kowal, M., Grocer, 1873 Ross.—Ph.: 25 421.
 Kowalehuk, Peter, 312 Elles.—Ph.: 27 967.
 Kowbel, Semen, 671 Anderson, Ph.: 52 959.
 Kowbel, Stanley, Grocer, 400 Montrose Ave.,
 E. Kildonan.—Phone 57 886.
 Kowntun, W., Grocer, 917 Alfred Ph.: 57 788.
 Krawehuk, J., 593 Dufferin Ave.
 Krawehuk, N., 639 College.—Phone 56 999.
 Krawehuk, N. K., 177 Garry.
 Krawehuk, S. N., 1864 Elgin Ave., Brook-
 lands.—Phone 89 419.
 Krawetsky, Chas., 546 Magnus, Ph.: 51 777.
 Kravetsky, J., 606 Redwood.—Ph.: 55 220.
 Kravetsky, W., Grocer, 450 Pritchard,—
 Phone 57 930.
 Kreznosky, F. H., Grocer, 136 Disraeli.—
 Phone 57 663.
 Kriewetsky, Rev. M. N., 727 Flora Avenue,
 Phone 53 341.
 Kryzanowsky, Mike, 353 Riverton, P. 59 129.
 Kulchycky, J., 1058 Aberdeen.—Ph. 58 912.
 Kuska, M., McGregor and Barrows.
 Kurdydyk, G., 41 Cathedral.—Ph.: 56 940.
 Kuzmak, Mrs. P., 210 Edmonton.
 Kuzyk, J., Tailor, 814 Main St.
 Kylyuk, D., 558 Stella Ave.
 Kwacnyein, S., Shoemaker, 953½ Main St.
 Kylyuk, G., Grocer, 711 Magnus Ave.
 Lapehuk, P., Grocer, 736 Pritchard Ave.

- Lazarnick, P., 285 College Ave., Ph.: 62 180.
 Lazecik, M., Druggist, Boyd & Arlington.
 Lesehij, M., 413 Sinclair St.
 Lewak, M., 374 Parr St.
 Lewicki, J., 639 Garwood Ave., Ph.: 44 696.
 Lewitsky, J., 173 McGregor St.
 Lezak, J., 71 Lusted,— Phone 53 154.
 Lypka, N., 139 D'Israël,— Phone 55 398.
 Lytton, R., 246 Conway St. Jas.
 Phone 63 644.
 Lysik, Miss M., 701 Scotland, Ph.: 43 908.

 Mikar, Mike, Grocer, 710 Manitoba Avenue,
 Phone 57 736.
 Makichuk, W., Coal & Wood, 1042 Selkirk,
 Phone 53 919.
 Makowski, M., 88 Redwood Ave.
 Malohaj, Dom., Metropolitan Life, 456 Jamie-
 son.
 Majuk, J., 800 Burrows Ave.
 Manchukienko, E., 66 Edward St., Ph.: 56 067.
 Manchukienko, J., Grocer, 86 Derby Street,—
 Phone 57 934.
 Maschukienko, M., Grocer, 448 King St.
 Manitoba Sausage Co., 897 Main St.
 Marat, J., Grocer, 862 Magnus, Ph.: 57 857.
 Marion, G., Restaurant, 183 Henry Ave.
 Pawlukewych, B., People's Cafe, 862 Main St.,
 Phone 57 869.
 Martyniak, A., 426 Sinclair Street.
 Martyniuk, G., Grocer, 475 King St.
 Matsaysh, J., 798 Mountain,— Ph.: 58 996.
 Mazur, Mrs. A., Grocer, 714 Walker,—
 Phone 40 937.
 Melnychuk, J., 1013 Manitoba Ave.
 Melnychuk, T., 898 Pritchard Ave.
 Melnyk, N., Grocer, Butcher, Conf., 590 Bur-
 rows Ave.— Phone 57 798.
 M. C. Cafe, Portage and Sherbrooke.
 Michniuk, L., 804 Mountain Ave.— Phone
 59 008.
 Mihaychuk, Dr. M., 594 Selkirk Ave.
 Motzok, A., 638 Alfred,— Phone 56 384.
 Mychanski, P., 400 Henry,— Phone 56 028.
 Mysak, W., Tailor, 1446 Aberdeen.
 Myska, Mike, Grocer, 1044 Aberdeen, Phone
 57 541.
 Mykew, M., 815 Boyd Ave.
 Musiak, P., 813 Boyd Ave.— Phone 52 928.
 Nasalkowsky, Jos., 49 Grove, Ph.: 52 529.
 Nawiziwsky, J. M., 1001 Aberdeen Avenue,
 Phone 56 038.
 Nasar, Katie, 862 Alfred,— Phone 56 978.
 Nehlywych, James, Powers & Aberdeen,
 Phone 53 121.
 Negrych, W., 487 Flora,— Phone 55 257.
 Nosaty, P., 846 Magnus Ave., Ph.: 89 042,
 Phone 59 047.
 Novak Dr. J. G., 459 Selkirk, Ph.: 54 351.
 Novak, L., 1097 Burrows,— Phone 56 542.
 Novak, W. M., 477 Salter,— Phone 55 680.
 Nykoruk, W. M., 105 Lusted, Phone 54 431.
 Oleksiw Rev. Fr. P., 115 McGregor, Phone
 52 025.
 Oshanek Dr. J. P., Chiropractor, 590 Selkirk,
 Phone 55 144.
 Oskar, M. S., Dr., Chiropractor, Arlington &
 Alfred,— 57 822.
 Owczar, H., 391 Polson,— Phone 56 468.
 Ozer, Fred, Grocer, 708 McPhillips,
 Ozero, S., H., 377 Garfle,— Phone 54 662.
 Ozero and Yakimishak, 520 McIntyre Bldg.,
 Phone 86 444.
- Piaflechuk, Fred, Grocer, 887 Pritchard,—
 Phone 57 928.
 Pieniuk, J., Grocer, 101 Higgins, Ph.: 25 976.
 Pianisko, M., 733 College,— Phone 55 209.
 Pasichnuk, M., Book Store, 850 Main St.,
 Pakiewich St., 28 Melrose,— Ph.: 47.
 Paulink's Photo Studio, Main and Pacific.
 Pawlukewych, P., 280 McAdam, Ph. 52 177.
 Pawuk, Joe, Restaurant, 194 Higgins Ave.
 Pecheniuk, J., 99 Selkirk Ave.
 Pidhorsky, J., Billiard, Cor. William & King.
 Platsko, H., 120 King St.
 Polney, M. D., 758 Pritchard, Phone 54 881.
 Polo Cafe, Paul, J., 194½ Higgins Ave.
 Przedzaniw, A., 1829 Logan Ave.
 Popel, P., Carpenter, 1001 Pritchard Ave.
 Popowich, A., Grocer, 473 King Street.
 Powadink, N., Grocer, 341 Oxford, Ph.: 163.
 Prohizyj, N., 527 Flora Ave.
 Promis, S. M., Doroschuk, 623 Selkirk.
 Drukarnia i Knyharnia.
 Protasewych, K., 674 Aberdeen Ave.
 Providence Church Goods, 579 McDermot.
 Phone 57 738.
 Prodan, C. S., 27 Green, E. Kild, Ph.: 58 511.
 Prokop, J., 612 St. John's,— Phone 54 154.
 Prymak, H., Grocer, 153 McGregor Str.
 Prystayko, A., 750 Flora,— Phone 55 065.
 Puchniak, W., 705 Scotland, Phone 48 213.
 St. Rev. B. Ladyka, O. S. B. M. Bishop,
 612 Flora Ave.— Phone 55 725.
 Ballou, G. P., Grocer, 236 Battery, Phone
 57 760.
 Rechliwsky, P., Alloway & Champion Bank,
 Phone 23 311.
 Remiowsky, L. Dr., 600 McGregor Street.
 Rij, J., 991 College Ave.
 Romanisk, H., Restaurant, 234 Main St.

- Bekszynski, J., 913 Boyd Ave.
 Romanin, Alex., 997 Lorette Ave., Phone 48 589.
- Romanuk, H., 390 Salter Str.—
 Electric Lunch, 234 Main St.
 Romanuk, P., 695 Flora, Phone 56 088.
 Kosko, Alex., Real Estate, 303 McIntyre, Phone 22 569.
 Rosko, G., Grocer, 427 Parr St., P. 57 811.
 Hudnechek, J., C. P. Steamship, Ph.: 25 815.
 Rudyk, M., Grocer, 1333 Manitoba, P. 57 802.
 Rudyk, P., 1622 Arlington, Phone 58 777.
 Ruta, P., 809 Flora Ave., Phone 53 651.
- Sawehuk, A., 553 Pritchard Ave.
 Sawehuk, M., Grocer, 710 Burrows Ave.—
 Sawula, S., Barrister, 306 Conf. Life Bldg., 457 Main St., Phone 86 848.
 Sayk, P., Grocer, 769 Mountain, Ph. 57 849.
 Serapnek, M., Grocer, 138½ Higgins Avenue, Phone 25 230.
 Serapnek, N., Grocer, 1041 Aberdeen Avenue, Phone 57 828.
 Semchuk, S., Rev., 913 Boyd Ave., P. 56 786.
 Semenisk, F., Grocer, 803 Stella, Ph. 57 833.
 Senkiw, Wm., 772 Magnus Ave.
 Senkiw, Fr., Grocer 962 Aberdeen, 57 771.
 Senyk, J., Grocer, 278 Jarvis Ave.
 Seryntuk, W., 274 Bowman, East Kildonan, Phone 53 130.
 Shashkewych Shoel, 49 Euclid Ave.
 Shewchenko Reading Club, Watt & Montrose.
 Shewchuk, F., Grocer, 587 Herbert, Phone 57 761.
 Shefchyk, W. M., 539 Polson, Phone 52 495.
 Shitepa, P., 1829 Logan Ave.
 Shymanski, P., 278 Jarvis,—Ph.: 54 119.
 Sikewych, D., General, 512 Bannerman Ave., Phone 55 619.
 Sikewych, L., White Star, 224 Portage,—Phone 22 437.
 Sikorski, S., 126 Sherburn,—Ph.: 39 420.
 Siwak, Mrs. Jessie, Grocer 621 Consol Ave., E. Kildonan,—Phone 57 908.
 Skibitsky, F. E., 68 Hallett St.
 Skoblatk, St., Floor Specialist, 669 Manitoba Ave.—Phone 54 384.
 Skrabla, P., 383 Selkirk Ave., Grocer.
 Skremetka, M., Grocer, College & Sinclair, Phone 57 861.
 Skryha, Tailor, Selkirk Ave., near Main St.
 Skulsky, Mrs. N., res. 496 Redwood,—Phone 53 665.
 Slipetz Realty Co., 826 Main St., Ph.: 51 929.
 Slobodzian, J., Floor Specialist, 628 Flora,—Phone 55 561.
 Słopski, P., Grocer, 684 McPhillips, P. 57 720.
- Slupsky, Fred, Grocer, 684 Pritchard Ave.
 Smereka, G., 760 Magnus Ave.
 Smolić, Alex., Grocer, 925 Boyd Ave.
 Sojnyk, P., Hardware, 693 McPhillips St.
 Soltyś, Fred, 625 Church Ave., Ph.: 52 665.
 Sokó, A., Grocer, 11 Sutherland Ave.
 Sorekula, M., 640 Aberdeen Ave.
 Stadnyk, M., Restaurant, 428 Main Street, Phone 88 636.
 Stark, A., Grocer, 532 Redwood, Ph.: 57 894.
 Stawnyschuk, J., 667 Main St.
 Stebaieki, J., 94 Lucted,—Phone 55 135.
 Suciuishin, M., 135 Stephens St., Ph.: 53 350.
 Stefanick, Thea., 302 Lizzie,—Ph.: 87 560.
 Stibel, A., Grocer, 497 Bowman Ave., East Kildonan,—Phone 57 725.
 Stojko, Bronie, Grocer, 306 Sinclair Street, Phone 57 605.
 Storoschuk, Wm. H., Grocer, 53 Grove,—Phone 57 835.
 Stusiak, John, Shoe Shine Parlor and Shoe maker, 429½ Portage,—Phone 80 732.
 Sunrise Lunch, 697 Main St.
 Swiston, P., Grocer, 401 Ottawa Ave., East Kildonan,—Phone 57 831.
 Swystun, W., 11 Kennedy St.
 St. Nicholas Benevolent Association, Corner Pritchard & Arlington.
 St. Raphael's Ukrainian Immigrants Welfare Association of Canada, 306 Conf. Life Bldg., 457 Main Street,—Phone 86 848.
 Szmilski, W., 475 Magnus Ave., Ph.: 52 684.
 Symchych, E. A., 610 Cathedral, Ph.: 56 095.
 Sych, Mrs. M., 945 Pritchard,—Ph.: 56 584.
- Taciuk, Fr., C. N. R. Representative, 261 Main St.
 Tanasijchuk, M., Grocer, 895 Manitoba,—Phone 57 613.
 Tymochko, O., 1099 Magnus Ave.
 Taras, S., 250 Jarvis,—Phone 54 814.
 Tataryn, Jos., Grocer, 1941 Elgin, Ph. 25 525.
 Tataryn, M., Grocer, 769 Manitoba, 57 712.
 Terlecki, C., 783 Bold,—Phone 51 159.
 "Tochylo," Journal of Humor & Satire, 623 Selkirk Ave., Winnipeg, Man.
 Tuchak, D., Dry Goods 1524 Arlington St.
 Trus, J., 939 Burrows Ave.
 Turchan, W., 716 Redwood Ave.
 Turula, E., Music Studio,—Phone 55 691.
 Corner Salter and Selkirk Ave.
 Tykhovicky, S., 856 Main St., Ph.: 57 087.
 Uhyryniuk, P., 824 Alfred,—Phone 53 480.
 Ukrainets, Dan., Grocer, 72 Derby.
 Ukrainian Bazaar & Book Store, 906 Main, Phone 57 800.

- Ukrainian Booksellers & Publishers Ltd.,
 660 Main St., — Phone 28 008.
 Ukrainian Institute Prosvita, Corner
 Arlington & Pritchard.
 Ukrainian Institute, The Peter Mohyla, —
 11 Kennedy St., — Phone 21 662.
 Ukrainian Labor News, Pritchard and McGregor,— Phone 51 465.
 Ukrainian Labor Temple, Cor. Pritchard &
 McGregor, — Phone 51 465.
 Ukrainian Voice, 212—214 Dufferin, Phone
 52 270.
 Ukrainian Reading Association, Flora and
 McKenzie, — Phone 57 803.
 Ukrainian Workers Union Bakery, 626 Stel-
 la Ave., — Phone 53 770.
 Verhun, W., The Workmen's Compensation
 Board, 168 Portage Ave., — Phone 84 248.
 Wasko, J., Carpenter, 212 Glenwood.
 Wasylshyn, E., 270 Main St., Cunard Line,
 Ukrainian Department, — Phone 26 841.
 Werhun, M., 968 Pritchard.
 Wiehnenko, W., Grocer, 672 Pritchard Ave.
 Winnipeg Wholesale and Confectionery,
 903 Main Street.
 Wiwsianyk & Chorney, Grocer, 60 Edward.
 Wojenko, P., 212 Dufferin, — Ph.: 52 270.
 Wolchok, W., 405 Boyd Ave., — Ph.: 51 106.
 Werhun, J., 995 Manitoba Ave.
 Winnipeg Lunch, 683 Main, Ph.: 80 692.
 Wiwsianyk, B., Peoples Drug Store, Henry
 and Martha.
 Wolchok, M. S., 699 Rathgar, — Ph.: 44 358.
 Werlicki, J., Grocer, Yale and Loola, —
 Phone 108.
 Woschuk, P., 428 McGregor, — Ph.: 55 211.
 Wolos, M., Grocer, 374 Galloway, Ph. 57 929.
 Worobec, J., 101 Vivian Ave., St. Vital, —
 Phone 83 426.
 Wozniak, M., 797 Aberdeen, — Ph.: 56 933.
 Wozniak, S., Coal & Wood, 491 Washington
 Ave., East Kildonan, — Phone 501 888.
 Wysocki, J., Grocer, 7 Vopni, Brooklands, —
 Phone 25 658.
 Yacysyn, J., Austin St., — Phone 55 531.
 Yakimischak, D., 520 McIntyre Bldg., —
 Phone 86 444.
 Yaremchuk, A., 1050 Weatherdome, 44 758.
 Yaremowitch, A., Drugless Phys., 772 Mag-
 nus Ave., — Phone 56 374.
 Yaremko, Mrs. T., Grocer, 351 Stella Ave.
 Zahariychuk, A., Scand. Am. Line, 461 Main,
 Phone 24 700.
 Zukus, P., Dr. Dentist, 594 Selkirk Avenue,
 Phone 54 957.
 Zalozetsky, N. L., 1007 Selkirk, Ph.: 54 957.
 Zapisocki, Wm., 401 Garlies, Phone 51 224.
 Zarowsky, J., 753 College Ave.
 Zawidowski, John, 561 Selkirk, Funeral Di-
 rector, — Phone 51 600.
 Zborowsky, J., 656 Magnus Ave.
 Zerebko, J., 603 Pritchard Ave.
 Zaya, H., 898 Aberdeen Ave.
 Zubryeky, M., 890 Redwood Ave.
 Zwarun, P., Wood Dealer, 682 Stella Ave.
 Zwizdaryk, H., 672 Manus Ave.

Поле в Саскачевані.

КОРОТКА ЛІТОПІСЬ УКРАЇНЦІВ В КАНАДІ.

1895. Приїзд Н. Олеськова зі Львова до Канади, який відбув в 1895 р. опис Канади. Помер 20. Х. 1903.
1895. Приїзд сколо 150 Українців до Канади. Початок іміграції більшими гуртами. Від року 1890 приїжджають Українці до Канади нечисленно.
1899. Церков св. Володимира й Ольги вибудована у Вінніпегу. Наїстарша церков в Канаді.
1900. Приїзд російського архієпископа Серафима, який висловував коготебудь на священника, її розбудував релігійні суперечки серед української еміграції в Канаді.
1902. о. Василіан прибули до Едмонтону, Алта. Церков св. Петра і Павла в Мондері.
1903. Архієпископ Серафим вибудував "греко-православну церков" ім. Спасителя у Вінніпегу. Основано читальни ім. Т. Шевченка у Вінніпегу. Пушні Юклда ч. 109.
1904. Церков о. о. Василіан у Едмонтоні, Алта. Дня 12. V. перший вечір в Канаді в честь Т. Шевченка. Дня 14. V. перше представлення в Канаді: "Аргонавти" Гр. Цеглинського. В читальні при вул. Юклда ч. 109 у Вінніпегу.— Церков ім. св. Миколая о. о. Василіан у Вінніпегу, Ман.— Часопис "Канадський Фармар" у Вінніпегу, Ман.
1905. Англійсько - український семінар у Вінніпегу.— Запоможове Братство св. о. Миколая у Вінніпегу.— Школа СС. Служебниць, Вінніпег, Ман.
1907. "Самопоміч" в Монреалі, Кв. (3. II).— Дня 24. III. заложено Читальню Просвіти в Едмонтоні, Алта. Владака місяця 15 ц.— Церков в Брендоні, Ман.— Англійсько - український семінар перевезений до Брендону, Ман.— Дня 5. VII Перший зїзд українських учителів. Основана "Українсько - учительська Організація в Канаді." Т. Стефанік, шкільній інспектор її організатор. Посвячення "руської незалежності церкви" на розі МакГрегора і Стеллі.— "Ранок," часопис, як "Орган незалежності руської церкви в Канаді."
1910. Читальня Просвіти у Вінніпегу. Митрополит А. Шептицький відвідує Українців в Канаді.
1911. "Канадський Українець" часопис у Вінніпегу.— Запоможове Братство св. Івана Милостивого при церкві св. Миколая.
1912. Епископ Никита Будка як владика Українців греко - католіків Канади осідає у Вінніпегу. Інститут Просвіти ім. Т. Шевченка в Брукленді, Ман.— Український Народний Дім у Вінніпегу. Радіум до магістрату у Вінніпегу вибрано Т. Стефаніка.— Товариство Просвіти ім. Т. Шевченка в Монреалі, Кв.
1913. Англійсько - українська Читальня в Манітобі. I. частина.
1914. Українська Рідна Школа при Інституті Просвіти в Брукленді, Ман. Перша така школа в Канаді.
1915. "Манігрула" сценічний образок, написав Яків Майданик.— Український Буквар. Видавле Ф. Довчека. До кінця 12 видань.— Послом до провінціонального парламенту Манітоби вибрано Т. Д. Ферара.— Український Студентський Кружок у Вінніпегу.
1916. Інститут ім. П. Могили в Саскатуні, Саск. Засесено хору в українській мові в англійських народних школах.
1917. "Кобар" Т. Шевченка видається підкладом часопису "Канадський Українець" тоді "Канадський Русин"— Літературно-наукове Товариство ім. Т. Шевченка в Етелберті, Ман.— Немагіллями відобрano право голосування з восених причин.
1918. До провінціонального парламенту в Етелберті вибрано Андрія Шандра.— Історія України віршина Юрия Шклярса (21 пісень). Видав "Канадський Українець."
1919. Український Червоний Хрест у Вінніпегу, Ман.
1920. "Геройська Україна" Альбом світлин. Накладом книгаря Ф. Долічка. Укр. Колегія ім. св. Піофіфа, побудована в Перктоні, Саск., 11 стернів з правом приступності.— Вибір Д. Яківшика і М. Григорчука на посаду в Манітобі Світлані заочні І. Боберського.
1921. Український Інститут Просвіти у Вінніпегу, Ман.— Митрополит А. Шептицький відвідує по другий раз Українців в Канаді.
1922. Запоможове Братство св. Михаїла Архистратига в православній церкві при вул. Дізраєльго.— Вибір Н. Бачинського на посаду в Манітобі. Приїзд дра Ос. Назарука.
1923. Читальня Просвіти в Оттаві.—
1924. Виступ хору "Канада" в салі "Борд оф Трейд" у Вінніпегу. "Зйт з позички Національної Оборони." Вроштується на 32 стор.
1925. Новіціят об. Василія в Мондері, Алта.— Народний Дім в Росбурні, Ман. вибудовано.— "Товариство Олії" над українськими переселенцями ім. св Рафаїла в Канаді.— Вибудовано сало "греко-православної церкви" у Вінніпегу.
1926. Народний Дім в Альгусблі і в Олбіурні, Ман. вибудовано.— Школа українських танів Василя Авраменка в Канаді. Торонто. До Домініканського парламенту в Оттаві вибрано з Альберти.

ти Михайла Лучковича.— Вибудовано Сиротинець Сестер Служебниць в Мондері, Альта.— "Нове Поле" Канадський Альманах. Видання "Товариства Опіки."

1926. Основання Вихованчого Інституту ім. Т. Шевченка в Едмонтоні.

1927. "Церкві Українців в Канаді" написав о. Пліттельмені Божик (336 сторін). — Альманах Товариства Опіки "Прерія." — Дня 1-го липня участь Українців в обході 60-літнього ювілею конфедерації Канади.

Товариство ім. Шевченка в Сент-Бонифейсі, 1928. Альманах Товариства Опіки "Кленовий лист." — "Західні Вісти" в Едмонтоні. 1929. Інтронізація єпископа Кир Василя в Едмонтоні, дия 14 липня; у Вінніпегу, 21 липня. — Церков в Рідждейлі. Народний Дім в пісцевості Ольга. — Приїзд сенаторки Олени Канілевської. Приїзд делегата Рідної Школи Л. Ясінчука. Шинель Сестер Служебниць в Мондері. — Наміт з промисловим та торговельним спілку у Вінніпегу. Альманах Товариства Опіки: "Фарма."

ПІШІТЬ ДО ТОВАРИСТВА ОПІКИ.

Товариство Опіки видало календар на рік 1930 від заголовком: "ПРОВІДНИК" "Календар КАНАДІЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

В тім календарі подані статті наших агрономів про рільництво, дуже цікаві для кожного, що приїхав до Канади. Повз 60 образків скрашув календар, а жито того ціна календара дуже низька, бо лише 40 центів. Гроші можна висилати "Мон-Ордером," поштовим "потом," або чеком. Можна замовляти поодиноко, або два, три календари разом.

Попередніми роками видало "Товариство Опіки" три різних альманахи (збірники): "Нове Поле" 1927 — "Прерія" 1928 — "Кленовий лист" 1929. Всі ті книжки по 128 сторін з образками і дуже цікавими статтями. Кожний збірник коштує 25 центів.

Хто хоче вчитися англійської мови, щоби легче найти роботу і легче порозумітися під час роботи, може замовити через "Товариство Опіки" книжку до вивчення англійської мови. Ціна одного примірника 50 центів.

Товариство погодило до тепер велике число спрям для іммігантів, виробивши аплікації й підтвердіти на переліз до Канади, постаралося о

довголінні (перміти) на приїзд до Канади, погодило багато паспортів на виїзд до Польщі, Румунії й України. Переслаю високі额и гроша з американських доларах до Старого Краю.

"Товариство Опіки" дає цілком безплатно повіснення, де шукати землі під фарми, як набути землі і як провадити господарство. Нема тижнів, щоби люди не писали про фарми.

Велику прислугу відає людям "Поштовий Відділ" Товариства. З того відділу користається кількасот робітників, які змінюють місце побуту, бо переходить від роботи до роботи. За пересилку листів через 12 місяців до кожногочасового місця побуту платиться добровільний даток \$1.00 (один долар). Листи не пропадають, а дайдуть все до тій особи, до котрої адресовані. Цей відділ провадить осібний урядник.

Громадянство пише щораз більше листів до "Товариства Опіки" і поручає свої справи, бо переконується постійно, що одержить все поважну й ясну відповідь та сонсіну подягоду.

Коли прочитаете цей лист, напишіть нам відповідь, а лист передайте своїм знакомим, щоби вони могли користати з поданих в тім листі вісток.

"TOWARZYSTWO OPIKI"

Box 1616

Winnipeg, Man., Canada

4

В році 1929. українська греко-католицька шенників.

О. КСЕНОФОНТ РОЗДОЛЬСЬКИЙ,

Помер 8. січня 1929, як парох церкви св. Покрови у Вінниці.

Покійний уродився 20. листопада, 1869, в Добриводах, Збаражського повіту в Галичині. Спершу був парохом в кількох місцях в Галичині, а від 1912—14, працював як місіонер в Канаді. 1914 р. вернув до старого краю і як парох пробув там до 1922. Того року приїхав до Канади вдруге. Захід обимін парохію в Вінніпегу, був парохом в Геффорда, Саск.

Покійний був добрим проповідником, і як такий тішився повагою в церковних кругах. Похорон відбувся 12 січня, а тлінні останки спочивають на українськім кладовищі Всіх Святих у Баннегу.

Покійний від самого початку існування Товариства Опіки був його щирим симпатиком і помагав йому хосинською роботою.

церкви в Канаді втратило через смерть двох свя-

О. ЕМАНУЛ КРАСІЦЬКИЙ.

Помер на запалені легенів 29 січня, 1929, в шпиталі в Селкірк, Ман.

Покійний уродився 19 квітня, 1858 р. в Дерлєві, повіту Камінка Струмілова, в Галичині. Був синьчиком у львівській, а відтак стиславської епархії, до року 1909. Того року вийшов до Канади. Був на парафіях у Вінніпегу, в Сіндней, Н. С., де побудував церкву і парохіальний дім, і в Кукс Крік, в Манітобі. Брав живу участь в просвітно-організаційній роботі серед канадських Українців.

Покійний від самого початку існування Товариства Опіки був його щирим симпатиком і помогав йому хосеною роботою.

Похорон відбувся 6 лютого. Таїнні останки спочали на українськім цвинтарі Всіх Святих у Вінниці.

Карта степових провінцій Казадж.

БЮРА ПРАЦІ.

Щоби робітники могли зайдти роботу, держава Канада організувала по всіх провінціях Канади 64 бюро праці.

Тут подаємо місцевості, де є бюра й вулиці та числа домів, де міститься Бюро Праці, по англійські "Employment Office." Тільки слова треба написати як адресу і додати місто, вулицю і число дому.

Листи писати по українськи.

Ше лішне зголоситися особисто.

Українські фармарі і робітники повинні писати також до "Товариства Опіки" на адресу: "Towarzystwo Opiki," Winnipeg, Man., Box 1616, щоби дістати потрібні вказівки і поради.

Подакмо тут бюра праці лише в Західній Канаді.

Manitoba—

Brandon — 1124 Rosser Ave.

Danforth — G. W. V. A. Building.

Winnipeg (Men's Division)— Maw Block,
Cor. William Ave., and King Street.

Winnipeg (Women's General)— Maw Bl.
Cor. William Ave., and King Street.

Winnipeg (Women's P. & B. and Juvenile
Girls)— Maw Block, Cor. William Ave.
and King Street.

Saskatchewan—

Estevan—McCready and Holden Block.

Moose Jaw— 18 High Street, E.

North Battleford— Board of Trade Bldg.

Prince Albert— Masonic Building.

Regina— 1820 Albert Street,

Regina (Teachers')— Parliament Bldg.

Saskatoon— 124 Ave., A. North.

Swift Current— 115 Railway Street.

Weyburn— 141 Third St. North.
Yorkton— Second Ave.

Alberta—

Calgary— 608 Second St. E.

Drumheller— 281 Centre Street.

Edmonton— 10170 - 102nd Street.

Lethbridge— Hull Block, Third Ave.

Medicine Hat— 120 South Railway Street.

British Columbia—

Cranbrook— 10 Baker Street.

Kamloops— 246 Victoria Street.

Nanaimo— Windsor Hotel Block.

Nelson— 315 Baker Street.

New Westminster— 44 Begbie Street.

Penticton— 13 Nanaimo Avenue.

Prince George— Fourth Avenue.

Prince Rupert— Cor. Sixth St. & 3rd Ave.

Revelstoke— McKenzie Avenue.

Vancouver— 714 Richards Street.

Vancouver (Unskilled Labour)— Hotel

Europe Bldg., Powell Street.

Vernon— 104 Barnard Avenue.

Victoria— Cor. Broughton & Langley Sts.

Дуже часто робітники їдуть кількаєт миль до Вінніпегу за роботою і тратять грошей на подорож. Так не робиться. Треба удастися передовсім до найближчого бюро праці і питати тамки за роботою.

Н. Я.

Вінніпег, Ман., 15. XI. 1929.

Просимо переглянути список і подати ласкало поправки і доповнення на адресу:

"TOWARYSTWO OPIKI"

Box 1616

Winnipeg, Man., Canada

Др. Л. Резновський

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
ЛІКАР, ОПЕРАТОР, АКУШЕР

Телефон офісу: — 54 123
598 SELKIRK AVE.

Телефон мешкання: 52 031
WINNIPEG, MAN.

Стефан Савула

АДВОКАТ, ПОВНОВЛАСНИК, НОТАР І ПРАВНИЙ
ДОРАДНИК

Полагоджує всікі справи судові, земельні, тестаментальні,
розводові й старокрасні.

ПОЗИЧКА ГРОШЕЙ І КУТИНО АГРЕМЕНТІВ

Пишіть по українському

S. SAWULA

BARRISTER, SOLICITOR, ETC.

305 CONFEDERATION LIFE BLDG. WINNIPEG, MAN.

Phone : 86 848

ФАРМИ!

ФАРМИ!

Важне для всіх, що хочуть фармувати.

Знайте, що Great-West Life Ass. Co., Winnipeg, Man., продає вже вироблені і з будинками фарми у всіх провінціях західної Канади.

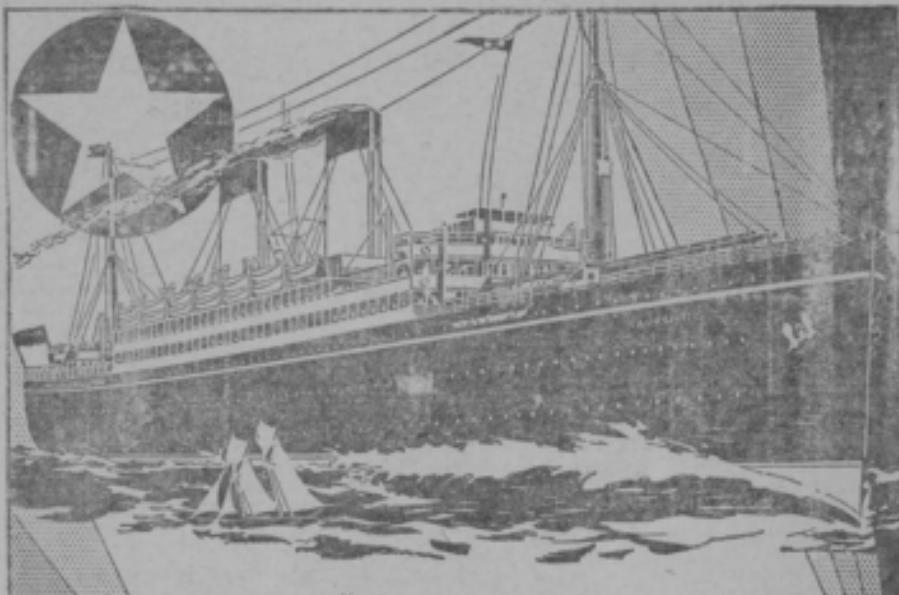
Услівія купуття фармів є приступним для кожного, бо землі продуються на дуже легкі та довголітні сплати.

Звертайтеся всі до згаданої Компанії в справі фармів, а певно забезпечене собі класне господарство, бо дончогдіння, практикою та сопістюююю порадою, всяка одиниця може дати добру обслугу та посмі.

Заощадите не мало труду та коштів, коли набудете собі фарму у:

THE GREAT-WEST LIFE ASSURANCE CO.

Lombard St. WINNIPEG, MAN.

ПОДОРОЖУЙТЕ ВСЕ ЛІНІЯМИ

WHITE AND RED STAR LINE

Правильні і часті пілізди до Європи літом з Монреалу, а зимою з Галіфаксу.

Даємо всяку помочь в спроваджуванню своїх з Європи.

Гроші до Європи пересиласмо за низькою винагородою кабелем і поштою: скора виплати їх американськими доларами в найближчому поштовому уряді.

Найбільший в світі корабель плаває на лінії Нью-Йорку, а великий корабель на лінії до Канади.

Поважні шістдесят літ курсують наші кораблі між Америкою і Європою.

Наші бурая находяться у всіх головніших містах Європи і Канади, а в яких урядові, що говорять єдиною мовою.

В справі близьких інформацій і безплатних порад щоюши шифкарт або пересилки грошей пишіть або устно вчитайте кого будь з наших агентів або відносіться прямо до бюро нашої Компанії на адресі:

224 Portage Ave., Winnipeg.
Jasper & 100th Sts., Edmonton.
McGill Building, Montreal.

Canada Bldg., Saskatoon.
Lani Bldg., Calgary.
55 King St. E., Toronto.

COMMERCIAL INVESTMENT CO., LTD.

Перша Українська Фінансова Спілка в Канаді.

За допомогою цеї Спілки дрібні інвестори мають нагоду брати участь у ріжих першорядних підприємствах. Ця Спілка гуртує людей з малим капіталом. В цей спосіб збиратися більша сума грошей, що дає змогу Спілці розміщувати ті гроші в різких галузях промислу по різких державах світа, як це роблять банки й промислові підприємства.

Спілка є інвестиційна, не спекулятивна.
ДОБИРКА з п'яти удач, т. є, чотирох надзвичайних, які гарантують 6 процент кумулятивної дивіденду річно, та одного звичайного — коштус 25 доларів.

Старшина Спілки працює покожо без жівого винагородження. Спілка провадиться при як-найменших видатках.

СТАРШИНА СПІЛКИ:

І. Данильченко, голова К. С. Продан, місто-голова

Ів. Рудачек, секретар

Генерал В. Сікевич і професор І. Боберський, провірники.

Листи слати на адресу:

COMMERCIAL INVESTMENT COMPANY, LIMITED,

518 Mc Intyre Block, 416 Main Str.

WINNIPEG, MAN.

Поштова адреса: Box 323.

Гроші слати на ім'я Спілки до: Head Office, CANADIAN BANK OF COMMERCE
389 Main Str., WINNIPEG, MAN.

SCANDINAVIAN-AMERICAN

ПОПУЛЯРНА ЛІНІЯ МІК УКРАЇН ЦЯМИ

Першорядна Обслуга.

СКАНДИНАВСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ спровадить до Канади вашу родину, кревних або знакомих. — Безплатно піробить першаг або афідант на їх приїзд. Віробить пашпорт на виїзд до краю.

Вишле гроші до краю в американських доларах, скоро, безично й за малою оплатою.

За більшими інформаціями зголосуйтесь в рідній мові до:

SCANDINAVIAN AMERICAN LINE

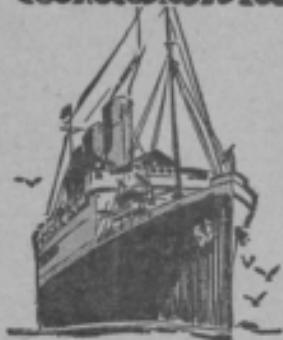
A. ZAHARYCHUK,
461 Main St., Winnipeg, Man.

SCANDINAVIAN AMERICAN LINE
969 St. Antoine St., Montreal, Que.

H. BAYRACK,
30 Gariety Blk., Edmonton, Alta.

J. GULAY,
320 — 20 St. West, Saskatoon, Sask.

Canadian Pacific Steamships

ПРЕДПЛАТНІ КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ.

Найкраще зробите, коли закупите корабельні карти для Вашої родини і кревних до їхніх кораблями Канадієн Песіфік (Спінір). Ті кораблі йдуть швидко й узгоджено після найновійших способів для повної безпеки й вигоди подорожників. Подорожні йдуть під опікою нашої організації як же місця, де кінчати подорож.

БЮРА КАНЕДЕІЕН ПЕСІФІК (СПІНІР) В ЕВРОПІ.

Масмо найкращу організацію у всіх європейських державах, щоби перевезти подорожників до Канади в як найкоротшим часі. По головних містах Європи находяться наші бюра й агентства, між іншими в містах: Варшава, Львів, Тернопіль, Станиславів, Краків, Бересте над Бугом, Новель, Луцьк Волинський, Ровно Волинське, Познань, Чернівці, Букарешт, Київ, Одесса, Харків, Москва, Прага.

КОРОТКА ДОРОГА.

Кораблі пливуть прагнучи що-кілька днів з Гамбурга, Антверпен, Шербурга, через Британські порти, або впрост до Квібеку і Монреалю в літі, а Сен Жану в зимі. Кораблі потребують лише $4\frac{1}{2}$ днів на отвертім морю, а $2\frac{1}{2}$ дні на спокійних водах ріки св. Лавра.

ПЕРМІТИ І АФІДЕВІТИ.

Виготовлюємо особисті перміти і афідевіти, а робимо це безплатно. На бажання висиласмо всі потрібні друки із поясненнями.

ЗАГРАНИЧНІ ПАШПОРТИ.

Подорожні, які хотять юхти до старого Краю, повинні відбути подорожнім короткою дорогою Компанії Канадієн Песіфік (Спінір). Заграниці пашпорти вироблено як-найскорше.

Просьмо удастися по докладні поради до найближчого спінірського агента, або пишіть в українській мові на одну із слідуючих адрес:

J. Rudacheck
372 Main Street,
WINNIPEG, MAN.

G. R. Swalwell
Room 115, C.P.R. Building
SASKATOON, SASK.

W. C. CASEY
GENERAL AGENT.

372 Main Street, WINNIPEG, MAN.

D. J. Lalkow
C.P.R. Building
SASKATOON, SASK.

R. W. Green
106, A. C.P.R. Building
EDMONTON, ALTA.

Коли бажаєте вислати гроши до Ваших кревників або зінкоміх в Європі, перешліть їх через

CANADIAN PACIFIC EXPRESS COMPANY.

A. CALDER & CO., LTD.

Залізничні і Корабельні Тикети
до і з Європи.

НА НИЩІ ЦІНИ

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ

в американських доларах до Польщі, Румунії, на Україну і до всіх європейських країн за дуже низькою винагородою. Ручи мо за скору і точну виплату.

ПРИНИМАЄМО ОЩАДНОСТИ

Коли Ви вибираєтесь до Європи—або спроваджуєте креввів до Канади, порадьтеся нас як агентів Сінієра (також агентів для всіх інших корабельних ліній). Сінієр має найбільші і найшивидші кораблі, які мають знамениту обслугу і знаходяться найкоротше на обтані. Плавба без пересідання прямо до Шербурга — Гамбурга або Антверпені.

Питайте о інформації АНТОНА КАРАКОЧУКА, менеджера.

Consult ANTON KARAKOCHUK, Manager

Phone 26 313

Основано 1881

663 MAIN ST.

DOMINION STUCCO CO., LTD.

SUCCESSORS

TO WINNIPEG ROOFING Co.

ФАБРИКАНТИ І БУДІВНИЧІ

264 Berry Str.,

ST. BONIFACE, MAN. CANADA.

Великий вибір краскових стукко.

Великий вибір дахівок.

Огнєві комінки в різких стилях.

Зовнішньова відокремлююча виправка (ізостер).

Зонолітова, пртицівка виправка (ізостер).

Магнізотове стукко.

Оксі-хлоридові підлоги.

Кальціюм-фільтріл на дороги.

Коллай на виріб тверді (конкріту).

Мішанинина стукко.

Шутер для курек.

THE KIEWEL

BREWING CO., LTD.

ST. BONIFACE

Phone 201178

"White Seal"
The Quality Beer

Bick i Mid

Спілкій пчільник BICK на вірбі церковних свічок можна набути по дешевій ціні
в насіні Н. Панькова в Дуфрост, Ман. На більші замовлення дасмо значкий отпуск

N. PANKIW

DUFROST, MAN.

THE CUSSON LUMBER COMPANY LIMITED

Виробляємо вікна, двері, глянси, комини, каміни, постриб, обстановку церков і т. д.

Предаємо

всякого роду будулесь і опал.

ST. BONIFACE, MAN.

ПЕРЕСЛАЄМО ВСІМ ШИРИЯ
ПРИВІТ!

PELISSIER'S LIMITED
БРОВАРНИКИ

Славних Двох Родів Пива

COUNTRY CLUB BEER
and
GOLDEN GLOW ALE

OSBORNE & MULVEY, Winnipeg.

Phone: 41-111, — 42-304

Першорядний Ресторан,

WALDORF CAFE
344 MAIN ST.

ПІД УПРАВОЮ УКРАЇНЦІВ ВЛАСНИКІВ

Йосифа Бачинського і Сонка Козакевича

лиш пів блока за півднє від ул. Портедж. Поручас найсмачніші обіди, вечери і всікі перекуски. Першорядна обслуга!

НОВА КНИЖКА! НОВА КНИЖКА!

о. Степан Семчук

НАВЕЧІРЯ

(Поеми.)

Шка \$5.00

ШНА \$5.00

Висилается тільки за повередним наданням грошей.

913 BOYD AVE., WINNIPEG

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ І ЧИТАЙТЕ

"ЗАХІДНІ ВІСТИ"

Однотижневик українською мовою, що виходить на Заході Канади.

Річна передплата \$2.00

Адреса Редакції і Адміністрації:

9757 JASPER AVE.,
EDMONTON, ALTA.

НОВІТНЯ ГАЗОВА КУХНЯ

НАПРИЧУД ОЩАДНА І ЧИСТА.

Переконайтесь! Огляньте її в нашій новій
виставковій кімнаті, Power Building,
Portage and Vaghan.

ПРОДАЄМО НА ДУЖЕ ЛЕГКІ СПЛАТИ.

WINNIPEG ELECTRIC COMPANY

Ручно за добру обслугу.
Два другі склени:

1841 Portage Ave., ST. JAMES;
Marion & Tache, ST. Boniface.

ОРГАН КАНАДІЙСЬКОЇ СІЧОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Одна сторінка в англійській мові

Річна передплата один долар.

Оказові числа висилається даром.

Почтова адреса:

THE CANADIAN SITCH

Box 2074
Winnipeg, — Man.

ЧИ ЗНАСТЕ?

Для Канади отворилася нова брама із моря, а морем поїздив в світ з Канади збожжа, мідь, никель, золото, цинк, залоз і сутяж. Богато цих дорогоцінних металів добувається в копальніх Північної Манітої.

Новою брамою Канади є місто Ді Пес і Порт Чорчил. Промисловий рух Північної Манітої росте з дня на день. Двері бюро Інтернаціональної Агенції не замикуються. Робітники входять і виходять. Кождій вдоволений, бо бюро подагоджує взамінно шифарти, паспорти і ще гроші американськими доларами через море. Хто хоче купити високий мінеральний клейм або забути добрий шер, заходить, або пише до:

погруддя в. В. Семеня
головного управителя бюро.

INTERNATIONAL AGENCY
Corner Crosby Ave., & Second Ave.,
THE PAS, MAN.

Друге бюро знаходиться у Вінніпегу:

507 McIntyre Block
416 Main Street, Winnipeg, Man.

Друкарня "Промінь"

ВИКОНУЄ ВСЯКІ ДРУКИ ГАРНО, ЧИСТО, СКОРО, НА ЧАС І ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ

Для товариств, парохій, читальень, Народніх Домів, братств, сільських муніципалів, торговців і других організацій виконуємо всякі потрібні друки як: членські книжочки, статути, наголовки на листах, коверти, візітівки, тикети, летючки, афіші, оголошення, ширкулярі, книжки, ноти, і всякі інші потрібні друки.

Видавші журналів: "ПРОМИНЬ" ілюстрований журнал для молоді. Річна передпл. \$1.50. "ТОЧИЛО" ілюстрований журнал Гумору і Сатири. Річна передпл. \$1.50. Окладом числа 10 р.

ВСІ замовлення до друку і передпл. на журналі посилайте до:

"PROMIN" 623 Selkirk Ave., Winnipeg, Manitoba

І ПІДДЕРЖУЙТЕ ОДИНОКЕ ПРОСВІТНЕ
ВИДАВНИЦТВО

ПРИВІТ

ВІД БРОВАРУ

SHEA'S WINNIPEG BREWING
— — — LIMITED — — —

Телефон 37911

Colony & Brydges Ave.

ДО КАНАДИ!

ДО СТАРОГО КРАЮ!

Як хочете спровадити когось до Канади, або як хочете іхати самі до Старого Краю, то зайдіть до досвідченого імміграційного урядника, яким є: —

І ВАН ІСАЇВ
10350—101st Str., Edmonton, Alta.

З РОЗУМНИХ ДУМОК.

Втіха зі зліх сторін людського життя — це доказ глупотиабо низького способу думання, Таксамо й часте балакання проте з охотою, а без потреби.

Інших пізнаш, коли думкою вглибнешся в собі, а себе — коли пізнаш інших.

В усіх поезіях найбільшого поета України Шевченка тільки раз ужито слова "пребезумій". А саме в отсім місці: "Пребезумій скаже в серці, що Бога немає".

І таксамо та каже Шечченко, говорять всі правдині генії всіх народів світу.

ВЯЗАНКА ПРУТІВ

Розумний отець, умираючи, учив своїх синів триматися разом, помагати собі взаємно. Вони кілька звязаних кріпко прутів і казав їх зломити. Кождий снуявся, а зломити не міг, бо прути були тісно звязані разом. Тоді казав отець прути розвалити і роздав їх синам по одному. А ну тепер даміть! І кождий панть найменший син зломив прут осібний легко.

Розумні люди знають, що то за сила триматися разом, бути кріпко злученими в діброму та пожаточну організацію. Вони лучаться в таку організацію, що має одній ідею, оден пропід, одне гасло, котре робить їх сильними підмогою других.

КАНАДІЙСЬКА СІЧОВА ОРГАНІЗАЦІЯ.

1. Заснована Домініальним Чартером 1924 р.
2. Має Січові Доми, має свої відділи по всій Канаді.
3. Третій рік видає свій орган "Канадська Січ."
4. Опирається на централістичний засад: одна ідея, оден пропід, одно гасло.
5. Ставить твердий характер своїх членів, плює силу волі, християнську етику і творчість одинини,
6. Заправляє своїх членів до почуття вірності, послуху та дисципліні, до спорту, охочих до військового діла та до посилної штуки.
7. Виробляє зі своїх членів свідомих, лояльних горожан-патріотів Канади та політично вироблених державників-монархістів.
8. Несе матеріальну поміч своїм членам та їх родинам на випадок слабості, калінства, або смерті.

Пишіть за поясненнями й радами на адресу:

CANADIAN SITCH ASSOCIATION

Box 2074

Winnipeg, Man.

Canada

ТОВАРИСТВО ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКІМИ
ПЕРЕСЕЛЕНЦІЯМ ІМ. СВ. РАФАЛА В КАНДІ

ST. RAPHAEL'S UKRAINIAN IMMIGRANTS WELFARE ASSOCIATION OF CANADA

Проєсмо письма до Товариства Опіки:

1. Товариство Опіки старається о "Номінані" (Зазив) і урядовій "Перміт" (Дозвіл) на віз для людей, які шукають працю на фірмах в Канаді і хотять відійти до Канади, щоби працювати на різі.
  2. Товариство Опіки старається о паспорти для тих людей, що хотять вернутися до Рідного Краю.
  3. Товариство Опіки полагоджує корабельні карти для людей, що їдуть до Канади або до Європи.
  4. Товариство Опіки діє пояснення про роботу в Канаді і використання місця до роботи, поручас робітників і робітниць на фірмах, а також служниць і помочниць до домашньої роботи.
  5. Товариство Опіки дає пояснення про землю і про фарми в усіх провінціях Канади, про заробітки, способ життя і праці та організації в Канаді.
  6. Товариство Опіки пояснює, на бажання, посилку грошей в американських доларах, звичайно, або телеграфично.
  7. Товариство Опіки дає пояснення про краї й держави, куди хотідіти відійти українські переселенці, переселенці, або поручас.
  8. Товариство Опіки приймає зажалення в справах подорожі, або роботи, або платіж за роботу, розглядає жалоби є стас в обороні.
  9. Товариство Опіки полагоджує аплякай і корабельні карти для людей, що спроваджують свої жінки, діти, своїх крієнів, або знакомих до Канади.
  10. Товариство Опіки має поштовий відділ. Хто хоче одержувати безкоштоно свої листи, поясжен подавати свій адрес на Товариство Опіки.
- Хто хоче без перешкод спровадити свою родину, знайде поміч і пораду в Товаристві Опіки, симісу і скору полагоду своїх справ.

АДРЕСУЙТЕ :

TOWARYSTWO OPIKY

BOX 1616 WINNIPEG, MAN.